

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Einführung in die aristotelische Naturlehre - Cod. St. Blasien 83

Gleresse, Joseph

[Freiburg], [1696-1697]

Joseph Gleresse, *Philosophiae peripateticae pars secunda seu
physia*. Vorlesungsnachschrift von Franz Anton Bayer

[urn:nbn:de:bsz:31-52767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-52767)

Philosophie Peripatetica

Part Secunda

seu

Physica.

Tuendissima philosophie pars Physica
 quam in imminente scientia sibi nomen videtur, varia
 quae in ea inveniuntur de constitutione de existia
 materia prima et sua partiali de virtute caetera. Et
 sua causa prima universalis ubi et caetera creaturam, aliorumque
 sunt planissimum, eamque esse solum ex parte practica,
 contendunt, ex ipsa aliqui, iudicio omnium practica ad physicam
 revocant. Verum cum una illius pars natura et proprietate herbarum con-
 sideret: Altera curandi morbi suggerat atque prohibeat, et sola
 prima, quae nullo modo sui obiecti materialis est, factibilis, physica sibi, non effici-
 ens ratio vel eam tota et integram habeamus.

Non videtur magno prope difficile obtem Physica abignare, namque
 in huius anni decursu disputabimus, de de corpore naturali in cor, huius
 variis eius speciebus in particulari plus quae satis probatur et eius naturale in
 genere et secundum sub variis speciebus sumptu a physica quidam. Nosque
 de corpore naturali differemus, in variis partibus Disputationes.

Disputatio Ima
De habitu et obiecto physica, nimm de corpore naturali
Et eius proprijs.

Questio I. **Q**uia physica nomen sortitur ab obiecto, et obiectum huius habitus scientifici
natura, quae graece vocatur *Physis* quibus sunt forma et causa naturalis et cum hijs
conueniens. Definitur a Aristotele, natura propria esse motus et quietis eius in quo est.

Hinc patet physica esse habitum scientificum certum et evidentem, conclusiones
elicentem de natura seu rebus naturalibus. **P**rimo habitus id est qualitas
facilitans seu inclinans intellectum ad actus certos. **P**rimo habitus scientificus
quia physica certis et evidentibus conclusionibus elicit de obiecto suo, demonstrat
eius proprietates et passionem quae causa ipsius quoniam res est: duas rationes principaliter
explicat genus physica, nam per has querit adhuc loca in loca Metaphysica
et Geometria etc. **A**liqua etiam qualitas quae praesentat, explicat differentia
physica, nullus enim alius habitus elicit ex fine suo tale quod sit de corpore
naturalis de quibus pertinentibus ad ipsum.

Questio II. **Q**uaes an physica sit speculativa an vero Practica?
Quia sit speculativa habet, et quia non habet quoniam istas, quae in loca ad
habitu practicum requiruntur, cum tamen habeat ista requirita ad habitum specula-
tivum, consequenter cum habitus denominet speculativum aut practicum a cogniti-
onibus de quibus eliciendus ex intrinseco suo fine inclinatur et ordinatur,
cognitiones a physica ob defectu conditionum in loca requiritarum ad
actum practicum sunt speculativae, sequitur physica esse habitum speculativum tamen.
si quae videntur a cognitione practica, sebetur potius ad alios habitus pertinent
habituales quae ad physica.

Questio III. **Q**uaes an sit virtus intellectualis? **A**d quid a sit virtus intellectualis et quid ad ea
requiratur fuit explicatum in loca. **R**es est virtus intellectualis et quoniam
sua vel paulo ante inveniatur est, et quia ita disponit ad bonum intellectum ut neque
ad verum, vel nullo modo per se et ex natura sua disponat ad falsum,

quod de his omnibus physica demonstrat certa proba, proprietates, etc.
 Sicut ergo scilicet in compositis, id de quo aliquid est affirmativum vel
 negativum vel actu praedicatum vel negatur, ita scilicet factum est, de quo scientia
 demonstrat aliquid scientificum, hoc est per praemissas causas, et evidentes.

*Physica versatur circa
 scilicet in quantum
 id est naturale, quod est
 ratione formalis, est ipsa
 naturalitas corporis.*

Quaeritur ulterius, sub qua ratione versetur physica circa scilicet factum suum?
 Pro quo notandum res, plerasque indifferentes esse ad terminandas vari-
 ab vastatione suarum cognitiones, seu ut sunt obiecta variarum cognitionum
 si res illa habentur secundum de vi. Corpus naturale hoc est quod dicitur
 a Theologo, quatenus de isto corpore naturali aliquid nobis a Deo
 revelatum est, ut vi. nobis est revelatum quod, quod nunquam quisque habet
 esse aliquando resurrexerit vel ad vitam vel ad mortem aeternam.
 potest etiam considerari, quod naturale ab arte medica, non habet rationem, sub
 qua consideratur a Theologia, nam medicus considerat illud ut sanabile,
 Metaphysicus vero considerat illud ut ens, substantiam etc.

Quaeritur ergo quaenam sit ratio formalis, sub qua, seu quod praedicatum
 pro quo corpus naturale hoc, vel corpus naturale in commune fiat aliquid ad
 terminandas cognitiones physicae quodales.

Ad physicae versatur circa scilicet factum suum, quatenus id est naturale, quod sequi-
 ter ratio formalis est ipsa naturalitas corporis.

*Per naturalitatem
 intelligitur quae est cum
 motu ad perfectionem
 corporis naturalis.*

Potes, quid per naturalitatem naturalitatem hoc loco intelligatur?

Intelligitur quae est cum motu ad perfectionem corporis naturalis, eo
 scilicet sensu, quo Aristoteles definiit naturam esse principium motus, et quietis
 eius in quo est, de quo alibi.

Quaestio Prima De

Principius corporis naturalis

Sectio Prima

Quid sit principium in communi.

Item

Quot sint principia corporis naturalis in Specie:

Prinzipium in communi solet hoc modo ad mentem Artis defini
 Principium e, a quo aliquid e quomodocunq, vel principium e, qd dat ee
 quocunq modo. Convenit hac definitio oibz definiti; et explicat
 dia, qua ad eptentiam principij sunt necessaria; prior pars patebit per ind
 uctionem omnium idorum entium, que communiter pro principij habent
 ut DEVS Pater respectu filij, Pater et filij respectu Spiritus
 Sancti, Item DEVS respectu diuinum effectuum creaturum, Item cae ois
 create A. G. ma a ama, fca, ignij, sol etc.

Prinzipium e
 a quo aliquid e quo
 modocunq vel qd
 dat ee quomodocunq.

Posterior pars, habz, nam amo ad eptentiam principij requiritz aliqua
 prietas prioris respectu principij, id qd vel i fca nomen principij
 in omnia particele, a quo aliquid e, vel qd dat ee, hanc prioritatem
 inuoluant, ois a quozimz, id, a quo e aliquid vel quod datur alicui
 aliqua prioritate respectu illij, qd accipit ee: id e a quo e aliquid, quipit illud
 noster, quasi origine seu fontem illij, qd accipit ee sibi a principio suo
 Communicatum.

Requirat 2do ad essentiam principij propter prioritatem aliqua
proxiatio principij cum principiato. Ratio e quia aliq quodvis ens fore
est principij diuini, bej, Adamus v.g. est principij gramini vel
flos; vnde proximo no. dicitur, quia Adam e prior illo tempore.

Prioritas hinc et
nec a requiritur
quodcumq; utraq;
sufficit.

Quare, quae nam prioritas requiritur ad rationem principij seu ad hoc
ut aliquid sit dicitur principium alicuius? Et fortis est nra priorita-
tem n requiritur qdm, sed sufficere utraq;.

Prior pars Responsi probat: nam DEVS pater v.g. nra n e prior filio Equia
haec idem e dicere verbum diuini seu 2dam Personam SS. Trinitatis
e creatam causata a Patre. Pater e prior filio, quam filius et in
verum e dicere Patrem e principium filij sui unigeniti: iuxta illud
Symboli Niceni: credo in Iesum Christum filium de unigenito
et ex Patre factum natum, n factum nec creatum etc.

Et ma a ma et foa et principia qoru cu natu ut paulo post videbimus,
quibus in prioritate natura in est.

Sufficit prioritas
originis ad rationem
principij in conu
n requiritur.

Sufficit prioritas originis ad rationem principij in conu necessario in n requiritur,
Pater pater dicitur probat: quia pater e principium filij et eo solum prior origine
nunc illud sufficit, quo solo qepto et si alio p ducio seu in qepto habet adhuc
essentia principij ut si. bales, et prioritate praedicta e cum generatione in
nullo principij et principiatu. Probat 2do illud n e necessarium quo
et in n dato adhuc habet essentia et qepto principij, bales, et prioritate praedicta qepto

Sufficit etiam prior
itas a subsistenti
consequencia, ut a philosophi
vocabat.

Sufficit etiam prioritas a subsistenti consequencia, ut communiter a
philosophi vocabat.

Probatur quia n ostendit alia prioritas in materia et forma simul, sumpt
respectu corporis naturalis, qd postulant, qd ad principium sufficit e prius
a subsistenti consequencia.

Tunc a do aliquid e prius a subsistenti consequencia, cum ipsum infer-
ri si ex alio, non tamen vicissim hoc aliud ex ipso: ubi recte dico, ex-
istit corpus physicum, qd materia et foa existunt, non tamen recte in-
fertur materia et forma existunt, qd corpus physicum existit, quod
patet ex anima v.g. Sancti Petri, quae e in celo, cum corpus eiusdem

quae a phis vocat, actio, si principia intrinseca et qstibilia,
chant et principia p unione, si haec unio n e pars ul q, seu
absoluta hodie, si tm ul quo, sese fiunt in sumulis de copia
diberunt, quae tm e vincula, quo gnechib fctm cum pto.

Obijctz Amo
Ex potentia mae ima
conducy foa maale,
vgo ignis, si ceruicib
ab igne et ex maa
pign, qo foa maale
fiunt ex maa ama
qo una principia
ul qo ita foa aliis
qo foa maale, et
R. D. qsq: foa
maale, fiunt ex
alio principio, vnde
ex maa ama et ali
ve: qstibilia
N. qsequeniam.

si i a. Im sermo e de principijs principiantibz ul qo n ul quo.
Dices Amo ex potentia mae prima de uentibz foa maale dles,
v. g. foa ignis, Beuualz ab igne et ex maa ligni, qo foa maales
fiunt ex maa ama, qo una principia ul qo iam fit ex alio, qo foa
maales n st vera principia ul qo qstis naali.

R. D. qsequen: foa maale, fiunt ex alio principio, nimiru ex maa
ama eductiue: q sequit qstibilia: N. qsequ: nam maa ama
fa n e pars foa, licet foa ex ipsa maa educta, seu inducatur.
loquibz da dpcio de qstibilia qstis naali, n de ductione n.

Dices 2do maa ama fit ex partibz integranibz qstibilia, qo
unum principium fit ex aetio qstibilia, qo nulla dpcio.

Obijctz 2do
maa ama fit ex parti
bz integranibz
qstibilia, qo una
principia fit ex alio
qstibilia, qo nulla
dpcio.
R. D. an, maa fit
ex ptebz integranibz
qstibilia, quae p
integrale, qstibilia
sunt principia qstis
naali, qd dicitur sup
N. an, quae pte,
n sintel. C. qstis
et N. qsequeniam

R. D. an maa fit ex partibz integranibz qstibilia, qo
integranes quales snt principia qstis naali: foa dicitur.
qstis naali foa dicitur sumpti: C. an et N. qsequ: nam qstis naali
liber sumptum abstrahit ab oi parte integranibz;

qstis naali e sensus e, principia n debere ex alijs principijs qstis naali:
tam vero parte, integranes ul tales n sunt principia qstis naali, quia
qstis naali ut sic snt in eoru nascunt ab oi parte integranibz seu
quantitate qstis maa: quid a sil quantitas duo loco dicitur

Dices 3tio maa a definit, amo definit ab arte vel setm debs iudic
et qstis naali fit ex genere et differia, ita ul genus sil maa, differia
a sil foa, qo fit ex maa et foa.

R. D. an, genus e maa, seu genus hbt locu maa, et differia offi
net locu foa, Metaphysic leu locu C. hoc membru, phya N. hoc
membru et sub eadem d dictione: C. et nego qsequ: nos a hui loquimur
de principijs physis, n de lojs aut Metaphysic.

Obijctz 3tio
maa fit p genus, et
genere et differia
qstis naali sil maa
qo fit ex maa et foa
R. D. an, genus e
maa, seu genus hbt
locu maa et differia
entia offi net locu
foa Metaphysic seu locu
C. phya N. dicitur

Sic et maa definit p genus et differiam, quem ac maa alia
reliqua definita.

Quaes, quot omnium qstis naali snt principia
et quanam? Respondet principia qstis naali, quae fiunt
cum mutatione seu transiitio maa: ab una foa ad altera, quam

primi n̄ habebat communiter censei tria, nimirum m̄am animam, formam
 et privationem, quae nihil est aliud, quam carentia formae in solo aplo,
 quomodo vero actus huius, quae iam facta est, ubi est tota, quae simul creata
 ut sine ulla mutatione censeat, et tunc dicitur principiū, ut quod nimirum
 m̄am animam et formam: unio enim est vincula seu principium ut quod, n̄ ut
 quod: Caelum est ut quod ab terra est deo creata et sine mutatione, materialis
 quia mutatio formaliter sumpta iam dicitur in instantia v.g. habere
 hanc formam et in instante immediate sequenti n̄ habere illam formam
 sed aliam novam.

Artes a tunc agnovit priora corpora, quia patuit mundum esse ab aeterno
 et quatenus ante quamlibet formam esse fuisse aliam et aliam in materia:
 Jam vero si alia forma fuit in materia diversa ab ea, quae de facto est in materia
 iam sequitur, hanc aliquando n̄ fuisse in materia, quod impossibile est, falsum tamen
 haberi cum esse et ab aeterno, quod aliquando fuisse in materia, quia etiam
 materia anima aliquando a deo creata est ex nihilo suo et facta:
 Jam vero discurrat Artes, si forma n̄ fuit in materia etiam est in materia
 quod facta est in materia, quod materia anima dicitur se aliter quam n̄, quod n̄ habe
 bat istam formam substantialem, quam nunc habet, quod est mutata.

Si vero materia anima n̄ est ab aeterno et nunquam existit sine forma substantiali
 quam habebat tunc, cum primū crearetur, tunc n̄ habuit se aliter, quod
 crearetur, quam primū, quatenus n̄ est mutata, quod cum terra et caeli factum fuit
 in principio sine mutatione, sine privatione, procedente, quod duo tamen illa
 sunt fuerunt principia.

Corum principiorum numerus colligi debet ex definitione mutationis, quae dicitur transi
 tus a non habentia forma, ad habentiam eiusdem: ut cuius definitionis, requir
 itur a quo aliquid, quod transeat, et ad aliquid a quo transeat, istud de quo
 aliquid, ad quod transeat, tunc est materia anima, quae est sub privatione formae
 in primo instante transitu, et abstrahendo a materia anima colligitur cre
 atio in secundo instante, et sub forma.

Et dum est privatio seu absentia formae ignis, de v.g. quam in secundo instan
 te habet materiam. Istud est ista forma, cui unio materia, et qua formaliter
 intelligitur habere, et ipsam unionem.

Mutatio est quae fit ut vestitio huiusmodi vestibus specialibus, nam ad
 vestitionem requiritur, aliquis, qui vestiat, hoc v.g. secundo requiritur
 ut vestibus antea indutus n̄ fuerit, quibus enim postea vestitus volumus,
 et hoc est nuda. Istud autem vestes, huiusmodi illi circumstantibus, nam
 aliter n̄ vestit, tametsi vestitus copia aliquis sit instructus in cista

labentur. Jam hoc idem vestigiis omnibus foliis in eodem instanti est
simili; nam tunc tunc carenti. V. g. forma ignis B. nuda, est absentia formae
seu privatio, vestigiis est forma de novo unita: haec proinde tria faciunt
seu quatuor, imo et quae in fieri mutatione sumptu.

Cum ad eam factu sine mutatione, privatio formae seu principium non
requiritur, ratio colligi debet ex dictis supra, uti facile consideranti
parabit.

Ceterum quod diximus materiam, formam et privationem esse principia eorum naturalium
in fieri, non capiuntur et ibi nuda et praecise, sed in involvendo debet dicitur
fieri, eorundem principiorum, per quas in eodem instanti transitus fuerit
privatio formae sequenti, forma vero sit in eodem instanti, et materia tam in
eodem quae in eodem instanti: sicut de alia relatione diximus.

Eodem debet involvi unio materiae et formae et actus in de principijs in actu eodem
principiantibus se ipsa quatuor quibus, hoc in involvendo debet aut in fieri
et non tunc de alijs ut potentibus quatuor. Sicut et privatio cum materia et forma:
quae unio propria non est privativa seu notata: unde et privatio suo modo praecise
seu forma subsequenti per delectum de de volenti hanc formam unio in
instanti B. V. g. cum ipsa materia, licet in instanti et forma nova non fuerit
unita materia, hoc delecto de de posito impossibile est, non immediate in inst
anti B. unio formam novam cum materia, quae instans et alio suo modo quatuor
unde et unio quatuor radicaliter per delectum de de, formaliter ad per
privationem. Quod debet et involvendo dispositione ad formam novam
siquidem sermo est de materia vel naturaliter principiantes, quia naturaliter
non est quatuor compositum, nisi materia prius fuerit rite disposita.

Obicitur deo nihil quod est privatio ad eam naturalem, quod privatio non principia
R. de. ans, nihil quod est privatio ad eam, quod fit mutative. Nam, ad eam
naturalem praecise sumptu secundum se B. ans et N. sequentia.

Ad eam tam bene quod est ad eam, quod fit mutative, quatenus fit mutative, quod
est albedo quod est ad quatuor naturalem album.

Obicitur deo privatio est non ans quae, quod fit mutative est ens, quod privatio
non est ad eam, quod fit mutative principia, quia ut albedo, aut, ens non quatuor ex
ente et non ente.

R. G. primum membrum antecedentis, idem de quae, quod fit mutative est ens
et quatenus fit mutative est ens merum, seu mere positivum. Et hoc membrum
quae naturalem sumptu secundum se abstractum est de mutatione, et
ens mere positivum G. ans et N. sequentia: sub eadem distinctione, sicut
hoc membrum quatenus, dicitur aliquid positivum et simul et aliquid negativum

nimirum absentia ad in 2do instanti a corpore separata; tales porro denomi-
nationes mixtae dicentes aliquid fortim positivum fortim negativum multa possunt
assignari.

Obijci dicitur in hac Propositione sequitur, hoc est in motu in uno instanti,
quo motus est mutatus, mutari a non fieri in uno instanti, quod nec motus:
quod motus sit mutatus seu transitus materia ab una forma ad aliam, inceptus, quia materia
eiusdem in 2do instanti dicitur separata ab aere, licet immutabile eisdem
fuerit unita.

Respondeo transeat tota, nihil enim in aere quod nos elidit, quod ipsi adversarij in
pluribus instantibus solvere non debent.

Obijci quoque nunquam fit aliquid quod sine mutatione, quod habemus, allatae dis-
tinctione, inter quae natae in fortim mutative. Sumptum est inter quae natae
in facto eorum, sunt frustratae. Pro autem in priori natae, in quo est
mutatio. Ad N. hinc, ob instantibus supra data, est creatio in materia cum
formae positivae in aere dicitur et sacra Synaxi referuntur, quae succedunt
et accidentibus alijs destructis, quod calorem natae Eucharistiae.

Ad probationem dico, in priori natae in eadem forma natae, in qua est creatio
verum in eadem forma nova, quod in probationem, sine qua non potuerit
nova forma, quia dicitur forma materialiter non potest stare simul in eadem parte
materiae.

Quaestio 2da De ijs, quae spectant materiam animam.

Sectio Prima

Probatur dari materiam:

1mo quia forma non est tota quibus hinc, v.g. vel equi, ut infra fuit demon-
stratum, quod mater formae datur alius quibus hinc, aut equi: illud a non est
accidentale quid, quia hoc est ens substantiale, quod dicitur aliquid substanti-
ale, quod illud nisi materia qua non anima appellamus, ob rationes supra allatas.
2do dicitur auctoritate irrefragabili: quia nimirum venerati reliquiae
Sanctorum, imo est dicitur fidei nostrae, res in honore habendas esse, quod
reliquiae fuerunt aliquid Sanctorum, et ideo et venerabiles: atque reliquiae

illa n̄ st accidentia Sancti; ea quippe extra s̄m n̄ possunt existere, nec
 st aliter eadem accidentia, quae prius in Sancto existerent castite
 runt, s̄ ab ip̄o diversissima s̄tm multa, si n̄ oia; q̄ neq̄ sunt
 ea Sancti, ubi dicitur, q̄ d̄nt ei aliquid aliud. Quia illud
 nisi s̄tm s̄m seu m̄a d̄ma. Verbo, reliquia d̄nt fuisse ali
 que Sancti, atq̄ accidentia tametsi aliquid fuerint, n̄ t̄n an̄ leg
 superflua, aut si aliqua superant, ea n̄ possunt existere; n̄aliter
 s̄nt s̄lo et q̄ freques etiā eorū fueret, in quo prius recipiebant
 accidentia, et defacto in eo recipiunt, q̄ s̄tm et̄m fuit aliquid
 communicatu Sancto.

Prob̄ hic in transmutationibz corporum, quas videmus fieri quoti
 die n̄ transit tota, et adaequat substantia unus corporis in aliud, s̄
 remanet aliquid prioris corporis, q̄ antea fuerat privatum s̄a nova,
 et iam n̄ s̄t ea privatum, cum iam habeat s̄am novā; illud aq̄
 remanet n̄ s̄t eā aliud nisi m̄a d̄ma, q̄ d̄t m̄a d̄ma.

Abecedens prob̄ amo, si nihil relictū remaneret de priori corpore,
 tunc n̄ eēt s̄o, cur igne v.g. accendat, applicat, stramen vel lignū.
 q̄ n̄ fieret, si n̄ consideremus id q̄ appellamus, de necessitate ad exist
 entia seu productionē et q̄servationē ignis, v.g. atq̄ s̄a priores ligni
 v.g. vel straminis, necessitate n̄ st ad existentia ignis, s̄, quia s̄a ligni
 vel straminis, desinunt existere tunc, q̄o producit s̄a ignis, s̄; neq̄
 accidentia st necessaria, tum quia destrunt, s̄ accidentia et dispositiones
 ad novam s̄am ignis, s̄, aut si n̄ destrunt, n̄ possunt t̄n sine s̄o existere
 q̄o aliquid aliud eēt n̄ stramine aut ligno, q̄ eēt necessitate ipsa natura
 instructa iudicemus ad productionē et q̄servationē ignis, s̄ q̄ ipsa superfl
 ex ligno vel stramine et iam s̄t n̄ igne, s̄ de novo producit et n̄ eēt s̄o,
 atq̄ in hoc eēt m̄a d̄ma, q̄o ea eēt.

Confirmat̄ quia n̄ quodvis aq̄m eēt ad capiendum igne v.g. glacies,
 nisi aq̄a eēt; hoc a quare? nisi quia n̄ quodvis corpus eēt dispositum ad
 s̄am novam, q̄o in ligno eēt aliquid, q̄ possit accipere dispositi pro novo
 igne, atq̄ in hoc n̄ eēt s̄a ligni vel straminis, quia haec n̄ s̄t amplius
 quam primum un generat̄, ignis, s̄ ab igne s̄o, neq̄ dispositiones aut acciden
 tia ligni, quia haec n̄ possunt eēt, n̄aliter extra s̄tm, neq̄ ipsamet dispo
 sitiones ad s̄am ignis, s̄, q̄o eēt m̄a d̄ma eēt.

Minor prob̄ationis, hic prob̄, si aliquid aliud fuit eēt id q̄ remanet ex

corpore priori, hunc est vel forma vel accidentia ligni v.g. neutra remanent, licet utrumque sit formaliter; nec ipsa est extra aliqd situm esse, ponit qd materia prima, sive situm dicitur ac potentia receptiva formam substantiam aliam, quae hoc vitandū processu in infinita dicit esse situm dicitur et non habere aliud ante se.

Sectio 2da

Respondetur varijs quæsitis circa materiam Primam

Quæritur primo an materia prima fuerit producta. Respondetur affirmative, quia ne pugnet aliter ens in introduitum, præter solum Deum, atqui materia prima est habens, si non fuisset producta, quod est producta. Nam quicquid est a se, Deus est materia prima non a Deo, quod non est a se, quod non est ab alio producta.

Quæritur 2do quod sit producta? Respondeo, quodm putavit ab æterno fuisse productam, gratia in eadem fidei, producta ut ait materia prima, anno die mundi addi ante annos, ut probabiliter alij iudicant quinquies mille sexcentos nonaginta sex. Debet si ante fuisset producta, quam quæritur a Deo hic mundus tunc vel fuisset creatus sine istis formis omnibus vel cum aliqua ex istis omnibus? et si prius? quod ab æterno existit materia prima si forma substantiali, essentia non existebat materialiter, quia a creatore, materiam in forma statim sui productione fuisse in statu videndo et non naturali, si posteriori, quod hic mundus existebat ab æterno, quod est contra fidem, nam mundus hic aliud nihil quam præter materiam primam est forma, unita, ex quibus simul sumptis forma natura gestant: si istud quod existit ab æterno aliquid præter Deum quod iterum est falsum et hæreticum.

Dicitur si fuit materia prima in tempore producta, hunc vel ex nihilo fuit producta, seu creata, vel ex aliquo alio modo producta; si posteriori sequitur materiam non esse materiam primam cum ante se habuerit aliam, ex qua cabit aduic si prius, tunc gratia axioma quod communiter a philosophis receptum, Ex nihilo nihil fit, ac hoc argumentum ut respondeat ad respo malis illigat, nihil fit, ac hoc argumentum ut respondeat ad respo malis illigat,

Quæritur 3tio quomodo materia prima sit producta?
Respondetur esse creativè non mutativè.

Post producta e ex nihilo sibi, seu ex nullo sibi et ex nihilo sui, quia ut
 clarum est, non potuit esse, antequam esset, quod creatum est materia prima: nam si fuisset
 generata, ut visus ignis et generalis ignis, tunc debisset ante se habere
 aliam materiam ex qua produceret, tanquam ex solo, quod hoc ipso hanc materiam
 prima non esset materia. **Ubi dicitur, itaque quod ex nihilo absolute nihil fieri potest**
 ab omni potentia divina, esto non potest ab agentibus creatis.

Constat, si haec aliquid valet, tunc dicendum erit, etiam eas partes
 generatas, quae errorum et alia facerent. Atque in inferis, materiam primam
 a solo Deo productam fuisse, quia propter Deum nihil erat, quod materiam primam
 ex nihilo produceret, nec quod fieri produceret, cum quicquid propter Deum
 sit creatura, nulla a creatura naturaliter de se ipso potest creare.

Quae res, esto an omnia materia sit simul, sicut nulla amplius et de novo creati, et
 ad tempus illud usque quo ultimo Christi cenavit cum discipulis, et Eucharistiae
 Sacramento instituit, nulla nova creatum est, in vero quod tunc nova creatum
 tunc fuit, ut tunc, Eucharistiae sui accidentia in stomacho fuerunt
 desierunt, et nova accidentia in quantitate producta exigant novam
 formam substantialem et frequentes novam materiam et materiam, antequam esset desit,
 vi verborum generationis, quae ut primo probata sit et finita haberi in momento
 transsubstantiationis, ut loquitur Concilium Tridentinum, et cepit esse panis
 panis aut vis, et hoc eius adesse verum corpus et sanguis Domini nostri Iesu
 Christi, uti fidei certum est.

Quae res, esto an materia sit incorruptibilis, et sensus est, ea materia destrui
 potest, vel aliquo desinere, existere, et cum hoc negative, hoc sensus
 quod scilicet ex causa creati naturalibus, nulla sit quae vel ipsa immutabile de se
 esse potest materia prima vel movere, Deum actione quadam naturali ad eius
 existentiam non actualiter destruere. Ratio, quia primo nulla causa
 creata potest aut generare materiam primam, quod nulla potest immutabile ac physice
 illa destruere, non sit destruere, et desinere generare. Deo quia sit aliqua
 causa naturalis, sicut movere Deum ad destructionem materiae primae tunc vel tunc
 fore vel accidentia ad dispositiones, vel alia causa efficiens, si nihil horum
 materia sit movere Deum aut naturaliter movet ad destruere materiam primam
 quia haec omnia indigent materiae existentia vel ad agendum, ut causa efficiens,
 vel etiam ad naturaliter existendi, quales sunt omnia sunt substantiales, et acci-
 dentales naturales, quae naturaliter loquendo sine solo, de se sine materia prima non
 potest existere.

Hic in obstantibus nulla maius iniuria aut violentia infertur, si a
 causa una hoc est a Deo intrinsece. Ratioe, quia maius aima hypotheticus ex se
 nihilominus inter substantias creatas, itaq; se sola esse deit dominica et arbitrio
 Dei auctoris nae, ut contra ullig iniuria. Sed de illa pro libere disponere,
 res est aliqua illi consensu et assensu subiecta, quae ita illig e Deo, ut nullig
 in se violatur, si de illa pro libere agat. ut qd Deo dicitur esse perfectissim
 creatio suata Deo, et ois creatioj sint quo maxime subiecta, n videt, quatenus
 creatio ubi in tale existat, qd quali merito reuocet ipse Deo, tale a in
 videtur de maius aima, si ita sit sebetet qferat, ut existatate quasi Deo
 sed, si tunc praeter foret, ut fuit a Deo violata, si qd ab eo destrueretur.

Obij, amo Deo e auctor et gubernator nae, qd tenet, tuis iouas creatas
 ac poadere bono nae, qd sit dicit qferare maius aima, quae qferatio illa
 e bona nae, et ois enha maia (sicut subiecta) et qua sint substanti
 alia qstant maius aima et sua substantiaj.

Si bonu Deo seu diuina benedictio profertur abre bono totig nae, cu qd nae
 essentialiter sit subiecta Deo, n magis in huc bono procluz, esse dicit qd in
 bono Deo sua benedictio diuina, quae libet ita creatas huc tale aliq; sit, in
 qua illig sit parata et subiecta ad ois cura et dispositiones diuina
 ad qd notu ob perfectissim Deo in se dominu.

Benedictio notandi e creatas a tm qneras esse cum Deo, ut praefato auctor et Caput
 e nae, p exorche ut e Deo cuius competunt perfectissim dominu in ois creatas,
 perfectissim a h absolutissim dominu, qd libet de re aliqua sine cuiusqua
 iniuria, et tm quia si libet disponeret agere, Deo:
 si en creatas cu Deo quatal, ut e qualiter e bonu infinitu et supremu, petu ois
 Deo n quaterent n terripel Dorgerthe Gaulty, quia cu cognoscent Deum
 (Etiam nimiru ipse ex creatis) n sicut Deum glorificauerit, de creatis qd creatas
 e, esse subiecta Deo qua Deo e, cuiusq; serua et famula.

Notandu proterea de quibus miraculis a esse, ut si qtra nae seu exigentia
 nae, p sote ut sit aliqua vel supra nae vel alia, obstantia singulare
 casu difficile, raro uenit, difficulte investigationis est.

Unde miraculose est si v.g. sua introduceret statim in maam n pny disosi
 tm ad foam recipiendam, quam maam a recit. hbre, vel si maam v.g. existeret sine
 sua substantiaj, tunc tm expulsione nihil exigeret.

Quoniam, ut an ois maius aima que sit in diversis qorib; sint eiusdem specij sita
 in qorib; subiecta. Conus sentia qd hore affirmat, quia experimur

eandem nam materiam successu horis esse sub formis specie diversissimis, quas formam
in alijs numero materiam, ibidem existere videmus.

Credibile est quod omnes materiam sustinere non nisi solo numero distinguantur, cum qualibet
sit capax earundem specie formatum, si a diversa essent specie materiam, debet unam vel in-
capax esse formatum, quare capax est alia vel certe plura capax aut pauciorum,
quam altera.

Disputantur haec probabiliter, dubitatur tamen an sit etiam non omnes materiam esse eiusdem
speciei, quia certum est, plures esse diversas materiam, a Deo creati potest: cum quod tam
diversa, specie formatum, producantur Deo, cur ex materia, ut si probabiliter unam materiam unam
speciem producantur, propter hoc in videtur Deum, in certis locis, et fore aliqua materiam,
quae vel nunquam a materia essent fore substantialis, ab inchoata specie materia, vel
certe non omnes aliquid, et certum tamen numerum ex possibilitate formae de facto producti, vel in
potere producendi habetur.

Accedit quod videmus formam quaedam vel nunquam a materia unam generari vel non nisi
a materia admodum, credibile quod est, materiam aliquid, si unum placeat formatum capax esse
exhibent aut existunt in toto universo; cur enim Deus producat unam
omnino formatum capax, cum in caelo producantur non quibus materiam tantum
mutationibus et haec frequentibus obnoxia fore.

Haec tamen uti se curgo habeant, probabiliter a materia nobilitate de facto non omnium
possibilitate formatum capax esse. Ratio est, quia non omnes formae possibile erant existunt
quod pariter non debuit a Deo eligi ex omnibus possibilitate materia, illa quae unum gerunt
formatum capax esse, se sufficere si hanc eligeret capax quae erant existunt
nam capax plura debueret magna parte quasi hinc esse, in potentia illa
recipiant omnes, aut solum plures existunt, nunquam superet ut vana.
Adde nulla fore allegari firmam rationem, cur Deus non possit creare, si velit,
materiam, specie diversas.

Sectio Tertia

De appetitione formae materiae ad formas Substantiales.

Materia Prima appetit formas substantiales tanquam suum
complementum et bonum, appetitus hic elicitus non est seu rationalis, quia

maā nec cognoscendi facultatem habet nec appetendi, sed in appetere foā,
 quia appetitū dicitur ē cognoscendū, tanquam motū, quidam ad bonū veni
 ens ad necesse parū, et tanquam necesse dicitur appetendi; ita maā etiam habet
 aliqūd in se, quo nō sequatū quasi sūū bonū, illud ē nihil aliud ē, quam ista facultas
 movendi DEUM ad dandū sibi bonū, cuius unione et quinione sūū modo
 sit felicitas et gloria. Movet porro DEUM ad bonū sibi dandū
 ē istam suam indigentiam, necessitate ac incompletionē, sicut fuit mendicū
 ostendens vulnera et Esu, sicut squalidum movet ad misericordiam et elemosinā
 sibi dandā. Maā itaq; se appetere foā substantialē aliud nō ē, quam qd
 maā sine foā substantiali, sicut incompletionē dicitur, ut potē caron, complemēto
 et ornamento suo ā maā sibi destinato.

Iti appetitū ē variū, vocatū ē appetitū desiderij, do movet DEUM ad hoc
 ut sibi dēt foām, quā se loquendo scaret. appetitū de quo movet DEUM
 ad dandū sibi foām dicitur practicus sicut efficacis, qd ē dispositio, sua
 ita ē preparata ac disposita maā, ut nō aliter cōtā mōtura sit DEUM ad
 dandū sibi foām. Appetitū hie efficacis sicut ē dicitur ad certā foām
 specificā, licet nō ad numeratā, nam ē dispositio, et quā maā disponit,
 v.g. ad ignē, intelligit DEUM potē, movere in hāc foām ignis in hāc sibi dandā
 licet nō ad foām ignis, sed vel ē dicitur: se ā maā nullā dicitur foām cui
 qd: si nō sit disposita et preparata ad certā hāc foām. Ratio ē quia
 nulla dicitur foā ē maā necessaria ad levandū sicut indigentia, sicut sicut
 oculū dexter dicitur nō ē necessariū ad videndū, cum in eū sine dext. gūrat
 oculū, sinister.

Maā nō magis appetit nobiliore foām, quā ignobiliore, nō magis v.g. an foām
 aut quā ligni, qd se loquendo. Ratio ē, quam supra iam insinuat, quia
 foā ignobiliore dicitur sicut ad complendam mōtam, ut cū ea gūrat totū aliq;
 substantialē, quā nobiliore, cū qd rō appetendi sit sola necessitā, et nulla dicitur
 foā sit necessariā ad hoc ut maā sit gūrat, sequitū nō appeti magis ā maā foām
 nobiliore, quā ignobiliore.

Appetitū desiderij hinc solū includeret absentiam, cum nullā foām nec substantiam
 videtur nec accidentalem habere: cum enī nō alē ipse nō sit, existere probata
 in foā substantiali, casu quo DEUS illā nichil omniū gūrat et instans v.g.
 exegret prosequente instans foām substantialē appetitū desiderij, nō quidem
 dicitur v.g. foām aut vel argenti vel gemā, sicut efficaciter in aliquā
 idē, vel hanc vel illā vel alia aliter sicut, modo sit foā substantiali.

Ratio ē, quia pro posteriori instans, sicut efficaciter gūrat nō aliter, et
 sit faciens, qd sebet ea sub aliqua foā. Item qd potē gūratione foā sua pro

posteriori hinc, hinc includit absentiam durationis quae dicitur fore in posteriori
 hinc, si non ad sit agens gratia, erigen, expulsionem hinc fore.

Appetit, gaudij non est aliud, quam ipsa indigentia seu incompletio materiae sublata
 et unione fore substantiali, et hanc est unionem seu vinculum ut quo
 et igitur materiae completa, et sub modo completa, quia et satis facta est desiderio
 ipsius, sicut quod effectus. Sumus et desiderabam, non ulla desideramus
 illa quae quiescunt in bono, quae possidemus et quidem, si unio haec fore
 substantiali, cum materia anima est se incompleta, nunc ad completa praebet funda-
 mentum gaudij et quietis, quod nostro modo capiendi analogice dicitur in materia.
 Certum est, quod materia ultra nihil absolute ad se determinabile operaretur;

Materia anima appetit etiam ratio fore accidentales, eas, scilicet, quae dissonant ad
 substantiales. Ratio est, quia materia indiget fore substantiali, quae et accidentali
 dispositiva, sine qua naturaliter non potest habere substantialem formam.

Materia anima fore corruptibiles, quales, sive sint substantiales, sive accidentales, non
 appetit, postquam semel haec substantialem, et corruptibilem est.

Ratio est, quia nunquam illi, nisi ipsa indigere, et nunquam fore corrupta
 et necessaria, cum sit potest corruptibile, infinita quod alia sunt, possibi-
 le; si vero omnes iam existissent semel, ipsa etiam materia naturaliter desideraret
 esse, et frequenter materia nullam ex corruptis appeteret, cum appetitus eius
 tendat ad formas naturaliter parables.

Ad igitur est, cum materia fore corrupta, ut tales non appetat, quia materia indigentia
 movet deum tam ad aliquid naturaliter parabilem seu producibile, ab ipsa
 fore corrupta post corruptionem tales, non si causa est naturalis aliquid corruptum
 non reproduunt, neque possunt naturaliter reproducere, quod alii.

Sectio 4ta Explicantur aliae proprietates materiae anima.

Materia est naturaliter quantitas, hoc est, debet habere quantitatem, quae est
 ratio impenetrabilitatis, ut cuius materia est impenetrabilis cum alia materia in
 quantitate. Ita alii non est ratio cur Paulus v. g. non potest esse in eodem
 prope spatio quod occupat a petro, sicut ipsa de Paulus, quae est spiritualis,

maā N. an, ē incompleta in rāone compositi G. an et N. gsequentiā.
 Ad idē retorquetur argumentū, cō rāalē in statu separationis ē incom-
 pleta id ē nō componit totū physicū, nimirū hōm, qd nō potest existere neque
 diuinitas separata ā māā, sequela ē aliquid qd et nō inde illa decidet.
 Ad hōc māā priuata oī fōā ē in fōā certa entis incompleti, G. an, comp-
 leti N. an, et gsequentiā.

Obiicit, rōo ēē accidentale habet, et fōām accidentale, qd māā per fōām
 substantialem habet, sicut ēē substantiale, qd nō potest existere sine oī fōā substantiali.
 Ad idē, D. an, ēē accidentale compositi habet, et fōām accidentalem G. an, et
 ēē accidentale simpliciter, sub ēē accidentis, habet, et fōām accidentalem
 distinctā realiter ab accidentis N. an, et sub eadem distinctione N.
 gsequentiā.

Notandum inō māām imā si, quo casu ā D. D. hūyremo creaturam D. D.
 gseruaret, et existere sine oī fōā gseruati in, aut fōā sicut gseruati,
 et eandem numero actionē gseruati vā, et quam prius sub fōā gseruati,
 tuncq; omnino plus D. D. laboraturū iudicā nobis gseruati mām in gseru-
 atione māā sine, quā sub fōā substantiali.

Subiicit, quia eadem ē cō, et ēē hūy fōā gseruati, māā sub forma sine sine
 fōā, qd eadem ēē actio, quātm variat, et C. uita cōm. et si variat
 unū existit. Vel fōā videlicet vel māā, deinde D. D. solus gseruati
 māām sub fōā, qd licet gseruati sine fōā nō tū plus laborat, quā nō debet hūy-
 pere defectu ulig eāē rōo.

Notandum ēē cū quibus, an māā potest naturaliter existere sine oī fōā facta
 nō ēē, an hūy aptitudine seu potentiam nōale, terminari gseruati
 vā actionem sine oī fōā, nō potest videt, qd hanc aptitudinē substantialem
 actionē gseruati sine sine fōā terminaret, et eandē potentia, et quam
 prius terminabat sub fōā existens: sensus qd ē, an casu quo māā existere
 deberet sine oī fōā ad hūy fōā D. D. mouere sufficere ad sui gseruati
 oīē rāalem, et hoc negat, quā dicimus, māām priuata oī fōā substantiali
 existere et gseruati miraculose.

Veteris qd naturaliter nō potest existere sine oī fōā, sub, quia cessat sine, cuius
 gratia hōm ē, et dicit māām seu existere, nimirū cessat compositi substantiale
 in ordine adq; existentiā māā inherenti ā nōā, qd decretū
 D. D., quo decet necesse māā existentiā sine oī fōā rā nōale nō ēē, et hūy.

natales, quia pro motu n̄ haberet finē n̄ tale m̄a, qui ē, componere eum
fōa totū physicū substantiale.

Hinc ratio dicitur, qd m̄a n̄a dependeat ā fōa, tanquā ā p̄tioni,
q̄ uterūq; p̄tū; quia s̄i n̄ in̄ igit existētia, casu quo compositi factura
n̄ ē, hinc n̄ movet. S̄i m̄a ad d̄n̄a et q̄servatōem s̄i existētia, movet
cū in̄ igit n̄a suam, atq; iuxta h̄c n̄ in̄ igit existētia fōa, si n̄a
lites sine illa p̄t̄ existere, q̄d ē, n̄ in̄ tantū in̄ igit existētia fōa,
an quantū ea necessaria ē ad compositionē totūq; physicū substantiale, casu
quo factura compositionē n̄ ē, n̄ existētia fōa necessaria ad compositionē
totūq;. Confirmat̄ m̄a soluta si fōa, qd ipsa fōa de formidabem non
deeret universū, qd n̄a lites n̄ p̄ q̄servat̄ sine si fōa; quia autor universi,
ā cuius arbitrio dependet existētia m̄a debet addendere ad q̄servat̄, quā se una
p̄t̄ habere cum ceteris universi partib; sicut qd n̄ deeret hōm m̄a, caren,
duob; vel trib; digit; si nec universum dect m̄a soluta si forma
tam qd n̄a lites dect̄ ipsa n̄ p̄ actuali, existētia casu quo exhibita s̄i
fōa si forma, quia bonum n̄ ē toti universo hali ente, quasi gravabit̄.
Confirmatio, quam aliqui inde petunt, qd alia, n̄ p̄t̄ explicat̄, cur dicit̄
desinare substantia part; in Evh. soluta n̄ ē, qui desinare debet iuxta d̄n̄o
nam Ecclesie n̄ verborū q̄servatōis, Ecclesia verō n̄ alligat̄ fōa d̄n̄o
fōa inter physos q̄servat̄.

Dicit̄ sine de facto m̄a s̄i exhibet n̄a lites sine si fōa, qd falsa ē doct̄
na hacten; h̄c d̄ta. P̄t̄ h̄c, eo casu quo hōm p̄t̄ h̄c q̄servat̄
aut casu pleb; m̄a remanet privata si forma substantiale, quia ad
tam et separata ā corpore et sp̄, remanet n̄ amplig ā vivum, s̄i cadaver.
Ad h̄c d̄n̄o d̄ta. Ad h̄c d̄n̄o, respondent aliqui dispositionē, pro forma
cadaverica sufficientes, ex quo illo tempore statū, quo hōm q̄servat̄ ē,
vel capite p̄t̄ statū ēa in̄troducib; h̄c, h̄c obsequ; tam notabilem
diversitatē, ut aliqui q̄servat̄, inter illa, dispositionē ad novā fōam euda
vericam, ut corrigere ē ex Embione, proxime ad recipiendam n̄a lites
disposit̄o.

Dicit̄, qd oia n̄a lites eundem finē h̄c quē m̄a, qd ego parū, ob̄t̄ h̄c
q̄servat̄ ad finē n̄a, quā p̄t̄ h̄c m̄a sine si fōa substantiale.
Ad h̄c d̄n̄o, eo ipso qd s̄i n̄a lites, spirituales, immortales ac indivisibiles h̄c
pro finē p̄t̄ n̄a lites, felicitate vera et q̄servat̄ exercitium,
quā ut q̄servat̄ totū physicū substantiale, felicitatem q̄servat̄ an exercitio

potentiam in actu cognoscens et volens, quod exercitum perfectum etiam sibi
 est, tam cum materia quam sine illa: nihil simile sibi materia anima, ut pote
 inter entia substantialia videmus, quod multum est disparitatis inter materiam
 et animam rationalem.

Primo, ratio materiae est causa formae materialis, quod prius materia existit quam forma, quod
 existit independentem a forma materiali. R. D. hoc videtur in materia
 causa materialis formae C. autem effectiva R. ans et quae sequitur.

Est quod materia prius non repellit formam materiales, sed in genere causa materialis, quod
 non obicit, quo minus a posteriori pro alio instanti dependet a forma, qua movet
 ipsum, ut pro sequentibus instantibus quod servet existentiam materiae.

Quaeritur ulterius, quid in actu deo dependat materia a forma sua nam in actu
 non dependet propter effectum incompletionem et indigentiam suam.

R. per decretum tale, quo deus voluit, volo producere materiam ut quod habet
 totum physicum substantialem, cum forma sua, a qua est completibilis et perfectibilis;
 sic qua intelligit in ordine ad faciendum totum substantiale.
 Visum est in hoc decreto deus nunquam existet materia sine forma et hoc est depen-
 dere a posteriori a forma substantiali.

Sectio ~~stava~~ De essentia Metaphysica materiae Primae

Arbitratur ita de materia anima loquitur, duo materiae sunt primum uniuscuiusque, ex
 quo fit aliquid, cum in se est secundum accidens. Sensus est materia
 quae debet apprehendere totum quod est substantiale, et quod non solum primum, quod non
 indiget alteri alio toto: genus in hac definitione est, quod materia fit apprehensio
 totius cuiusque substantialis; differentia est, quod materia debet esse solum primum;
 Nam per hoc solum differat a forma: nam verum quod materia fit solum patet ex hisce
 dictis: quia a solum de solum dubitatur, et duplex est solum: quod ad solum
 planum dubitationis attinet, duplex haec maxime venisse in memoria est solum
 receptionis, nempe et sustentationis. Communiter docent auctores materiae
 esse essentialiter non definitam per solum sustentationis, sed per solum receptionis:
 contrarium est probabile, quia scilicet materia prima est causa totum in genere esse

maali, que n̄ tm̄ ē s̄tm̄ receptio p̄ eam sustentationis, cū q̄ n̄ tm̄ complex
foli ut si potentia recipiendi fōs, p̄ eam eoz sustentandi fili al n̄ tm̄ poten
tia recipiendi fōs s̄tm̄ de q̄ceptu h̄mo māa j̄ma ul fōs, p̄ eam potentia
sustentandi: alia certe finē ob quā creata fil ā D̄d māa aut debuerit
creari in rerū n̄ā, difficile ē assignare.

Quos vero finis, idig fil caare totū in genere caā maali, p̄ tota huius la
titudine, p̄obz, quia alij, si folis finis māa ēd caare totū intrinsere,
ut p̄tm̄ totū māalem et perfectibilem, ostendi n̄ p̄obz, quo facto potentia
sustentandi fil folis p̄tm̄ d̄arū, quā potentia recipiendi, nam quod
j̄mum fil, in sentis q̄storia q̄dē n̄ fil, alioq̄ n̄ ēd potentia sustentandi
de q̄stio Metho māa j̄ma, et ea definit deberet p̄ potentiam suspen
dandi, quam t̄n̄ dicunt ēd p̄tm̄ d̄arū, hoc ā r̄ces p̄obz, n̄ ēd dicendum,
quia nulla necessaria conexio ē potentia sustentandi, cum potentia re
cipiendi formas, ob quam hoc p̄obz illigē ēd r̄dix illis, cum aut recipiendū
ut sic nihil faciat potentia sustentandi, et licet unione, quas recipit
potentia respectiva s̄tm̄ de facto sustentabile, quia alq̄ q̄cepti p̄obz māa
p̄ unione substantia creatas ac creabile, q̄ potentia sustentandi n̄ poterit
tanquam sui radicem iuxta rationem nostram p̄supponere potentiam
recipiendi formas, q̄ sequenter respectu huius potentia respectiva potentia
sustentativa n̄ erit p̄tm̄ d̄arū.

Cum a omnia p̄ta, que dant in aliquo ente s̄tm̄ vel j̄maria vel
d̄arū, et potentia sustentandi n̄ fil p̄tm̄ d̄arū, uti ut d̄icitur
nae ostendimus, n̄ mirū erit p̄tm̄ p̄m̄iatum quā potentia recipiendi.
Ratio ē, ut paulo ante d̄icte fili, quia finis māa ē caare totū iuxta
totam latitudinem caā materialis.

Atterum cum de potentia sustentandi facimus mentionem, idigenda
ē potentia sustentandi n̄ tm̄ formas p̄ unione, formatū: nam p̄ hanc
replet, formaliter ad totam potentia sustentandi, si māa caat totū h̄ma
num sustentative, licet totū h̄m̄ n̄m̄tū c̄am r̄ationalem ubiq̄ p̄m̄tū
alem seu immaterialem n̄ sustentet p̄ tm̄ unione inter māam et fōm.
p̄tm̄ sustentationis quē fili, dicemus sup̄is suo loco, quando agemus de
causis; p̄tm̄ receptionis quē fili, quare, varia sunt sententia, ad
quas p̄obz intelligendas.

Notandum requirit ad formam receptionis sine ob in genere, ut illud
 sit ens incompletum: deinde ut sit ens etiam perfectibile, per unionem
 cum forma; et hoc casus est, cum DEVS vel Persona Divina nunquam
 possunt esse forma receptionis, uti ibi acceptum, tanquam carum sit natura
 divina per unionem humanam, imo et voluit non pati, quod DEVS etiam unum
 possit personalitas aliqua creata. Ratio foris, cur debeat forma esse
 ens incompletum, est, quia debet esse pars seu principium, quod necessario debet esse
 aliquid perfectius ad totum, et non ipsam ad se quod totum, alioquin
 iam non foret ad principium seu partem totum.

Ens incompletum est, quod non est totum illud, quod a natura per
 se intenditur quocumque modo vel amatur aut estimatur.
 Ratio est, quia esse ens incompletum sonat aliquem defectum, de-
 fectus autem dicitur imperfectionem aliquam ratione, cuius gratia, ut ens in-
 completum non sit per se bonum naturae, donec compleatur, neque per
 se amabile aut estimabile, quale tamen bonum simpliciter est totum, natu-
 ra enim nunquam intendit, nisi aliquid perfectius in suo genere, totum
 autem est aliquid perfectius, quod igitur totum non est, id incompletum est perfectum non est,
 sed habet aliquem defectum, quatenus est ens incompletum.

Itam vero perfectibilitatis propter incompletiorem dicitur etiam unibili-
 tatem, cuius defectus non est id, quod natura per se intendit, amat et estimat,
 nisi cum suo complemento unitate.

Tale totum utriusque est duplex, substantiale nimirum et accidentale, utriusque
 natura per se intendit, amat, et estimat, non tamen utriusque primario, sed
 substantiale quidem per se primario accidentalia secundario esse tamen, quia aut
 utriusque foret inclinatio et pensio ipsa natura.

In incompletiore et perfectibilitate non intercedit discrimen inter formam
 et materiam, hoc ipsum, quod utriusque sit pars compositi, utriusque est incompleta
 utriusque debet esse perfectibilis a sua composita, utriusque unibilis alteri.

Hoc Notabo.

Aliud dicimus solum receptionis in eorum vel ut sic, quod inter duo distributiva
 totius entis incompleta et perfectibilis ad invicem a imperfectis: illud a
 censetur imperfectis, quod distribuitur totum vel potentia, illud a distribuitur potentia
 quod a dat habet de se habere de se, totum quod distribuitur, sed ex se indifferens, et tam
 ad illud distribuitur quam ad aliud quod distribuitur. Sic magis quamvis ut pars distribuitur
 vel totum, non dat habet de se habere de se, ex se quam lapidum vel
 potest in se altera sua composita distribuitur lapidum lignum et. Hoc sententia huius
 est quia de philosophi qui magis forma habitus habuerunt, quae sunt illa ut ens
 imperfectum, huius de forma, de se ab arte magis nec est quod nec quale, nec quod huius
 formam e contrario quae sunt ut pulchritudine vel delectatione totum ad aliud delectatione
 etc. Quod vero dicitur, quod vel potentia se habet solum imperfectis, quod vel se habet forma de
 hermativis, potest, quia nimirum in quibus alia, ab arte magis ac summa perfectio de se
 in quo nulla datur potentia, sed magis, autem, quia de se ens simplicissimum
 et infinite perfectum. disputatio de de forma compositi physici. 8. ana prima pars de de forma

Disputatio 2da De forma compositi physici: Sectio Prima

Probat, dari formam.

De forma accidentali, non videtur posse dubitari, potest tamen, quod aliqua forma accidentalis
 existat: quia omnia existunt alicubi et in aliquo tempore, quod forma in datur, ubicatio
 et duratio per qua, nimirum sunt alicubi et in tempore velut, quod datur, forma accidentalis
 etc. Deinde omnia creata sunt ab alio tanquam a causa, quod sunt ab alio per productionem
 productio a est forma huius sui effectus et quidem accidentalis, quod datur, forma accidentalis.
 De substantiali forma etiam potest, quod aliqua existat: primo datur, a a rebus, ut huius et ratione
 et sic certe est, atque haec est forma substantialis, necque assistens in corpore, sicut angelus
 assistens caelis quo moventur, aut demones respectu potentiae obiectivae, quod est actus potentiae
 informans, non accidentalis, quod substantialis.

quod non sit assistens in se, quia facit unum cum corpore, ut patet ex symbolo S. Athanasii
dicenti, sicut anima rationalis et caro unus est homo, ita Deus et homo unus est Christus.
forma autem in assistens non facit unum cum corpore, cui in assistit et non unum unione
physica. Cum ergo anima rationalis unum est quodammodo, erit respectu illius forma informans
sive anima illius, ut si fuerit probabile, in tractatu de deo.

Quod non sit accidentale, in forma quod est inde, quod constituit ens substantiale, nempe
hominem, qui potest in linea predicamentali substantia et ab alio haberi, pro vera
substantia, huiusmodi ita ipsa conformata et erit illi esse talem.

Probatur et de ex generatione diversitate ab accidentibus ampositu reparatore
S. G. frigoris in aqua, nam ista reparatio ac diversitas arguit in aqua et de alijs
compositis ac corporibus physicis quod est totum dominium quod est deus aliquid esse
diversum a materia, quia una eademque in pluribus compositis, sicut siue ista
et sic est indifferens ad quasvis eiusmodi particulas, et deinde erit ac sepa-
rabilis ab ipso, ut et a virtute conuenienter productiva beneficii, et
quod certum est dari formam substantialem.

Multum huic argumento roboris addit experientia, quae et experimur et
respondere solemus interroganti, quid facis? dicendo nos scribere, videre, illi
operari, velle, tu autem quid facis? significati particula istius nos, utique non quidem
audens, quod quidem substantiam, quia audens de nobis, in verbo non est affir-
mabile.

Probatur etiam, ex dispositionum necessitate ad hoc ut V. G. ignis si potest producere
ignem B, oportet se in lignum demoveat, igni vel ignis ligno, ut postea
disponat per calorem talem et talem antequam producat ignem B, atque hoc
opus non erit nisi ad hoc ut materia preparata certam formam substantialem recipiendam
quam compleat, quod utique dabitur forma talis distincta a materia, ne dicitur
sibi, frustra hactenus fuisse omnes dispositiones.

Probatur etiam hoc differt ab equo V. G. quod per aliquid fuit, atque non per materiam
differt ab eo, quia haec est eadem, quae prius fuit in seipso, et sepe
et, aut fuit eadem ut quingentis, quod fames cogit obsessos ab hostibus,
equus, carnis comedere vel alia eiusmodi, quod per aliquid aliud differt
ab eo: non est accidentis, quia haec non est constitutiva hominis in suo esse
substantiali, quod ita differt ab equo per formam de se per animam ratiōalem, quod dabit
aliqua forma substantialis, distincta a materia.

Pari modo loquendum e de ceteris compositis servata proportione.
 Hoc tñ n̄ e tota centia hōis, aut cuiusvis aetheris substantia composita
 diuile ponibili in yraciamento substantia, solum e pars compositi.
 Abat, imo quia alia hōis erit immortalis, et post mortem adhuc vivit,
 nā id, qd tota centia hōis est, nempe fōa rāali, adhuc vivet, imo n̄
 posset mori: qd hōis n̄ morit, nec poterit mori: unde ueherius sequeretur
 ista fidem, Christum nimito n̄ e mortuum pro nobis: nihil en̄ mori
 in Christo potuit, nisi qd fuit mortale, atqui si aā ipis fuit totus hōis,
 nihil in eo fuit mortale, qd dicitur.

Confirmatq; verbum Divinū, id e Seda. Persona S. S. Trinitatis
 assumpsit totam humanitatem qd aā n̄ e tota humanitas, seu quilibet
 hōis, alia, cur assumpsit verbum etiam ipsa mām, quam habet a Beatif.
 Sima Virgine Matre sua? ubi etiam iterū de fide e.

Dices forte verbum assumpsit per mām, quia pertinet ad integritatem
 hōis, sic en̄ etiam assumpsit sanguine.

Alia Responsum, si epus e in pars integralis hōis, cur debuit informa-
 ri ab aā rāali Christi Dni? quare n̄ sufficiebat unio ghrivativa,
 cum ceteris partibus integralibus? Deinde, si n̄ ostenderetur,
 quomodo Beatissima Virgo fit Mater Dei, nam si e, hunc ppter unio-
 nem qoris, cum aā rāali, qd qus iuxta se nihil e hōis essentialiter
 fuerat, qd nec unio qoris, cum aā, qd etiam nihil e hōis et Christi cen-
 tialiter fuerat, ipsa mām.

Deniq; quomodo ostendes mām e in partem integram hōis? Cum
 abstractum dicitur, ex hoc qd p aām et mām simul sumpta, hōis opponi-
 tur negationi hōis, seu n̄ hōis, qd essentialiter qdlibet, p mām, quia
 eadem s̄ principia qdlibetiva, que distinctiva, sive p hoc, qd cum
 aliquo identificant, p id ipse etiam difert ab alio, et vicissim.

Obijāt, imo, qd n̄ erit idem se hōis senex, qui fuit puer, quia mām
 priorem perdidit, et novam acquisivit per nutritionem, sicut priore

amifit per pudorem, calorem, naalem.

R. D. illatum, qđ n̄ erit omnino idem hōs fenex, qui fuit puer, ſecundu
aliquos partes ſu integras, et phyſice tranſcat illatum, n̄ e idē
hōs moraliter N. illatu; ſed eo qđ idē hōs, fenex qui olim
fuit puer, quia māa, quae fuerit deperita, idē praestat officium,
qđ prior, māa particula ſueſſiva deperita praetabant.

Itaque totum retorquet argumentum in adverſario, quid en dicat
ad bruta ſenſentia, quae etiam dicuntur eadem, et tū n̄ ſolum māa
perdunt, uti hōs, verum etiam ſoam māalem ac dividibilem in parte
varias, uti multi probabiliter tenent.

Obijctz et do, qđ nec DEVS idem fuit in cruce, qui fuit in utero Beatiſ-
ſimae Virginis Mariae. R. Sancti Auguſtini dicere, carne

Chriſti eſſe carnem Mariae, qđ veriſimile eſt, qđ ſervaverit
ſp̄ aliquo illius ſubſtantia, quam in utero Matris ſuae habuit, qđ
idem Chriſtus fuit in cruce, qui fuit in utero Mariae Virginis
ſp̄ n̄ adequatē, qui multum acciepit illi māa p̄ ſubſtitutionē;
certum praeterea videt, qđ Chriſtus obtemperamentū optimū et nega-
tionē ullius excuſus, valde parum māa p̄ totam vitam ſuam per-
didit.

Obijctz etio ex dictis, ſequit, n̄ reſurgere eundem hōem, qui mortuus
eſt. R. D. ut prius, phyſice et adequatē idem, tranſcat illatum

moraliter N. illatu; certum en̄ eſt, n̄ ſuſpectuos omnes, cum oī
penitē māa quam prius habuerant, alioz oīz gigantea mole re-
urgeremus, quia ſi nullam māa particula perdiſſemus in vita,
illiqz ſp̄ de novo additu fuiſſet, tunc utriqz in gigantes
evadiſſemus: ſurgemus qđ probabiliter cum illā māa ut voluit
aliqua quam ultimo vivente habuimus, quamvis iuſti ſecundu

probationem in statu iuxta simili statu Chrysi resurrectur suil

Sectio 2da

De forma dependentia a materia.

Nulla forma pendet a materia a posteriori. Hanc est, quia nulla forma causal
materia, atque nihil dependet ab alio a posteriori, nisi quod dependet
ab eo tanquam ab effectu. Cum quo in statu quod solum super hoc libet
elevari, potest aliqua forma etiam materialis, ut, scilicet multi ostendunt, qui
dicunt dari potentiam quodlibeticam a Deo elevabilem ad producendum
quoscunque effectus, aliter non repugnantes, ad creandam materiam, et tunc
materia est posterior formaliter tali forma, quia in forma non penderet in tali
casu a materia, ideo non oportet dici dependere a materia a posteriori, nisi
dependentia radicali, in quantum nimirum forma existeret produci
dependentem a materia, et non vice versa.

Matrima radicali non causal physice a materia in genere causa materialis, quod non
dependet a materia tanquam a causa materialis a priori, uti forma materialis dicuntur
a materia dependere.

Dupliciter a pendere potest forma a materia, imo si, ut non potest materialiter existere
sine unione cum materia: 2do ut educatur ex illa atque adeo pen
dere potest a materia tanquam a solo receptionis, et tanquam a solo sustentationis.

Dicendum imo forma materialis substantialis in produci et conservari pendet
a materia tanquam a solo sustentationis. Quia omnes forma materialis, defacto
generantur, quod etiam sustentantur, atque non apparent a quo sustententur nisi a
materia imo, quod pendet ab ea tanquam a solo sustentationis.

Hanc in quibus non bene videtur probari ex ipsa materialitate formae materialis
non licet non educantur ex materia, adhuc non possunt esse materialis, ut colli
gere est ex ipsa materia et creatione ejusdem;

Neque verum est, quod spiritus fore immortales seu incorruptibiles, si non
 pendere ab aëre. Ratio est, quia potest pendere ab uni-
 one sui cum materia, adeo ut desinente unione spiritus quoque desinere
 potest, qualem dependentiam ab unione sui cum materia non habet anima rationalis,
 quae est in statu separationis naturaliter existit.

Quis pro se fore materialem educantur ex materia, quod praesentibus materia
 quod infinita forma existunt in eadem, quod in videlicet ab eodem.

Ad id autem praesentibus in materia formaliter materia, materialiter et virtute
 aliter transcat autem. Sensus est materiam se esse formas, seu habere
 virtute sustentandi successione per plures et plures, quae cum unum
 esse existit, haec autem virtute sustentativa identificata cum materia, non
 existit talem existentiam formalem neque aliunde sequitur.

Quis vero quod materia est virtute perfecta, si tantum habet vim causam
 formam per plures et plures. Ad id autem, quia virtute causam pas-
 siva seu in genere causam materialis est virtute imperfecta et quasi
 mortua et languens aëre, nihilque proficit, nisi aliis de-
 terminantibus, animantibus quasi et excitantibus a causis efficientibus,
 a quibus habet aëre in se motus.

Quis vero anima rationalis pendet in se a materia, a priori, et non ex ea
 non derivat, quia creatur, quod dependentia a priori non est argumentum
 sufficienter sustentationis aut educationis.

Ad id tamen, hinc nos probamus dependentiam a priori ex educatione,
 non est contrarium: anima potest pendere a materia tanquam a causa materiali
 seu obliqua non sustentativa.

Sciendum vero anima rationalis pendet in se a unione cum materia
 et sic ab existentia materia, non tamen dependet ab ea in se servari.

posterior pars clara est, quia defacto existit ad unita mater,
 prior pars obscura: quia suavissima sunt officij et non auctoritatis
 gubernatione videlicet deesse, ut primo statim parat quodvis iuxta
 sua inclinatione, atque ad rationem, quam primum ducit simul
 et mater, quod dicitur in his naturaliter debet coniungi cum unione sui
 cum materia, et consequenter ad ad hanc unionem inclinabit, eoque
 in primo instanti sua creationis naturaliter exigit, ex quo utique bene
 arguitur dependentia illius in primo sua productione ab unione sui cum
 materia.

Sed unde fitis ad in primo instanti sua creationis
 statim uniri mater? Ad primum ex 2. litteris, nam mater pro corpore adan
 sufficienter disposita statim inspiravit eidem Deo futuru inhaerentia,
 hoc est ad mater ad se creatam statim mater uniri;
 probatur 2do ex eo quod origini doctrina ab Ecclesia damnata, qui dicitur
 hoc est si in eius doctrina non fuerit ab aemulis depravata, sed ad
 in se eadem creatis fuisse, atque mater unirentur.

probatur 3to nunquam experientia habere, ad mater aliquam
 aliam fuisse productam extra mater et quam primum debet experiri exist-
 entia ad mater, sed simul eius experiri unionem, quod bene arguimus ad
 statim uniri mater, quam primum ducit. Quid multa? finis ad
 rationem est appetere rationem, quod habet inclinationem ad rationem, quod iuxta hanc
 inclinationem ducit, quod naturaliter mater, quam primum ducit, et cum se debet si coniungi
 unionem cum productione sui pendet ab illa unione, sed ad quoniam, ad
 et neque stricte a priori, neque a posteriori: quia non est ab unione, nec quae
 se ab unione, sustentando aut efficiendo illa, sed haec igitur quae se prope
 pendet ab unione tanquam a quoniam, sed ad uniri pendere et mater a posteriori
 priori: quia non est ab unione sed ad aliquo modo ab unione, quia movet
 partem ad unione unionis, et si est causa obvia, et quasi mora-
 lis eius producenda.

Dicendum 3to etiam fore mater, pendet ab unione sui cum materia tam
 in primum quam in subsequenti: probatur a priori ratione priori ratione allata,

ultima nimis, qua hoc loco etiam valet. **Ob** id ad poster
iori ab experia, nam qd definit unio formum materialium cum materia
definitur et forma materialis, ratio est ut definitur esse, qd in conservari depend
ant a suis unionibus.

Dicendum quoque tametsi forma materialis non potest existere, naturaliter extra
materiam animam, uti antea probatum est, potest in divinitus et de potentia Dei abso
luta existere extra seipsum. **Ob** id ex accidentibus SS. Eucharistia
Sacramenti, quae ut silens ens, multo magis potest esse a materia quam
ipsa forma substantialis materialis, quippe accidentia ista in materia sunt
ad perfectionem substantiam, quae alibi simpliciter ens est, et in conservantur
creative sine solo substantiali in mysterio SS. Eucharistia, quod etiam divina
ipsa potest existere forma materialis substantialis sine solo seipso. **Ob** id quia
etiam ipse non potest conservari divinitus seu miraculum independentem a solo
Deo substantiali seu informationi videtur ambulare omnipotentia Dei
cuiusque supremum in creatura sua dominium, quod potest oppositum potest
non potest aut conservari extra materiam et seipsum debet esse possibile, hoc potest
est forma materialis, dicit modo potest et conservari. **Ob** id est omnipotent
iam Dei et dominium eius limitatum, si forma materialis non potest existere ne
quod in divinitus sine solo, quia inde acquireret in Deo defectus virtutis cre
andi formam materialis, easque extra materiam conservantur natura fundamenta
aliud non habemus ex parte Dei, si tota ratio est in potentia creatura creatura non
independentem ab hac Deo, quod esse possibile, quod si antea dicitur non
suis, aliquis esse impossibile, non debet Deo necesse videtur illis
entis, ductivam.

R. P. Valerianus Magni Capucinus ostendebat non tam materialiter
super naturaliter seipsum naturaliter extra seipsum conservari potest forma
materialis, nam ipse demonstravit ab experia valde probabat. **Ob**
vehementer hallucinatio, nam si primo opus non est materia anima
in qua recipitur ipsa forma materialis. **Ob** id forma si est tota
extra seipsum quodlibet hoc est quia non est demonstrabile in ipsum
existentia et recepta materia anima. **Ob** id si agatur creatura

naturaliter creantur, quia independentes à solo potentia ducere, sicut nos.
 Sicut quia G. Valentianus creare esse agere in se dependentes à causa superioris
 et prima. Quia est uno, quod Deus sibi creat et in illa, sicut quod generative.
 dicitur. Et de independentia hac nil facit ad quodlibet creationis, vel si quod
 largitur in certum modum causam in qualitate causae. Alio deus sibi miraculatur
 in solo, quod in magno opere commendat S. Galus et Eulius Bodorus, quod in
 dentia Eucharistia existat sicut solo substantiali.

Obiicit, tunc, actio quod sicut observare in extra modum, nec eternalis, nec super-
 naturalis, quod ad substantiam, quod repugnat eam dari, in eternalis, quia est super-
 exigentia naturae, et naturaliter habet in se. Sed nec est supernaturalis, quia in
 parat dignitate alicui alicui actioni, quia naturae debet.

Ad fore naturalem quod ad substantialem actionem observativa sicut extra
 modum ob ratione, quod ob hoc insinuat, quia in modum actus creativa ca-
 naturalis, est longe praestantior actione observativa sicut naturalis, extra solum, et
 in est debita natura.

Vergetis talis actio non debet sicut naturalis, quod adhuc est supernaturalis, quod ad
 substantiam. Ad G. dicitur, quod est in se debet, quia debet in se
 necessaria talis a actio non est necessaria, talis a actio non est necessaria
 quantum sufficiens sicut ad productionem sicut cum debeat in exigat
 a sicut, ne debeat in se debet, sicut in se, quod indiget in modum
 quod sicut fieri sicut indiget, in se sicut repugnantiam in se sicut in deus
 de determinandam talem actionem creativa et miraculose con-
 servativa sui.

Vergetis hoc modo quod ultra in se actionem creativam naturam et genera-
 tivam naturaliter quod substantiam produci et observari potentia, forma
 naturalis, quod non indiget debet actione generativa.

Ad N. dicitur, tunc est quia indigentia respicit illud, quod minus habet
 in se sicut dari a natura: sicut habet se actus generativa, quod ad huc
 forma materialis est indiget eisdem, nam licet creativa sufficit
 ad productionem et observationem eisdem forma materialis,
 praestantior tamen est, quam generativa et praestantiori modo

præstat, id quod indiget for ad existendum: hinc talis actio creativa et
miraculose generativa for maali, extra se habet et adhuc supernaali,
setm quo ad materiam.

Grædab; etm naturaliter quo ad num unib; maæ for præstantior v. g. ad
maali; æq; bene unib; maæ moraliter quam for ignis v. g. qd etm
naturaliter quo ad num potest dari actio creativa for maali; eiusdem
generativa extra se habet.

¶ G. dicitur et al. qd; et paritatem, disparitas; e; quia for præstantior
unib; maæ, n̄ desunt ratione, quare for nobilior unib; hinc et rursus
maæ; s; p̄ eū adfunt dispositiones in maæ delectanda, quodammodo illis
appetibus et naturaliter exigentes ut in his curis; partib; in his dispositi
onib; unib; v. g. ad maali; maæ potest, quia for ignis, ligni aut alia
maali; unib; fit, ut talis delectatio for debeat, maæ, n̄ a se de glingit
in actioni; creativa.

¶ Dicitur, loquere de maæ præcis; dispositionib; cui num adhuc sub
dispositione debeat, vel for nobilior vel ignobilior, qd adhuc
actio creativa e; si maali; fit quo ad substantia; debet, for maali;
setm sub distinctione.

¶ Sed cum distinctione, naturaliter
quo ad substantia; G. quod ad primū dicitur, nam for introductio for sine præcis
dispositionib; eib; eēt supernaali; quo ad num, qd si maæ existeret
p̄ miraculose sine for substantia; hinc non veret; Deus prius ad dispositiones
introducendas in maam, cum qua introductione in maam, cum
qua introductione supernaali; quo ad num foret existere maam sine
ei for et hinc et rursus nullum cogens, ad eēt debeat, ad dispositiones in
maam ponendas, potest a dispositionib; ad for etm nobilior, ipsa deinde
introductio for substantia; non eēt supernaali;.

Obvies, ex hoc sequeret; nullam actionē for eēt ulli creatæ, nō si Deus
eam n̄ daret, faceret iniuriā eib; cui ea debeat.

¶ Ad debiti humilitate; illig; quia qd talis eēt fit nōa necessaria, vel qd fit
quærens eēt dari, eū nōa habitilig; quodammodo a se habet, que Deus, si
iniuriā creatæ n̄ curare, possit, eo quod bonum fit, creatura omni-
modo setm eēt Deo Supremo reatum omnium Moderatorij.

Sectio 3^a In plures for̄e substantiales primariae point nāc liber simul ee in maa.

Primo qm̄ n̄ sunt simul ee in s̄to infati^o plures for̄e substantiales primariae + eode infationi;
 + uniones similitarē ee duranti.

Abaz amo ab expertis, quātinū aā rāali; introduci; in maa, et abim
 dēt migrare for̄a qua prius exsistit, nimirū for̄a Embriōis: quare? s̄m̄
 ē impossiblis: certē et for̄a ignis, introducta in maa ligni v. g. n̄ amplig
 experimur ullam operationē for̄a ligni. Quare? nisi quod for̄a ligni est
 destruda, quam prius introduci; for̄a ignis.

Itiq; for̄a adhuc for̄am antiquā in eadem maa licet n̄ experiamur operationē
 illig, s̄ q̄ta q̄o tandem oēs for̄a quotquot ab initio creationis mundi fue-
 runt in hac maa adhuc exsistent in eade, q̄ sequenter maa hōi, v. g.
 habebit adhuc for̄am cibī; Accidit q̄ aā rāali; n̄ amplig maneat
 in maa quam prius motū hōi, q̄o nec cetera for̄a substantiale, v. g. for̄a ligni
 straminis, et manebat, q̄o nova for̄a fuerit introducta.

Vegetib; s̄unt simul plures for̄a exsistere in diversis s̄tis, q̄o et s̄unt
 in eode simul etores. R. G. Ans. N. q̄ q̄ia incompōsibilitatē for̄am
 ē in ordine ad eode s̄tm̄ ut in for̄am et complendū per unionē physica
 et aliunde nascit, hāc incompōsibilitatē pluriū for̄am in eode s̄to
 ul paulo infra sup̄io dicit.

Dies transeat n̄ p̄e in eode s̄to recipi simul plures for̄a primariae s̄p̄e
 diversa, poterunt h̄n recipi simul plures for̄a s̄to numero diversa in
 eode puncto maa. R. N. id est quia s̄as in hāc v. g. n̄ experimur
 plures for̄as substantiales primariae, nisi unica q̄o n̄ nisi unig capax ē maa.
 quia + unica rā sufficienter complect et continet eode q̄ aā nāc
 primario ē intentum ac destinatum maa, quae q̄ cetera s̄tm̄ plurē existit
 ut una tā for̄a substantiale componat s̄to substantiale quale cupi dēnt.

2do ratiōe incompatibilitati, pluriū forū substantialiū in eadem
 proors, pte māa p̄aleo r̄p̄a explicanda, ostendit, ne numero q̄m
 diuersas forū substantiales primarias, sibi q̄p̄ mutuo n̄ subordinatas
 ee composibiles.

Itē, in viventibz n̄ potuit negari plures forū substantiales, nam alia
 ē forū carnis, alia op̄is, alia sanguinis, etc. quae simul et semel in eodem
 vivente carū. Coll. p̄les istas, māa informari oē, eadē forū
 vivente forū v̄o carnis, op̄is n̄ ee primarias, in vivente p̄ eadē
 subordinatas, hinc de illi alio loco disputabit: valde p̄babilis sententia
 ē forū istas partiales n̄ differre inter se substantialiter vel p̄ee, s̄
 accidentaliter s̄m differre ratiōe accidentū diuersorū, quae
 repeririū, in op̄e in carne, capiti, etc.

Dicendum 2do n̄ potuit etiam simul plures forū substantiales, primarias ee
 in eodem solo sustentationis.

Obalyimo: p̄sent simul plures forū substantiales sustentari in eade
 pte māa, hinc etiam simul in eadē potuit recipi, ab qui hoc n̄ potuit
 p̄cediter, q̄o nec p̄ig. Obaly m, quia id q̄ sustentat forū contualiter
 etiam p̄hibet eandem recipere, q̄o plures simul forū p̄lel recipere, si plures
 sustentet. Obaly h̄duno 2do, quia eae efficientes n̄ h̄bent virtute
 efficiendj plures forū ex eodē solo, q̄o nec s̄lm h̄bent vim plures formas
 simul sustentandi. Obaly ars, quia n̄ ē necessaria virtus efficiendj
 plures forū ad q̄servationem s̄ci, neq̄ utilis, cū q̄o virtus efficiendj
 entia sit p̄p̄o q̄servatione s̄ci, si ad hanc nil q̄ducit virtus plures
 efficiendj forū, hinc n̄ est eae efficienti data virtus efficiendj sim
 ul plures forū: cui an bono data eet, si nec ē utilis nec ē necessaria
 ad q̄servationem s̄ci.

Obaly a q̄ n̄ est necessaria illa virtus educendj plures forū, ex eodē
 solo, quia s̄ci p̄ficiētes q̄servantur, ac p̄p̄antur, dūmodo eae efficiē
 ratiōe s̄ci forū p̄ficiat, q̄o virtute p̄ducit effective unicum forū stan
 tialem s̄ci, q̄servat, ac p̄p̄at, s̄ci.

Jam patet qd nec sit ubi: quia una foa qd traria vel incompatibilis
 introducta in maam plectat ex ea oes opposita foas, hoc ipso qd tu ubi
 habeat oppositionem, qd nec facile nre melis qd uerari de pparare
 foas, si solo qd pa foret vltis simul sustentandi plures foas, neq
 plures foa efficacia pignoret qd una incompatibile, quia odo
 debet pugnandi ac vincendi qd foas diuersas, n e pluribus foa
 rum, p foas to ee complementi sustentabilis, seu foas, que sustentat.
 Quas, imo inde, proueniat ista incompatibilita, foas substantialem
 incompatibilita, in qd ee solo? si uniuersum nape ex incapabilitate,
 soli, siue de foas recipiendi, sit sermo sive de sustentandi, et qd qd
 de posteriori abinet, facile quoniam inter se. Auctore, cu suste-
 nentate, sit eade neq sequat, qd in id, qd hbt virtute caandiu
 entitate habere, etm virtute caandi plures simul, cu ubi qd
 ad plus caandiu plus sequat, virtute, p etm loquendo de prioribz
 nreio de foas recipiendi, qd hbt hys: quia capacita, illa recipi-
 endi plures foas e respectu qd ad denota cu foa, neq p hys
 hys respectu illigi, atq respectu balem in maam, ad plures uni-
 ones, et hys simul recipiendia pferant fundamentu nullum e igor
 imo foas fundamentu dicit, apperenti qd traria, quia maam dicitur
 ta ad unu ampositu cu banequa fiae hnt, qd n dicitur hnt
 ampliore capacitate, quam ea sit que unu tm foa sufficeret: atq
 sufficit capacitas, et sequenter etm respectu ad unu, ubi patet
 Et qd ee:

Confirmat haec rae: unibilita, maam cum foas, supponit eis incompati-
 bilitate respectu foarum, atq n e incompleta, qd adiu solum
 hbt una, qd nec unibz, etm pluribz simul foas. Minor, patet
 quia alia qd ee certu e, maam n hntre simile plures foas substanti-
 ales, sequeret, maam sicut ee in statu viadent, ee incompleta,
 appetit sicut plures, et plures foas, et qd ubi qd unu e admittere
 Quae ratio de incapabilitate sustentandi simul plures foas, diximus

eadem paucis mutatis accommodari possunt in capacitate plurius simul
 fieri recipiendae gratiae, nam nec capacitas plures fieri simul
 recipiendi ad eandem finem eam necessaria fuit alibi ubi, ut expe-
 denti patebit.

Quamvis autem formae substantiales primariae habeant aliquam inter se incom-
 patibilitatem, ea tamen hoc est in ordine ad selem in capax, nec potest
 illi fieri tali ordine, nam si ab hoc ordine abstractas, non videtur
 ratione sufficiente, cur duae formae recipientes eadem selem, nequeant
 simul se se compatiri in eodem.

Quaeritur ergo an selem supernaturaliter possint plures formae in eadem
 selem manere, et affirmativè, ratio est quia nullum potest esse creatum
 eundem est, quod quasi limitet omnipotentiam ac dominium Dei super
 in omnes suas creaturas, tale potest videri esse in potentia recipienti ac
 sustentanti plures simul formas, quae stantur nil potest replicari et
 Deinde debet manere hoc à Deo accipere aliquid, quod non potest accipere
 à naturalibus creaturis, quod rationabile fuit, ea potest accipere plures formas
 et uniones simultaneas, nam sine hac Deus non potest plus quasi
 detinere ac beare manum, quam creaturam.

Unde autem manere non indiget formis pluribus est tamen specialis perfectio ac potest
 potest plures simul recipere, plura tamen simul potest habere, sicut etiam
 inter sollicitate verum specialis est perfectio potest plures non detinere,
 quae perfectio ideo quodammodo est manere ut potest illi manere esse Deo quasi
 plus obligata est beneficio accepto, quam aliter cuiusque creaturae.
 Dicitur manere non est incompleta respectu plurium formarum simul hab-
 endarum, quod nullo modo potest haberi simul pluribus formis.

Ad id autem si potest esse incompletum nil aliud intelligitur, quam indig-
 entiam, et tamen si tamen intelligitur, carentia formarum plurius cum capaci-
 tate ea recipienti, non autem est quod. Sine dubio manere non indiget
 complexi plures formas, quia pluralitas ista formarum non est ei necessaria
 si quod tamen habeat plures formas complebitur, et plures formas actu, et plura

quam unā totū cū ijs q̄stibet.

Tunc 2do: q̄o capacitas ista plures simul for̄s recipiendū erit h̄ypo-
nāali, quia mōa plures for̄s n̄ p̄t nāaliter simul recipere.

Et N. illatum, quia licet ista capacitas sit nāali, et identificata
cum mōa jma, nulla t̄n cōa f̄cedit nāali, quā p̄at capacitate
ista mōa suis visibz nāalibz actibz;

Quo q̄oq̄ accidentale, incerta quodam intentione et incompatibile
inter se, n̄ solum rōne s̄ij, sed et rōne for̄um substantialit̄, et quā
recipiendā, disponunt mōam; et nāalibz h̄ac incompatibilitatē ex
eodē capite ex quo priore nasci, diximus.

Quaestio 2da

De privatione formae et unione. Sectio 1ma

De Privatione.

Privatio dicitur vel distincta ab efficiente vel indistincta.
Ratō ē, quia debet p̄e verificari positiones negativas in existentia
for̄ae in se, ut cum dicitur hoc lignū n̄ ē ignitū ē, atqui istud
nihil ē aliud, quam id, quod nos privationē vocamus, q̄oq̄

Dicitur a privatio independentes ab oī operatione intellectus, ratō ē quia
mutabitur etm dicitur nemine cogitante, sicut v.g. privi ignis ē
ab igne et baruffi nemo cogitet, huius et nunc fieri aliquam
mutationē substantialē, q̄o etm patet istis mutationibz tantū
nemine cogitante, inter haec a ē privatio, uti supra probatum
ē, q̄o dicitur privatio etm nemine cogitante, cum dicitur sermo ē
de privatione p̄ q̄oq̄ allegi de privatione unionis, nam sicut
lata unione baruffi for̄a antea existērit vel etiam nū existat,
mōa t̄n for̄aliter dicitur mutari quam prius h̄ac for̄a illi uniet

Capacitas potest fieri in ordine ad recipiendam formam, quam respicit
privatio, possibilis debet esse naturalis et non obediens; tamen, hinc proprie
loquendo anima naturalis humana non est privatio unionis hypostaticae,
quia natura humana debet a Deo per speciale favore elevari ad hoc
ut sit huius unionis hypostatica.

Hanc deducit gloria Augustinam tamen unicum numerum se tollentem privatione
numeri et positione formae opposita. Augustina quae est et incapaci-
tate fieri etiam tolli privatione, quia capacitate opposita involvit
faciliter in quibus privationis. Latius potest definiti privatio non
privatio est carentia rei quae haberi debet ad aliam: nam haec definitio generaliter
illi privationi, quae habet ad naturam, v. g. respectu materiae, cui de facto
non fit unio, unio tamen potest.

Sectio 2da.

Declaratur, quid sit unio:

Per hoc quod unio sit vinculum reale fundans, exigentia immediata
inseparabilitatis, mutua inter duo extrema delectata a natura
ad faciendum unum et se non videtur bene explicari unio; quia
primo definitio haec nimis longa est et obscura.

Deo potest et quae exprimit quae sunt unionis, plerumque sunt de quibus
vinculij, praeter haec delectata ad faciendum unum et se: ut ad ea, si
id quod ad unionem pertinet fuerint, velut a non pertinentibus ad uni-
onem, proditura sit haec longa definitio: Unio est vinculum inter
duo extrema delectata ad faciendum unum et se; cum a extrema
delectantur ad faciendum unum et se, ab ipsa unione, non videtur fieri quod
novi explicet haec definitio:

Unio inseparatio, seu penetratio intima extremorum in eodem loco

in praesupponit ad unionem, quod non videtur debere imputari unioni, tanquam
 rariis. Neque adeo bene explicari videtur per hoc, quod sit summa com-
 municatio horum realiter distinctorum, quia si defacto ea non esset
 unita quoniam, et cum quoniam communicata separabiliter, quod non summe, quod non
 est unita quoniam, nam magis communicata est quoniam, si inseparabiliter eadem
 communicaretur, ut solet ex multis moralibus instantiis.

Ex dono vero quod alteri datur, irrevocabiliter est. potest igitur unio hoc modo clare
 explicari et universaliter, unio est actus seu forma faciens horum realiter distinctos
 realiter indivisos. Particula indivisos se refert ad quod est unio
 ex mente S. Thomae, iuxta quem unum est prorsus idem quod indivisum
 nam verò quid magis est proprie unioni quam facere unum, quod etiam indivi-
 sum, si enim consideret distinctum unum ab auctoribus cum S. Thoma unum
 est indivisum in se et divisum a quolibet alio, quod videtur per hanc parti-
 culam explicari, quod est, metaphysice unionis.

De actus seu forma non habet informari, in ordine ad faciendum unum, per se
 substantiale compositum per se habet hypostaticum, compositum est et hypostaticum utraliter
 videtur, distinctum, si videtur, forma etiam denominatione, ac debitatione,
 rationi non sumpta, qualis est etiam actus, quae bene dicitur esse forma denominationis,
 Deum autem eam agentem, respectu quoniam hanc est forma informans.

Unum prorsus est genus ad unum per identitatem prorsus, et per unionem
 horum, ubi nam dicimus in dōa: prorsus unum excludit distinctionem
 realem horum, postquam exigit.

Attributa unioni, si definita sunt primo exegere, ut extrema ex-
 istant in eodem indivisibili habito vel certe alio modo quodam,
 quo in eodem tempore non separantur, nec quo ad locum nec quo ad hunc;
 Ratio exegentiae huius est, quia esse in loco et in tempore, si proprie
 habet, potest, quod esse non eodem loco et in eodem habito est proprie
 indicata in unitate entis.

Dicitur vel certe alio modo est, nam unio generativa quantitati, et horum

quantitati non exigit penetratione intimam extremorum, sed tantum indistinctam
 habet, ut pars unita exigit esse in spatio immediato et proximo rei sibi
 unitae: unio intensiva et informativa exigit penetrationem
 partium. Ceterum ex his est utrumque extensum esse in eo spatio
 in quo est unio, neque opus est, unum extremum esse in eo spatio totum
 in quo est alterum, alia sequere humanitate christi unita verbo
 etiam dicitur esse ubique, quod est haeseticum, sequere ite pedes esse in
 capite, quod est absurdum, sufficit ergo si unum extremum sit intra
 spatium alterius, non in spatio alterius adequato.

Quam attributum est, quod eo quod unum extremum movetur, sequi debet alterum
 quaevis licet, si aliunde non sit specialis repugnantia: unde
 replicato etiam uno extremo replicandum est et alterum.

Obiectio itaque si sit essentialiter affixa suo spatio non poterit re-
 plicari, quomodo unita extremo replicato. Ratio est, quia re-
 pugnat eam replicari.

Attributa haec non ita propria unioni, ut non etiam alij entitati quen-
 titate possint: sicut etiam proprietates entis positivi sicut aliqua sit talis
 quae entibus negativis. Et tamen deus distributa ab omni ente positivo. Quibus
 unit, ut esse unum, verum seu intelligibile.

Sectio 3ta Unio qualis sit entitas?

Imprimis non est intima quaedam praesentia extremorum nec praesentia
 cum reliquis dispositionibus oppositae potest vocari unio formalis.

Ratio est prior est, quia haec non est accidentia, quae non sit de quibus entibus

uni et plurali, v.g. hōm unū ē centrale q̄bitūm est unio.

Et posteriori cāa rēdi p̄t, q̄d variā absurda sequant̄ ex opposita sentētia
ut n̄ ē eundem hōem physicū, quoties movet̄ in alium locū.

Personālitatem verbū unio oēs hōes, personas Divinas, ēē unitas cum
quavis natura terminabili ā sistentia aliqua: sām B.B. V.
fuisse unitam cum māa Christi Dñi et vicissim.

Sicut cum dispositionibz copulatis decretū Dei, in dispositione, ēst
Unio formalis: nam decretum Dei hbt pro oblo unionem, atq̄
n̄ hbt pro oblo se ipsum, q̄o etm n̄ hbt pro oblo suo decretū fut
Deinde quomodo decretum Dei p̄t q̄bitūm compositū physicū
et substantialē v.g. hōem? An Deus, quo cum ē identificat̄, decretū
iuxta p̄bationē Theologorū erit pars hōis? p̄ negā identificari
p̄t unio cum sustentatione forū māaliū, nam et hac ē unio
ens, unio ā ē compositū substantiali q̄bitūm ut quo.

præterea unio dōt ēē entitas, ex q̄p̄tu suo ordinata tō faciendū
unum suū indivisum in se, atq̄i sustentatio ex formatio suo
q̄p̄tu n̄ ē talis, q̄o et.

Itō sequeret̄ eundem hōem equū n̄ ēē in una generatione, et in
q̄servatione, nam p̄ aliam actionem sustentativa sustentat̄, in una
generatione et ibet̄ p̄ aliam in q̄servatione, atq̄s adeo singul̄
instantibz alius physicū equū, ēē dōbet̄, quia sustentatio identi-
ficata ē cum sui duratione, quā singul̄ instantibz ex physicū
aliā et aliā.

Unio n̄ p̄t ēē ens absolute. Ratio ē, quia ob suam indifferentiam
quam hbtet si ēē ens absolutum ad hoc ut ipsa unio ēē ens,
vel n̄, unionis officiū præstare n̄ p̄t, nisi ibet̄ p̄ aliā et aliā
unionē, eaq̄s movet̄, finalem indifferentiā n̄ hbtet: si ā unionibz

modalibus, opus est ad univendam late unionem absolutam in extremis,
 cui non potest et statim dicimus ipsam extremorum unionem esse
 modalem;

Unio non est entibus aliqua identificata cum extremis univendi;
 V. g. cum materia huius, cuiusque forma.

Quod unio est separabilis ab his extremis, quod est realiter ab ipsis distin-
 ta: certe si separari non potest unio ab extremis, tunc hoc non potest
 mori, neque destrui ullum compositum nisi destrueretur extremis, eo
 ipso quod compositum nullam entitatem distinctam diceret ab entitate
 extremorum: Quod si a quibus realiter seu independentes ab
 intellectu separari potest unio ab extremis, ubi reversa fieri potest nos
 docet experientia quotidiana, tunc realiter non est identificata
 cum extremis, quia nihil potest separari a realiter a se ipso.

Dicitur, immo potest formaliter et metaphysice separari ab extremis, quod ratio
 allata non subsistit.

Contra transeat potest formaliter separari ab extremis, non tamen poterit
 realiter unio ab ipsis separari, quod adhuc non morietur hoc realiter,
 sed tamen formaliter et metaphysice seu per seipsum, quod est absurdum ut patet
 ab experientia.

Dicitur, sed licet unio identificata cum extremis adhuc possit
 dari extrema, quia sunt unita, eo quod desunt certa dispositiones
 conditiones et circumstantiae requisitae ad hoc, ut unio faciat
 actualiter officium unionis.

Ad contra est cum unio per seipsum facta sit forma actualiter faciens
 unum, repugnat ut unio sit et non faciat officium suum, quia est
 unio et facere officium unionis. Sed unum est unum: sicut quod
 postquam unio formaliter est, non amplius opus est ullis conditionibus

ut sit; ita neq. opus erit ullis conditionibus ad hoc ut fuit praestet officium. Dicitur hinc unio solum in compositis necesse ac iura materialibus, cuiusmodi est v. g. equus leucl. n. solum separari ab extremitatibus, quod non erit distincta realiter ab illis.

consequenter patet, solum autem, quia nunquam experimus existere simul utrumque extremum, et sine unione.

Quod quia licet naturaliter non possint neque soleant existere extrema talia sine unione, quare sequeret hoc fieri hypernaturaliter? quod iam unio est separabilis ab extremis simul existentibus.

Quantitas in Eucharistia defacto existit sine solo solum, et aliter de non est regardu omnipotentia Divina, quin possit conservare materiam sine quantitate extra, cur igitur dicimus unionem esse cum ipsi extremis identificata.

Confirmatur, quantitas Eucharistica est eadem, quae prius fuit.

Atque necesse est unio sola per suam unitatem, hoc ipso quod ab eo sit separata, quod nec prius fuerat per suam entitatem unita solo, alio, dicendum erit etiam necesse, quod a solo separata est esse unione sua solum partialiter. Esto non uniat nec actualiter: gloria quod tunc est, quod si eo ipso talis unio futura sit indifferens ad unendum, et consequenter opus habitura sit alio detrante ad esse unita quantitate, quod illa forma detraha, iam non est identificata cum quantitate.

Confirmatur, quia impossibile est, unionem existere sine extremis unitis, quod forma materialis non identificantur realiter cum sua unione, quia ipsa forma accidentalis materialis possunt miraculose existere extra solum, ut patet ex mysterio S. S. Eucharistia, solum autem est unum extremum, quae debet uniri.

Nec verum est, quod accidentis Eucharistia aut alia forma materiales habent aliam entitatem extra quam intra solum, cum rem entia sint

inmutabile, et essentia sit identificata cum accidente, quod prius erat in
 solo, nunc autem non est in solo, sed in generali, et alia casualitate ab omni
 essentia Dei extra se habet.

Dicendum est igitur unionem esse essentialiter modalem, quae sententia est
 communissima et maxima auctoritate nixa, sicut Thomas
 Aristoteli plurimorumque aliorum huius sententiarum huius antiquorum.

Quod quaeritur quid sit modus? alij dixerunt esse ens, quod essentialiter tollit
 indifferentiam alicuius tanquam actualis illius determinatio.

Quod minus bene hoc dici videtur, nam ens hanc sententiam sequens arguitur
 qui non potest nisi a solo Deo creari, fore modum, quia si se ipsum essentialiter
 determinaret Deum ad se ipsum creandum, quod tamen ex multis
 capitibus deum est admittere;

Alij dixerunt esse essentialiter informantem. Hoc ens esse
 essentialiter informans, et tollens actualiter indifferentiam alicuius.

Quod quidem est, quia hi auctores non falsis ostendunt, quomodo actio pro-
 ductiva respectu causa efficientis, et unio hypostatica respectu verbi
 sint modi, quia neutra informat modificat illud seu extremum
 quod respicit, quod loquendo informare non est de essentia modi ut sui seu in se
 est ens non debet modus qui non informat unum extremum, hoc tamen ad essentiam
 et quatuor modi non pertinet hoc ipso quod dicitur quod modus respectu alicuius
 quod non informat, ut si quod actio est modus agens, et tamen agens non informa-
 alij ad actionem, si quod ignis A producit ignem B, actio productiva
 ignis B non informat ignem A sed est in eo non recipit tamen in solo
 receptionis, si recipit in igne B qui est effectus ignis A.

Melius igitur videtur respondendum, modum videlicet esse actuale ex-
 stitit, alicuius potentiae realiter a se distinctae ad quod primum
 praestandum, et quod ex principio suo quod est primum; si unum est id,

¶ qd formaliter et actualiter maas et foa aliqua exercent potentiam
gubnandi totum. Est en ipso gubnatio totig; ita actio e ipse id, quo
potentia efficiendi redigitur in actu, seu exercet, actualiter.

Hinc deducet imo se id n e mem, qd p certiam suam primario n
e cuiusmodi exercitium, in qm sicut euiusmodi exercitium se n e;

Deducet, edo n opus ee ad unionem quatenus precise e unio, ut sit
foa illig exbreit. Ratio e, quia p ee exercitium actuale de-
scriptum trascendendo ab oi informatione, sicut de facto tale exer-
citu e unio respectu vestri Divini, cuius foa n e unio hypostatica;
si a unio sit ee tale exercitium respectu unius exbreit, cur n
respectu utriusq? aliunde ta respnat unionem dari ullam et
n ee foam seu informationem unius solum exbreit, quia n potat unio
duo extrema, si neutrum perfectibile sit p unionem alioig.

Deducit, istio n pot existeret mium sine modificato se qm super
nascitur quia respnat ee exercitium actuale alicuius et simul n
ee: sed a exercitium actuale talis mui, ppter suam certiam et
simul n eet ut possit, quia eo ipso, qd n daretur illud, cuius e actuale
exercitium, n eet tunc qd e actuale exercitium.

Dices ex dictis, sequi, qd haec cogitio v.g. Christy e unificatio,
qua super naturalis e, et necessario vera, sit mui, nam n pot existeret
quin delig obtm illig, deinde e actuale exercitium cognoscibilita-
tis seu potentia hanc balem cognitionem.

R. N. sequelam, ad probationem P. qd n pot existeret haec cognitio
existente obto pro illo tempore pro quo enuntiat, sit huiusmodi exist-
ere nunc, n existente nunc illig obto, quia e praeteritum.

Mai a centraliter del simul existeret cum modificato, sed
Confirmatione R. cffi exercitium sit cognoscibilitatis, n huius

ex eo, qd fit exercitiū tale, hōt ut n̄ pōt existerē sine oblo,
 p̄ aliunde, quia n̄m̄ ē cognō superiōralitō, superiōralitāt;
 a p̄tū volūt ēē. Theologi, eē inseparabile a veritate;
 Objūq̄ amo n̄m̄ p̄iudiciā dominio et omnipotentia D̄i, n̄m̄
 fait, ut D̄us n̄ pōt cum illo disponere p̄o libitū, quia n̄ p̄t̄ p̄
 vare n̄m̄ extra sū modificatū. Respondet, p̄ hoc n̄l p̄
 p̄iudiciā vel dominio vel omnipotentia D̄i, n̄ qd d̄ p̄
 fectissimū dominū eē illud, v̄ cuius aliquis p̄t̄ disponere
 re p̄o libitū, illigib̄ t̄m̄ de se p̄p̄ibili d̄i p̄p̄itionē, n̄ de im-
 p̄p̄ibili aut chymeria, que sūt eātia immutab̄: s̄i et̄
 Omnipotentia D̄i n̄ respicit nisi p̄p̄ibilia, atq̄i n̄m̄ exist-
 ere sine modificatō ē imp̄p̄ibile et chymeria, qd eē:
 Imo D̄us, nec dominij sū exercitiū libe pōt, neq̄ omnipot-
 entia, si moti p̄p̄ibiles n̄ eēt, qui sūt p̄o libe exercitiū.

Objūq̄ Edo si darent, moti, hanc darent, ob necessitate, p̄ nullis
 eēt, imp̄p̄ibiles, dāt, necessitas, qd nec moti;
 sustamo atq̄i n̄m̄ ē ens imp̄p̄ibile, quia de eēt̄tia eēt, p̄p̄i-
 bilis ē, eē unū, bonū, verū, aliquid eē. qd d̄t eē sū comuni-
 catiō; atq̄i n̄m̄ n̄ eē communicatiō sū, p̄p̄t̄ actuali
 comunicatiōe p̄let eē d̄t̄, qd n̄m̄ ē ens, imp̄p̄ibile.

Et in hoc discursu q̄d̄i s̄e im̄a et mediā p̄p̄itionē, negari
 t̄m̄ debere ultimā: ad huius p̄p̄itionē q̄d̄o Enthymemate
 im̄o, Respondet, ad subsumptū, et̄m̄ n̄m̄ eē sū comunicatiō

Quod ut quo n̄ ut q̄; hoc ipso q̄d fit exercitium actuale com-
municandi, cū vero bonū dō eē communicatiōe sui, profundi-
t̄ a communicatiōe ut quo vel ut q̄, potest t̄n̄ p̄sibilitate eē com-
municatiōe talem, quomodo an̄ aliā, eē p̄sibilit̄ compositiō,
si foret impossibilit̄, comunicatiō fore cū maa.

Obijz, dno deberemus pr̄is fuisse, an̄ n̄s fit ens p̄sibilit̄, quam
affirmare statim q̄d fit ens necessarium illud en̄ t̄n̄ p̄t̄ eē neces-
sariū, q̄d fit t̄n̄ eē p̄sibilit̄. Respondet, nos mod̄i p̄sibilitatis
t̄n̄ demonstrare ex ip̄a necessitate existentia mod̄i, deinde
ex necessitate existentia mod̄i sequi p̄sibilitate p̄sibilitatis
eōn̄, ex necessitate p̄sibilitatis ip̄a p̄sibilitate, vel adē p̄t̄
ip̄a necessitate fit eōn̄ p̄sibilitatis, quā p̄sibilit̄ necessitat̄.
Vtq̄bz, illud ens repugnat dari, q̄d cū necessarium n̄ fit, nec p̄ari
fati p̄t̄ eē necessarium, fuit Deo vel voluntati, vel omnipotent
ia exercitium aliq̄d impossibile, id ē, q̄d fuit ut Deus n̄ foret velle,
nec q̄d vult foret efficiere, p̄ n̄s ē tale ens, q̄d repugnat dari.
Respondet, d̄. m̄ qui n̄s n̄s ē tale ens, q̄d Deus dat velle, si
vult ponere exercitium voluntatis suae cū omnipotentia a deitate
creando vel efficiendo aliquid.

Sectio 4ta

An unionis et modo ut sic repugnet creati a
DEO?

Respondet modos nullam habere necessariam cum increabilitate
 generatione, quia ad essentiam modi pertinet solum hoc ipsum, nimirum
 esse exercitium formale alicuius potentiae realiter distinctae a se
 ipsa, nec ipsa unio habet tale ipsum, propter quod dicatur imple-
 care ipsum subiectum creatura: imo si modo ex genere suo se-
 pararetur creatura, tunc ipsa creatio non esset motus, quia essentia
 eius est ingenerabilis, solum quod ex ipso seipso generante
 movetur ut sic ad se habet in hoc se modo provenit, ut ipsa gene-
 ratio creatura non potest, sicut habet ipsa distinctio. Et si cum ipsa gene-
 ratione dicatur esse identificata, de quo alibi.

Ratio est, quia creatura effectum aliquem est, prout independenter
 a se, atque generatio non est prout independenter a se, cum sit
 ipsa essentialiter dependens a se.

Quia, imo unio existit generari, quod non est per se actione creativa.
 potest argumentum retorqueri: ad essentiam existit generari,
 quod non potest generari, quod tamen est absurdum, ut patet ex Mystico
 SS. Eucharistia. Ad dicendum. Ad quod est: tamen solum potest, gene-
 rationem sufficere ad dandam unioni existentiam, et ad minimum
 illud, quo futurum potest ipsum indigentia, cum quo tamen potest, ino-
 piam et indigentiam unionis sublevari etiam potest aliquo, quod non est
 prout esse necessarium, sed aliquo supereminenter praestantiori,
 nimirum actione creativa.

Quia, et do. Essentiale est unioni esse in materia, quod habet ipsum aliquod
 necessarium quatenus cum increabilitate: quid quid est in creatura,

illud est existere extra materiam, uti patet ex eo reali, item ex
evidentibus Eucharisticis.

Ad 3. ans. Ad frequentiam et pari-
tatem: disparitas est clara, quia nomen evidentia Eucharistica
est ad reale, est entia absoluta et non modalia, unio autem est
quae ex se conuenit obiectis, non potest ulla modo existere sine modi-
ficato, sed essentialiter illi affixa est; Unde

Colligere est falsam esse doctrinam eorum qui docent forma
materiam, diuisibiles se ipsis unitas esse seculo sine ulla unione ad
se distincta; neque obest haec ratio, quod nomen esse forma diuisibi-
lis ita fit esse huius materiae, ut non possit esse extra hanc materiam,
et frequenter esse forma materiae diuisibiles esse identificatum cum
eo, quod est simpliciter esse in hac materia, quod forma diuisibiles sunt in
hac materia et sunt esse unum et non est aliqua unione distincta.

Ad hunc discursum esse falsum ut patet in primis ex eo, quod
licet forma diuisibiles naturaliter non possint esse extra materiam, possunt
tamen esse supernaturaliter sine illa, ut patet clarissime ex eui-
dentibus Eucharisticis, quae sunt fere entia realia, distincta a
stantia panis, et uini, et tamen sunt sine seculo id est sine materia
prima: Jam uero si possunt supernaturaliter extra seculo sine
seculo, necesse est, ut unio sit ab ipsis distincta, nisi forte
quodere uelis, non existere seculo sine modificato aut separa-
bilitatem non esse signum eorum distinctionis.

Sectio sta

Vna simplex unio probatur esse necessaria ad compositum
physicum.

Hæc conclusio communis est et certa non solum ob auctoritatem fere
omnium physorum, qui modos docent, sed etiam ratione.

Probatur a primo: si est impossibile maiorem unio formam, quam
ipsam et eandem unio formam, tunc ad uniendo
hæc duo extrema ut quod non erunt necessariae plures uniones;
Atqui verum est prius, quod est posterius.

Probatur a secundo: si enim vellet A v. g. uniri cum B, quia tunc B sit uniuersum
cum A, tunc A erit unum aliquid cum eo, quod actualiter est
diuisum ab A et separatum, hoc autem est impossibile, nam nihil
est indiuisum cum aliquo, quod est diuisum a se.

Probatur a tertio: duo extrema faciunt aliquod tertium, quod in ratione
solum est unum, quod non potest esse necessaria duplex unio, cum non
possit intelligi, quomodo per duplicem unionem fiat unum aliquid
et in hunc fere modum discunt Galen Crisco.

Ad unum compositum physicum requiritur una materia et una forma
quod est una unio: si enim plures uniones, requirerentur
tunc hæc uniones, vel uniuersales per se ipsas, vel mediante
alio distincta unione: si prima est, quod istæ duæ uniones
est a se inuicem erunt separabiles, quia habent se ad inuicem
ut in, unde quod colligere possumus per hanc distinctionem.

*

si uniantur medio aliqua distincta unione, tunc ad hanc unientiam erit iterum opus alijs unionibus, et sic in infinitum.

Dicitur ino duo extrema referuntur ad se invicem per duas relationes, quod est unum et per duas uniones.

Ad hanc ad hanc, N. quod est per similitudinem: quia similitudo, licet est unum aliquod, non est unum physicum, sed summum unum unum fundamentaliter ac moraliter, fere fuit Roma et una civitas, multi milites, sed unus caesus est.

Dicitur etiam, si unio debet facere unum aliquod, tunc debet recipi in duobus extremis distinctis, quod est.

Ad hanc, non potest recipi in duobus extremis localiter distinctis, non potest recipi in duobus extremis inter se intus penetrantibus, non est quod est.

Dicitur etiam, si unio est simplex tunc vel est materialis in composito humano vel spiritualis, non est materia: quia vinculum materiale non est proportionabile unione formae spiritualis: non est materia, quia unio spiritualis non est proportionata unioni formae materialis.

Ad hanc in composito humano unione probabiliter esse posse materialem. Ratio est, quia forma dependentia unio est ad esse materialem, quale est corpus humanum. Deinde generatio de materialem. Quare? si huius generationis non est materialem, quod unio est materialem, quia est huius generationis seu effectus. Ad inproportionem pertinet, dicendum est eam non esse maiorem, quam huius formae spiritualis ac informata ipsa materialem.

si q̄ hęc aā rēali n̄ obstante sua spiritualitate p̄ informare
 q̄s p̄cipuū a se distinctū, cur n̄ et unio cōtable sua
 materialitate pōt unire aā rēalem cum solo maali.
 Et de eadem ē portio, quam hēt unio spiritualis ad unienda
 aā cum maā, quam hēt unio maali, ad unienda maā
 cum aā spirituali? quare q̄ illa pōt unire aliquod spirituale
 cum maā et hęc n̄ aliquid pōt maale cum aliquo ente
 spirituali? unde patet deversarios fūe argumentū
 solvere debere.

Sectio Ora

Quale sit subiectum unionis?

Antequam scdm unionis assignet, notandum breuiter
 ē, nos p̄cipuū loqui de unione, qua in hoc sermō rēalem
 statu dicitur inter maā et fōam et n̄ de unione illa,
 que in alio sermō statu p̄bali posset dari.

Dicendum imo de unionibus, tam substantialibus, quam
 accidentibus, hōre aliquid scdm sustentationis. Ratio patet ex
 dictis, quia n̄m om̄es uniones de facto n̄ creantur, sed
 unū ex aliquo scdm.

Dicendum de unionibus de facto hōre abn scdm receptionis.
 Ratio ē, quia unio ē pars constitutiva corporis rēalis, et virtutis
 ad quo fūit q̄s creatur fōa cum scdm et q̄m ē alius potentia.

quodlibet alio et frequenter unio est forma in quod absoluta et permanens per modum: non enim est in potentia ad esse unitam formam, quod id est per se debet ad esse unitam non per ipsam unionem: frequenter utrumque pertinet ad idem subiectum receptionis respectu ipsius unionis.

Conferat, quia unio uniti utriusque extrinsecus non per aliam unionem per se ipsam tanquam formale exercitium potentia utriusque quodlibet utrumque extrinsecus ad idem subiectum receptionis respectu ipsius unionis: se ad unionem inquam potentia quodlibet, quae in se non per ipsam unionem inquam per actum et formale exercitium tolli debet.

Obijci, quod in conclusione unio hypostatica inter naturam divinam et humanam non habet subiectum sustentationis quod conclusio non possit: si enim habet subiectum, ut illud est vel humanitas christi, vel personam Verbi, per humanitatem non potest esse, quia nec natura nec forma nec unio inter se et cum subiecto quod habet capacitatem sustentandi eas spirituales et supernales quales est unio hypostatica: si nec per se personam Verbi, quae est infinite perfecta et frequenter non amplius est perfectibilis, ab illa forma sive absoluta sive modalis quod in requiritur ad rationem sibi in genere.

Ad unionem hypostaticam habere pro solo humanitate sive naturam humanam christi, ad sustentationem habere humanam naturam non habere quod veritate sustentandi, quae naturaliter sit actualis ab unione hypostatica, concedit non habere videtur quae sit respectiva influxus cuiusdam supernalis, quae Deo actuare potest subiectum supernale, Negat, si hoc naturalis, v. g. de seculo est subiectum gratiae supernalis et actualis supernalis fidei, spei et charitatis: quod sciendum unum in se naturalis inquam in solo sustentationis pro qua rationem velis intelligenda.

Notandum licet humanitati illa capacitas, ad hoc ut possit esse subiectum

unionis hypostatica fit intrinseca, quippe & quā capacitate nō
humana opponit, n̄ capax nā unionis hypostaticae, n̄ si p̄ se
nōaliter dō sustentare ista unionē hypostaticā, sustentare tē
nōaliter, dicitur mo ista p̄sentia patiendi seu recipiendi, sub p̄sentia
patiendi late, quā fit adhibilis ā cā efficiente nōali et operante
iusta exigentia suē nā, qd̄ unus qd̄ cā māali p̄sentat
aliquo effectu attendendū ē in primis ad ista cā māalen, de
inde ad alterum principium seu quādam, quā cum cā māali
trigō inadaquata sūt, et nulli effectu p̄ueniendo sufficienti, se ipsa
concurrere dōt. Itē si talis cā fuerit nōalis, et habent p̄p̄tionē
quandā nōale cū effectu, dō talis effectu ee p̄sentat nōaliter, si vero
illa quā fuerit alia, dō effectu nōi p̄sentat, Supernaturaliter.
Objectis 2do unio hypostatica non recipitur in utroque ex
tremo informativē, qd̄ n̄ oēs uniones h̄nt s̄tm receptionis,
s̄tm utriusque extremi, si en̄ unio hypostatica recipere
in utroq̄ extremo dōt personalitā, v. g. ee en̄ incomple
tum defectuosum et perfectibile p̄ istam unionem,
atq̄i hoc repugnat, uti supra demonstratū ē, qd̄ dō.

R. c. ans. D. q̄ sequit̄ qd̄ n̄ oēs uniones, quae q̄stibunt unum
p̄ se substantiale n̄ h̄nt s̄tm receptionis, N. q̄ sequit̄ quae
q̄stibunt unum p̄ se substantiale ultimo tractū in ratione
suppositi, quale fit ex nā humana et subsistentia
Divina: C. q̄ sequit̄, pro qua R̄sione intelligendā ē, ad unum
substantiale compositum requirit̄, ut extrema seu principia
illis q̄stibutiva h̄ant rationem s̄ti et fōe, hoc ē ratione
p̄sentis et alij utriusq̄ perfectibilis, q̄ sequenter p̄ se habes

dicitur esse incompletas, et ad se invicem habere ali qua indigentia
 qua oia in composito substantiali tracto in ratione hypostati non
 referuntur. Subsistentia enim ex genere suo non debet necessa-
 rio de se aliqua se habere, licet ut actus gestat locum hypostati
 sine composito substantiali ultimo tracto in ratione personae.

Dicitur quoque subsistentia Verbi facta ens et auctens cum humanita-
 te christi. Et nihilatum factum in ens, unum ex quibus
 talibus gestat, qua nullam ad se incomplecionem et indig-
 entiam habet, neque haec, nec ea, nullam inter se unibilitatem
 habere, humanitas enim christi licet unibilis sit cum personali-
 tate Verbi, non tamen habet illam exigentiam, qua exigit precise illud
 quod est sibi necessarium, et licet aliquis locus ei sit necessarius, ut
 ultimo compleat in ratione hypostati, ipsa tamen personalitas Verbi
 ob infinitam suam praesentiam ab humanitate non exigitur.
 Quare pro in quo differat compositum ex subsistentia
 Divina et non humana, a composito gestato ex una, facta
 et unione. Et quod unio hypostatica quaerit Verbum
 cum humanitate non minus quam ad rationem cum materia quaerit.
 Sedo quod debet intime esse penetratum Verbum cum humani-
 tate et vicissim, et esse simul in eodem spatio, quamvis non
 adaequata, sed inadaequata in ob immensitatem Verbi Divini,
 qua non potest complere non humana.

Diferat tamen in eo compositum ex subsistentia Divina et humanitate
 a composito gestato, et ex una, facta et unione, quod unio hy-
 postatica non recipitur informativae in Verbo ob rationem
 praedita, sed in Verbo ad illud: tamen a nihil est aliud, quam
 ita intrinsece afficere aliquid, ut ei tamen non offerat ullam

intrinsicam perfectionem.

Quaeres 2do utrum necessarium sit ad hoc ut unio uniatæ,
eæ in aliquo solo receptionis.

Respondo quavis de facto nulla sit unio, quæ non recipiatur in aliquo
solo receptionis, sed requiritur receptio ad tribuendâ deno-
minatione unio ubi sit in aliquo solo.

Ratio nostra est, quia verbum de unione cum humanitate
citra ullam informationem, quare quod non est intelligi potest
humanitas, unio cum verbo, citra informationem.

Unio eæ ut si præcideret ab extremorum qualitate, et præcise
respiceret extrema secundum eam unibilitatis, quæ unibilitas
habet sic præfundit ab unibilitate per informationem vel per
intrinsicam formationem.

Quaeres 3tio quam partem sustentationis habet unio.

Respondo unio in composita, possibilis non habet utrumque extremum
pro solo sustentationis, sed solam materiam.

possibilis imo ut ex illo solo debet educi, e quo educuntur
dispositiones pro forma: si dispositiones pro forma educuntur ex
solâ materia, quod.

possibilis 2do si unio est sustentata à forma, sic debet tribui agent
materiae virtus agentis in ens spirituale nondum materializatum
si talis virtus difficulter potest quædam, cum eis dicantur agentis materiae
ne quædam ipsam ubi actionem potest educere ex eâ spirituali, si
hæc materia non fuerit unio, quomodo quod poterit educere effectum
spirituales hoc est actionem inter eam et spiritum. Possibilis 3tio non
apparet alibi fundamentum negandi materiam volubem ad equata
sustentandi unionem cum plane in hunc finem a Deo est quædam

videtur.

Quæres quo an qd uo eodem actione cum foa maaly eduat.
 Ad Negative ratio nostra e, quia licet maaly fit foa ad-
 quatu sustentationis ipfius unionis, n̄ tñ e pro eodem p̄oni-
 nate figno applicato be sustentandam unionem, pro quo ap-
 plicata ad sustentandam foam: ipfa en p̄dubio unionis de-
 cadit, dependens ab existentia extremoru intine gene-
 tratorum; penetratio en ut voluit multi cu Completo
 e necessaria q̄dubio ad existentia unionis.
 p̄batz edo ipfa maaly ebt tm notiuu ad equatu ebt n̄ sufficien-
 ut deo uia sola illig existentia deconat unionem, p̄dubio
 tm videre existentia ipfius foa, ut que n̄ minus exigit, et indi-
 geat unione quam materia. q̄firmat, qd cumqz dua cae re-
 quirunt, ad p̄dubio alicuius effectus, n̄ p̄ decessu quoruz, n̄
 p̄ta existat p̄ eodem figno n̄a utraqz cae, p̄ ad unionem necess-
 arium e duplex cae, scdm in genere cae moralis, qd debet utraqz
 p̄existere ad ipfa unionem.

Sectio prima

An totum realiter distinguatur a partibus?

Præmissa q̄sio nostra p̄bat, notandum, qz p̄e, n̄ illigi
 tm eas, que q̄stibunt compositu ut qz, p̄ etm de p̄e, que con-
 stituit totum ut que quilibet e unio: hoc notabo: p̄batz Amō
 Auctoritate S. Augustini, totum realiter n̄ distingui a
 p̄tibus simul sp̄s, qui comendavit Thome eiusqz doctrina,
 dicente, qd nec ad sola nec ep̄s solum fit hō, p̄ n̄a et ep̄s simul

qd eodem e dicere, aut totum n distinguere a partibus. Obvult de rati-
 one: si totum realiter distinguatur a suis partibus simul sumptis
 seple de toto negari poterunt, et vicissim, si implicat totum
 n ee suas partes simul sumptas, n minus quam implicat, totum n ee
 totum. Obvult etiam si totum distinguatur a suis partibus simul sumptis
 si vel adaequate vel inadaequate n pnt, quia hoc mo totum
 nullas includeret partes, qd implicat, quod hinc potest de illo
 toto, qd compositionem includit. Non eadem, quia implicat
 aliquid distinguere ab eo et inadaequate, qd in formalibus invol-
 vuntur, et sine quo n e ipsum tale. Obvult qd paulo
 alijs verbis, totum vel aliquid aliud involvit partes oia sua
 constitutiva vel nihil aliud? si potest, n habet, qd distin-
 guatur a suis partibus, si pnt, de eo ipso, qd n sit aliquid constitutiva
 totum, nec est aliquid distinctivum totum, qd ea en distingu-
 untur ab alijs per qua constituntur.

Obvult imo partes coant vel constitunt totum, qd totum e distinctivum
 a partibus simul sumptis, nihil en potest coare vel constitvere se ipsum;
 Respondeo partes coant totum eadem illud ee, qd componit cuius secundum
 se. Nam, qd ee qd accipiunt mediante unione ab alia cum
 parte. Et ans et sub eadem distinctione. Et de qd sequitur:
 Pro qua Respondeo melius intelligenda notandum, partes pte qd fieri seun-
 da duplex ee, qd habet, una e, qd habet p se, secundum ee, qd accipi-
 unt p unione extrema quaedam fere sunt moa pma p se
 habet p se, ee moa seu ee incompleta, qd unione vero cu-
 aa habet ee completa, qd nunc sit acta. Solo qd curat
 partes coant totum, n coant p se fillus ee, qd p se habet per

communicatione cum alio, quae sequitur per materiam informata et
 forma ut est in toto caabit totum hunc hunc. hinc licet duas
 res, scilicet animam materiam et materiam astra non detur immediate
 ac formaliter per ipsum totum quod est per se, licet acquirere hoc
 sequatur, quia materia ut est astra et anima ut est materia dicitur materia
 ut habent unionem respectivam ad animam ut habent unionem
 respectivam materiam, sed materia ut habent unionem cum anima et anima ut habent
 unionem cum materia scribitur et formaliter loquendo non dicitur totum
 formale, quia totum est tale ut exigit ea se soli esse, per se importari in
 rebus, quod non est, si per se quodammodo in obliquo.

Obiectum, ratio totum est aliquid perfectius quam res, quia habet perfecti-
 onem partibus secundum se habere, et insuper perfectionem, quam
 res per mutua sui communicatione acquirunt, quod est aliquid distinctum
 ab omnibus suis partibus.

Res totum non est aliquid perfectius omnibus partibus simul sicut per se factis
 in partibus. Ad rationem Res, per se habens, quatenus mutua sui com-
 municatione perfecta est, formaliter per se non dicitur, quam omnes
 partes simul habent.

Obiectum, ratio totum generatur et corrumpitur adaequate seu tota-
 liter per se a se habentibus non generantur, et corrumpuntur, quod
 totum distinguitur ab omnibus partibus.

Res, ratio totum generatur et corrumpitur adaequate et tota-
 liter. Ad rationem secundam aliquam sui partem, et quod in se habentibus
 a ratione formalis quod est totum. Res et Res. quae sequitur hanc

Hanc fit, ut qui ponit illud & qd aliquid formaliter fit totum, dicit
 & totum ad seipsum, qui vero destruit illa ratione, dicit totum
 destruisse, etiam si non omnes partes totius destruat.

Obijci potest, quod si ponitur gradus de toto et non ponitur gradus
 de partibus, quod tunc distinguitur a partibus.

Subijciuntur, quia hoc v.g. dicitur visibile, bipes, ambulans et est non verum
 materia forma, et unum est visibile bipes, videns, ambulans etc.

Et ad id si de operationibus non fit sermo, quae soli deo competunt,
 et si elicibiles independentes a materia, quales sunt volitiones
 et electiones, quae etiam in statu separationis ponuntur etiam ab deo.

Sectio 8ava

Varia corollaria ex dictis habentur educuntur.

Socrus, Parmenides, Melissus, Xenophanes relati ab Aristotele libro
 de Xenophane, Cenone, et Gorgia, docebant unum rem omnium
 dari principium, unum tantum esse ens, et quae frequenter admittere debu-
 erunt, se in aliquo sensu esse idem cum his et aliis, hoc
 argumento decepti, quod quod est praeter ens, est non ens,
 si non ens est nihil, quod quod est praeter ens, est nihil.
 Ex quo subsumebant, abique ens et unum quae sunt seu sunt
 praeter quae sunt realiter identificata, quod quod est praeter
 ens est nihil et consequenter omnia sunt unum.

Melysus in a Carmentis dispensabat in hoc, qd ille en hoc
 voluerit ee infinitum, qd carmentis ipse negabat, ratione
 afferbat Melysus istam: Ex nihilo nihil fit, qd ens ipse
 fuit, atqui istud, qd ipse fuit n hbt principium, qd ean fini-
 tum. Illi vero phyfici veteres admissa distinctione et
 mutabilitate rerum naturalium, unum in principium genera-
 le assignarunt, ex quo fiunt oia: hoc principium Thales
 Milesius dicebat ee aquam.

Posterea cum os fere veteres teste Alberto Magno putarint, mundum
 ee magnum aal, aquam in medio mundi collocavit Thales, ut
 humido astra et caetera oia nutriet. Anaximenes Milesius et
 Diogenes Apolloniades eius auditor posuerunt aere reru oia ppium
 eo qd maxime mobilis in oia ptem impelleret.

Proterea certabat Heraclitus, qd ee suam subtilitatem et vim
 activam crederet caeteris oibz inquam ppium esse.

Itaqz hi os et plures alij totam mutatione, qua aera hoc unum
 et universale ppium accideret, referrebant in quadam terra, ee
 in humiditatem et siccitatem, vel in raritatem et densita-
 tem aut alia quaedam: ita ut totum universum unij specij staa-
 cet, que pro diversitate quorundam evidentium ram equi-
 ram hoi aut aliter, cuius cuqz rei denominatione augetur.

Illi quae pluralitate et mutabilitate rerum naturalium plura in se
 per diversa ppia admiserunt, ex quorum oppositione res os
 constituerent, si Epicurus dicebat oia in universo componi
 ex quatuor elementis, et si ponebat q rerum ppia.

Anaxagoras posuit infinita corpuscula diversa natura

et essentia, ex quorum aggregatione fierent eorum quaeunque
in universo, si aut ferè ex mixtura variorum colorum ima-
gines varia possunt formari.

Democritus vero admittebat quod in infinita corpuscula, ex
quorum conjunctione varia rerum transmutationes oriri-
entur, inter ipsa in corpuscula non ponebat aliam diversitatem,
quod figura, ita ut aliqua essent rotunda, alia triangularia &
putabat ex hoc hanc diversitatem omnem aliam apparentem mutabi-
litem facile explicari posse. Alii vero huius celebres paulo
aliter sentiebant, quales in paucis demetrii commode ad inferior-
es iam nominalos seduci.

Dum in ista veteres Xenophanem, Parmenidem, Melissum etc.
omnia stantem ens; hanc opinionem evidens probat experientia qua
nobis quotidie cogit, quosdam res fieri, quae antea non fuerunt, et
ea, quae fuerunt, desinere esse. Quis, obsecro, dicat res
quae fuerunt ante decennium adhuc esse nunc, et quod eodem
modo sine ulla prorsus mutatione? quis credat senem à puero non
differre, et qualitates, quae experimus in hyeme, eisdem exis-
tere tempore aethivo, equum quodam longo itinere adhuc in eodem
loco habere? Haec non debet credere Xenophanes, Melissus,
Parmenides etc. cum omnia secundum ipsos sint ens incorruptibile
immutabile, ingenerabile.

Dum vero ex singulis elementis aut orbibus et simul sumptis non omnia
componuntur. Quibus in quo hinc, leo, arbor et fons, et ex fons
stabilis à differrent: equus è fonsum, quod est in unice sequitur.

Quia ubi e collectio diversorum accidentium, stabili e essentia,
ubi datur diversa radix, ubi latius explicatum fuit in Qua, qd
n oia possunt componi ex uno vel 4 elementis, alia oia sententia
dem fidei pualis. Probatur 2do, si oia componerentur ex uno
vel tribus elementis, equus v.g. p solam mutatiorem figuram et
fibus aliorumve accidentium pset hanc fieri aal discussionem,
raale sapiens, et introire se ac ex naa sua aqz cel capax hure
nae felicitatis et graiae sanctificantis, ceterorumqz donorum
hincnalium Spiritus Sancti, virtutum Theologicarum et moralium
huo de: ac hoc, hoc nemo nisi equus et asinus credere pl. qd hoc equus
aut asinus n componeretur ex uno aut 4 elementis. Probatur
Ito ex n viuentis n pl fieri viuentis, oibz in eode statu pualiter
mortalibus, aliqui elementa n viuant p se, qd ex ipis n pl fieri
p se viuentis.

Quum Ito n componeretur oia ex atomis. Probatur 1mo p argu-
iam adaba. 2da sententia componeretur oia ex atomis magna pualis
difficultate in fide et in Mysterio S.S. Eucharistiae, na de
fide n e remanere piam panis, et vini, remanere tn spes sensi-
bile, qd spes, quae remanet, n st corpuscula, nam corpuscula st
pual. Ito pphand hinc sententia disponitur idcirco ad negandam aam
in hoc, ad negandam caam amo et providentiam DEI.

sequela probatur, si corpuscula p solam dispositionis variabatem
possunt componere totum, unde tam mirabiles operationes prode-
ant, quales videmus in leone, cane, simia etc: ut videant, audiant
Dominum etc, cur n ita possunt disponi, ut faciant operationes
intelligendi, quas in hoc experimus, cur dispositio dicitur corpusculo-
rum in mundo n pl ee caa dicitur operatione, quas in mundo
videmus, ita ut Ite vel n delz, vel nihil agat, nihil querat

cum suis creaturis &c: ex hoc in doctrina Democriti, Epicuri, Lucretii
 et alij antiqui dixerunt, eam huius esse dispositionem corpusculorum, a se
 esse mortale, cum ista dispositio corpusculorum tolli possit, unde negant
 esse Divinam providentiam, ac posuerunt Deos otiosos ac nihil agen-
 tes, hoc est simul asseruerunt dari Deum, et simul negarunt, tam
 misere philosophabantur.

Præterea disponit illi ad negando omnes actus liberos huius, quod est in doctri-
 nam Concilij Tridentini professione ista Canonis ipso ubi damnantur
 illi, qui dicunt liberum huius arbitrium asserendo Deo existant per
 suos gratias actualis alij vocant nihil cooperari: merito se posse
 habere: quod supponit Sacra Synodus, illos actus liberos, quibus ad Deum
 nos questimus et a malo avertemus illud delectando, et retractando a
 nobis huius per se et ipse prout, ut ipse adhibet, quod gratiam Dei.

Confirmat, cognoscere et velle non est in movere se localiter, cum
 sit effectus essentialiter Deo completus, cui la resignat localiter mo-
 veret, quod hoc volendo et amando aliud fuerit, quam solum motum
 localem. Prout si alij sunt existent in sola corpusculorum
 conjunctione, poterunt ita componi denique in equo aut asino, ut
 videat Deum, et si calum non est calum creatura naturae sed est in
 rationalium.

Confirmat et de Prout sensatio alium non existit in sola
 dispositione aut habitatione corpusculorum, alia est forma et
 ligna sentient, quod sensatio est qualitas de novo producta, et recepta
 in organo sensu. Secunde si visio nil aliud est, quam talis habi-
 latio aut dejectio, in terra oculi per corpusculorum habitationem non
 videt, sed calum cum alijs sideribus.

Præterea multa alia mutationis sensibiles non possunt explicari per

solorum corpusculorum diversam quancionem, ego etc: si vis, claudantur
 falva cubituli, repente obscurat, cubituli: na dicant adversarij, cur
 id fiat? an qua hac corpuscula eijunt? qui a illa eijit? certe si
 rutilat, et pestifer odor aliunde se in cubituli de fuderit, n illuc
 clausas, falvas, et rana expellit, imo dicit in cubituli manet,
 ut manifesta doct experia, cur igit corpuscula ignea excluduntur
 et expellunt, non item friota?

Deinde iterum quero ex adversarijs, quod qua via hac corpuscula e
 cubituli egrediunt? vel en egrediunt, quod falva na si obducit,
 et ita debet clausi, falvis cubituli se illustrati: si egrediunt, antequam
 sint clausi, debet cubitulum esse sine huc solum aliquo, hore et m
 sole meritorio lucante. - Quod si egeat, dico, falva clausi,
 qua data porta ruit? an p poros parietis, aut muri? si ita e, cur
 p eadem falva n iterum ingreunt, nova solij corpusculo lucida
 quam antiqua exant? aut qd aucta hac corpusculo admonet,
 ut statim recedant? quis ita hos a thomi exercitibz obedientia docuit
 ut officina voci obtemperant? aut quis in aures corpusculorum insu-
 rat, brevi clausu in falvas, proinde in caeli velint, statim effugiam?

2 dum Exemplum sit istud, ut in loco undiqz clauso esse parva quan-
 titate pulveris, nitrati admota unica fistillula. Hic igit statim
 excitari, ut n tm refleat totum locum clauso, p disruptis qui-
 buscuqz obstaculis, foras magna vi erumpat. Quarto iterum
 ex adversarijs unde tam repente ista copia ignitorum corpusculorum
 proveniat in loco undiqz clauso, si protus nihil de novo fuerat,
 quod antea n fuerit.

Sunt in pulvere partz, illa clausa, delituisse, quibz deinde via
 aperta fit, dum ex admota fistillula emigret particula pulverem
 itum penetrant, et alia, sibi amicos et cognatas particulas igneas

attrahant, ex quibus quibusdam ignis enascitur.

Si quam inepta et frivola est haec ratio? nunquid enim plures particulae ignis latebant in pulvere, quam ipsa scintilla in se continet? Cur ergo ante scintilla adventum non procedunt ex pulveribus, et se se statim dilatant, antequam veniet scintilla. Praeterea cum illae particulae in pulvere lateant, ita vi possunt, ut integra aedificia et valla devertant? Cur pulveris calum silva non discedere potest, atque disiecta aedificia dissolvantur? Cur si ex loco undique clauso ita in erumpere possunt, non ex pulverisculi sic Mirmicoleonum greges non eluctantur. Cur non apparet quid pro sui defensione fingere possint Atomistae.

Praeterea si in loco undique ocluso lampas, autensa, quae totum spatium sufficientissime illuminat, repente extinguitur, tunc mihi, o seculum, si in mutationibus sensibilibus nihil destruat, quo deventerunt tam multa corpuscula ignea, quae per totum locum paulo ante copiosissime diffusa, ipsum illuminabant? nil certe rationi consentaneum a ferre potest. Denique ut innumerabilia argumenta et exempla omnia, via atque ob qua haec ab istis auctoribus excogitata sunt, in illo recedunt.

Probitur etiam mutationes sensibiles, multa aetia generatione generantur ex rebus non viventibus. V. g. ex luto vermis, ex ovib. pulli, ex putri scarabaei. Si hoc non potest fieri nisi aliqua substantia de novo producat. Hoc inquam nihil est substantia, ut in libro de aet. habil. quod in generationibus aeternis, debet aliqua substantia de novo produci. Confirmatur si generatio aeternis fieret per solam conjunctionem novam atomorum, pro iam existentium, atomi vel essent non sua viventes vel non; si primum, quod cum non commingantur, si semel fuerint viventes, & in locis, semper manebunt viventes, quia est impossibile.

cum n̄ destruantur, ut definiant vivere, cum vita sit eorū essentia,
q̄o manebunt tales in cadavere leonis, ac in ipso leone vivo.

Neq̄ dicitur n̄ manere eandem compositione ab homine, nam primo
momento, quo leo moritur, tota constitutio manet, quæ erat in vivo
leone, cum nulla sensibus nostris mutatio appareat, & quostm̄ tunc
& quævis infallibiles adversarij oia decernunt, q̄o leo debet
adhuc vivere. Confirmat̄ hæc compositio n̄ potest dare aut tollere
primum vitam, nam sicut & spiritus quatuor spiritus n̄ fit, nisi sit
per se, & generationem et compositionem mortui, cum vivo
vivens n̄ definit esse vivens: q̄o si corpuscula nostra sua viventia
manebunt viventia & conjunctione cum quocunq̄ alio, cum
hæc unio secundum adversarios etiam n̄ tollat naturam essentia
re: alia; debet interire: unde manet & dum membrum planta
nimirum si, n̄ fuit viventia, n̄ potest fieri viventia per non vivens,
sicut ex trunco addito truncus non potest fieri homo, nec ex arboris
admirato arboris ensu arbor.

probatur & do ex generationibus plantarum, quæ nascuntur
ex semine. Est in flore principium aliquod talis determinata
figure, quantitatis et aliorum qualitatum, q̄o hoc principium
est substantia, et de novo producit, q̄o aliqua substantia in mutatio-
nibus naturalibus de novo producit.

Minor quoque ad idem membrum, q̄o solus est dubius, probatur,
principium hoc ante generationem plantæ n̄ fuit in semine,
et post generationem plantæ adest, nec potest dici, quod sit materia

quintio aliorum corpusculorum, q̄o de novo p̄ductū ē.

Dicunt adversarij femel & attractionē sibi similitum in planta
excescere, sed contra sic argumentor, si planta hanc
attractionem feminis sibi simili exerescit, q̄o anteq̄ femel mutabit
in terram, dicit in illa nō reperiri talia corpuscula incomparabilia
plura, quam in ipso femine, utpote ex quoru combinatione pot̄ fieri
integra arbor: Cur q̄o illa corpuscula nō ante r̄ctū femel in
terram, ob synthetiam, q̄am h̄nt, exerescent in planta ex planta
in arborem?

praeterea cur desiq̄ planta ep̄s dem p̄cipij fere in aquate t̄m
et certa magnitudine exerescent? n̄ quis plura corpuscula des̄,
cum p̄ista plures, aut bore, plures, tanta et flores, ej̄usdem p̄cipij nas-
cant. Ar̄tē feminum adversarios n̄ plures, s̄ unus, flos deberet
enari, et in magnam molem d̄bet exerescere, aut usq̄m unus, flos
exerescit, q̄m crescere potuit, nunq̄m alij flos & r̄ctū femel d̄bet
exerescere, quia nullas alia reperiet corpuscula, qua attrahat,
quippe si alia aderant, ea ā prior̄ d̄bet flores d̄bet ēē attracta, sine
virtute p̄a & quindione cum albero n̄ amittat, s̄ p̄ h̄c augeat
ut patet in igne et aqua, qua se augent, quoadm̄nta aderit, q̄m
sunt abstrahere;

Deniq̄ q̄lusionē nostram p̄bo, ostendendo brevit̄ adversariorum
fundamenta subtilia ēē, cum nimis p̄bo, ipsoq̄ adversarios iugit̄.
Dicunt Atomista et alij eorum sequaces: nihil d̄bet judicare
nisi q̄ sensus p̄eriant. s̄ sensus n̄ p̄eriant eandē ēē figurā, s̄ h̄m

Sectio Nona

Breviter resolvuntur quaerita varia de ppis.
hactenus explicatis.

Ex dictis qstat jmo obtm physica ee qm natale spialiter completum:
ipfangs nativitate ut e ppium motu, et quieti, ee obtm formale:
finem physice intrinsecu, et cognoscere fuerit sic ptes pstituta, qm
nata, et eandem nam, prout hec st ppium operationum ratione
carum, in qua cognitione hinc fine suo pscit physica: unde quid
quid quid ad se habet qm nata, qualis cognitionem, potest scdm
qstionem vocari obtm attributum physica, rffum vero qm natale
quale obtm attributioni.

Im a qm natale dependenter ab habitu physica n st factibile, hinc
e fia fure hinc hinc, nec en physica, aut calum aut terram, hinc
cognitione, efficiere st aut intrinsecu imutare, st potit eorundem
et pntale, qstionem, quiescendo tali cognitione obtema.

Opotit in fieri mutative pte hinc ppia immutabilem formam et pnta
tionem, supra ram pntem e, qm a in facte ee, hinc duo, nunciam
nam et formam fere des pntem qstionem,

Principium a in conu e id, a quo e aliquid quomobcumq.

Quaerit quomobcumq st ppium? Alit ee intrinsecu alit extrin
secu. Intrinsecu e, q e de eentia sui pntem, hinc maa
e pntem intrinsecu hinc uti et na nata.

Extrinsecu e, q n includit, ut pars in eo, cuius e ppium, tale st e
v. h. respectu caloris. Omne ppium hnt aliquam pntem

repectu sui p[ro]p[ri]i, ob q[ui]a dicitur, p[ro]p[ri]um ee id, a quo aliquid e[st] aut cognoscitur, et alio in loco vocal e[st] p[ro]p[ri]um aliquid p[ro]p[ri]i.

Primo a p[ro]p[ri]e dupliciter accipi, q[uo]d dicitur p[ro]p[ri]e p[ro] eo q[uo]d e[st] simpliciter tale, ut in nullo genere habeat quicquam ante se, talis e[st] D[omi]n[u]s glorio[rum] qui p[ro]p[ri]us et nobilissimus et et cetera in factis p[ro]p[ri]i d[omi]ni.

Secundo accipitur p[ro]p[ri]o in e[ss]entia in genere, sic dicitur dicitur p[ro]p[ri]o h[oc] quia nullus h[oc] e[ss]entia p[ro]cessit, p[ro]p[ri]o in hac ultima acceptione q[uo]d dicitur p[ro]p[ri]o e[ss]entia p[ro]p[ri]o, q[uo]d si q[ui] non habeat aliud ante se ab h[ab]itu h[ab]itu aliquid post se in eo genere in quo d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]o: sic Christus D[omi]n[u]s in factis p[ro]p[ri]i, q[uo]d dicitur vocal, p[ro]p[ri]o genit[us] e[st] et Immaculate Mariis, quamvis hoc nullum aliu[m] genuerit filiu[m] post Christum, ut quidam nefarii heretici affirmabant, sic etiam sacerdos d[omi]n[u]s celebrare p[ro]p[ri]o d[omi]ni v[er]o in p[ro]p[ri]i, licet et tu nunquam sub celebratur.

Notandum t[ame]n, p[ro]p[ri]um a d[omi]no q[uo]d dicitur cum in h[is] e[ss]entia dicitur, h[ab]ere in h[ab]itu p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]i, q[uo]d h[ab]et in h[ab]itu in h[ab]itu, unde dicitur dicitur, m[er]ito h[ab]et in h[ab]itu p[ro]p[ri]i erroris, qui dicitur Verbum D[omi]ni fuisse e[ss]entia p[ro]p[ri]o s[ecundu]m Trinitatis h[ab]itu h[ab]ere in h[ab]itu sicut creatura, quamvis d[omi]n[u]s q[uo]d dicitur, Verbu[m] D[omi]ni h[ab]ere p[ro]p[ri]um, nimiru[m] d[omi]n[u]m Celestem, qui e[ss]entia p[ro]p[ri]um h[ab]et p[ro] filio p[ro]p[ri]o genit[us], et d[omi]no.

Altera p[ro]p[ri]a de qua hactenus tam multa dicitur, e[st] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]um ex quo fit aliquid. sicut dicitur Compositum. Cum in se h[ab]et in se, in se et si hoc corrumpitur, in illud ab h[ab]itu ultimum, id e[st] corrumpit h[ab]itu p[ro]p[ri]o Composito, s[ecundu]m remanet p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]um q[uo]d e[st] m[er]ito p[ro]p[ri]a.

Ex hac d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a, m[er]ito p[ro]p[ri]a e[st] indifferente ad o[mn]ia p[ro]p[ri]a, unde a magis e[st] ordinata ad forma[m] leonis quam ad forma[m] vermis,

Ultima en rão, q̄ quam ad hanc spec̄ foam pro illa debet, deb̄, ut ubi ag-
entiu nastiu, n̄ maa exigentia.

Dies maa nobilitate foam magis perficit, q̄ n̄ ē indifferens ad os foam;
Et G. an. N. sequi, maa en cum caret idcirco, hanc n̄ appetit excessu, s̄
en alium excessum appetit, s̄ ut Auctor não nuda debet ē perha
maa, tenet, ei dare foam prastantissima, q̄ qualis affirmari q̄m s̄ foam
n̄ s̄, cum oppositu maa suadeat d̄fo, d̄r en maa ē foam p̄m unis
cuiuscuq; indifferens.

Auct̄r q̄ hanc exigentia ad foam nobilitate n̄ satis pot̄ explicari ab adveſſa
rij, n̄ en q̄st̄it in debitatione maa ad tale spec̄ foam, cum maa p̄m n̄ quoriat
ad debitatione foam ut caa efficiat, s̄ s̄m ut cad maa, passiva, neq; in deſeſo
Ditino, quo Auctor não deſi habuit ei dare nobilitate p̄m ignobilitate, ho
iſſo q̄ deſi voluit, iſſam pot̄ ē foam p̄m d̄m, nec deb̄ ulla finem maa
en p̄e solig maa secundu se debetate, quo nobilitate ei p̄m ignobilitate tribuat.

Dies si ubi se deb̄ simpliciter ad simpliciter, ita se deb̄ magis ad magis, ut
corne sol̄ axioma simpliciter, atqui maa p̄m simpliciter appetit foam, Inq̄m p̄m
bonu, q̄ magis appetit prastantior, ut p̄m magis bonu.

Ihor axioma frustra q̄m no allegari, eo q̄ illigendū s̄ de electione medio-
rum in ordine ad fine obtinendū et respectu agentiu cu electione ad fine
in his en, cum tota rão eligendū media s̄ finis, illud mediu magis appetit,
q̄ magis quod ad fine obtinendū: in iſſo a, qua q̄ equali ad fine, d̄m
não sua n̄ s̄ ad unu spec̄ fine debetate, s̄ indifferenter se deb̄, electio unig
medy p̄m albero, quo nobilitate finis obtinet, n̄ provenit ex debitatione deb̄
reſi, s̄ vel ad agentis libero, vel ad alio entis ex não sua ad tale fine
ordinato, maa iſſo cum s̄ ordinata, ut s̄ foam unig cuiuscuq; electio forma
nobilitate p̄m albero n̄ provenire pot̄ ex eius debitatione, s̄re s̄m n̄ prove-
nit ex debitatione p̄m, d̄m, q̄ reflectat rão generose, p̄m aqua s̄ ad hospite

ratione nobis incognitas, confusio quo ad unum membrum si brevis esset.
Deus ut Auctor naturae nullum opus multum ab manu producit, nec suam finem
naturam, nec naturam suam finem. Sed compositum refertur, ex utroque mediante uni-
one propria, quod naturam naturam ponit finem suum.

Propter quod si naturam observaret finem suum, id nobis appareret vel ex ratione, vel
experientia, manifestum ratione et fide quod, eam ratione existere finem
naturam, sed nec ratio nec experientia nec fides, potest naturam existere, aut ex-
stistere aut existere finem suum naturaliter sibi debita, quod Deus nunquam
ponit naturam. (naturaliter loquendo.) finem aliquo finem finali.

Intentione Dei in aliunde non colligimus, quoniam ex fide vel ratione vel experientia
ex eo quod Deus nunquam ponit naturam finem suum, dicere possumus, naturam de-
pendere a finem, inquam a finem. seu inquam a posteriori.

Propter quod in experientia quod quod naturam ab agentibus naturalibus nunquam in finem solitionem
quod naturam natura producat, si corrupto cadavere hominis vel. naturam producat
vel vermes, vel ignis, vel aliud elementum: corrupto aqua ligno quod ignem,
naturam sibi ignis, et si loquendo de aliis rebus, quod naturaliter corrup-
tantur: cum igitur naturam nunquam solitionem a finem, sed de diuina eam a finem
dependere, ita ut si appareret esse observationem naturam finem suum, eam mira-
culosam diceremus solum quo ad mundum, sicut miraculosam et supernaturalem dicer-
emus observationem accidentis Eucharistiae, finem solum finali, quia haec
observatio superat exigentiam totius naturae.

Itaque qui dicunt probabiliter observationem naturam finem suum, fore naturam, quod
ad substantiam, id est intrinsecam, et quo ad finem esse generationem supernaturalem
in fore quo ad mundum totum esse miraculo existere in eo, quod Deus ut absolute
sui Deus destrueret unionem finem suum naturam, quia tunc id exigat aliquid esse creatum

aut quod unione naturaliter destruita impediret productione novae, unde gressu
alio extrinsece miraculose dicere, seu supernaturali in quo ad mium;
Ratio ulterius e, quia in hoc casu Deus se generet, fere sicut se gessit
qdo inperavit igne babilonico, ne d queros devoraret.

Probatur aliterum qdusionis membrum: autem qdusionem
sine substantia in mysterio S.B. Eucharistia, qua vere est autem
entia realia, et qd qd sonari soleat species Eucharistia, qd a pari
n e rae, cur magis imo supernaturaliter gressu n possit sine fra
Dues ee e pper operari qd magis imo sine or fra p hiali n pl
ee seu existere, cum sine fra nihil operari possit.

Ad hoc quoque argumentum, ee e pper operari qd nec fra magis,
neqz accidentia Eucharistia, sine solo p hiali pual existere,
cum naturaliter eum sine solo operari n possit.

qsequens e falsu qd est ans. Responderi p b distinguendo hoc axioma
in entibz completis: C. ans in incompletis: N. ans et qsequ.

Adde qd magis x secundum se se habet n sibi potentia activa p passiva
hinc licet operari n possit, pl ta passiva seu recipere actiones p hialia
agentiu naturaliu.

Deinde eum qd magis e uncta sine fra n dr operativa, p opera-
tione tribuuntur fra que e radix p hialia accidentiu et operati-
onum, qua repetuntur in toto, ubi supra p hialia e, qd explicari
mus essentia fra.

Confirmatur magis prius allatum: magis e cea fra naturalis, aliunde existens

potentia, quae naturaliter debet abuari, sicut fulminans: quod sicut haec
 vagari potest de terra ad firmam ita et caelestis: sed de hoc alibi forte videbi-
 mus.

Quaeque uterque, quae nomina tribuantur, nunc? alij a quibusdam vocari
 Matre, quia non suo genio complectitur fratres naturales et accidentales,
 et de vocalibus a quibusdam cum dote dementibus, eo quod ex illa res naturalis prima
 quae sit fere sicut hydora ex litteris, quae fere estm vocalibus prima dem-
 entia, et quia res naturales in eam ultimato tendunt et resoluantur,
 et hoc vocalibus a S. Thoma in composita turpis et misera, quia in dero
 se caret, cumque a terra emendicabit.

Et Egyptianis vocalibus, per ymagine ista, eo quod inter istas, maxime omnium vilissima:
 vocalibus estm a quibusdam, eam lunatica, propter fratres quos fuisse sine recipit, vari-
 etate, sub quoque, nunc sub asini, nunc sub equi, nunc sub veris, in
 mundum velut e scena in theatrum prodit, quam estm ob causam a
 veteribus per prophetam figurabat.

Denique aut alia praeterea, vocalibus adultera, Venefica, Novitica
 perdit, eo quod vivit et quorat solum passim ad eadem propter partibus,
 hoc est ad destructionem fratris, quando defacto habet, cum non cum inimica
 accidentibus et dispositionibus recipit, quae antiqua fratris conubia quot
 amodo solvant, ut novum cum nova fratre inerat, ob quod hoc, et brevia
 quando inter se cognationem habent, ita ut hoc cum Jobo dicere potest
 Mater mea et soror mea vermis et uis meritis quibus
 indignari potest mulieribus, et multo magis affectibus adolescentibus, qui
 tanto impetio suam carne in eam hanc veneficam et perfidam adultera
 tractant, quae paulo postrupto quibus quod cum ea naturali nunc habet,

cum fr̄a cadaueris, vermis, culicis, buponi, et ferpentis ad nuptias
 novas celebrabit, quanto prudentius agerent, si deus huius perfida
 diffisi eam ut seruum et ancillam velis nolit ad r̄ali obediē
 et famulari cogere.

Haec de solo fratrum spiritualium n̄m de maā breuiter egimus,
 unde claris patebat quod sol̄ fr̄a spiritalis: ē n̄m ea actus iūy maā
 quā informans et cum ea gub̄nans, cēt̄ra q̄oris n̄ali, sub tali
 vel tale spē, ē quā iūy p̄ in operatione in solo.

Quaerit, an fr̄a sit tota quilibet res? R̄ negatiue, quia tota
 quilibet, ē tota cēt̄ra res, ab qui fr̄a n̄ ē tota cēt̄ra res, seu totis
 compositi, q̄ n̄ ē tota quilibet illis.

Abal, r̄do illud ē tota quilibet res, a quo res frat̄er auisit sua p̄ta
 quā affirmant̄ in solo, p̄ hō S. G. n̄ ē sola fr̄a s̄e l̄m a maā huius
 p̄ta sua p̄ta frat̄ia, n̄m aal V. G. q̄s Methyhe sumpta, s̄e p̄t̄m
 q̄ fr̄a n̄ ē tota quilibet res.

Obijul, p̄mo illud n̄ ē de cēt̄ra res, qui mutato n̄ mutal, cēt̄ra
 res, s̄ mutata maā n̄ mutal, cēt̄ra Pauli V. G. q̄o ete:
 Abom Pauli adultis aut fenex ē idem hō qui fuit, dum est
 infans, unius diei, interea t̄n multo, p̄ta de novo acquisit,
 et multo, ex prioribz p̄ evaporatione et furore amisit, q̄ si
 amitteret oem maā, quā aliquando habuit, n̄ amplius est ille
 hō, qui fuit infans, ac eoq̄ hui posterior hō, nec est filius talis
 M̄ris, nec baptizatus, cōfirmatus.

Quisq̄ n̄ idem hō, an die iudicij resurgens, qui vixerit,

si moa est de eentia hois, qua nimirum eadem materia
 ut subee variis oabz maxime aque an trophagos, qui carney huma-
 nis delectant;

Res multari qdm eentiam physie et integraliter id e secundum
 ptes, integrale, n tn moraliter, unde Paulz ad actz carnez idem
 e moraliter ho, qui fuit etu cel queo, si et multa pte integrale
 moa puepue foris ampha fuerint, qd falsi delectz couis, mis
 loquenti a quo in questionibz de nomine n e recedendu.

In solo casu est id ho physie qdm secundum eam, n vero secundum
 qm moraliter tn adhuc est id ho, qui fuit infans, quia hanc
 et puepue unila eoni et ad pma unionis exigentia hanc posterior
 data: est a tali ho adhuc baptizatz, quia idig aa est p baptizatu
 a pualo originali muneaba, que ante Sacramentu baptizatu
 erat pualo originali inferba, et pualo gratia sanctificante.

Ad istu casu Res in nutritione dals minimam ptem alimenti
 questu in substantia viventi, punde fertabit ad Divina pmo-
 entia et ita ordinare ut pualiores ptem ptes n uniantz pualiali-
 ter diversz oabz, aut si informetur ad diversz oabz puepue
 foris: dicendu e, denegs respoudebatur cum aa, cui pmo et pualiter
 fuerunt unila, sublenbe Divina virtute et omnipotentia de factu
 vellez pti nung pualis.

Quare, vellez an totum et os ptes simul sumpta realiter distin-
 quantz. Res Negative qd brevitex su ostendo.

Paulz pmo si totum distinguit ab oibz ptes simul pti; hunc ordi-
 aliquo aliud proter ptes, illud a aliud qd e totu proter ptes, vel

Est aequatum totum vel inadequatum? si quis reliqua sub hoc
 distincta non sunt dicenda pars totalis totius: si posterior, iuxta istud
 aliud ratio est eadem una pars, sive inadequatum totum, quod adhuc totum
 non distinguitur ab aliis partibus simul partibus.

Quod ratio si totum distinguitur a partibus non constituitur in ratione hominis,
 et manum et eam, quod in iuxta omnes sunt partes hominis physicae.

Præterea si totum non constituitur ex aliis partibus simul partibus, sequitur, quod si
 quis advesariis Scytharum amputaret manum vel pedem aut caput
 adhuc mansurum post amputationem totum inaequale esset Scytharum
 istam, et si quædam non fuisse mutilatum, falsum quod dicitur Scytharum
 si iuxta suam sententiam nostram quædam, quod quædam vellet aliquid
 de toto corpore violenter sibi esse ademptum, quia post quod ei respon-
 dere, totum iuxta se distinguitur ab aliis partibus, quod dicitur partem sibi
 unam abstulerim, tamen adhuc manes integer, et totus Scytharum.

Unde omnis causa debet esse distincta ab effectu, si pars sit causa totius,
 quod sit distincta a toto.

Ad C. in D. in partes collectivæ sunt sit causa totius in m. partes distributive
 sive sunt C. in, quod sit distincta a toto inadequatum a quædam.

ad aequatum a quædam.
 Instabitur omni effectu debet habere suam causam adequatam, sed totum
 est aliquis effectu, quod etc. Subsumo atque partes seorsim sunt
 non sit causa adequata totius, quod omnes simul sunt.

Ad D. in omni effectu, præter dictum debet habere causam adequatam ex parte

in intrinsecam et in et sub eadem distinctione mori et frequentiam.

Ratio est, quia causa intrinseca communicat effectui illud est, quod habet, quod omnes partes simul spectatae ponunt et causa adequata totius, solum proprie dicta cum illis simul spectatis, autem effectus distinctus a se ipsis potest correspondere. Causa extrinseca communicat effectui est realiter adequata a se distincta, quod adequata debet distinguere a suo effectui proprie dicto, ubi spectatur in loco, quod equis de signis, distinctionibus realibus.

Notandum tamen nos non negare totum quod habet ex partibus seu propriis intrinsecis, cum negamus totum habere causam intrinsecam adequatam, sed solum voluimus dicere omnes partes inadequatas, prout substantias, una quod habet omnes simul sumendi est ante totum adequatum, quod, ut quicquid est caeterum et ut effectus adequatus, non rursus debet quicquid novam reflexionem, causamque aliam causam, vel partes intrinsecas, alias et alias, aliam procedere in infinitum.

Quod igitur quicquid causam intrinsecam totius, quicquid una item in recto, cum alijs in obliquo, in quo haec ipsa pars quae in recto inquam pars includitur. Quod ut melius intelligatur, ubi hoc exemplo:

Cum Dico V. G. causa est totius huius causa seu quum intrinsecum huius, sensus est iste: causa est pars huius totius, quod spectat quod ratione et causa. In quo modo quicquid non est ingovernantia: sic cum Dico Betto est doctrina: ex parte ista rursus affirmo Betto una cum doctrina, aliam falsam vel propriam, ut patet si dixerem Betto est doctrina: unde sequitur partes distributive et collectively. Sumptis, significare tamen diversos quod partes diversimode subsistere significatur, per hoc, voces collectivae, distributive scilicet simul et alij.

Ob diuersum hanc nunc quipiam quibus aliqui sunt tribui, unum quod
 fratiter non est tribui alijs aut toti, sed in denominative, quod bene est
 advertendum ad multas alias obliuionis molestas, obscuras et intricatas
 facili negotio solvendas: si totus non dicitur corrumpi, mori ab una parte
 nempe ab anteriori, quamvis nec de reali, nec magis fratiter esse defini-
 ant, si manus mea tangere frigidum dicitur, quamvis solum frigus sentiat
 si hoc etiam de reali, mortali, corporeo est, quamvis una tantum pars
 essentialis, v. g. sit mortali, materiali seu corporeo, reali et c.: nam nec
 aduersarij dicere possunt tanquam solutiua totalitatis, corporeita-
 tis et realis quae talis denominationes generative habet, alia enim
 totalitatis est accidens: et tamen etiam ab ipsis dicitur tanquam frigidum, calidum
 propter unionem, quam habet frigus, calor, quantitas, cum materia et
 forma.

Quaesitum iterum quid sit unio physica, et quam frater unio magis dicitur
 esse. Et unionem esse quoniam ut quo seu vinculum fratiter quibus
 ens ex pluribus unum est se. Sed si fratiter excluditur a ratione
 unionis fratris, tunc efficiens, deest tamen illi et quicquid tenet se ex
 parte alteri in proximo: tunc ipsa est actio prohibita, quae est vis ad totum
 non frater est vinculum inter duo extrema ut quod.

Dixi quod se debet esse nec sit physica, sed actualis exercitio, quo potentia
 et actus faciunt unum per se penetrative, quibus partialis a ratione
 unionis fratris excluduntur unio integralis, abstractiva et moralis,
 huius enim unionis beneficium per se unum physica, ut quibus unum
 unum per se fratere nec penetrantur extrema.

Notandum tamen in unione physica non exigere, ut foras non extrema

in omni prorsus loco alterius extremi, natura enim humana Christi non est immensa et in se ipsa loco; ut contendunt Vbiq̄ista heretici, licet natura humana Christi vere ac proprie sit unita per unionem hypostaticam Verbo seu secundae Personae SS. Trinitatis.

Unio formalis non consistit in solis dispositionibus, neque in decreto Dei; neque in unione productiva nec ex alio tenente se ex parte Naturae primi proximi, neque est entitas absoluta sed modalis realiter a seipso distincta ab seipso solum tenente.

Prolecedens constat ex historiis praefatis ex illa, quam anno superiore per vici Junii die, dispersa ex Cathedra narraui audivimus de fivene quodam per intercessionem Beatissima Virginis, Mariae Eremitanae ab aeterna morte per que feram quidem sed feram peccatorum suorum penitentiam et ex homogeneis liberato.

Consequenter probatur: in simili casu datur vera unio distincta a dispositionibus, ergo non est ratio dicendi illam prius non existisse, sed de novo productam esse, ut quidam volunt.

Probatur 2do dantur omnes dispositiones, ut quavis natura hominis fusi uniatum cum persona Divina, ergo quavis homo fusi est hypostaticae unitus, cum Persona Divina, ergo quavis homo nam quavis natura disposita est ad unionem

Cum substantia est disposita ad unionem cum aliqua Persona
Divina, Cur ergo non dicitur unita?

Respondet quidem recentior non licere ex miraculosa unionem
ad quavis aliam argumentari. Sed contra Si argumentor
tantum datur inter naturam Christi et substantiam creatam
in differentia, quando datur inter eandem Christi naturam
et verbum in indifferentia, quam habet natura ad verbum, de
secundum hunc recentiorum tolli per unionem, quod etiam tolli debu-
isset, si eadem natura fuisset unita cum substantia creata.
propterea quibus dantur omnes partes, totius denominationes,
debet dari totum, sed casu quo anima pauli penetraretur cum
corpore petri, daretur et partes, ut anima pauli uniret, cum corpore
petri, ergo anima Pauli non posset penetrari cum corpore petri,
quia cum illo uniret, quod est falsum.

Nam anima Christi fuit penetrata cum corpore Sanctissimae
Matris Virginis Mariae, et tamen non fuit unita cum illo: nec
dicitur esse ad unionem requiritur absentiam alterius anime, alioquin
Christi non fuisset unita cum suo corpore in illato casu, in quo non
dabatur absentia S. B. V. M.

Respondet gravatim recentior animam B. V. fuisse in possessione
Verum supposita hae possessione dantur etiam partes denominationis
S. Christi unita cum corpore B. V. M. quod non potest in possessione

Anima Christi deberet esse unita cum corpore B. B. V. quod sic ulterius probatur.
 si Deus in instanti penetrationis separasset animam B. B. V. a corpore, eundem Virg-
 inem, non fuisset anima in possessione, quod tunc anima Christi deberet uniri cum corpore
 B. B. V. quod iterum est falsum.

Conferat, vel Paulus penetrato cum Petro Deus destruxerit corpus Petri et animam Pauli
 transferret alie servato corpore Pauli, cum omnibus dispositionibus, ut hoc apparere videtur
 entium, hoc posito vel uniret anima Petri cum corpore Pauli vel non? si non, cur anima Pauli
 fuit unita cum illo? si uniret, cur prius non fuit unita, cum in eadem parte sentit
 essentialis secundum formalistas, nec quicquam Deus in uno casu videt, quod non
 voluerit in alio?

Conferat, et deponamus replicam quod Petri non replicata anima eiusdem, et replicam
 animam Pauli non replicata corpore et penetrat anima Pauli cum corpore Petri: in hoc eventu
 darentur omnia sequentia, vel anima Pauli uniret cum corpore Petri et tunc anima uniret,
 secundum hunc Auctorem et ceteros Amobistas, quod uniret simul et non
 uniret.

Conferat, alio sicut secundum Amobistas, nulla est necessitas in naturalibus
 compositis, admittere unionem distinctam, si dicitur nulla esse necessitas
 admittere unionem hypotheticam, quod tamen Theologi non facile admittunt, et sicut
 docent Amobistas, positi omnibus dispositionibus, non impeditur unionem posito
 aliquo impedimento: sic et ego dicitur Verbum esse punctum communis humanae,
 quia subiectum est impedimentum, substantia fideliter creata, quod servat
 illud, et nominatum secundum hunc sententiam non deberet dari unio hyp-
 othetica, quam alibi tamen admittit, aut si hac semel creata, tamen debet quae
 in compositis naturalibus, quia non obstantibus hoc, quod Verbum secundum hunc
 Auctorem, quia posset uniri cum natura sine unionem, unum tamen unionem,
 quia sicut huiusmodi: sic etiam ceteri alios compositis uniri possent per distinctam

unionem, quia fit hyperflua: si a n fit hyperflua totu fundamentu adverte-
 rionum sub, cui unice inibunt.

Præterea secundum adhesionem pro primo fructu, pro quo crealy anima
 fuiti v.g. pro illo unil, ad Carli cu suo Gore, si pro illo in franti nulla
 alia ad crealy simul: nec penetrat, cum eodem Gore: si a alia crealy
 et simul pro illo in franti cum uno et eodem Gore penetrat, neutra
 unil. Hoc casu posito, qd esset DEVS alectra nec cu ullo Gore
 uniat et una tm penetrat, cum Gore. Et hoc cu Gore, et uniebtur

secundum hunc auctore, quia nullam datur impedimentum.

penetrat pro sequenti in franti altera ad cum eodem Gore, vel in dato
 casu unil, Gori vel non? non primum, ut quærit et querere, debet,
 si secundum quæritur cur primo penetrata ad uniat, et a secunda?

Deinde transferat priorē ad alio et reliquat posteriorē penetratam
 cum Gore. Et in dato casu unil, quia Deus aliquid vult, qd prius
 non voluit, cum nihil formal, in rebus natura, quod posthinc non fuit
 in eo in franti, in quo penetrata fuit cum altera ad, qd idem manet,
 idem n fit facti idem, qd est absurdum.

Neqz dico, in posteriorē casu n posthinc esse impedimentu, quia impedi-
 mentum debet esse penetratio alteris ad, obque hæc fit qualitas alteri
 dari, potest eni una ad cum altera connaturaliter penetrari, et tamen
 n impediri unio penetrat, qd cum altera ad: in hoc nostro casu
 quid dicit ad B hunc unil, qd n habuerit in priorē in franti in
 quo n fuit unil? certe nihil dicitur a signare posthinc qd
 idem manet, idem n fit facti idem, cu f idem manens idem id

quod est. Jam ostendo quod unio non sit essentialis, absoluta: si scilicet essentialis, absoluta, esset indifferens, ut quodlibet habere si sit indifferens, vel esset tolli per aliam unionem deficiente non indifferenter, et sic non esset tantum indispensabilem generationem unionis, ad extrema.

Respondentur unioni absoluta aut nunquam potest poni, quia ponitur per extrema, vel si ponatur sine extremis, extrema nunquam potest poni in se nisi necessitate, ob exigentiam quae adhuc habet in se unio.

Verum non est maior difficultas, admittere exigentiam indispensabilem in unione presentia alterius entis, in loco et tempore, quam negationis alterius entis, pro sola absentia, quam in indispensabilem exigentiam quodammodo, qui ab alia dicitur Responsione.

Deinde talis unio in tali casu nullum habet finem indispensabilem, quod est invidiosum, et chimericum rejicienda est; Probere debet admitti indispensabilem exigentiam ad unum vitale ad ipsum vitale, quod cum talis exigentia absoluta sit chimerica, non est ratio, cur alij inessentialibus admitti non possit. Quibus quia formalista, disputare non oportet, haec enim formalitatem sumentia debet, non distincta sunt, quae sunt in se importentia, nisi, in se debet, per se frustra quiescentem.

Disputatio 2^a

De natura.

Quaestio Prima.

Sectiona

Explicatur definitio naturae Aristotelicae. &

Diversa, auephonis, habet naa, ad institutum tamen nostrum p. b. p. m. u.
 feruit illa, uita quam auijil, pro p. p. o. motu et quiete eius in quo e
 p. m. o. f. se et n. ex auijenti: sensus d. f. ionis e, naam d. b. re e e i n t r i n s e c u
 p. p. i. u. m. i. l. l. i. b. o. t. i. i. n. q. u. o. l. o. l. o. e. m. o. t. u. s. e. t. p. a. d. e. r. e. a. d. b. r. e. e. e. c. a. a. m. i. l. l. i. g.
 m. o. t. u. s. h. o. c. e. i. n. f. l. u. e. r. e. p. v. e. r. a. m. e. t. r. e. a. l. i. m. c. a. a. l. i. t. a. t. e. a. d. e. o. q. p. n. a. a. d. b. r.
 e. e. c. a. a. u. l. m. o. u. e. a. l. y. e. t. q. u. i. e. s. c. e. n. t. i. a. e. i. u. i. y. i. p. s. o. e. p. p. i. u. m. i. n. t. r. i. n. s. e. c. u. m. n. o. n.
 b. o. t. i. g. f. i. b. i. a. l. i. s. E. x. q. u. o. a. p. p. a. r. e. t. n. s. e. c. u. n. d. a. r. e. p. a. r. t. i. c. u. l. a. p. p. i. u. h. a. c. e. n.
 i. n. f. i. n. i. u. a. t. d. e. f. i. n. i. t. a. e. a. n. a. m. i. n. t. r. i. n. s. e. c. a. C. a. t. e. n. e. u. t. p. e. r. i. o. r. e. q. u. e. s. t. i. o. n. e.
 n. a. e. h. a. b. e. a. n. g. p. a. r. t. i. c. u. l. a. s. p. a. r. t. i. c. u. l. a. s. e. x. p. l. i. c. a. r. e.

Primo autem sensus naa e p. p. i. u. e. t. c. a. a. m. o. t. u. s. n. o. m. i. n. e. m. o. t. u. s. n. i. l. l. i. g. i. t. i. n. m. o. t. u. s.
 localis, s. p. q. u. a. l. i. b. e. t. m. u. l. t. i. t. u. s. d. u. m. o. d. o. e. a. s. e. n. s. i. b. i. l. i. s. f. i. l. i. e. t. c. o. r. p. o. r. e. a. e. t. b. a. l. i. s.
 m. u. t. a. t. i. o. n. e. e. t. e. p. m. o. m. o. t. u. s. l. o. c. a. l. i. s. p. q. u. a. m. a. c. q. u. i. r. i. t. n. o. u. a. u. b. i. c. a. t. i. o. n. e. s. i. d. o. a. l. l. e. r.
 r. a. t. i. o. p. q. u. a. m. a. c. q. u. i. r. i. t. n. o. u. a. q. u. a. l. i. t. a. t. e. s. i. b. i. o. a. u. g. m. e. n. t. a. t. i. o. p. q. u. a. m. a. c.
 q. u. i. r. i. t. n. o. u. a. p. a. r. t. q. u. a. n. t. i. t. a. t. e. s. i. b. i. o. q. u. i. l. i. b. e. t. a. l. i. g. t. r. a. n. s. i. t. u. s. f. i. l. i. a. n. e. e. f. o. r. m. a.
 a. d. e. e. f. o. r. m. a. d. i. c. t. u. e. e. p. m. o. d. u. m. o. d. o. f. i. l. i. s. e. n. s. i. b. i. l. i. s. d. e. h. o. c. e. n. l. o. c. u. t. u. s. e. a. r. t. i. c. u. l. a. s.
 Hinc ad r. s. a. l. i. s. r. e. p. e. r. t. u. i. l. l. a. m. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. m. q. u. a. m. i. n. d. e. p. e. n. d. e. n. t. e. r. a. m. a. a.
 d. i. c. i. t. i. p. p. i. u. s. l. o. q. u. e. n. s. a. e. n. a. a. q. u. e. s. e. q. u. e. n. t. e. r. e. a. b. e. n. g. f. o. l. u. n. a. a. u. i. t. q. u. a. t. u. s. e.
 p. p. i. u. m. e. t. c. a. a. m. o. t. u. s. s. e. n. s. i. b. i. l. i. t. u. s. u. l. v. e. g. e. t. a. t. i. u. s. u. l. l. o. c. a. l. i. s. e. t. c.

Quare a a. r. e. p. e. r. t. u. i. p. r. o. n. i. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. n. f. i. l. i. a. n. a. e. i. d. e. a. r. a. d. q. u. i. a. m. o. t. u. s.
 d. e. t. i. m. p. u. t. a. t. u. s. p. o. e. u. t. r. i. q. u. e. p. p. i. o. c. o. m. p. o. s. i. t. p. a. r. t. i. c. u. l. a. t. i. o. n. e. p. i. n. m. o. l. u. i. n. c. o. r. p. o. r. e. o.
 l. o. c. u. n. i. s. t. i. t. u. t. i. l. l. e. n. s. e. n. f. o. l. u. a. a. i. m. p. u. t. a. t. u. s. q. u. i. p. p. e. e. i. u. g. i. p. s. o. f. o. l. a. f. i. l. i. p. p. i. u. e. f. f. e. c. t. u.
 u. m. e. t. p. o. s. i. t. u. m. h. i. n. c. e. t. n. a. n. a. n. o. s. d. f. i. o. n. e. e. x. c. l. u. d. i. t. a. n. g. e. l. u. s. e. t. d. e. u. s.
 o. b. r. a. t. i. o. n. e. p. r. i. u. s. a. l. t. a. t. u. s. e. t. q. u. i. a. a. n. g. e. l. u. s. e. t. d. e. u. s. f. i. a. l. i. q. u. i. s. i. n. c. o. m. p. o. s. i. t. u.
 q. u. o. a. d. n. a. a. m. i. l. l. u. s. a. p. p. e. n. a. a. d. e. t. e. e. p. p. i. u. m. c. o. m. p. o. n. e. n. s. i. l. l. i. g. t. o. l. u. s.
 i. n. q. u. o. e. m. o. t. u. s. T. r. i. s. d. e. u. s. p. o. t. m. o. u. e. r. e. c. r. e. a. t. u. r. a. s. p. i. n. h. o. c. c. a. p. i. t. u.

principium et causa motus alicuius corporis et sensibilibus, quod est anima, in eo sensu
in quo eam hic sumit Aristoteles.

Respondet, cum distinctione, Deus est principium et causa motus eius, in quo est esse
Dei, inquam principium intrinsecum. Nam, est principium et causa motus huius, pro se ipso.

Co. m. hanc distinctionem melius infra intelliges, ubi explicata fuerint
particulae eius in quo est.

Sicut, 2do naturam et quietem causam esse motus: nomine quietis non venit accipi-
tio motus, ista enim repugnat entibus mobilibus, quae ut talia sunt necessario
operantur in statu naturali et intelligenda est conservatio permanentia seu
manutentio perfectionis productae.

Hic est questio decidenda est, utrum natura debet esse principium et causa motus et
quietis copulativa vel disiunctiva.

Respondet, tametsi copula et quod Aristoteles saepe facit sensu disiunctivae,
hic ubi alij dicitur in sensu copulativo.

Ratio naturae, quae officio naturae debet determinate conservare naturam, quae de-
fectu dantur, si non competit nisi particulae et faciat sensu copulativo: quia
possibile est, si natura, quae principium sunt motus, in, vel quietis, ut quod ab istis possi-
bilibus naturae quae defectu dantur, differant, debet in sensu copulativo esse principium
et motus et quietis.

2do repugnare videtur principium quietis, in, quia in
qualitate dicitur privationem motus, in solo mutabili et perfectibili de:
principium enim motus ut talis, dicitur esse causam perfectionis in instanti mine-
scantibus praeterito nonnumquam praeter, principium vero quietis ut talis dicitur esse
causam perfectionis in hoc instanti possessa et eam praequisita et
motus: unde potest quiete involvere relationem et respectum ad motum.
Sic, in quo terra est principium mundi principium non fuit sicut talis, v. g. et consequenter

n̄ fuit n̄a: ratio ē, quia hanc n̄ acquisivit q̄ motu qualem modo defini-
imus, qui scilicet ip̄s privatione praesupponit: cū terra nunquam exi-
sit sub privatione huius perfectionis.

Respondet. N̄ illud quia ratio n̄a n̄ defumenda ē ex actu edo. Sed ex
potentia ferē fieri supra diximus, m̄am p̄m̄a respectu s̄a ratio n̄ ē
q̄m̄ actu s̄tm̄ substantivū, s̄tm̄ s̄tm̄ informationis, licet s̄tm̄ s̄tm̄ substantivū
habitu in actu s̄m̄o respectu s̄tm̄a materialis, terra quoq̄ ab initio mundi
q̄nta habebat potentia movendi se ad perfectionem s̄m̄i competentem.

Dicitur Edō Caelū n̄ ē p̄m̄ et cōm̄ motū et quietē, in sensu copulativo, quia
Caelum perpetuo movetur; Concedunt q̄m̄ aliqui Caelū adhuc ēē n̄am
et n̄ fuit p̄m̄ motū et quietē, alij vero n̄ placet haec Responsio, quia
Aristoteles definit n̄am in cōm̄, q̄ sequenter quicquid n̄a ē, ibi ēē
p̄m̄ et motū et quietē, dicit q̄ ad mentem philosophi p̄m̄, Caelū n̄ ēē
n̄am respectu motū, quia habet se p̄m̄ ad illud sicut aer ad lucem,
profectim si n̄ ab intrinseco s̄tm̄ effective movetur, s̄ ab intelligentis, sicut
Angelis; q̄ sequenter debet se p̄m̄ indifferentes ad motū ip̄m̄ et ip̄a
indifferentes p̄m̄ p̄m̄ ex eo, q̄ d. Caelū considerat a seorsum, Caelū
post Supremū iudicij diem n̄ amplij motū iri, s̄ quietum,
quod si quis ip̄s violentus erit, si exigat s̄m̄ moveri, de quo s̄m̄ loco
videbitur; Alia Responsio ē, q̄ Caelū quoq̄ quietat, et talem
quietem exigere videantur subalternaria, ut haec ratio influens sit certior
q̄ntior et efficacior in subalternaria.

Dicitur Itō cui in quo ē, et n̄ ex accidente, hoc ē id quod n̄a ē,

dat eē in toto illud intrinsecū, et q̄bitur hūc fūe ddt eē pars cōntrā
illud totū, q̄d̄r moveri et quiescere.

Siue p̄ter variā nāe acceptiōe, hūc ab Aristotele n̄ definitur: p̄m̄ eē nāe
de Deo gradū, quā nāe creatrix et natura naturans, d̄r, fūit creatrix
dicunt nāe naturata. Edo fūit, pro exigentiā rerū, sū v̄sio
Beati fūis d̄r supra nāam hōis. pro toto univ̄so, sū actio d̄r
non eē in rerū nāe, s̄to pro temperamento p̄m̄m̄ qualitātū et
Ahor humorū p̄m̄m̄ione sū aliqui dicunt, eē nāe Sanguinis
colerica, quā vel sanguis vel cholera in ip̄s domant̄. s̄to pro cōtra
d̄fione, sū nāe hōis d̄r q̄bitur in hoc, q̄d̄r fūit actio d̄r
composito s̄tali in quantū a f̄sibente distinguit̄, sū bene d̄r Verū
a f̄m̄p̄se nāe humanā sū p̄sonā humanā.

Ad mentem igit̄, q̄bitur nāe hoc loco accipit̄, pro substantiā creatā
absolutā et incompleta, quā in toto substantiali, cui ip̄s fūit
pars nāe, actio vel passio, physice vel moraliter, ex p̄sitiua exi
gentiā cōat motū et quietē, sūe operationē illi composito s̄t
intrinsecū et am̄m̄o iale in se vel suo effectu mediāte sensibilem.
Natura sū accepta opponit̄, vel q̄bitur eē motus violentus, sūe qui
ab extrinsecū fūit, passio, p̄sitiua s̄t̄m̄ inefficaciter, resistente,
quā eē q̄bitur eē exigentiā illi physice malis et tenens in destrudi
onem affig, vel s̄t̄m̄ p̄m̄m̄ bono aliquo debito et impedit̄ a q̄bitur
sū finis p̄m̄m̄: Ita ut reversa illū obliuiscit̄, vel in statu
naturali maneret, si n̄ motus ille q̄bitur ab extrinsecū adveniret
ut cum v̄g. ignis, agens extrinsecū p̄m̄m̄ calorem in aqua, inefficaciter

flm resistens et reagente: unde patet, etiam Deum posse inferre
violentiam creaturis: quomodo est in aqua calida, calor in aqua
in aqua v. g. a flamma calida est aqua calida, quam cum intro-
ducit ab igne, quia exigentia est in aqua calida, cum
ita moris idem se faciat idem, in flamma in posteriore hoc casu, si etiam
in priori est violentia: aut si in priori non est, neque erit in posteriore
violenter.

patet etiam mortem acceptam pro negatione vitae, non potest in rigore dicitur
istius diei violenter, quia morte existente, non amplius fere dicitur hoc, sed
in in sensu ampliativo.

Iste morte acceptam pro dispositione ad negationem vitae, si proveniat ab intrinseco
v. g. ab igne a veneno. Cuius in sensu vulgari venenum habet
noscitur, nisi potest vel intrinsece hoc dicitur hoc violento, ut si comburatur
hoc, quod dicitur, suspensio, aut veneno a medio totali est. si a dispositione
ad mortem proveniat a proprio intrinseco, nec habet exigentiam ad gratiam
vel amissionem qualitatis, necessariae ad vitam protrahendam ex defectu
virtutis profertur, nec ullum adhibet per ad recuperationem, mors est
ex talibus dispositionibus et negativis qualitatum ad vitam resquestantem
de naturali: si hoc ex defectu caloris nativi morientes mor-
te naturali extinguuntur dicuntur.

Patet

Caliditas vel tenet, accidentia non esse naturam, nec illam causam, extrinsecam
secundum causam, qui fit in se ipso sibi extrinseco, v. g. quod causa
extrinseca non in se ipso sibi, quod movet, neque totum illud quod tribuat: # respectu
mortis
Accidentia vero tametsi in se ipso sibi, quod movet, non in se de

queste pmo illig totig: si medicina pta licet eundem hoem
in quo e factum faciat n bn e naa respectu sanitate; subsequens
quo fideliter motu caat in eo, cui int f auidens: par e ras
de fra et figura artificiali horologij, de impulsu impreso lapid
v. g. ab hoc proxiante etc.

Præterea requirit ad dñone pmo ut naa sit caa physica et se
motu et quiete: 2do ut motus ille sit sensibilis, hinc ut id qd naa
sit pmo qd habetur illig, qd movet, ut supra dictu e.

Obyect pmo Deus e naa qd nobis dñio, qua n querit Deo, n e
bona. Rf. S. ans Deus e naa formaliter n ans eminenter

id e, Deus hbt oia que hbt naa modo longe perfectiore C. ans et
R. glegu: Deus en hbt oes suas perfectiones et attributa seum
identificata, naa vero acquirit suas perfectiones per motu.

Obyect 2do ad hoc ut aliquid sit naa vel sufficit ut id sit
caa maalis, vel ut sit caa efficiens? si pmo, tunc quidvis erit
naa etm respectu motus hypernaturalis, dummodo hunc sustentet
si 2da, si caa respectu motus civilis, n erit naa.

Rf. imprimis dicit naam ee caam physice influente, et qdm
pabilis dicit ee pmo, n tm maale vero etm efficiens.

De caelo, quid dicendum sit suo loco videbimus.

2do dicit hbt aliquam motu exigentia, et quæione cum eo
naalem: Plures obiectiones consulto omitto, quia in

potest in hac nra fieri obiectio, nisi de modo loquendi, de quo non valet
multum litigare.

Coactum est huius volenti, definitur motus extra appetitum dicitur
in quantum est de se efficax in oppositum: convenit sibi hominibus, Angelis
et brutis, que etiam habet suas cogniciones sibi proportionatas, quibus in
obsta sibi proposita bendunt vel ab eis refugunt.

Fortaleum e motus iuxta inclinationem appetitus, unde et bruta
forte diuina agere.

Voluntarium iuxta Sanctum Thomam dicitur, quod procedit
ab intrinseco cum cognitione finis.

Sectio 2da

Declaratur ulterius, quibus competat ratio nra
Prater illa que supra negata st, ee nam, de & adhuc dubitaly,
vtram sint natura.

Dicendum imo unio supia est ratio tm ppiandi, et n se hbt ad
compositum ut psum, ut qd, qd n e nra.

Dicendum seo subsistentia non e psum totis compositi quabals, sctm
tris eius que complementum in ratione suppositi, qd non e natura.

Deinde probabile est, quod substantia nullam positivam perfectionem
superaddat sibi, cum hanc naturam debeat esse positivam entibus, quod
substantia non est natura.

Dixerunt Itaque, totum ipsum resultans ex alijs constitutivis, non est
natura, sed potentia est a natura. Ita Artes 2do phys: Et primo dicitur.

Deinde totum non est principium sed principiatum, ut supra declara-
vimus, quod non est natura.

Dixerunt Itaque materia et forma sunt naturae proprie dictae, ita
post Aristotelem communis philosophorum. Praeterea hinc Auctoritatem
philosophi in varijs locis hoc asserunt, dicitur in loquentibus de forma:
Magis natura haec est, quam materia unumquodque semper se dicit cum actu formae, magis
quam cum potentia, magis quod hoc est principiatum, quam naturam esse dicitur,
quam materiam: et hanc esse ipsam habet pro natura, minus tamen praestante.
Itaque deo ex ordine quae ipsi ex parte convenit.

Obijciunt primo plus sit natura, atque plus sit totum, quod totum est natura.

Respondeo in plus distributive scilicet G. in, collective scilicet N. in, et subdita
distinctione non N. quaeque.

NB

Obijciunt deo ex secundo forma non movetur, seu non potest, et motu ipsa non
est natura. Praeterea autem, non recipitur, in ea ipse motus, quod forma non movetur,

Respondeo N. si potest et prima consequens, quia ad motum ut sit natura, plus non
requiritur, quam ut procedat a primo aliquo totum et principiatum, maligra
partibus, tunc deinde illa pars sit forma sine materia sine utraque simul
ut sit inflexionibus, quae non tamen recipiuntur in materia sed etiam in forma.

Obijciunt Itaque, si materia est natura, tunc etiam est natura respectu sua quantitate;

hanc eni determinat exigit, et secundum probabile finalitatem emanative
 p[ro]vidit. R[es]p[ect]u sequenti, ad hoc eni ut aliquis sit n[atu]ra, requiritur ut motus
 ille n[on] competat i[st]i secundum se, s[ed] in ordine ad totu[m], sive ad bonu[m] vel
 ma[u]s vero in hoc sentia exigeret libere quantitate, et n[on] si fuerit tota

Quaestio Secunda

De arte.

Sectio Prima

Quid sit ars, & in quod differat a natura

ARTS?

Solet definiari ars in comuni habet cum vera ratione operativa, seu
 ut alij loquuntur ars e[st] sp[irit]us rationale dirigens cognoscentes in ordine ad
 actione[m] aliquam. D[icitur] p[ro]p[ri]e rationale, quia debet in mente artificis existere
 p[ro]p[ri]e de opere faciendis, a qua determinat operari ad cognoscenda p[ro]p[ri]e
 onem inter artefactu[m] et finem i[st]i.

Hinc videtur e[ss]e opus n[atu]rae, q[uo]d n[on] est opus artis, in certo sensu p[ro]p[ri]e, quoniam eni
 p[ro]p[ri]etates reru[m] creataru[m] proveniunt a causis n[atu]ralib[us] in quaru[m] comparati-
 one n[on] s[unt] opera artis, s[ed] n[atu]rae. Comparabatur ad Deum sup[er]iorem reru[m]
 artificu[m], sicut vocari opera artis, in sensu n[atu]rae S. Augustini, qui
 sic loquitur, immutabilem o[mn]i[m] immutabilem, art[em] p[ri]m[am], rationes s[unt] i[n]ta quos
 operat[ur] Deus cu[m] creatis, ideo quidquid tandem existat cum temore n[on] fiat
 i[n] eo n[on] casu aut fortuito, s[ed] ex aeterna et certa ratione. Auctoris n[atu]ra
 volent in hoc sensu, n[on] incongrue vocari opus artis Divinae.

Inter artem et naturam magna datur, quoniam in procedendo
natura et secundum ceteras leges.

Et utique incipit ab imperfectionibus et procedit ad perfectiora
difficiliora, sicut enim natura rucem in manus operis, sicut in delineationem
Et in ovo designat, et successu eam perficit, donec aliqua corpusculi
et denique perfecta vivens, formam acquirat: ita ars efficiendo imagine
satis, ut videtur in lineis, tabula inferibilibus, tum inductis coloribus opus
integrum perficit.

Ubi natura desinit, ars incipit, et quod pars subsidii naturae, imitatrix eiusdem
ita ut a multis vocetur, sicut et aliter natura: quare hoc fit per
fectiora opera artis, quae ipsi auctur ad ipsam naturae exemplar, ad
cuius imitationem ars elaborat suum opus.

Itaque dupliciter natura opera ab arte aut exemplar assumuntur: primo ad
perfectam et omnimodam similitudinem representanda, puta huiusmodi
et in his rebus est effectus, quomodo ad naturam representat, ut repre-
sentantem assumptum. Sed ars opera naturae in pro Exemplari propria
similitudine exprimendo accipit, sed in ipsis tamen quaedam observat, quae
deinde alijs rebus et modis applicat, observant Et in quibus, quomodo
opere finalitatem ex utroque parte se in aquis promoveant, cuiusmodi
varia reflexa caudae, velut gubernaculo ad certum finem
dirigant, in aëre quomodo alii, ex aëre aëre excipiant, et ab illo
in altum citius ferantur, hinc didicimus ars humana, quomodo navis ex
parvis velis et demissis, in aqua remis, gubernaculo ex pro quibus de-
pendente pronaverit, abbat;

Quamvis ars sine natura operari nil potest, sicut in presenti invidiam
 conat, et quodammodo solertia et ingenio videtur agere, et interdum quodammodo
 superare, quatenus enim ex rudi materia usque hinc pulcherrimas hinc
 effigies ex arboris trunco pulcherrima statua exsculpsit, et sexcenta alia
 exsculpsit et perfecit, quae auctor ipse natura sua imperfecta parere voluit, ne
 hinc inchoatis et somno loquerent, si contra ita procedent, a natura
 ut ad arte nil perfectionis ipsi potest accedere.

Differt igitur ars a natura, ut Discipula a Magistra: praecipuum in differe-
 men est, quod ars non efficiat res veras, quibus insit spiritus motus et quietis, ut
 verum hominem, veram avem, veros leones, &c.

Neque formae artificiales similes producant, horologium enim nunquam generat
 aliud horologium, nulla domus aliam domum, ars enim res naturales solum modifi-
 cat, variamque dispositionem praebet mediante motu locali: sicut sicut auriga
 sua directione facit, ut equi hinc ibi, quae illuc currum trahebant: quaedam
 dispositio ex volute involuta fiti, quae locali producant effectus.
 Hinc instrumentum universale artis est motus localis: mediante illo namque
 artifex applicat instrumenta omnia particularia ad sua opera efficienda.

Quaestio 2da De Magia naturali.

Sectio Prima

Quid sit?

Reale dicitur est magia in reate et prohibita, illa est ars, quae cognoscit
 et facit opera vulgo caeco ignoranti vel in factis, indigenti et perniciosa
 valde admirabilia, sine opo huius mali demoni, et occulto. Sed sine
 extra ordinario Dei quosdam et causas vere naturae sagaci ingenio inven-
 ta, et arte applicata, ad felicitate solentibus ingenijs equata.

Opera magia naturae in triplici potissimum differentia sunt considerari,
 imo generis, opera sunt, quae in sola figura et nexu mirabili potius
 consistunt: tale opus fuit Archiba columba lignea, a volans, sed in opo.
 puerula papae, de lignis, Giannelli Tortisani in hyemumana
 Caroli sibi Anachoresi.

Non Sese inquit strada armatos hominum et equo-
 rum cuniculos induxit in mensam byzantinam tangentes, ac
 non nulli ex ijs feroculas et infestis, si se casualis in-
 currebant ~ ~ .

Est aquila Regiomontani, quae Carolo Imperatori Norimbergam adven-
tanti obviam volavit, et usque ad urbis porta eundem comitata est.

Tale opus etiam fuit Syllis, tabula, in qua hoc artificio Alexander de-
pingerat, ut dextram fulmine armata videret, extra tabulam vergi
ostendit, probendere, ita ut vulgo dicerent Graeci, duos esse Alexand-
ros, unum philippi filium nullis viribus superabilem, alterum Syllis, nulla
arte imitabilem.

Secundi generis sunt opera inuisibilia, quae motum localem à Magia naturali
profectum, quo actibus passivis applicat, consequuntur.

Eiusdem generis mirabilia sunt pulli, qui menses in fornace ovium dicuntur
excludi pro numero Ovorum, ut testatur Aulus Gellius in historia adu-
m.

62.
prodesse si una nocte foverentur canes efficiere si Melis, foverentur in officii-
nis vocant, darsi ad rem capitis allinab.

Similiter forant ovorum teste aere omnino molle fieri: rosa quaeque
aerem sulphuris fumo statim in candida, muban.

potest etiam Magia naturalis, ardeat pinguedine cum alijs quibusdam rebus
mixta et in aqua spissa ipsa de semulatas fuerit, ita ut in super-
ficie aqua aserentur et manibus capiuntur.

potest facere ut oes qui sunt in aliquo loco obscuro, hestione infra
apparent lucida, et huiusmodi. si vinum ad rem in sale permixta
aerem et locum hoc igne illuminet.

potest etiam facere ut in aliquo loco obscuro plures serpentes saltare
videantur, si quinos et alea, huiusmodi et ad locum illum in aqua candela

inferat, quae fusa fit ex cera et Corio serpentis sulphurato ut refert P.
Bellio l. 2. Quaestione 5ava de questionibus Magicis.

Istius generis opera magica naturalis in descriptiones quaedam sensuum, vel
potius desiderabilium, quibus organa spirituum et circulatorum, utuntur atque
efficiunt, ut credantur exercere miracula quaedam, quae tamen revera
non faciunt. Lutiones enim veluti quaedam substitutione vel substitui-
one, occultatione et permutatione, repetita revera faciunt, ut appare-
at spectatoribus rem omnem dispariter, variis vasculis, ligaminibus et
globis etc. ad hunc usum paratis.

Tandem mira effici possunt multa, artificiali quaedam dispositione
secundum Regulas Obliquas, sic ostendit B. Athanasius Kircherus
noster in arte Magna lucis et umbrae l. 10. p. 3. C. 60, quomodo
per artificiosam colorationem spectari fieri possit, quod ut oes inherentes aliud
non esse videant, quam caput aperi vel alterius cuiusque rei imaginem
et haec omnia facit Magia naturalis per solum motum localem, applicando
activa passiva, obta certo modo disponendo et quingendo vel removendo.

Sectio 2da

An verum aurum fieri possit per Magiam naturalem.

Synopsis et quaestiones de quibus inter philosophos et Mathematicos inextin-
cabilis est et controversa haecque nondum decisiva mota sunt.
1° An est quadratura Circuli. 2° An est motus perpetuus. 3° An ignis perpetuus
4° An auri effectio per artem chemicam.

Chymia a est facultas, quae in resolvendis vel coagulandis, & ignem
mixtis versat. Duplex est Chymia, altera enim tota est in quarendis
medicamentis quae ad eam vocat, Medicinaria Chymia; altera a in hoc
mutandis, & versat, sub qua subest subreprehensibilis, ac efficiendi auro
hanc alchymiae speciem exerceri volunt, & lapide philosophicum, ut a quibusdam
vocat, quae in arte Mysteriorum vocant, eoque metallo in purum auro
transmutare appetunt, etiam in magna quantitate.

Lapide hunc chymici purissimam fixam et simplicissimam substantiam
Metallicam vocant, alij Elixir, alij Trinchura.

An aurum absolute, prius sit ab intelligentibus et hominibus, & applicati
one aeterni ad passiva, non videtur multum controversari, quia
ut supra insinuavi ex Aetere, aere humana potest producere viventia, &
applicatione aeterni ad passiva, cur similes non sit absolute prius verum
auro sit ab intelligentibus immo etiam ab hominibus, si vel Deus vel angelus
eam nos arte edocuerent, applicandi debito modo aeterni passivis?

Dicendum huic videtur, loquens moraliter de arte humana auro
verum fieri non potest. Quibus imprimis, ex praeteritis Chymicorum credulis
magnatibus et stultibus illud certum in personis et fraudibus, quid enim, si dicitur
dare possent, quod respondeat hi in personis, cur fraudibus funderent ad par-
tante verum et emulgentia a personis recurrenda? Cur orbem aut rugosus
hiantibusque potius loculis suis non impleant opibus, et auro a se quibus usque ad
choesi in personis? Quibus 2do ex mirabili dispositione videri alchymicis

in aspernada mea ex qua aurum fieri potest, quida in fornace ferri, alij
 saltem, aut alumina aspernant pro mea, alij pane, alij busones, capillo,
 urari putamina, uno et sanguine humano, et nescio quos alias
 quisquibus, et fordes: Qui pro accedunt sulphur et hydrargyrum
 minerale statuent.

Passerum virum si paulo nemine igni admoveas, pro dolor fugien-
 tes evanescent in aere, sulphur etiam igni appositum in alia, et alia
 fieri, sed nunquam in alia, qua Alchymista velent, questibus;
 His aspernare non possunt hi fuisse caduli, quia non sunt illud, quod legiti-
 mus philosophus tanta vim debent, ut aurum in infinitum multiplicare
 possint. Hinc cum ipsi Circulatorum non nisi putrida, merces, vel
 ad summum suo singulari adornata operantur vel simplicem a
 reliquis metallicis auri separatione (quam forte Antonij Braga-
 rinus, celeberrimus Alchymista Venetis, in nullo fuit transmu-
 tatione repererat, cum eorum moliminibus humani generis, hominibus, dum
 fessatis debescere volunt se immiscere, et inde resurgant in mundo
 superstitionum potentia diabolicae illusionis, velle publicorum
 damna inseparabilia, Regum et ipsorum ruinam, summi Pontificis
 late arte merito damnant, et Joannes vigesimus et octavus tale auri
 pro vero oblatentes ad restitutionem obliget: Merito et eos
 illa damnant et regimus.

Quis a hoc nostrum geluso non fluit, aures si possint gustant nonde,
 sed quid demum ex ipso nascetur? Vereor ne aliud nihil inde habeant,

quam forte muscū ridiculum ex corrupto eorum cerebro prognatum,
sub linea, qua bona cōtūcia et opes quantumvis magna, brevi
corrupta ē.

Prædentijs prout agerent, si neglectis impositionum suasionibus ad
monachum Aristum audierent, Beati Misericordes quoniam
ipsi misericordiam frequentē, et alio loco sic nos animante
ad christiana liberalitate erga egenos sū aip. Sabe et dably, vobis

Quæstio 4ta

De altera Specie Magia nōm de prohibita

Sectio 1ma

Quid sit magia prohibita et per quod differat à
licita

Superstitiosa et diabolica Magia severissime à Deo prohi-
bita sub penis æternis, ē ars cognoscendi faciendiq; mirabilia, et
cōs, nactē, qm, q̄ qua huius nunc nulla humana industria de-
facto inveniri moraliter potest: vel si potest huius et nunc huius eorum
cognitio habet, à Diabolo vel mediate vel immediate y invocā-
tionē aut pactū implicite, vel explicitē, qd̄ omnino ē filius
abominandum.

Varia huius quæstio solent hāc de virtute demonū, quā de ipsi qui
eorum virtute utunt, præcipua quæsitā opponunt, cu suis Rationibus.
Subtilit̄ imo, quæ demonibus vix infit̄ operandi transeunt?

Ad intelligentiam propria virtute, quales impulsionem et modum
 localem nihil possunt dicere et immediate.

Hac aperta est communis Auctoritas, quia inferiora agentia suffi-
 cientem virtutem habent ad effectus producidos, qui ad sui genera-
 tionem et propagationem sunt necessarij, quod non opus fuit, hanc virtu-
 tem ab intelligentibus tribuere.

Secundo vis subiectiva substantiarum et aliarum rerum materialium
 precipue a natura quae est aeri et alijs quibusdam entibus inferiori-
 bus ut se generent et suam speciem propagent, nonnulli hunc
 effectum indigent intelligentia ad sui generationem aut propa-
 gationem, cum sint natura sua immortales et creatae, quod non con-
 veniens est, hanc eis a natura quae est virtutem.

Neque obest, quod communiter orbis gubernatores possunt, hoc suo mu-
 nere defungi possunt applicando aliqua sapientia, quae applicatione
 proficere possunt, quod quid ad bonam universi gubernationem requi-
 ritur.

Sicut in edictis intelligentiarum operatio est motus localis, non possunt
 destruere aut subvertere totum universum, quia sunt per se universi
 passiva non habent in toto, cuius est pars ut docet S. Thomas
 contra gentes lib. 2. cap. 8. et in Quaest. de potentia Quaestio 1.
 art. 2. cap. 8. Quod ore S. Spiritus in diebus Sanchi
 Pauli Apostoli dicit ad Hebraeos 2do, non subiecit Deus Angelis
 hunc non facere possunt vacuum, cum habeat quiescentia universi, necessaria
 ad sui generationem. Neque possunt facere ex quolibet quodlibet,

etiam daret potentia obedientialis, quippe nihil possunt facere,
quod transcendit vires naturae, aut agentium creaturum.

Magis, quae demonum magi eadem exercuerunt, quae Sancti miracula
patravunt: ut quod ex historia Moysis Enxas. verberant enim
radix virgatum aqua in sanguine, virgati repente mutantur in
serpentes, ingeniem copia venarum produxerunt.

Si Moysi miracula fecerunt hoc potendo, ut videlicet esse inveni-
bitur ergo et Magi fecerunt, si non fecerunt, quae ergo est affectum
diversitas, unde haec colligi potest ac debet: videlicet esse utrobique esse partes,
cumphantia et rationes.

Res solius Dei esse miracula facere, et eius a quo Deus haec potari
voluerit, quem favorem cum Magi non exhiberent, vera miracula
non fecerunt, quae superant auctoritate totius naturae, omniumque agentium
naturalium. Quam Responsum melius ut intelligas.

Notandum est ea Acta in quibus Metaphysice mirum aliud non
est, quam id cuius causa est oculta, et hinc nulla, quae in perditionibus
mira sunt, Doctoribus mira non esse, et universim quae hominibus mira
videntur, intelligentibus angelis, causa omnes rerum naturalium penetrantibus
satis non esse mira, eorum haec causas ignorant intelligentia vero eos
clare cognoscant, proinde omnia, quae Diaboli faciunt vera non
sunt miracula, sed sunt non superant vires totius naturae.

Res iam ad objectionem allatam, diversitate operum a Magis et
Sanctis proborum demonstranda esse ex modo operandi.

si Moyses virtute Dei adiutus precepit eas vias viventes, ceterasque
 fr̄as sine ulla dispositione pravis, qui motus operantur vias totius
 n̄ae Superat: Magorum autem virga in colubros versa f̄
 t per occultam substitutionem naturalium serpentium, ut multi ex
 Scrip̄toribz volunt t̄ f̄ praestigis, id est f̄ sola apparen̄tia et
 deceptione oculorum, in qua arte fallendi Diaboli p̄ximū
 h̄ notum neutrum n̄ae vias superat: idem responde de alijs et
 alijs miris, quae arte diabolica fabricata s̄.

Sectio Secunda

Ex quibus signis colligi possit miraculum verum
 a
 falso?

Ex dictis colliges, quodvis Magi opera p̄sumat, quae totius n̄ae vias
 superare videntur, vera opera n̄e s̄, sed deceptionem et ludibrium
 oculorum, quo vero n̄ operatur effectum esse superiore viribz Demonis,
 res dubia est, uti et tu dubitabz. An res quae n̄ naturaliter, sed ab ipsa
 Dei potentia p̄vni s̄, sit motus naturalis t̄ hypernaturalis dubia.
 Probat igitur recurrere ad ad circumstantias, ad finem et modum,
 nam si effectus n̄ habet finem bonum, puta spirituale t̄ corporalem,
 sed immo finem malum v.g. curiositatem, t̄ quod aliud bonis moribz
 a fidei catholicae repugnant, eummodi opera censenda s̄ opera Demonis
 facta, unde dicitur antechristi opera misera et perniciosa, quorum
 quorum causa naturalis homibz nullis erunt incognita, n̄ erunt

vera miracula s; opera demonis ope patrata, quia fiunt
in falsa fidei gformatione, ut etiam infra p hos prestigias sine
particulari Dei auxilio in errore induantur.

Præterea bene notandum opera demonum ope patrata. Sape
defuere in minimis ut patet ex certamine Moysis, & Magi
Aegyptijs Exodi sacro et superuenientibus veris Dei miraculis
evanescere ut virga Magorum deformatæ s; a virga Moysis, et
oraacula obmutuerunt ad S. Martyrum præsentia vel omnino
comuere, et in ptes ac fragmenta abierunt.

Denique miracula fiunt per aertam et feriam Dei invo-
cationem, mira a Magorum s; admixta s; aliorum vanis ritibus
aut superstitiosis ac ineptis, quibus vel signis fraudulentis ad rifu com-
ventibus.

Quæritur: demon n; p;trans mutare unum vivens in aliud, hoem v. g. in
bestiam, aut canem in hoem: hoc e; demon n; p;trans destructa unione ad
naturalem cum materia, eandem unione cum corpore leonis, et in ipsam aeri-
ationis, v. g. cum corpore hois. Ratio e; quia a daly regressus de p;ri-
vatione ad habitum: sicut igitur in daly nãa nullus p;trans daly
p;trans proximo ad reprobationem unione destructæ, nec Deus ut auctor
nãa p;trans daly proximo ad unione tenet hanc numero aam
p;trans daly ducere; ita quæcumq; activa p;trans demon applicat, Deus
ut auctor nãa nec novã nec antiquã destructã unione cũ destructa
tali aam, cuius unio fuit destructa, tenet p;trans produere: q;o demonis ope
n;trans fieri vera hois in brutum transformatio aut viceversa.

Colliguntur hinc resurrectiones quasdam apud Arabes de monu aut
 magoru ope factas, n̄ fuisse veras; postea ex q̄d̄ aā fuit vegetativa
 fuit sensitiva vere interierit, nullo pacto esse numero reserui ope
 demonu potuit.

Ex his vera et solida ratio de multis effectibus Magoru desumi potest,
 et statim an sint veri vel apparentes, t̄m quodvisunq; nom̄
 vident, aliquid facere contra leges, n̄aā E. G. q̄d̄o Magi vel Sages
 p̄ clausas januas, aut angustissimas rinas, in aliquo locu ingredi
 vident; q̄d̄o statim vident, quasi dote, oculos hinc inde circum
 volvere, se se ex uno loco in aliu promovere, aut loqui voce
 articulata et: q̄d̄o casu inproporionata adhibent, ad effectus
 p̄dicendos, unus v. G. Gallus gallinaceus ad tractanda ingentia trabes
 cinis in aere sparsus, ad excitanda nebula, in unctio sippatu
 ad volandu p̄ aera: et. eiusmodi effectus n̄ p̄ unctioe projecti-
 one cineris, et p̄ per oculos, alia, casu n̄aates p̄vni: ideo autē
 demones tales nugas a Magis exerceri volunt, ut p̄ huiusmodi
 unctioe aut projectioe cineris, ab ave signa rugationa sapig
 excita numero v. G. ternario aut septenario novo sp̄ salere
 et p̄vni mortiferi realu inili cū demone p̄vni aut cū eius
 m̄vntibus recordent, et demoni, ope p̄ plura p̄vni mortifera
 sapig implorent, Illiusq; gratias offendant, multosq; sibi
 ponas et gratiaru adualiu subtractiones faciliq; auctant,

ut ea, semum in semiteonum axihum suum gestohere possit.
 Deinde cum superbiis spiritibus Divinos honores in Caelo praesentat
 ab eis, a suis manibus in terra affert, ideo inferas finia
 supremam Dei Maestatem quae antequam vult imitari: et
 simul haec ut Apostolus loquitur, ad ostendendam suam potentiam
 altissimam, vocat ea quae non sunt, inquam ea quae sunt, adhibendo
 subiecta gloriae, caecis et instrumenta de se insufficientia ad
 quoscumque effectus producos. S. G. lutum ad curandos oculos caeco-
 rum, ignem ad refrigerandos Martyres: ita impostor infernalis
 ad vanam gloriam captanda ab hominibus, sepe inutilia adhibet in-
 strumenta, veris in causis naturalibus interea deterrime oculatis,
 quibus effectus miris producit, quorum horum causas veras ignorant.

Videntur quidem nonnulli negare, daemones quidem efficere pos-
 sive elementorum naturas: probabiliter in veritate, daemones, etiam vint.
 Magnam habere in easdem. Haec patitur ex psalmo LXXV. g. hinc
 ubi Regius psalmus est: misit in eos iram indignationis suae, indi-
 gnationem et tribulationem, immisionemque Angelorum malorum: ubi hanc
 affirmat potentiam Iohannes Augustinus, idque exemplo tempore patitur, quos
 quibusdam daemone saepe in Iohanne Job eiusque filios et filias, in do-
 mos et pecora ac substantiam unam versam legimus Jobi C. 1. mo.
 Pari modo benebrae a tartaris cum volunt induuntur, si fides est
 Marco Paulo Veneto Itinerarij Thomae 2. do.

Simili arte demonu opo videlicet ventos prohibitu cient philazij
 referente Damiano Gies, Henricus fuerit Rex eam in pre
 ventum moribus febz, in qua festifet jleu, unde illi ventoso
 jleu nomen datur.

Hi a effectus procurari jont, a demonibus facta vaporu multoru
 excoctione fufum, fuc f motu locale, quo ea corpufcula ab illig-
 entis subvehant; fuc f applicationem naturu agentiu, a qbus
 exultent; aut certe coactione ram alibi nubiu locali impulfione
 aut alio deniqz no ut folet in tractatu de Meteoris explicari;

Quon proterea jst an demon pofit gferare vivens fuc cibi
 fumptione. R fuc cibi, fuc qbus ad ordinariu uliz, pce abf-
 olute aal a demone dui gferari, jst en ad temperare calore
 et calori humorem viscosum probere, in pabulu, idem jst immita
 tenui, p naa magna efficacitatis fubfria, ut legere e apud fuit
 proferum: idem videlicet dicendum de longa inedia hoi, quem
 a fe difu ad mare rubru beftaly Cleombrotus apud Philarchu
 l. de ceffione Oraculoru rum: jomo glorio magnu en fufpe et
 cum demonibus familiariter agente doct divinalis fulurozum,
 qua in fpeem ptebat fape in anno, et odor valde favi, qui ex
 loquenti ore diffufus a demone vicinia loca complebat: qua rone
 multo, etm hypochondriam pcepue feminatu f longam inedia
 magna facultatis, et viruluti, vana gloria aucupantiu, plerumqz
 tandem deprehensos ee. Certu e et pofiti Exempli, declarat Jovi-
 anus Pontanus l. 2, hinc patet pce qbus demone familiarem
 aqri regnare,

morbo prorease ꝛ applicatione bononi idoneoni ꝛ comotione
 Spiritu aaliu aul ꝛ temperamenti lafione ac disturbatione.

Sectio Tertia

An et quid demones possint in liberum hominis
 Arbitrium.

Quid demones, nil possint immediate in liberu hoī, cum, cu nec fees
 nec habty, pducere possint multo magis actus, ipsos liberos voluntatis,
 quia hi si in nostra potestate, possunt in hoī animu mediate,
 comovere ꝛ humoru comotione. Rāo ē, quia ut notat
 Arde, de somnis et vigiliis possunt obta dormientibꝫ ꝛ phanta-
 sia maiora representare, quam vigilantibꝫ accidat, unde dicitur
 fit, ut panis guttula v. g. Calassi dulcioris, ex capite in fauces
 defluentis, caeat plenu in hoc somniu, quo fit videly plenu
 poculu paurissimi nebulosi haurire. Cuiꝫ qd demones familiaribꝫ
 medijs possunt vigilantiu phantasia ex speciali Dei permis-
 sione comovere ac veru sensu impedire, hinc faule illi ē pro
 mancipia decipere, ut, qd plaribꝫ certissimꝫ Exempli qꝫ ad, et ex
 relationibꝫ sagarū ante extremu suppliciu facti, pro deli-
 catissimꝫ cibi, cruda et semi putrida cadavera, viventorum
 quā et persona devorent, et pro vino ex foetidissimꝫ lacunis,
 eacū gustu bibant, quā alijs solo aspectu nausea movere possent,

Exemplum.

potentia in impedita. Putant etiam, ut se peccata reuerant se in
 magnificis palatijs diversarum, cum tunc sub palatio aut in fine
 quiescant inter cadavera et fordes: quod non ita pridem Lugdunum
 in Gallia evenit 3 milibus de quibus Profely in historijs tragi-
 cis nostrorum scriptis recenset, quod cum putarent de nocte, in loco
 eleganter adornato ab hospitibus exceptos suis hospitibus voluptatibus
 occupare se indulgere, mane in perquisitione curia cadaver
 quodam verberibus fatiscentes reperiit, ac intra triidua
 dies miseris exhibiti;

Exemplum.

per hanc speciem excitationem, humorumque commotionem
 potest deinde memoria modo turbata, modo vivare, ut
 quodam adolescenti illi prius frigido postea tunc ope demonis
 invocata, quodquid in iungere, facile memoria mandanti,
 et sic a suis discipulis ob firmam memoriam summam aethiolo
 denique tunc, sed ab ipso adolescente debita et seorsum perinde
 longe magis et ab hominibus et ab angelis honorato: post etiam artes
 atque scientias aliquas (si Deus permittat) per commo-
 tionem spirituum et speciem docere, per revelationem secretorum
 ubi et per excitationem talium charasmatum et apprehensionem
 a quibus ipsum naturale lumen determinat, ad cognoscendas
 varias veritates.

Nel pl ꝑ voces sensibiles aliquem infouere, et multas veritates
natales, quas demon perfectissima, libt, detegere.

potest quoqꝫ ꝑ sensum ligatione ex bass et raptu in hoc efficiere,
ut qꝫat ex Virgine illa Casarugusana subto christi signata
opferente in manibꝫ et pedibꝫ et latere, cuiꝫ frequentes
raptus, os ex pacto cum demone inibo, dū oves pasceret, nase
barꝫ, cuiꝫ hypocrisis et fraudes ab Archiepiscopo Casarugus
ano tandem fulcrant debetia Anno mil: quingent: octuages: sbo
eiusmodi propheta inter complexus fraudulentas feminas, erat
famosa: illa Magdalena cuius nomine, quae ꝫ longuꝫ hꝫ
multos doctores et viriliter infigne viros suo admirabili modo
vivendi decepit, quae hꝫ Ihu Chꝫe nostrum Ignatium fra
udes, illig ꝫducunt in errorem inducere.

Item vero cum voluntas sub ea ratione in obtem ꝫeratz, sub qua
istꝫ a potentibꝫ cognoscitur ꝫonitꝫ, et paleres in alterutram
plene multum inclinatz a passionibꝫ appetitibꝫ sensibꝫ, quae
passiones numero sꝫ ꝫrecepta ex contumelia humoru excitantꝫ,
vel languescunt: manifestu est, qꝫ voluntate hoꝫ demo
nes vehementer in quem cuiꝫqꝫ affectu impellere ꝫunt, ꝫonendo
v.g. spem valde genia ad excitatione illig, deinde statim
contumendo simul humores, quos, qui ad tale factu inferr
unt, v.g. ad apprehendum iraciter obtem.

Hoc tñ n̄ obstante non potest hō inferre necessitate peccandi
licet auctor eum potest tentare, huc enī pertinet, qđ pro omnī
solatio tota qđ fiducia in Christo Dñi collocanda. Paulus
Apostolus et Doctor gentiū scripsit ad Corinthios:

Fidelis a Deo ē, qui n̄ patietur vos tentari ultra id, qđ potest;
sed subintellege gratia Dei adiuuante. Id ē faciet etiam in
tentatione proventu, ut potis sustinere. Quod qđm̄
verū ē, praecipue tñ in ultimo agone et luctatū cū demone
verificatū in ip̄s, qui dum vivunt fr̄eant tentationibz de-
monis, carnis, et mundi resistentes, multas de suis hostibz pre-
claras Victoria, refulerunt.

Quaerit, uterq; n̄ mortis sp̄ra necessitate intelligentiarum
arte eludi, licet enī mors omnī questionum solutio, ut pulchre
dixit Tertulianus Ca. 50 de aa, ipsa tñ mors n̄ ē sine Questionibus.

Quaerit, itaq; an p̄ arte natae absolute mors potest vitari? quid
n̄ enī solum hoc mō, n̄m̄ p̄ arte intelligentiarum potest hō gignere,
qđ fabulosi illi Jasoni apud Poetas decantabatur nempe ut serpens
vivens sit? autq; nascentes evenit serpentibus, ut fenestra ponant?
De Corpore dixit Tertulianus l. de pallio c. 3 abati, sua arbitria
serpente partu veneno languescere in juvenute, quomvis hac n̄
sit nisi notione humorū exustio, vel partu excrementariorum
naam gravantū depositio, quidam tñ p̄ huiusmodi depositio-
ne h̄pore facta vice ente applicatione acriū natalis ad p̄vegetat

antis, corp infansantib; post ista pphuar; p intelligentiam?

De arbore vitae in Paradiso, plantato putat Petrus Nosler 2do
 Disquis: Magiciani & viri pph; cum alijs Auctorib; habuisse
 unã naalem pporandã vitã, ut igit; n possit intelligentia cum aliis
 fructum adhibendo vel p quoc; aliud aplan remediũ, quale habu-
 ite dicit ante paucos annos Turca quidam a Venetis captus, senium
 alicui curare, atque adeo vitã perpetuare?

Deinde ad pervationem vitae in pphuum requirit; pphua pphua
 ho temperie; sufficient; ad pervationem eã in corp; atque demon-
 videl; post temperie istã pphare pervatione, qd videl; ipse vitã
 pphare in pphuum, quam; hoc a Deo ipi nunquã sit pmittenda.

Dies vitae naali; humido radicali pphoval; hoc a vitae annis pph-
 mil; demon dicit quidquam producere, ob motu locale, ut ipi
 fapi sumus, qd humidum radicale n pderit restaurare.

Qd sic adhibere fructu effectivũ humidũ radicali, quo restaurat
 goeth.

Dies 2do sequeret; hoem eã immortale, R. n. sequet; quia pphum
 illud restaurativũ humidũ n eã introinseu hoĩ.

Qd 2do hoc Deum demoni n pmittere, ut in pphuum restaurat
 cum salutẽ sit vitib; semel moti, pph hoc a pphuum.

Sectio 4ta
Respondetur alijs quæstibz.

Potesulterior, quæri pmo quid sit maleficium? Maleficium
est species magiæ, qua quis alteri damnum parat. Diversi a magis
parat, unde dicitur dicitur maleficiorum species, quæ dicitur
a fine et causa defumari potest, et causa est non illigo efficiente causam,
sola Deum permittentem, demonem perficientem, neque gravam male-
ficii consentientis, et cooperantis libera voluntate, hæc enim sunt in
omni maleficio querenda, nec enim capillus de capite cadere potest sine Dei
permisso: nec demon potest aliquid inferre, quæ Deo per-
mittit, nec vult id, quod permittit, parari, nisi maleficus non malefici-
cum consentiat. Et causa illius efficiente huiusmodi instrumenta,
quibus venefici ad nocendum utuntur, huiusmodi efficiencia præparata
nocent enim pmo pulveribus, et herbis, festuvis, unguentis, balneis alijsque
feris instrumentis, quædam v^g aut post auræ infixæ nocendo,
fienda sunt, et sunt huiusmodi instrumenta nocentia non nocendi in se,
sed ipsa adhibitis demoni esse alijs magis beneficiorum voluntate creantur.
Ratione finis dividitur maleficium in somnificum, amatorium et hostile
immo est, cum aliquæ potione malo carmine et certis ritibus somno-
lentia faciunt, ut interea ei venenum infundant, vel infantulos
sopiant, ut non florent dum nocent, vel ut furore aliquo sublevent
dum Domini verum dormiant: si os domesticum quodam soporantia sagui

ut si ad verba abstrata, eē ē domo, Ponia, ubi diabolicam
synagogam tanto libertatē eolent sine metu prohibitionis.

Amalonia maleficiū, qd alio nōc filtri vocali, appellat, qd sine
daly, ut in amore inhonestu, Veneniq; furia, furore, quicq; gestat
ostile dī, quicquid in bonis ai eon, aut fortuna dānatū inferit,
aut fctū id vno adhibitu fuit a maleficio vel malefica, ut inferret
aetheri dānatū: De his cum volupate et nō mōc utilitate legi
vultes Pter Deltio, Tobol 3 Quisquis. Magicaon fle jma, ubi dāy
et mior, mi nocent delegunt, vāyis hystorys inferit, nō facti cum
demonē inhi, ubi si mi qbz sagibay et aspsin; Pti vocari solent
harboro nec etā in iure. Imaginumq; fabricatores, venatores, et
ulunt, solent huiusmodi superstitiosi hōs, fena Pta proxima habē
onatz, maiori, infra spz nūspā facram Crucifixi imagine aliquā
deligere, in quam velut in hōpū bella tela colliment, vel, ut Pter
Bunsfeldiū, verbat, edopeto pop. serqum exonerato, glandes plum
beas, emithere, postea certo belonū numero in imagine missis, pulant
se lohte uno die, quoscunq; delegant, necare qoz, quoscunq; hōs
illi fuerint, etā valde remoto et qulso, demon en, dum praesent
homaqū hōndeteps, eo se bella delatū et hōpūli in core defi
xurum, hōc hō lege, f. hōem necandū, maleficius aut malefica
aligdo in erit, et hō itonē de novo, ut ajunt, actuali qfensu cū
voluerit occidi, ut hōc mō spz plura et plura comittant, peccata
diferā.

Quaresdo quare Deus permittat rebus, fāci, abuti, demonē, et
dā miserē in mortales qraspō. Qmō eam cō sacerdotū quōndā

irreverentia, impietatem et impudenter hinc Isaias pro dicit se
 caleudo, vestros, et solennitates vestras, obire ad mea, facta sunt
 molesta etc. Sed cum et alterius promissionis ratio et Dei gloria
 maior et horum utilitas hinc est nobis apparet de revelatione Dei
 gratia, dum liberaliter nobis quae dedit non adimere se relinquit
 ut mox cum merito demonum suggestionibus libere resistamus: apparet
 etiam suavitatem Dei in gubernando et clementiam, ut quoniam in se est, ordinem
 ad maiorem patientiam bonum omnia, nec demonem permittat quod faciat et servare
 ut cuperet, pro nimio odio humani generis, a his hominibus solum post
 peccatum crudeliter interfecit, ne ipsi et locum pariter ipsi superesset.
 Apparet sapientia Dei dum superbissimi spiritus infernalis nihil
 nisi mulierculis et hominibus fabulantibus.

Insipientia denique elucescit, quae peccata hominum sceleratorum facit,
 quamvis unius peccatum alteris faciat esse meritum et in futurum aliorum
 cadere emolumentum sempiternum.

Vnde velentibus hinc maior horum utilitas, quae eorum patientia hoc modo
 exercent, merita cumulant, peccata expiunt, iudicio probant, ostendunt
 denique angelis, diaboli, et hominibus quae fuerint Deum amantibus, et ipsi fideles
 adhaerent non minus in adversis quam in prosperis.

Quorum hinc ad hunc fides catholica gloria ab his infidelibus,
 et haereticis quosdam libertinos qui spiritus et angelos, deum negant
 fides, cum nostra gloria haereticos ad haereticos, dum videmus demones,
 haereticorum admiratione, eo loco habere, quo loco olim iudaica
 filiorum coelestium admiratione habuit, hi enim ut narrat, in Actibus apostolorum
 Cyrogno velut simia in exorcismis Paulum imitabantur, et in bellis
 illi demoni inlemauit Jesum se nosse, paulum nosse, et ipsorum

nope et Encoquemens in eos infliens, uulos, et vulneratos fugere coegit. Cuius rone
 demon effloritium fulens in fumo, angustia, et alui profusione odegit.
 Quare dno, qui Magi pnt in ipso aduersione, uao dubitandi e, quia
 audimus qdop Magos imperare demonibz, hasq salim imperata facere: videt
 in super Magos, quosdam alioru uim et effectus imperare. 2. rca Exempla
 qfirmo Ex. Gho. Belliorisquis: Magiaoru b. 2. ex quo pteso qd, qua hca
 tenus sensimus, decepto s, quasp. trig. fact. 2.

huius modi Ex-
 empla qm plurima
 exstant.

Exempla

Concurrant in aulam Anglicana Regina 2 celebres Magi, uicundum
 exhibebat herbarula, faciebant ipsi, sigillatim una inoe, sibi inuice
 parenti necessitate: prior uideb albeu p fenestra, perficere, qd dum
 facit, exorli sicut ex cervicibz cornibz, cunctoru fandi, et rifu fuit
 apertibz: quare hu albeu raly, et uindicta cupit, pinguib carbone hu
 mana in faciebus imagine, hu prior Mago imperat cuiusim subire effig:
 en illa et faciebus casuou, iminere sibi in morte uenen, alt mago, hor-
 rere hu d et deprecari, uergete alt fiam faciat imperata, sub o qd
 uade, imagine, et rifu, non facit, locu dare ingredienti, p ingrepu
 eum usquam pssca comparuit.

Alteu e praefigalor nobili, in diuersorio publico hospitibz famelicu ita
 presentibz reliquis, quoru decedant, cu a ei neqz caput in honore uellet
 animo uerit Mago, hu adec aliu Mago, qui se int hoc psslo imperaret
 rogat igit ne se imperat, uerit cu n paret praefigalor in mensa liliu
 aduul, cui cu caput et flore amputat, quid salim absq capite de
 mensa magis, de, qui alteu uoluerat imperare et praefigalor absq
 impio in psslo suo poret, fugat sibi temphua qd uult, ne homi-
 cidy patrali pona, lucet. Notandu in famelicu de castitatione
 fuisse in simulata et tudibru ouloru, uli et liliu ex nihilo pro-
 ductione, iricita mago, qui pterhos inferretat demon, cogit impio
 tam felicitu cum applausu ou demouit, et inbentz obtinuit, uata
 non gloria, laudem et admissione heritaloru, qbz tae uals, uli et
 ouella subpntio lily erant incoquid, unde uelenis colligit, unum

daemonem esse superiore et fortione altero, et superiores demones, eos ad
 imperata exequenda cogere, eos, qui sibi sunt inferiores, ferre sicut man-
 cipia à Dni ad obedientiam cogunt.

Videly in dicendi modo demones, non possunt cogi à Magis ad opera Magia
 perficienda. Ratio patet ex Breve Celario ubi et ex Testamento abulensi:
 impossibile est, superiore potestate in alio subijci minori, aliquid enim est
 potestas hyper terram, quae comparatur potestati demonum, et c.

Neque dicitur quod Deus, ubi ex omnibus, ab Ecclesia fieri solent,
 demones cogere ad servanda hominum promissa, hoc enim impium
 est, cum Deus, ut ipse nemo cogat ad servata, et ad opera Divina suo
 honori gloriae, famulantur ipsi, frequentes demones, et mentuntur se
 cogi ab hominibus, ad praestanda, quae libere exequuntur, nam si Magi
 quoscumque libere esse demonibus exequi vel non exequi, quod sciant,
 vel si hoc bene cognoscerent, fortassis non tam firmes forent,
 demonibus, nec ipsi famularentur; doctrina haec ipsi, eventibus, quibus
 in quibus misera demones, mancipia quodlibet ferre decipiuntur.

Quaeritur quoque, quare ad damna, quae demon sua sola volentes
 inferre possunt Magorum in opera ubi soleant. Respondetur
 est eis, primo quia maiore se credit Deo facere, invidia, quando
 creaturi, ratione praediti, et sacro baptismate abluti, imo saepe etiam
 sacro Crismale delictibus, si abuli, ad creaturi, nostrum philogendium,
 denique si aliud nil est, plures hoc modo adfuerunt foris seletis, quos postea
 in sempiternum exitum pertrahere potest. Aliter causa est, quia
 quaedam sunt homines, qui quae vel non possunt, vel non tam comode, quam se met
 ipsi immediate perficere, si v. g. resistendum sit alicui Viro sancto
 et apostolico verba suadenti populi, aut concionanti, sicut et jamne.

et membra Moysi & Eliae & Paulo gentium Apostolorum regit, s. haeresi, per sermonem magis v.g. & Lutherum, Wringium, Calvinum, Theodorum Bezaam, philippum Melancthonem, Colambadium, et alios omni ministros facti, qui et mendaciorum et inuisibilibus loquenti crederet, aut si aperte doceret, illis se discipulum profiteri vellet. utique ab his omni praecoribus ut plures seducant, unde non immerito effata est, coequale, daemone, quod se ipso non potest sapere & regere suam animam efficere, et ad fine optata perducere.

Queliteris quare, cum omnia quae daemones agunt, habent eorum naturam, cum non liceat eorum officio uti et opera daemones ad procuranda sancta ut v.g. adhibere, diuitibus vel alios similes effectus obtinendos, videlicet enim esse licite hanc medijs naturalibus uti; Deinde cum Deus, ut alia opera daemones ad horrendos v.g. vel puniendos malos vel ad exequendos bonos et iustos, videlicet non esse non honesta et prohibita, si quis etiam eorum opera uteretur. Quia cum S. Thomas, 2da 2da Quest. Non: Ita ad solo ad illud. perlinere ad plenum et perfectum Dominium Dei, quod potest uti omnibus suis creaturis, quomodocumque et quocumque voluerit, atque etiam daemones, ipsi subiecti debent et ad nullum finem hanc autem non est quae praestetur, supra daemones solum de via ordinaria ut illis potest uti licite ad quocumque voluerit obsequium aut commodum, quin potest hanc a Deo habere invidiam gloria daemones solum gloria naturalis hostes, ac suprema maiestati rebelles, cuius honori ac gloria oportet etiam hostes hanc esse aduersarios, quapropter iniqua et inhonesta est, si petendi gloriae vel operum a daemone. Quia quaedam quaedam et amicitia gloriarentur, de quo nobis in caelo quod, quod omnes suos concubus ac dolos eo dirigat in gloria Dei et salute nostram imperialem. propter hanc rationem non tantum prohibita est a Deo homines in conspectu aliquid partem cum daemone se intromittere.

N° 3

ab eo explicita invocacione spiritus vel auxilium petendo, si eorum
 huiusmodi factis aliunde nam spiritus se immiscuant, utendo simi-
 lis ceremonijs verbis aut casibus, de quibus supra quod nulla vim reale
 habent ad obtinendos eos effectus, nisi quis adhibentis: E.g. deliquit de glori-
 ficando fecerunt ut reddat aliquis invulnerabilis, erigens fijos, ut
 maleficia si qua fit in loco, egressi non valeat, obligando gladium
 ut uocet, alii absque, qui eo uoluerit, etc. in usu est talium
 medicorum huiusmodi interdictis factis solum simpliciter, ut docent Theologi
 dum is, qui uoluerit talis medicus, quod fit ex se nulla habet vim realem,
 expectat ut demon aliquid operetur ad operationem talis signi, vel usum
 talis ceremonie, medicus quoque se incepti ad finem intentum obtinendum,
 quod iam est uicula quadam invocacionis demonis, ferere huiusmodi a Deo pro-
 hibita.

Item cum contra sententiam Theologorum teste Brevesus de furo et insu-
 stia l. 2. Ca. quadrag. de magia Num. Magus, quibus, vis est uisus
 tollere et destruere signa absque maleficio, ubi in uento fuerint:
 si huiusmodi appareret, in actibus maleficium esse desopit, quod quod domus inola-
 bile erat inficiendi, liceret illud maleficium effodere et auertere
 hoc enim non est se immiscere uiculis demonis, sed illud solum destruere et
 destruere, ne inibi uel alijs noceret: hoc declarat Mercurius
 apposito exemplo, si quis inquit cum hoste pactus esset, ut dato certo
 tempore (E.g. furore funiculo corineo, sicut fuit Rahab meretricis
 Josue 2. d. a uiculis et manibus ostendat, et uobis gubernator tale
 pactum fuerit, cum aliquo proditore initum fuisset, pactum ubi dicitur

ignis tollere, nec ulla mo^o h^o censere, g^osentire illoru^o factu, si pot^o h^o
 ulla d^o h^o et destruere, ex quo Num. quadrag. deducit, p^oe aliq^o
 a^o faga percussu licite eam reperculere, si per hanc actione dese
 n^o mala aliis n^o intendat, quam impedire et destruere partu, q^o
 g^orat, hals, h^ongis, h^oje cu^o da^o mone, g^oh^oere, ut ipse inficiat,
 vel noceat ijs quos n^o reperculsa attigerat.

partu itaq^o d^o solutio e^o mediu^o tollendi maleficiu^o. Obi^one, g^o
 hanc doctrina^o fieri solita, et solita soluta videri, p^orat apud cibatu
 p^ore Lepium qui de h^oba hanc mo^o p^oclare d^oscu^oll.

Veru^o cu^o ratio g^orat, s^olm^o celo, quomodo tolli pot^o maleficiu^o ob
 r^ognato, q^o d^o h^one, a^o g^o h^o p^ondet partu d^o solutio.

Quomodo ito quomodo cognosci pot^o, utru^o effectus fiat ope diabolica,
 h^o si neq^o lumine na^o, neq^o r^oone p^ostiva, neq^o cu^o virorum
 g^osentu sapientia iuxta ac p^oru g^orat, agentia corporea h^ore p^o
 g^oerione intrinsecam in h^ois coram p^ontis cum effectu hanc singulor^o
 r^oone p^oducendo, neq^o p^ovidentes p^ostivari pot^o, Quom h^o et nunc
 operari miraculose, ac p^oter e^om na^o lege, effectus d^o h^o hoc ipso
 suspensio e^o, vel p^o manifeste, superstitioso et diabolico h^o h^o s^olm^o
 quo ad num^o: hals p^o in duratione, m^oditum, m^oditne, m^oditne
 p^o aliq^o h^o r^oone annulor^o, p^ocularu^o, carachor^o, h^o h^o e^om
 e^o collo suspensio, hals p^o evolutio, a^o h^one, quo, faciat anicula
 rugose adhibita p^ostivari unculor^o sabalium, et op^oatum
 effectus in^o h^o h^o allaturor^o formula, vel q^o d^o h^one, et a^o h^one,
 m^ostipini, nulla g^oerione mere na^ole cu^o effectu habentibus,

licet quodam sacra nomina, Dei et saluatoris nostri interferant.
 Quorum ultimum, quibus alijs medijs maleficia tolli queant. Cuius medicum
 quo factum solvitur, vocatur medicum morale. Duo adhuc genera
 superius remedium naturalia et supernaturalia. Naturalia plerumque exigua
 vim habent, quia demon facile bene eorum actionem eludit, si velis.
 Bonum est medicum Medicorum aliqua adhibere, maxima si sit veneri
 supposito et si abundet humor melancholicus et alij, in horum in
 operatione supernaturalia seu eultrastatica sunt longe efficaciora
 ut experientia quotidiana docet. Cuiusmodi id est in psalmo 90
 ubi dicitur, qui habitat in adiutorio altissimi in protectione
 Dei celi commorabitur; optimum remedium dicitur in psalmo
 Christiani ac Theologi esse confessionem et S. Eucharistia sumptionem, aqua
 benedictam, reliquias Sanctorum, aqua S. Ignatii, Babriana, quem
 maximam fuit eorum ipsa demonum et Enormes in semel factus est, multique
 hanc S. viri nomine benedictam aquam proficuum esse testatur,
 historia eiusdem verba ab Orlando, Martho et Petro regabeneira
 scripta, demum signum S. Crucis in vocis Sanctissimi R. I. I. I.
 S. V. Mariae S. I. I. I. Angli usque cultus, eximia sunt media ad repellenda
 omnia generis maleficia; quippe ea omnia, quae de naturali demoni, obesta
 re dicuntur, quae in excellentiori gradu boni Angeli, quorum
 tuba nos Deus comitatur, sunt amici Dei et valde amantes, iustitiam
 scientiam, quae pro dubitanti non est, maiore eos plebs et favore a Deo
 augetur, qui et naturam mali Angeli gerit, quia multi sunt Theologi
 boni superiores sunt; si enim integra demonum legiones ad unum virum
 sui vocem humiscent, et an flagrant, ubi ex verba Magni S. Antonij
 stat, dubium non est, eorum qualis bonorum angelorum virtute repellendus.

Disputatio 4ta

De Causis

Quaestio Prima

Quid et quotuplex sit causa in communi.

Sectio Ima

Definitio et Divisio Cause.

Varie à varijs definit, caa in coi, pmo dicitur, potest, caam ee id, qd reddens
 responsione ad quaestionem quare? quare est v.g. cur hic homo sit aduipz
 quia nimis ppe auspit ad igne cur in di vni, delz verbu. Quia daly pter aberny,
 et tu nec poter aberny et caa vobi, neqz sub calhore, aut qd hione, si
 caa aduipz, etc. - 2do dicunt aliqui caam ee ppe q se influens in
 aliud, q aliud a illigunt cum ppe suare sic alie nam, quam sit naa
 caa, veru secundum hunc Auctore, Chosty se reproduit in Eucharistia
 et naa Saulz v.g. ptabilitat supponit, ut caa maali, ad sua substantia
 p. si hi hoc e ens, pphore in deat, qd alqui nec substantia nec Chosty
 hnt aliq naa, hu a se, illa a sua maali diversa, et hi p vera caa,
 qd dfo ipa n substant.

Arcenna dicebat, caam ee qua tribuit ee rei: cui recentiores
 ppho addunt to limitate. Veru veru qd tribuit ppho Chosty
 p se Communicatione, et hi n dat ee limitate, qd nec ipa dfo
 falsipant.

Conimbricenses dicunt caa est, a qua aliquid pendet p se, vnum
 cum p dependentia aliud n pnt illigi, quam generatio unius cum
 altero, qua sit ratione productioni, provenientis ab uno et benedictio in

in altero, tali, & tali, nisi personas Divinas, quoniam nulla
secundum Latinos dicitur esse altera, sed ad suum principium originis, ut
hinc nec ipsa dicitur facta, videlicet ex parte et auctore.

Quod igitur cum eorum philosophorum et Theologorum causa est spiritus, ex sua virtute
sufficiens, in sufficientia alicuius aliquid debens ad existendum.

Vnde clare colligitur, Mater aeterna non esse causam filii, quia non sufficit in suffi-
cientia eiusdem, cum filii careat in defectu et non magis sit fructus bonum
quam Mater, ut filii, non docet in Concilio florentino, cum dicitur Mater
non esse causam filii, quia nomen causae defectu arguit in defectu.

similiter appropinquatio ignis ad usum non est causa spiritus dicitur, sed hinc
quod sine qua non, id est causa pantha quaedam, ad quam obligata est virtus
agentis naturalis: si duo equi trahentes currum non sunt nisi unus currus
quia membra alteri equi ad existendum debent.

philosophi dicitur quatuor assignantur causarum genera: scilicet ab actu causa est
quarum genera sunt, quoniam a tali, universale, ad quod
religione ponit reduci per quatuor, quod quatuor etiam erant causarum genera.

vel est quod in causa rei quod aliquid fit et resolutio quod causa
finale, vel a quo fit, et respondemus per efficientes, vel ex quo fit, et
responsum per causam materiale, vel per quod fit, et facti, fit per formale.

distictio haec ipsa non est in membris, sed realiter distincta, quia intellectus, ut
repperit actum suum intellectum est causa efficiens, et simul materialis, si quis
materialis, quia actus intellectus non habet nisi ab, sed etiam ex intellectu, si finis, et
causa finalis, scilicet per unitatem, scilicet est ignis, ut quod ab altero igne

est finis, et per simul, finis ignis, inducentis, et per ignis, induci, neque videtur
etiam immediata, dividitur enim in intrinsecam et extrinsecam,
quae membra latius patent, quam allata quatuor causarum genera,
neque est in specie infima, qualibet enim alia, species sub se continet, causa

maali, et finali, intrinseca et extrinseca, efficiens, a p[ro]p[ri]e et p[ro]p[ri]e
 ale subse h[ab]et; Veru[m] cu[m] haec o[mn]ia ad una[m] ex p[ar]te h[ab]ent, nec
 ad experientia[m] curiositate[m] intellectus humani h[ab]ent exacta[m] ca[us]a[m] divisio[n]e[m] feci-
 ale utilitate[m] afferat, p[ro]p[ri]e divisio, ut p[ro]p[ri]e antiquiss[im]a et ad o[mn]ia fore
 recepta p[ro]p[ri]e quoniam retinenda e[st].

Propter alia[m] ca[us]a[m] divisio[n]e[m], quae complectitur sola[m] vera[m] ca[us]a[m] p[ro]p[ri]e
 a p[ar]te p[ro]p[ri]e, quibus d[ist]inguantur, omnia a p[ar]te h[ab]ent, adhuc afferentur,
 unde ca[us]a[m] latissime accep[er]it p[ro]p[ri]e p[ar]te, quibus d[ist]inguantur, et complectitur,
 e[st] o[mn]e id, q[uo]d p[ro]p[ri]e aliq[ui]s debet ad existendu[m].

Dividit[ur] a[ut]e[m] in intrinseca[m] et extrinseca[m], illa e[st] p[ar]te sui effectus,
 n[on] ite[m] h[ab]et. Extrinseca alia e[st] p[ro]p[ri]e p[ar]te accep[er]it, alia
 moralis, p[ro]p[ri]e e[st] illa, a qua p[ro]p[ri]e adione[m] pendet effectus, Inq[ui]s
 a[m] modificalis. Haec ite[m] duplex e[st], efficiens n[on] et ca[us]a[m] maali,
 extrinseca. Efficiens e[st], a qua p[ro]p[ri]e movet, Inq[ui]s a p[ro]p[ri]e agente
 ex abundantia p[ro]p[ri]e. Maali e[st] in qua actio p[ro]p[ri]e recipi-
 tur, Inq[ui]s in p[ro]p[ri]e sua se p[ro]p[ri]e. Moral[e] e[st], a qua p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e actio[n]e[m]
 em n[on] pendet effectus, Inq[ui]s, Inq[ui]s, eo q[uo]d aliquid et h[ab]et p[ro]p[ri]e ad hoc
 ut a ca[us]a p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e actio p[ro]p[ri]e. Praecipua ca[us]a[m] morale,
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e, Exemplaris, moralis p[ro]p[ri]e dicta, finalis, Dispositiva, p[ro]p[ri]e
 et movet. Inq[ui]s e[st], qui o[mn]i[um] existens in intellectu et intellectu agentis,
 intentionaliter, movet, ulq[ue]. Exemplaris e[st], ad cuius similitudinem
 experientiam tendit actio, ut q[uo]d p[ro]p[ri]e, conat[us] vera[m] effigie[m] h[ab]et
 efficiere, h[ab]et ille, qui h[ab]et ante p[ro]p[ri]e, d[icitur] ca[us]a[m] exemplaris.
 Moral[e] p[ro]p[ri]e dicta e[st], cui n[on] quomodoque[m] tribuit[ur] effectus,
 p[ro]p[ri]e se illud a cui effectus p[ro]p[ri]e tribuit[ur] ac p[ro]p[ri]e vocal[is] finis sui.
 Ca[us]a[m] morale[m] mentio[n]a e[st] in alio rigore sumpta illa, quae vel actio[n]e

libera honestam se & se immediebat exercet, et recipit in se
 vel actione saltem inult pro eius opposito: si Deus vocalis causa moralis
 et alius honesti, cum physice ad eum quoratur, eumque ex speciali
 inclinatione vellet, licet in eo honestus alius non recipiat: simile
 est qui gubernet, suadet, aut quoque modo quoratur ad exemplum et gubernet
 actione rei sacra, de causa moralis, respectu exempli et gubernet
 causa dispositiva non tunc movet, sed tunc recepta in causa physica
 eandem adiuvat et disponit ad effectum, sicut bona dispositio
 crebra plurimum movet intelligentes ad facilius persequendam verita-
 tem quasi. cuncta difficili ac subtili.

Præter gubernet vocalis, illa virtus facultas, quæ se nihil gubernet, sed huiusmodi
 ad quod virtus activa respicitur, et limitatur.

Huiusmodi multum affinis est occasio, quæ est opportunitas quadam sub-
 facies, quasi agenti virtus, aut quædam materia, in qua potest operari, ut
 hoc hinc solet esse societas, prava, vel gratia virtus, operatio huius-
 modi vel pecunia, respectu saltem, choræ, nocturnæ gubernet
 onis, inclinationis, lufi, gubernet etc.

Causa efficiens, divisa, videri in gubernet et instrumentale: hæc est
 quæ subordinata gubernet, vel ut eam definit. Peter Suarez est causa
 imperfectior suo effectu, naturaliter gubernet. gubernet a, quæ est perfectior, vel
 sicut a quo perfectior ac effectu.

Causa gubernet alia est universalis, alia particularis; universalis dicitur
 cuius virtus latius se extendit, ut cum pluribus diversarum specierum
 agentibus potest quorari, et illis quasi operari ad producos suos
 effectus, si Deus est causa universalissima respectu omni creaturæ

paterq^m genari, cuius Deus auctor aut ca^a vocari n^o pot, eo q^d illud
 severe prohibeat, sol^o vero Calum et a^m respectu subleuanti eff-
 eduum. particulari e, qua ad debitu aliquem effectu p^rcedu
 eiusq^d h^um^o p^ragantem e intentio, si equus e ca^a particulari equi, e^oq^d
 e^oq^d h^um^o hinc Deus e ca^a particulari Angeli, et v^oali, gratia
 et donati hypera^mati, quia creati, et ab ipse solo p^rici et g^ruari
 d^rnt, eodem modo sol^o respectu auri et gemmarum, qua aliam
 causam particulari n^o h^unt.

Causa particulari etiam alia e Aquivoca alia univoca.

Univoca e qua p^rici effectum sibi similem v. g. cum ignis
 et p^rici ignem B. Aquivoca e qua diversu p^rici, ut cum sol
 p^rici ranam, aut florem aut gramen etc.

Aquivoca vel e ca^a p^r se vel p^r accidens: causa p^r se e, qua p^rici
 effectum ad quem e intentio a^m, ut hors hoem, leo leone.

Causa p^r accidens e, ad cuius p^rductionem sequit^r effectus, ad que n^o e
 intentio. Id ex quop^d aliorum agentium materialium et conc^ru
 natiu, ut monstrum respectu aali, peccatum respectu voluntati
 Dei permittenti, hoib^u et Angeli, libertatem indiffer^r et g^r
 r^rati.

Causa p^r se aliter duplex e, libera n^um et necessaria: ca^a libera
 communiter d^r, qua possit^r oib^u antecedenter ad agendu requisit^r
 agere vel n^o agere: si p^rcepta malitia v^oali particulari, v^o et hor^u
 ep^rate mansuetudinis a Christo nob^u, et^r alq^d comm^rdate

comoda et incomoda consequentia eligere, qd voluerit, ita ut tota ratio
electionis unius pro altero sit exercitium libertatis.

Causa necessaria dicitur quae per aliquod procedens, detrahens ad operationem,
ita ut totus actus minus proximus non fuerit contingibilis, cum ommissione causa
tionis: si ignis auerit lignum, lapis descendit deorsum et non impeditur
vel deficiente impulsu impetus profusus est, quia ablatum est impetus
et passus, atque requisitis voluntate v.g. permissiva Dei ut auctoritas, non
relinquens, casum naturae sui creaturae, lapis non potest cadere, nec
est in illis, volubilis casum impedire.

Causa uniuersa dicitur in remota et proximam. Causa proxima est,
quae immediate influat in aliquem effectum cum procedendo: causa remota est, quae
influit mediante alia causa quae proxima ut dicitur v.g. respectu Regis
ignis et respectu ignis est pulvis ab igne. Pulvis ab igne et ab.

Tandem causa in obis fieri actionibus dicitur per inaequata et
in inaequata. Aequata est, quae sola potest influere, ita ut
per eandem actionem nulla alia influat in eundem effectum. si Deus
causa totalis respectu Angelis, Mariae prima, et naturae eius, quae omnia sola creat
Causa inaequata est, quae ad temperato quorsu in alia causa sunt effectum
ut equi trahentes eundem curru, labore quasi dirigerent, multos se
vivantes: si Deus et sol per eandem actionem producant aurum eius.

Notandum in ratione causae totalis in actu primo desumi a totalitate
virtutis, seu potentiae causativae, ratione vero causae totalis in actu
a totalitate influxus, seu causalitatis.

Unde colligitur discrimen inter causam fructu dicitur et conditiones iuras,
haec enim requiruntur, ut causa sit expedita ad producendum effectum.

quin ex facultate proveniente à bonitate, intrinseca tribuant
 aliquid effectui; nam ubi ratio v.g. & quam ^{causa} in loco est, precise
 requiritur, ut causa applicata passio, non vero ut ipsa virtutem exercat, aliam
 cum ubi ratio seu applicatio passio sit virtus ad eam causam, non est maior ratio
 cui debet esse virtus ignis, quam cuiuslibet alterius effectus, et si ubi ratio
 quod est recula actus, seu entis, modalis, est magna perfectionis, ut pote virtuti
 sua cum effectu, quod potest provenire ex virtute sibi intrinseca, hoc autem
 cum manifeste falsum sit, patet, ita est puraginis, non causa sibi accepta, quod
 igitur hoc modo se habent, ubi eam tamen exposita ad agenda recedant,
 si pure rationes à causis distincta, quae non sunt ipsa applicatio sed virtus ipsius
 effectus, quibus solum aliquo modo, cui dant vel adaequate vel inade-
 quate existentia seu esse ex facultate sua affectionis.

..ditione

Est igitur virtus causa in actu pro aptitudo quaedam ad plerumque effectum
 varia pro varietate causarum, quarum differentia debemus agentes de
 singulis causis in particulari, et eadem bis repetere debemus.

Causa in actu secundo causas superaddit virtuti causa ipsam causalitatem
 actualem, quae sit formalis, nexus et dependentia effectus à causa, si
 creatio causa naturalis est causalitas in actu est, dixi causalitas, non causas.
 Causa in actu est, haec enim de nominibus non est solam actionem et nexum
 actualem sed etiam ipsam actualem causam virtutis, sicut Petrus cur-
 renz v.g. duo dicit, nomen ipsum Petri et eundem actualem eiusdem
 Petri, unde nulla doctrina in sequentia admittimus, dicendo causam
 in actu est virtuti etiam & actione.

Secundo 2da
 Quid sit de quibus natura? C

Varie dicitur ab authoribus prioribus ut videtur e apud Thomam Aristoteli
 in primo secundum. nota. celebri prioribus hec e prioribus natura
 ea duplex e, nra scilicet tali et intentionali. prioribus physica
 originis e processio, ut ra supra de quibus e explicatum, qm procedens
 essentialiter habet generationem a suo hoc processio sit sit distincta et limi-
 tata, erit prioribus nra scilicet tali, si vero n sit distincta processio
 a suo suo solum realiter, nec limitata, vocabitur prioribus originis n nra
 scilicet tali, tali e ineffabilis generatio filij Divini et processio spiritus
 sancti a Patre et filio.

Hic e postimum querit, quid sit de quibus nra prioribus nra scilicet
 tali: ad quod

R. quibus nra e, qd alteri ut aliter e existens e limitatione limitata
 generis prioribus. hac dicitur placet, quia in ea ois recentiorum dicitur
 fundatur; Cardinalis de Rupe ait, illud e quibus, cuius existens
 adequata, sit affirmari, quam affirmari id, qd queritur; Cardinalis Bala-
 zini ait, qd ut existens movet et determinat auctore nra ad possessionem
 entis limitata. ostendit qd ita sit independens, ab effectu, effectus vero de-
 pendens, a suo suo, realiter, alij docent illud e quibus nra, cuius exis-
 tentia realis e medium in executione ad possessionem entis, sibi insuffi-
 entis; ha en ois sententia sicut veritatis habet, fundari videtur in abata
 dicitur, ideo en adequata affirmari sit quibus nra, ideo movet auctore

nāc, idē ē independens, nōs deniq; ē mētu, quā p̄ alia actionē
existit, qm̄ p̄ illa, p̄ qm̄ effectus existit.

Dicunt qm̄ necessitate aliqui p̄e duos effectus simultaneos p̄vni p̄ ali-
onez distinctas, p̄bet ea Deus discernere p̄ unū decretū motū v̄g
rola dextera, et motū rola sinistra, in dato casu motū, rola dextera
aliunde existit, id ē p̄ alia actionē, qm̄ p̄ actionē motū, rola sinistra,
et quēlibet, cū illo, qd̄ servatū nos erit p̄vni nāc, qd̄ ē falsum.

Q̄ p̄mo retorquendo argumentū, nāc existentia nāc aliter executioni
mandari n̄ p̄t sine fr̄a, qd̄ cū id p̄t p̄vni servatū hō necessitate, qd̄
ē mētu in executione ac p̄p̄tionē alteris, fr̄a erit p̄vni nāc respectu
nāc, qd̄ admittere n̄ p̄vni.

Respondent decretū intentionē fr̄a n̄ ē decretū intentionē nāc. P̄
quāst. n̄nquid quia nāc aliunde existit, p̄ alia videlicet actionē
qm̄ p̄ illa p̄ qm̄ quēlibet, cū fr̄a? en ut in sententiā incidant qm̄ in p̄-
gnant, R̄z et dicitur cū distincta, motū, rola dextera aliunde existit
hoc ē p̄ distincta actionē. Aliunde existit, et simul quēlibet p̄ aliud
decretū aut actionē cū motū, rola sinistra, qm̄ p̄t illud p̄ qd̄ utroq;
motū, accipit existentia. R̄. ans et q̄ sequi.

Cum igitur, unus motū quēlibet, cū alio p̄ illud ip̄s decretū, p̄ qd̄ utroq; accipit
ē, nūc erit p̄vni altero, p̄ equal effectus simultaneis: adhuc en̄ ut
unū ē altero p̄vni debet unū existentia p̄p̄vni decreto, p̄ aliud
decretū qm̄ p̄t illud, p̄ qd̄ quēlibet.

Nō ē p̄bet quid sint effectus simultanei, ē en̄ existentia duorum. In Quād.
entium decretū pro eodem instanti n̄ aliunde qm̄ p̄ decreto,
quo eorum existentia dicitur, quēlibet.

Obijci qd uelutis actio secundum nos e prioribus ab hac se recipit in sermo ego
 illu denominabil prioru. Rf. con: ano St gtra, r. e, quia illud totum
 denominat prius qd existit qd alia aone qm qd hanc, effectus a n existit per
 alia qd denominabil hunc posterioru.

Sectio 3^{ia}

De mutua prioritate

Dicendum imo n' si caa alius de existens, effectus pueris i' eo instanti
 qd quo pducit effectum, ab ipso effectu qd eandem actionem pducit et ex
 isto p' hanc, sive an eodem sive in diverso genere caa, adeo qd n' si hanc
 mutua causalita, in ullo genere caa reali. R' co e quia ibi p' hanc
 necesse n' p' hanc qd e' chimicoru. Ibo illatu, id qd datur hanc e'
 illu p' hanc ut existens, ad effectum cui datur, quia actio n' existens
 nulla e' ad reali, si p' hanc n' si p' hanc ee ab effectu qd hanc ista
 actio, qd qd effectu auget suam existentia, qd implicat euidenter
 tali, mutua priorita, n' p' hanc in eodem qd et in diverso genere caa reali.
 Constat sive dicat dari in eodem sive in diverso genere caa mutua
 priorita, cum diversum genus caa datur ee aliquid reali, n' si illud sive ee
 reale p' hanc auget ee qd aone qd qd influat in effectu alio, operaretur sine
 reali existia et qd operaret, realit, qd implicat manifeste repugnancia hanc.
 Hanc dispositione qd p' hanc ad effectu, nullo mo p' hanc p' hanc auget ee
 ab effectu qd in effectu efficiens n' influat, quia realit cum ista
 caa, qd disponat qd sui realit communicatione, datur p' hanc, et quia
 caa qd actu operat, illu hanc potentiam completam operant, p' hanc
 a completa hanc dispositione, sufficiente qd hanc sine qd n, maam
 unde ee realit, sive C qd hanc oia qd p' hanc effectu hanc p' hanc
 p' hanc acquirit quam acquirit, p' hanc qd ambulacione, alia qd volatu
 hanc qd qd ee qd clarissima: lumine n' hanc notum e, idem n' p' hanc
 ee p' hanc in eodem instanti, qd nunquam p' hanc dari mutua priorita

nāa fructu dieba. Hoc q̄tā si darely multa p̄cipita, bali qua petrus
 est prior Gallo et paulus Petrus, n̄ dicit petrus etiam prior esse se ip̄so, q̄ si
 opendo. Quidquid ē m̄s, ē etiam p̄s, p̄cipere, quā Adam uq̄ fuit prior
 nāa reuelu Abrahami, fuit nec p̄cipia etiam prior nāa reuelu p̄cipiet
 reliquorū p̄cipiorū q̄ fecit p̄ eos, s̄ si darely multa p̄cipita, nāa int̄
 petrum et paulum q̄ etiam est prior illo ad quem p̄cipiorū Paulus
 s̄ paulus p̄cipiorū ad Petrum q̄ Petrus est prior Petro, hoc
 ē se ip̄so quod erat demonstrandum.

Diuerſum res p̄ aliqua caā intentionaliter existens debere ad aliquē
 defectum, qui in genere caā realis s̄ prior suo p̄o intentionaliter
 existente, s̄i sanita, intentionaliter existens. n̄ ē caā
 sumptionis medicinae p̄cipiorū, et haec realiter existens, p̄ deinde caā
 sanitate, quā si sumptio medicinae fuerit caā ab ip̄sa sanitate,
 ut intentionaliter existens, in mente sumenti.

Haec conclusio videt̄, ē indubitata apud d̄s, qui hos apprehendunt
 et inuolunt de nomine. Quaestio, mouere noluit, ea m̄s exegia
 certa p̄cipiat.

Notandum h̄c, ad q̄ mouet ut p̄cipiorū h̄ore ad aliquā actionem
 vel effectum h̄ore s̄ priorē, est, p̄ hunc effectum nec mediato nec
 immediate illud p̄cipiorū suam accipiat existentia, s̄i h̄ore loquendo
 n̄ ē p̄s nāa in genere caā realis, respectu eius ad quod mouet,
 Rāo ē, quia app̄ mouent p̄ aliud nempe p̄ p̄cipiorū, quā ē in mente
 operari, et app̄ n̄ est, q̄o actu mouent ad aliquid, quā nihil ē
 caā finalis, q̄o mouet n̄ ē ad sumptionem medicinae, q̄o cū haec moue
 at in genere caā intentionalis, etiam haec caā motio realiter n̄ ē
 dum existens, etiam caā intentionalis.

Dies adventu hosti, v.g. visio futura &c. moveat aliquem
 ad solito maiorem cautela adhibendam, ne hosti damna
 inferat, aut praebeat, anse irridioni irruerit etc. qd moveat quia
 p. H. S. gsequens quia p. realit' & gsequens quia p. intentionali
 ter id e, quia cognoscunt, G. gsequens. hinc so quia p. aliud n
 denotat, quam diversum aliquem mumbendandi, quo cognoscens
 adventum hostium, irridionem futuram, pces mendici etc.
 debet, ad positione quorunda actionu n ubi ea, ponat adventu
 hostium, irridionem futuram etc. a qua intentionalit' existens
 fuit motus ad illoru actionu positione, p parat' v.g. ad bellu
 utrum n repellat etc. Hinc a diversis, nis, quem adventu
 hostium intentionalit' existens, in mente operabilis, caet, n p
 induere mutuum prioritatem nae fructe elibam vel scdm n
 fructuorem, qm sit mutua prioritas, cae finali et medianum, exco
 en qd adventu hostium debet ad aone cognoscente hunc adventu
 qua n intendit pber positionem adventu hostium, p pber alium
 finem n p induere fructuorem prioritatem, quam sit cae finali
 et medianum, p qe proutat' finis intentu, p hoc en adventu
 hostium n auipit aliam existentia, quam ob biva, nec plus hbt
 realitatis, qm cau finali, cum aqs gtingere possit, ut nunqm existat
 realit', au cau finali, ipe p media adhibita qdops n ob finetur,
 h' fidelit' qd v.g. putat' futuro adventu hostium, qui in re ipso
 n existit nec existet, p putat' existens.

Veneris dato qd deus pot' moveri a sanitate futuri ppi

ad glorificandum v.g. regnum & incorruptum et Sanctum
 Regni p[ro]p[ri]um, nam si hunc ip[s]um p[ro]p[ri]um, quem dicitur esse pr[em]ium
 virtutis futuri p[ro]p[ri]i et g[e]nerat[ur] eiusdem Sanctitati, elegit De[us]
 pro medio ad g[er]endam potentia[m] p[ro]p[ri]i Sancti et in hoc casu
 pr[em]ium p[ro]p[ri]i Sancti, et simul me[di]um ad illius exist[en]tia[m] inter p[ro]p[ri]um
 Sanctum futurum et gubernatorem talem g[er]eratur ut me[di]um
 secundum se daretur multa prioritate, n[on] chimera curio[si]tate
 idem p[ro]p[ri]i sancti ut g[er]eratur pr[em]io, quatenus e[st] motu[m] ad
 gubernatorem induit prioritate[m] r[ati]o[n]is sicut dicta[m] respectu
 gubernatori g[er]eratur ut pr[em]ium et n[on] respectu eiusdem g[er]eratur
 quatenus e[st] me[di]um ad obtinendam exist[en]tia[m] p[ro]p[ri]i Sancti, certe non
 nullam rei huius ratione afferre pot[er]it, quae n[on] fit in Quaestione, videlicet
 dicendum in rebus casu fore multam prioritate[m] r[ati]o[n]is chimera
 cam. Duo solum quae p[ro]p[ri]i, p[ro]p[ri]o decreto fore dicitur, si vellet
 gubernatorem ut me[di]um simul ad exist[en]tia[m] p[ro]p[ri]i Sancti a deo
 decreto, quo gubernatorem t[ame]n vellet pr[em]ium, Sed ip[s]u[m] decretum
 deone[m] pr[em]ium e[st] p[ro]p[ri]i r[ati]o[n]is ad p[ro]p[ri]i pr[em]ium ad q[uo]d decretum
 cu[m] in creatis agentibus p[ro]p[ri]i p[ro]p[ri]i cognis de ad realu[m] h[ab]itu[m]
 futuro, in Deo vero sua p[ro]p[ri]i n[on] fit p[ro]p[ri]i vel cu[m] ip[s]o decreto
 omnino identificata, ob h[oc] sua et decreti erit solum p[ro]p[ri]i in
 decreto et r[ati]o[n]e decreti, sicut ca[us]a finalis, iuxta p[ro]p[ri]i explicata.
 Ex h[is] ad p[ro]p[ri]i, obtione[m] quae fieri solent g[er]a[m] multa[m] priorita-
 tem r[ati]o[n]is, facili[m] dare licet respon[si]o[n]e[m], nisi t[ame]n d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 gratia[m] in se alio g[er]a[m] et intricata.

Obijt jmo Eulia oral pro filij ne eos absorbeat barbari,
 ha pces cu n' sint nichil eruat caa bona et felici, mortis: p^ois
 mors ipa e caa p^ois q^o int' morte et pces dab' multa caalibz
 proberea Mervg. scribens litteras suo Marito de recuperata
 filij valetudine, valetudo caal' simpliciorem litterarum, pces
 Mariti, qui ante aperiorem litterarum oral, ut littera simpli
 nuntiant valetudinem filij, q^o int' pces in valetudinem medicis
 ante simpliciorem litterarum dab' multa caalibz.

proberea propheta praedixerunt factu Eulia, fideles orant ut impleat
 Deus prophetarum praedictiones, q^o pces st caa felici factu Eulia, felix
 factu Eulia e caa revelatiois q^o propheta factu, revelatio e caa p^ois
 q^o int' pces et revelatioem, dab' multa caalibz.

R. G. casus istos d. h. g. g. n. m. sequi multam prioritatem naa
 Ad jmu in dno, pces ee posteriores naa felici morte, unde mors
 prioritate pcesibz h' h' f. q^o num' naly ad pces ad q^o obtinendas Deus
 istam mortem, qe independat' ad existentia p^ois fuit felix vel
 infelix ordinabit, Deus en' praevitit, balen mervendum ad orationem
 et celebratione missae etc. Itaq^o permittit aut em' possive infligit
 mortem ut obtineat tales pces, et sacrificia, quia illa si bona in se
 anticipat mercedem et dat felici mortem, n' quia oras iam e realit'
 q^o ul' filij, sicut qui dat mercedem operario ante laborem, n' quia e,
 et q^o num' naly ad obtinendu laborem.

Ad eadum R. G. pces Mariti ee naa posteriores valetudine et
 missione litterarum, q^o ora Deus in q^o medium ordinant ad pces

obtinenda, et quia pater si bona, anticipat mercedem.

Notandum tñ n̄ unicum finem sanibatur, data filio eē pater, q̄
 eatur, ceteri, nec oratione et sacrificia eē unicum finem, aut ordinem
 pater in misericordia morbi. Sicut alios fines etiam intendi illa, pater, q̄
 si bona si, et digna, ut Deus, ordinem sibi partialiter mercedem aut
 sanibatur alii, ut ea obtinenda.

Ad istud Respondeo similibus praeconditiones prophetari eē meritum a Deo
 intendendum respectu pater, q̄ proin superioris, ista praeconditione et proph-
 etis, Deus, ea videtur, si suam mercedem. qm̄ in Deo dari Theologi
 nostri efficaciter q̄ pater, praeconditiones pater, si honoris, praecondi-
 de bono statu Ecclesiae, fideles eē gratiosos, pater, vero pater intendi ut
 meritum ad bonum statum Ecclesiae, si eē digna, ut dependent etiam
 alijs sequitur bono statu Ecclesiae, deconditionem praeconditionem
 ad pater, et pater, vult eē pater, in bono statu Ecclesiae sequitur;
 Objicit 2do ex habentis, dicit, sequitur, baptismum in peccato susceptum,
 n̄ eē simile prorem sua respectu gratiae quae post mensuram, quod solū
 elapsis quibus remedium peccatum mortale, qd̄ fuit obedi gratiae sancti-
 ficantis, cum tam parum existat baptismus, ac sanctitas, etc. q̄
 futurus, ob qm̄ a Deo bonus gubernator regno eatur: sequela videtur eē
 falsa q̄ est.

Respondeo autem baptismum et gratiam sanctificantem dari prioriter
 prioriter, quia hic est tunc sancti tati decreto Dei de n̄ danda
 gratia, quia baptismus sacramentalis, praeconditionis, baptismi reali, pro-
 existentia debet praeponi ad gratiam, ut cuius si dicit, nam prior
 prioriter similitudine, eo qd̄ sancti hoc decreto, si n̄ obedi, post
 baptismus, secundum realem existentiam existere pro imo sancti

pro quo quodlibet gratia sanctificans, et ubi existens, vere est prior
natura ad gratiam, unde solum mediante est prior natura.

Controversia est inter Theologos, an sacramenta nova legis physice
causet gratiam, an vero solum moraliter, de quo videantur et ad quos
habebat talia examinare: aliqui sancte decreto quo Deus propter
sanctitatem ipsi futurum vult Regno dare gubernationem seu Vicarium
Sanctum, ipsi sanctis futuris sancte hoc decreto Dei non est quod ad
realem suam existentiam profusioni ad realem existentiam guber-
natori procedenti, et ipsi, unde apparet Magna Disputatio.

Ex dictis hactenus advertendum est, duo potissimum esse capite ex quibus
sophismata pugnantibus naturam naturam prioritate efficiunt, prout ex
effectibus pluribus procedentibus ab eadem causa, ut unus nunquam potest procedere
sine altero, unde non attendentes ad istam causam, a qua simultaneis
effectibus procedunt, dicunt effectibus simultaneos sibi esse mutuo causas,
quod non est falsum est, ut in responsionibus ad eorum sophismata ostendimus.
Habetur caput est mala apprensio causa finalis pro efficiente, cum enim
causa finalis, quod coact debet esse existens in mente et familiare nobis sit
attribuere potest rei ipsi, quae illius in se cognitioni, hinc quia cognitio est
imago finis, adeo quod causa imaginatur sibi nonnulli ipsi finem ad se
reale reale, et ut presentem causam, cum tamen non existat intentiona-
liter.

Sectio Quarta

De causâ materiali et formali intrinseca. Item de
Materiali
Intrinseca. C

Jam supra diximus causâ intrinsecâ esse quædam ut quod efficiuntur aliq^d
solum. Causâ illius est unio, quæ quæ plures sibi se mutuo communicant.
Causâ in actu primo est ipsa entitas plus quælibet, cum reliquis partibus requisi-
tis. Causâ materiali intrinseca est pars totius magis determinabilis; causâ
illius est receptio formæ. Causâ formali intrinseca est pars determinans, solum
ad tale hęc compositum, ut ad ratiõis, quæ determinat solum sicut ad compositum
humanum. Causâ est ipsa informatio. Causâ est etiam vocalis unio comparata
cum formâ, quam denominat actu informantem.

Causâ materiali extrinseca est realis, capacitas et aptitudo immediate recipiendi
actionem. Receptio hæc alio modo vocalis sustentatio, et hoc prout
à tali actione immediate recepta in toto non prout, et sustentatio
generalis, et hoc; si sustentatio est alio modo vitalis ab actu, in qua
ut non prout immediate recipiunt, id est iuxta quælibet oram sustentationem.

fine unionis distincta ab istis actibus.

Quasi hic solet, an productio fructuum materialium immediate recipiat in
 materia, quod si fiat, materia erit vera causa materialis fructuum materialium.
 Quidam contra complures recentiores, alio productio fructuum materialium
 cum immediate recipiat in materia sua propria. Ratio est, quia cum
 iuxta communem doctrinam persuasione creatio debet esse influxus fortior
 intrinsicus distinctus a generatione, hoc pacto generatio evidenter et ex
 experientia sua distinguitur a generatione, et est influxus fortior volens dare
 esse pro effectu sine adminiculo et alieno baculo, quod cum contra illam per-
 suasio et sensus Doctorum sine alio ingruenti aut repugnanti
 defendi possit, non est ratio ab eo recedendi.

Quod si alio recipiat, in hoc poterit Deus generare, tunc fine uni-
 onis cum solo per actionem pro productio tunc ut quod est tunc Lapis E. G.
 quantitate Eucharisticam: tunc a sequitur creatione esse naturaliter possibile
 quod si operatio: deus actus pro proximo ad productionem quantitatis, in
 dato casu quod Deus ad productionem quantitatis, quod non ad unionem
 productio erit naturalis et hoc defectu unionis creatio, quod creatio est naturaliter
 possibile.

Quod si adversarij fore supernalem quia filigina exigentia
 actus pro proximo. Verum quia passiva ignis babilonius fuit super-
 naturaliter generata, ideo tunc quia actio comburiva a dextera fuit impedita
 hanc passiva actio productio quantitatis, in dato casu est supernalis, que
 ad substantiam. Quis est dicit productionem caloris, non fore naturalem, si Deus
 illum generet sine unionis? unde est solum sequitur, factum esse ignis

violentiam, dum impeditur, est ad effectum pervenire, quem conaturaliter possidet
 pervenire, non a fratre sequitur, productione fore hypernaturali, si ubi non est
 violenta productio, si ex Deo hanc unum effectum denegare, et simul
 nolles impedire naturam ad alios? Quis dicat si volenti et habenti
 voluntate videtur Petrum et Paulum impediat Deus in ratione Petri fore
 supernaturali quo ad substantiam? Deus ubi non destruit unionem ad se
 solo gratia exigentia ad in hoc sano, quoniam conservatio ad in fratre sepa-
 rationis est hypernaturalis, quia ad non admittit periculum quod ad existendum
 licet citius ex opere fuerit expulso, quoniam naturaliter exegisset, similiter volenti
 Deus non quod ad unionem, quoniam alioquin proximo amittat quod ad ali-
 conem productiva fratre, cum vere suscipiat ad illa.

Et hoc ex hac sententia sequitur, ad naturalem generari, quod est absurdissimum, sed
 a sequelam, dum alibi unum cum magis, dantur omnes partes generationis, servante
 adversarios, quod ad naturalem generant. partes enim generationis si fratre mea et unio
 fratre naturaliter producta.

Quod autem videtur generari, quia non habet gratiam exigentiam unionis cum
 magis. In gratia tanta habet exigentiam unionis ad magis gratiam omnes
 alia fratre, quia hac exigentia aliud non est quam esse ens incompletum, ordina-
 tum ex natura sua ad alio, ad cuius ex essentia sua sit incompleta, si
 servabit hanc exigentiam.

Deinde in primo instanti creationis habet ad exigentiam ad unionem, sed
 fuit quantitas, in primo instanti productionis, separata vero a solo
 tantum habet exigentiam ad unionem cum solo, et forte maiorem, quam
 quantitas, conservata sine solo, quia amissa semel unionem nullum habet quod
 ad unionem, hinc si quantitas, Eucharistica unum, ibi cum solo nemo

independenter ad hoc questione ^{aut} negatione ^{aut} prohibitione unionis fore ^{aut} generalis; quod non habet maiorem exigentiam ad unionem, quam ad, imo non tantum cum hac sit immortali, et exigit iterum sui complementum, cur igitur non generalis? Respondere debet quodlibet, et sua materia, ideo habet maiorem exigentiam ad unionem, quia destructa unionem sui cum solo, naturaliter non potest existere, ad vero reali; si existere naturaliter sine suo solo. Ad eventum ad hoc, si fuerit notum et non fuerit eorum propria, quia quodlibet, observato per eandem actionem, per quod fuerit prohibita, si exercere eandem operationem sine unionem, quae exercitur cum unionem, cur igitur non apparet naturaliter existat? libenter audirent, quod responderent.

Dicitur fortassis, quia habet exigentiam ad unionem sui cum solo, si quare non habet istam exigentiam? cum tamen quodlibet simpliciter potest operari, et existere sine solo, et quodlibet observato per eandem actionem? deinde negat ad observandam observationem quodlibet, esse miraculosam, quomodo generari iuxta sua propria habent ratione propria?

Graves si Deus decerneret v.g. se ad observandam actionem sine unionem cum solo eandem unionem se destructuram, polliceret, si ad se venisset, nisi se venisset vellet exhibere favorem, in hoc eventu ad non maiorem habet haberet dependentiam a materia, quam aliter sua materia, quod solum in hoc eventu ad sustentaret, aut generaret, quod nemo dixerit.

Ad hoc sententia certis limitibus restringit Omnipotentiam Dei, multisque philosophis et Theologis sententis praevincit. Obstat enim quodlibet sententiam suam unionem suam materiae pro creati, quae tamen quodlibet aliter potest praedicta sententia, quod praevincit sententis philosophis et Theologis, certisque limitibus restringit Omnipotentiam Dei, cum quodlibet aliter iuxta eos creati non potest, si eam vellet unire cum solo. Nil deest. C. 150. 254.

Alij Theologi docent maam e' veram causam maalem actionem huiusmodi
nam, quae alio no'e vocali passio prout nomen e' in passio, n' recipi in illo
immediate, s' in h'io, h'ioe essentiali respectu ad actionem productivam unionis,
proinde creatione a generatione essentiali distingui p' tale respectu, qm non
h'io creatio.

De profecto huiusmodi respectum videntur facere ad citanda argumenta
paulo supra allata q'ra p'one sentiam: veru' si q'ra eos argumentor:
quidm' fia' h'io suum naturale s'io, q' servato s'io, n' e' r'as cur n' q' servet
fia' recepta in tali s'io, quantitas Eucharistia v.g. e' s'io actionis, s'ia
generativa, q' s'io P'us velit q' servare quantitatem s'ia unionis, n' e' r'as, cur
n' pot' illam q' servare: ac ista actione s'ia nemo d'icit, accidentia communia
in Eucharistia q' servari s'ia p'one alid' p'ra s'io s'io miraculo, quo quantitas q' servat
s'ia s'io.

Uterius, h'io generativus q' servat p' s'io et h'iole requirit maam, q' long' magis
actio productiva h'io cum sit debitor h'io. Deinde sequit' maam n' e' vera
causam maalem re' ista ubi s'io verbi in reverentia privata legis et ordi
naris docent, quia illud n' e' vera causa p'p'ria, q' immediate n' influit
in effectum, s' h'io ob s'io respectu h'ioe d'it cum altero generatione, nam si
eiusmodi respectus ad causam reale sufficit, poterit aliquis dicere tu Para
neo Quam n' immediate quorere ad os effectus, et h'io e' vera causam
efficientem ob respectu quem os effectus ad Deu' dicit, hoc a docere,
e' periculosum et erroneu'.

Practerea vel s'io respectus e' causalitas causa maali vel n' e' si p'mu', q' quid
quid h'io respectu ad alteru', illud alterum e'it causa maali, s'io visio inclu
siva muri v.g. h'io respectum ad muru', q' murus e' causa maali visionis

instructiva, unio hypostatica respicit verbum ut prius nãc, q̄ Verbu
 è caa maali respectu unionis: si unio simul, q̄ actio productiva uni-
 onis, hypostatica erit causalis maali, caa respectu Verbi.

Neq̄ dicant, Verbum n̄ è capax, ut sit caa maali secundu ipso
 è n̄ requirit ad caam maale, ut actio recipiat in sebo, s̄ sufficit ut reci-
 piat, et cu illo uniat, hæc oia quæriunt actioni productivæ unionis, hyposta-
 tice, q̄ actio secundum ipso verbu è caa maali, q̄ è absurdissimū
 verbu en̄ è infinita effectio, et sequent̄ n̄ pot̄ è effectibile p̄ ulla
 form̄. Deniq̄ ut alia omittam, hæc sentia n̄ minus ac prior gravandi-
 cat multo, sentis stabilibz, ydemq̄ argumenti, impugnari pot̄, ut consideranti
 patebit.

Dicit si actio immedialè recipit in maã, maã erit caa efficiens, oia form̄
 maaliu, quia è caam efficientè actu n̄ è videt̄, quia immedialè
 recipit ab aone. S̄ retorquet argumentum, actu, vitale, maales,
 secundum adversarios recipiunt in maã, q̄ debet admittere, q̄ maã
 fit caa efficiens oium actu vitaliu. Deinde unio immedialè respi-
 cit maã et h̄ maã n̄ è caa efficiens unionis, et secundu ipso, q̄
 gloza se ipso argumentant̄. Deinde effectus vel tr̄, substantialis, immedialè
 vel se ipso, vel mediante actione respicit maã? si immedialè p̄
 se ipso, q̄ secundum vos maã è illius caa, quia immedialè respicit: si
 mediante actione, q̄ actio immedialè respicit maã, et si maã secundu
 vos erit ibidè caa, solvite q̄ vobis, vel ipso vestra obiectio, quid quic
 dixerit, Objecit, pro nobis.

Sectio Quinta

Materia n̄ eē caā efficiens formarum

Dicendum māa n̄ eē efficiens formarum. Probatur.

Ratio eē, q̄ n̄ quorū ad illarum p̄ductionē ex facultate sibi pp̄ia, s̄ p̄ h̄is ex indigentia p̄fectionis, p̄terea eādem recipit, ut sua vacuit̄e et indigentia expleat, sicut sicut tabula recipit colores, et colorū dispositiones artificiales, quā in s̄l eorū caā. hinc nulla caā pure efficiens recipit suū effectū in se, igitur agit ex mera abundantia p̄fectionis, ad amittendā imā caā seu Deū qui eē caā efficiens suarū creatūrū quib̄ ea in se recipit. hoc ipso igitur qd māa recipiat s̄a s̄a alē et aliunde, ḡlet eē s̄m ordinatū ad faciendū s̄a m̄d̄x. Nō pro argumentum eos urgere, qui negant p̄t̄ā quolibetiam caā alicuius rei ad quēvis p̄ducendum. Ad. 2. rei transmissa, p̄t̄ā quolibetiam caā argumentū urgere, in illo enī casu, qd māa elevaret ad effectū alij p̄ducendū p̄p̄ia et efficiens, n̄ h̄eret se mere p̄p̄ia sicut nunc se h̄et s̄ul elevata a Deo secundū h̄abē suā et p̄t̄ā sui virtutē in actu redigere alij qd se h̄eret, et respiceret ad auctōrē, sicut sicut aā alij se h̄et, qd vidētur alicuius manus movet, ab intrinseco, quā se h̄et qd ex p̄p̄ia virtutē operat̄, hinc enī māa se h̄et p̄p̄ia quasi et p̄p̄ia h̄et, et si de h̄abē ab alio quorū ad effectū.

patet enī caā efficiens.

Hinc patet imo: quod s̄a virtutē caā malis in actu imo eē in aptitudo aliunde existens recipiendū auctōrē, in ordine ad debitam et explendū aut quasi p̄p̄ia vacuit̄e et indigentia: hac enī virtutē eē quā p̄t̄ā caā malis ad p̄p̄ia comparat, unde suo mō s̄a, q̄linere d̄r, quāvis enī p̄t̄ā h̄abē a n̄ca ad p̄p̄ia suā p̄fectionē auferat, et ad certū p̄ductionē n̄ ex virtutē abundantia sicut caā efficiens quorū, tū h̄ effectū ex vincta existendi imbecillitate p̄t̄ā cū s̄a unione exigat, nec p̄t̄ā in h̄is p̄t̄ā n̄alid, quia illis aō p̄t̄ā in s̄a aliunde existente

recipiat eam ob eam ad aquam generatam dicitur (quod imperfectum est) in solo nra se genere, cuius causalitas in actu est ipsa ad immediate recepta in solo nra genere.

Colligitur etiam ratio creativa, quae licet in solo recipiat, una cum hoc, in nra sustinet, seu sustentat, eo quod sit in robusto et efficaci ut valeat se, et tunc extra agere, sustinere in se sine vi fulero et sustentatione nra, quomodo a recipiat, aliquis se in nra et hinc ab ea nra sustentat, exemplo sensibili in aliquo declarari, si badius nra ferens, quare onus sit in robusto, vel sine fulero valeat sustinere onus, in hinc onus, ita reclinare licet in fulero ut tota gravitate ipse sustineat, et tunc fulero tangat, cum econt raris badius debilius mortuus quodam modo et reclinatione ponderosa deponat quoniam sit onus, in fulero, sine quo debilis badius non cum onere quiesceret, ita ad creativa se et tunc ita sustinet, ut licet quodammodo attingat ma am et in ea recipiat, in hinc alia inquam fulero indiget, quo modo nra sine actu generativa sine nra, indiget, inquam fulero, in quo recipiat, et sustentat.

Sectio Sexta

De rerum creaturarum virtute effectiva. C

Dei virtute aliquis agendi in rebus creatis quotidiana experientia comperitur, ac indubitabile: hoc loco quaeritur, quoniam sit causa principalis factus et accidentis tam diversorum prout quod hinc beyond eamus, quid sit

causa efficiens, e' examinandum.

Ca' efficiens ad mentes phy'si e' virtus, seu aptitudo delectandi aliorum
de se insufficientis ad existendum, ex abundantia et plenitudine pfecti-
onis, sibi intrinseca. Ob hoc a perfectio. Quid quid e' p' gratitudinem
vale, debet explicari in ordine ad id, quod e' p'fectio suam vale, p' vir-
tutem, a se reu' omnia e' Deus, quod in ordine ad illa explicanda e' virtus
causa efficiens, atque Deus optimus Maximus, ut causa efficiens, delectat
rebus, creatis, ea abundantia sua pfectionis, infinita sibi intrinseca
sua seui identificata, quod officio explicans, virtute causa p' hoc p'fectio a bona
propterea sufficienti p' ad alia, p'icula, excludit causa finali, quod hanc mouet
oblique, quod nunc in mente cognoscens, intentionalit' creatis. Sed causa
mala, quod sibi, excludit, quia haec influit, ut dicitur, seu ut exple
aliquis indigentia sua p'formit' i' quod dicitur paulo supra de causa mala.

Comprehendit hanc causa instrumentalis, quia haec a p'fectio a p'fectio ad p'fectio
nem effectus, n' auerit, virtute p'fectio ab efficiente p'fectio.

Includit etiam causa exemplaris, quod haec in effectus p'fectio influit, p'fectio
hanc debet efficientem n' erit causa efficiens hanc descripta, sibi p'fectio
loquendo p' ad summum reducit, p'fectio ab efficiente, eo quod
illa compleat et debet ad agenda, sicut etiam reducit p' ad p'fectio, quia
p'fectio operis, p'fectio.

Non e' quia ratione causa efficiens, agere in bonum suum extremum, si Deus
causa operis, p'fectio sua gloriam, quod etiam e' bonum extremum, multa causa p'fectio
etiam operans, ideo, ut sua p'fectio p'fectio. Verum cum exinde n' operans, ut se
esse p' alios suos p'fectio, bibant, nulla indigentia nota in curant.
Vnde adhuc vicia ex virtute, abundantia agere dicunt.

Etiam p'fectio virtus, ac inordinatum, p'fectio p'fectio suas p'fectio,
ad intra. R' e' quia sibi n' e' uniuersum p'fectio ad

productionem accidentis, si ad radicem prima est substantia, prout actus vitales, quod
 facit vitales, quod substantia ut si non respicitur prout accidentis, nulla
 igitur est ratio denegandi virtute substantia prout quibus ad intra.
 Sed, gelasio veteris, si passiones non prout et substantia necesse daret,
 in uno verso radice prima creata prout et passiones, sed solum Deus
 in prima productione ea, in luce edidit, sed, quod inveniuntur de, evangelium
 aliunde substantia, et prout virtute prout accidentis et haec
 ipsa pro sequentibus in partibus gloriavit, quod non deneganda est eius haec
 virtus prout.

Sectio Septima

De aone, aonum pluralitate et substantia eorumdem

Ad mentem spiritus ad est reale exercitum in aone prout aliunde existens, vel
 est neque spiritus, quo unum ut aliunde existens debet aliterum actus
 existendum: actus efficientem respicit causam ut facientem, causam
 vero motum respicit ut substantiam suam et obedientiam passivam.

Recipit in hoc et prout in passio socialis passio. Sed, gelasio primo, passio
 est actus identificans, atque passio recipit in hoc, quod est actus recipit
 in eo. Sed, et causa efficiens agit ex abundantia affectionis, ut videmus
 unde spiritus dicit, necesse est ut movens quodale moveat, id est in se
 immutabilis, et aliquando formam de novo sibi advenientem, ex quo solum gelasio,
 prout motorem omnino est immotum et immutabile licet cetera aone ab
 ipso moveantur.

Sed, a quod ad non sit distincta realiter a passione. Impossibile est influxum
 de novo prout hanc in aliquo qui venit ab aliquo sed ut venit ab

aliquo e' ad etiam qm' talis in aliquo e' q' ad et talis e' idem.
 Actio realit' e' distincta ab agente, et t'ro. Talis t'ro e' indifferens
 ut pendeat a Deo vel a creatura sicut si filius absolute, atqui haec in-
 differentia n' potest dici de Deo. Qui est q' q' habet habitus superaddita
 q' se n' potest indifferens, ut supra probat' e' q' de necessitate modorum
 e' q' m' s. Maior e' e' videns, minor probat'. Deus defacto vult Imperatores
 N. G. Synare et Turcare, quia in unum filius cae alterius, q' si vult
 unum ex cae alterius, debet aliud velle, quo posito unum n' potest n' generare
 ab altero, et hoc nil aliud erit qua actio. Si deus potest obedire
 ali, ubi multi gloriuntur probat', aut si ad filium identificata cu' duracione
 sui, certum parit' videt', creatio e' distincta a t'ro, quia Angelus, s. G.
 erit indifferens, ut pendeat a Deo vel a creatura simul, q' indifferens q' alia
 habitus superaddita t'ro debet.

Quod si ad identificata cu' duracione et sit indifferens a t'ro, sequit' nullum
 Angelum, nullam aam r'alem dicitur potest existere sui duracione, quam
 f' momento indivisibile, q' sequent' nullus amplius datur Angelus, nullam
 aam r'ale. Si ad sit distincta a duracione nec deus potest obedire
 t'ro, et creatio nullo modo complere potest creatura, n' videt' q'is futurum ulla
 habitus superaddita actio.

An a' in dato casu angelus foret dicendum, n' s. Quapro e' nominis, si
 f' n' n' aliud illegit' quam seculo aliqua illegitima, videt' negandum,
 quia t'ro officium n' e' e' f'rale exercitium alterius.

Solutio Sava

An possit dari plures cause totales in actu
 Secundo respectu eiusdem effectus?

Res eadem nō pōt p̄ duas actiōes totales p̄viri. Ratio ē, quia duplex
 actio totalis ē essentialiter superflua respectu utriusque effectus: hanc
 a superfluitate defumo ex nōa actiōis: de contra actiōis ē non probare
 ex nihilo, si quavis res ita probabit ex nihilo p̄ unius actiōis. Unde
 fit casus realis participati essentia et oblecto hoc sine oī alia actio
 ē simul, suo deinde simul nōa sonant plures actiōes totales, sicut
 uno professional ad altera.

Quis, reductio sicut nōa ista nō ē superflua. Et si p̄viri gentis a Petro
 p̄viret, Jacobus, Jacobus in hoc caso dependet a Paulo et Deo
 simul, q̄ p̄pter diversam hanc dependentiam nō ē superflua.

Alī p̄viri imariū et centrale actiōis ē dare ē, unde rōnes nostras
 p̄viri dependentie sequit: nō pōt a 2da hac actiō dare ē: q̄ nō ē
 possibile 2da ad p̄viri.

Insignificantis actiōis huius modi p̄viri alteris hoc rōnes: quid quid in
 genere cōa efficienti, ē p̄viri priora, utiq̄ ē etnō p̄viri priora, aliquid
 Abrahamus v. g. ē essentialiter in sensu composito actiōis p̄viri
 Isaac, si Abraham, quia p̄viri Isaac necessario ē prior Isaac: q̄
 ē prior necessario ad oī id, q̄ ē p̄viri Isaac, si ad reductio etiam
 mediata ē prior Isaac, q̄ etnō Abrahamo p̄viri Isaac q̄ nō
 pōt ē p̄viri Abrahami, et nō pōt ē prior illo.

Confirmat auctoritate S. Thome et Theologorum distinctionem
 realem 3 personarū Divinarū inter se et ex eo colligentium,
 quia p̄viri altera: si huius argumentandi et colligenti disti-
 ctione realem ē et efficientem, si idem pōt p̄viri se ipsum pro quo
 substantia p̄viri, q̄ multa cōa sensum Thome et Theologorum hanc nō pōt
 fieri. Quis, si huius si ad distinguat a cōa, q̄ rōnes, alia nō p̄viri

Ad ad paritate. Si illa est nulla, nam sine absolute, quales est sine
 finale, dantur ipsas, quod si utriusque sunt diversae, realiter, uno separabile, ita dantur
 diversa est, et diversae denominationes, ad a, quod est ens modale, si dantur ipsa
 finaliter, utrumque generale effectum, sicut utriusque finaliter effectum ex nihilo
 sui, qui quod semel existit, ita existit ut a fortiori magis, existere cum existere
 non existat magis et minus, hinc omnia alia ad totaliter, seu dantur, est, quod effectus
 aliunde iam habet, per se essentialiter superflua, et sequentur repugnabit.

Quaeritur an possit dari duplex ad totaliter, vel solum una totaliter, et altera finaliter?
 Respondeo, neque naturaliter neque hypernaturaliter neque in eadem neque in diversis, natura signis
 est possibilem.

Finaliter, utriusque ad eadem, ut quod dantur adversarij, et simul alterutra non est
 ad, quod ostendo de eadem, quod est solum ad, realiter distincta ab effectu ut
 in genere, causa extrae causae, ut quo dicitur effectum alium propter se ipsam
 ad extensum in aliquid possibilem, aliam causam solum in genere, causa intrae dantur
 se ipse in se effectum nihil propter suam entitatem, sed alterutra
 ad totaliter, vel altera finaliter, si potest aliquid ut quo propter se ipsa. Hoc in se
 nihil ponit propter se ipsa, quod si oblatum nihil auferret, propter se ipsam, aliquid
 ablatum una aone ex his, de quibus est sermo nihil auferret, propter ita ipsam
 aonem: sed est remanere, utriusque causa, et remaneret adhuc utriusque et totaliter
 effectus ad eadem. Contra est haec dependet a sola aone, quod si tollitur
 dependet a eadem, solum tollitur ad eadem. Tunc, quod ex possibilitate dantur
 essentialiter duplici, aonem totaliter, vel solum unius totaliter, et altera finaliter, sequitur,
 uno naturaliter, quod ex possibilitate duplici, aonem totaliter, vel solum unius totaliter, et
 altera finaliter, quod in adversarij non admittunt.

Secundo sequitur, quod aliquid se ipsum finaliter potest provenire. Tertio sequitur, quod finaliter
 aonem dari non est in infinitum.

Quibus tria est possibile, ubi dicitur diversa dantur, quod est duplex ad diversa.
 Respondeo, cum ad paritate. Disparitas est primo quia ubi dicitur non est
 necessaria possessio aliquid a se distincti, secundo quia ubi dicitur replicatio est per

intendibili; Inqum pfectio: ad a n e intendibili pfer se solam vly pfer existia
 effectus, qe p una totali adaequate obtinetur. Tunc finis inqum replicatio
 ubi rationis e ad qum rem locata duplii virtualitati immensitatis
 Divina, que definitio p una n p pbari.
 Finis a inqum ac primarius aoni e ponere existia effectus, que in una ad
 totali; ponit, secunda vi e dependetia effectus ab hac o caa, Id ad alt
 ubi caa n p auerere, qua ad una ia sufficienti hbt fut ee, qd qum
 nova dependetia n p puenire intendere.
 Item ex precedentibus qua pnt, ad qe habent Respondimus facile responfi
 onem ad ulteriora qua pnta mox pbaranda deducemus.

Sectio gra

Quanam sit caa produens effectus Substantialis.

Dicendum pnti; scdm pntia dnt ee pntia. pbat auident n p adaeq
 cate puenere pntia, qd pntia dnt galtem an adaequate puenere pntiam.
 Medium quippe ex inll pntia et auident pntia n agnosunt, nam pbat an,
 qd aliqui nent ex habentis dicti, solum auident adaequate n pntia pntia
 one pntia, hac en e pntia pntia in Deo intenta, qd auident inqum caa adae
 quata n p puenere pntia pntia conu en axioma qd videly inqum Nemo xeg
 potest dare quod non habet scdm aliquo mo.

Respondent aliqui pntia auident n pntia pntia pntia pntia vel eminenti
 etia ratione entis, G: virtualit; et in ratione virtuti; aliox negant.

Sorgeo hac: vithy aliox vel e identifiata realit; cu auidente vel ab eo
 realiter distincta? si e identifiata qd si pntia pntia in ratione acti
 tati; qntal etm in ratione entitati; si vero e realit; distincta ab auidente,

Si hac virtus activa vel e' f'ia? et si f'ia p'uidet f'iam, vel e' accidens?
 et si v'it' argu' et qualis quomodo v'it' accidentali, p'uidet p'uidere effectum
 f'iale. Respondent aliqui e' do accidens, n' mag'inet p'f'ione f'ia, et
 accidens solum e' ca' instrumentali, qua' effectum ca' p'f'ali p'f'iale, quodant
 accidens e' ca' p'f'ali, qua' sibi p'f'iale effectum f'iale, negant p'f'itu
 v'it' p'f'itu solum accidens, p'f'iale et adaequate f'ia, h' solum accidens e' ca'
 p'f'ali, efficiens: f'ia e' q' efficiens nil agit, n' p'f'itu ca' efficiens p'f'ali.
 Dicit: q' agit p'f'ient' mediate mediant' n'm accidens q' f'ia p'uidet
 p'uidet. p'f'itu f'ia qua' n' amplius p'f'ice existit, ut s'ape p'f'ingit,
 n' apparet quomodo mediate vel imm'iate p'f'it efficiens agere, quomodo
 ea res aliqua p'f' operari efficiens et p'f'ice si ne q'm p'f'ice existat. Aliqui
 f'ia s'ape n' amplius p'f'ice existit, q' do accidens v.g. p'f'ini, p'uidet ca'm
 q' n' p'f'it efficiens agere, adeoq' ad p'f'itu illa f'ia corrupta e' solum ca'
 qua' am moralis, n' a efficiens p'f'ali.

Ex ijs t'n q' hactenus diximus n' p'f'itu d'it inf'it, q' do accidens ne q'm p'f'iale
 p'uidet f'ia: licet en' et' h' q' do p'f'iale f'ia d'it, p'f'ice et p'f'ice d'it
 effectum, n' t'n dat t'n q'm ca' adaequate p'f'itu ut p'f'iale: p'f'itu a' n' requirit
 quam ut sola p'f'itio effectum p'f'iale, vel p'f'iale vel eminent' in i'f'ia ca'
 adaequate: alia en' sequetur, p'f'itu v.g. d'it p'f'ice t'ante n' p'f'ice adiuuare
 aliq'ue p'f'it' ad ferendum p'f'itu, cui p'f'ice p'f'ice v'it' impare p'f'it ferre
 do. Confirmat' e' f'ia cum accidente sibi intrinseco p'uidet naturaliter
 accidentales dispositiones, in s'ole extrinseco q' do et' accidens cu' f'ia naturaliter
 et p'f'it p'uidere f'iam.

Quaeritur v'it' qua' nam f'ia p'uidet f'iam: p'f'itu o'm f'ia qua
 naturaliter v'it', s'ole Deus, t'n q'm ca' adaequate v'it'. s'ole en' Deus, n'm

creandi hbt. Ad eam p^{ri}ncipiam qua p^{er} generationem mutativam
 generalis, p^{er} se p^{ri}ncipium alia p^{ri}ncipia creata et nulla solus Deus, nisi forte p^{er}
 accidentem, v. g. p^{ri}ncipium quia dicitur p^{ri}ncipium Metaph. C. 2. reprehendit Anaxagoras
 his verbis: Nam et Anaxagoras hinc machina vultu illud ad mundi
 generationem et cum dubitat quare quia eam necessarium est, si cum alio hinc,
 in ceteris, vero magis cetera omnia quia illud est. p^{er} illud hinc illud est Deus
 eam eorum quae sunt boni. Ratio est, videlicet, cum philosophandi
 p^{ri}ncipium, qui p^{ri}ncipium ad Deum hinc eam effectum quod vult, ubi se p^{ri}ncipium
 effectus, hinc eam creata n^{on} p^{ri}ncipium est obvia illud, et simul p^{ri}ncipium
 hinc philosophandi quo investigat eam creata, est p^{ri}ncipium infirmum
 hinc: v. g. in effectu corporeo, p^{ri}ncipium cupimus fuisse, quare sit eam corporea
 hinc effectus corporei. Ratio est alia, quia Deus se solo n^{on} generat
 p^{ri}ncipium p^{ri}ncipium, v. g. elementa, aut supremas v. g. aether, brutum p^{ri}ncipium
 alia, p^{ri}ncipium n^{on} potest, dicitur magis p^{ri}ncipium quae sit p^{ri}ncipium eam generationis, ac corruptionis
 p^{ri}ncipium: cum Deus p^{ri}ncipium omnia p^{ri}ncipium, creare et annihilare, quod Deus neque se solo
 p^{ri}ncipium p^{ri}ncipium, p^{ri}ncipium et infirma p^{ri}ncipium. Deus est et non uniformis aqua,
 quia si p^{ri}ncipium aqua, quod vel omnia effectus p^{ri}ncipium se solo generat Deus vel
 nullus neque est p^{ri}ncipium ratiocinandi, cum p^{ri}ncipium materialibus p^{ri}ncipium, et imperfectissimis,
 incidentibus virtute p^{ri}ncipium suam p^{ri}ncipium, et n^{on} est p^{ri}ncipium p^{ri}ncipium: cum et hinc
 p^{ri}ncipium hinc uni cetero sit necessaria. Et haec ratio, cum p^{ri}ncipium
 hinc p^{ri}ncipium, quod Angeli n^{on} sunt eam effectus materialium p^{ri}ncipium. —

Sectio prima

An Deus concurrat influxu universalis

Et immediato in omnes effectus creatos?

Dicendum quod cum cō creatio quorū influxu viali immediato
 vel inadequato solum in oēs effectus, bā factiales qm accidentales.
 Sicut ino en facti litteris, ubi dicitur: *Et cum operari oia in oib;* quae
 verba a facti; bā bā explicat de influxu immediato, ita ut qm
 aperere benemeritum ac periculisum sibi in fide. Sicut et si aperatur
 immediato Dei quos in oia creata, magis potest, quomodo Deus
 sibi ens summe necessarius, infinite sapiens ac potens; creatio a vero a Deo
 bā in eadem quā in operando dependens Deo qm obligata quod hūc, unq
 boni aliquid operat; qm vero regale immediato influxu, Deus n
 potest univē creatio existitā immediato injeo, ut aut possit ab alio dep
 tuere sibi mediato, vel deponendo eadē illius productivā, vel pōen
 do alia illius destructivā. Sicut hūc illud qd sibi insufficiente
 ē ad eandē, n̄ sibi alteri eā adēquato, an sufficiente ad eandē: alia
 nūq operandi excederet mūm eandē, et tribueret illi independētā
 a Deo qm bā n̄ hōret.

Sicut ino vel Deus immediato influat eadē aone vel diversā
 ab eadē qm a creatio? Rē eadē, tam quā ad creatio distincta et
 creatio et participatio quōdam Divina pfectionis, hūc quā ad hanc non
 potest querere, si actu n̄ querat.

Dicitur ad creatio ē viali et immanens creatio sibi intrinseca, alqui
 cō Deo ē n̄ viali et immanens, qd n̄ ē eadē cō, Rē, et cō aone
 quā a Deo procedit ē viales et immanente sibi n̄ respectu Dei s̄ resp
 ectu viventi creati.

Obijctus 2 do. iam habent virtutem sufficientem causa 2 da
 in ordine ad producendos suos effectus, qd
 qd n̄ ē necesse ut Deus quiescat. R. C. ans, iam habet caſa 2 da
 virtutē sufficientē h̄c ē tanta q̄m caſa creata p̄deſt h̄bre, C. ans
 sufficientem id̄a independentē simpliciter a Deo virtutē h̄bre creata
 N. ans et q̄tia.

Obijctus 3 do. p̄i videtur ē gloriosius si n̄ ipse se oia p̄q̄ ministros
 suos p̄ter se equaliter p̄ferat si minoris sint momenti, qd̄ et Deo
 gloriosius ē videlz si dicamus eum n̄ immediate quiescere ad oēs
 minutissimos effectus. R. C. ans nego q̄tia et p̄teritatem, quia p̄ter n̄
 sufficienter oibz, Deus a utpote immensus et p̄terit p̄fectus sufficit omnibz
 et singulis, quos immo dicitur per hoc a maioribz, hinc n̄ solz oia exequit
 p̄ univ. influxu adveniat oēs omnia causa, singularis.

Obijctus 4 do. videlz devecere Deum si sit caſa tm̄ p̄tialis. R. C. ans
 si sit caſa tm̄ p̄tialis in actu 2 N. ans si sit caſa tm̄ p̄tialis in actu p̄mo
 subp̄: nisi effectus ex p̄tiali suo p̄torengat caſam 2 C. scilicet N. hoc
 membrum et q̄tia.

Obijctus 5 do. ex hoc sequit̄. Quia ē caſa inadeguate p̄talis, N. sequit̄
 etiam, quia Deus in p̄tali ut ē moralit̄ malus, n̄ influit se et cum
 in ditione, p̄ q̄tia inclinationē, et tm̄ accidens. p̄ter sicut caſa dicit̄
 ex caſa accidens claudicationis.

R. 4 do. Deus si n̄ oēs, p̄ter se p̄talis p̄ solo q̄terat.
 p̄talis ex una p̄te p̄talis q̄terata n̄ p̄talis se ipse re q̄tia inadeguate q̄terata
 re: alia, quatenus ē q̄terata ē p̄ter n̄ ē se ipse, et quatenus q̄terata
 ē p̄ter n̄ ē se ipse. p̄ter n̄ p̄talis q̄terata ab alia p̄talis
 creata, quia alia p̄talis creata p̄talis n̄ p̄talis ē applicata
 aut si ē applicata, tm̄ n̄ ē p̄ter n̄ ē, quare una q̄terata ipse
 et n̄ in ipse. Ex altera vero p̄te dicit̄ q̄tia p̄talis q̄terata.

Deo eni in suo substantiæ physice existit, quia hanc aonem sui productivam
 quod quia etiam in 2. infantibus physice existit, debet etiam hanc aonem
 sui productivam, quod solum Deus potest, oia verbo virtutis sue, ut loquitur
 S. S. Descriptura, debet conservare facta.

Dies primo ad efficiendum operam suam firmam, ut etiam separata operatione
 Castrius persistant: quod natura quodque Deus talia opera faciunt.
 R. opera autem, hanc debent a Deo conservari. R. 2. negando positivam
 vel abstrahentem humanam limitatam potestatem etiam Deum qui est virtutis, illi
 limitatæ et oibus creatis, necessarium, ut patet ex.

Dies 2. omni influxu debet rem pervenire, ex nihilo, atque conservatio
 influxus, quod est. R. Q. in omni influxu debet rem pervenire
 que minus non fuit. N. in pervenire ex nihilo factum. Sed id est non relatabat
 in nihilum. G. in et quædam res sub eadem distinctione. N. sequitur.

Magis rei existentis non datur aonem a deo aonem ad aonem, quod nulla
 Responsio. R. Q. aonem rei existentis pro illo instante, pro quo instant
 etiam dicitur, non datur aonem productivam. G. autem pro instante subsequente pro quo
 est transiens, ut existat vel non existat non datur aonem productivam. Nego aonem
 datur.

Instans vel aonem datur ipsi esse, quod minus habuit, vel alius? non minus
 quia id est, quod alius datur, non potest dari: non alius datur, quia idem non conservat
 est. R. ad conservativam stabilitatem ipsa est effectus, quod esse est prima
 productione sed datur illud esse pro alio tempore pro quo est illud esse auctorem,
 et prima sui productione.

Sectio prima
 Varia ex dictis corollaria
 deducuntur.

Colligitur primo materia prima a solo Deo creari et conservari.

Colligitur secundo formas spirituales naturales primum a Deo primum ab alia causa spirituali creata primo generari, Deinde a Deo quod ratione generativa conservari in eis et reliquis in partibus.

Colligitur tertio unione spirituali inter materiam et formam primum a Deo primum a causa spirituali creata primo generari, ac deinde in eis et reliquis in partibus conservari a Deo: nam spiritualis unio ipsius causa cum non sit activa, unde non ob aliam finem a natura volente, quam ut indispensabiliter crearetur extra usque, non potest provenire unione spirituali effectibus.

Alia ista singularium primum, quod quibus natura ostendunt causas effectibus, saltem si fallor explorata.

Colligitur quarto ex dictis, causam in eis esse primum quod ex virtute intrinseca determinat sem ad existendum de se insufficientem.

Colligitur quinto causam efficientem esse, ut breviter loquamur, primum quod ex virtute intrinseca executive debet creaturam ad existendum si actu exequendo rationem debet, est causa efficiens in actu secundo, si sit solum determinare, si vocalis causa efficiens, vel in actu primo remoto, vel in actu primo proximo, quod nam adfuit eis dispositionibus et additionibus requisitis ad actu operandum.

Colligitur sexto quod requiritur ad causam efficientem in actu primo remoto, primum omnium requisitis praesentibus vel formalibus vel essentialibus effectibus producendis, effectibus enim ad ipsam finem esse actionis ab ipsa causa efficiente adaequata et immediata, quod haec debet illa effectibus, communicare effectibus, et si sibi aliquo modo affinitate effectibus: hoc a fieri nequit, nisi illa effectibus causa adaequata uno ex predictis modis praesentibus, ut patet ex communi sensu.

et axioma. Nemo potest dare quod non habet ex perfectionibus
 creati, inferioribus perfectionibus creatoris, ex effectu hypostatici ipsam hypostati-
 alem, ex effectu extrinseco causam physicam sicut pro aliquo tempore differens
 existens etc. Sum ex eo quod virtus aliqua sicut quidam operibus communican-
 di et propagandi bonum spiritum, et lumine nona notum sicut quod a causa
 habente perfectionem, neque ad effectum habet suas perfectiones: neque enim causa effici-
 ens datur per perfectionem effectui distincto per actionem, quia ipsa habet per se
 rem. Secundum requisitum ad causam efficientem in actu primo
 faciendum: nam licet Angelus, a causa rationali participet perfectionem
 alterius, Angelus simili sibi, a causa rationali est. non in se unus Angelus alium Angelum
 una a causa rationali, aliam a causa rationali efficiens ducere.

Et quod faciendum est, scilicet perfectio participativa passionis: ista a fortuna
 datur et debet colligi ex actuali productione: hac vero est ista Regula, quod
 cum per aliquos effectus ad presentiam alius quodammodo resultat, et intrinseca
 perfectio effectus, vel in se ducendi non dependat perfectionem illius agentis, agentis,
 propterea alia causa productiva creata non adest, hoc talis effectus illi pres-
 entibus debet adscribi, inquam causa efficiens.

Iste requisitus est prioritas naturalis. Illud ad idem est prioritas naturalis, quod
 ut aliunde realiter existens debeat ad existendum esse de se insufficiente:
 aliunde a existat, quod suam existentiam realiter non acquirit per dependentem
 ab illa aetate, et quodammodo effectum: necessitas huius requisitus habet ex
 simplicitate naturae causalitatis physicae in eodem instante sicut quod ad ipsam
 productionem: implicat enim, ut causa physica operetur, antequam physice existat
 et repugnet aliquid respectu sui ipsius pro eodem instante sicut prior et non
 sicut prior naturalis.

Colligi et tunc quod requiritur ad causam efficientem in actu primo proximo
 incompleto. Namque prioritas naturalis et participativa a fortuna
 rem causa ipsius requiritur sufficientem applicationem, et dissimilitudinem agentis

cum popo. Et certa qm applico requirit: quia agentia creata
 habet certam sphaeram activitatis, ultra quam nil agunt: hoc a postea
 ori manifesta comprobatur experia. Rati a priori e, quia creata
 si limitata in alijs sphaeris, qd habent etiam certos limites in alijs
 virtute: alia quo ad hanc sent immensa et incircumscripita.

Quarta quoniam e qd illa sufficiens applico?

Primo multos ex mto, qbz agens popo applicati st, summa e, qae illi
 per identitatem sui ad rati, pabiliter identificata cu illa
 et hoc mto sibi intine applicata in ordine ad pducendam in se
 illatione. 2o dicitur mto e p unione informativa, si ad illi e
 applicata mto in ordine ad pducendam sensatione in mto cui ad
 unit per unione physica. 3o dicitur mto applico e p intine presentia
 sui penetratione agentis, cu popo, si Deus e applicati intine p p
 sentia sua cuilibet creata, licet cum ea n sit unitus. 4o dicitur mto e p
 similitudinem agentis cum popo si st applicati igni, ligno.
 5o dicitur mto e applicati p immutatione virtutis, sui p effectum in toto
 factio int medio pductum, qui sibi vel dissipatio vel qm ad ulteriori
 effectui pducendum: hanc a applicationem qd qd sufficeret, ut ita
 naturalit pnt agere.

Primo bal pmo balis applicatio sufficit, p quam ad n interrupta non p
 suo usq ad popum remotu. F aone en indispensa naa impossibilem
 illi qd nulla qd vel ultra vel intra sphaeram activitatis e interrupta
 p si in toto factio intermedio pducit glunius effecti, qui sibi vel qm vel
 dissipatio, hunc dicitur una qm et n interrupta ad, p quam ita itaq
 p aliquid sui se usq ad popum remotu extendit, qd et c.
 2o bal e si naa v.g. gressit solis spha ut pnt mediante calore

caloris, que simile temperamento afficiant, referendam esse, aut si aliquid
 magis explicandi applicacione. Insuper, tales effectus, que intelligentiarum
 fieri que non motu localem plurima stupenda potest efficere, que homines
 naturaliter efficere non possunt per artem, neque per applicacione alicuius ad passiva,
 tales sunt curacione vulnerum ope unguenti arsenij aut pulveris similia
 huius.

Dicitur qualitates istas occultas videri esse a seculum ignorantie: verum
 si calor aut lux non calefacit nec illuminat nimis, dispersas, passum,
 nisi totum spatium interiectum partem calefaciat et illuminet, id est reliquias,
 quod per agentibus merito presumitur, donec affectus sufficientes dispersas.

Et haec pauca de applicacione, nunc de dissimilitudine agentis, cum passivo.
 Inprimis certum est ad hoc ut agens specialiter potest immutare, secundum debet
 suo passivo esse specialiter dissimile secundum in aliquo parte, sicut enim univoca non
 est in sphaera univoca nova univocam sphaeram producere, aliam, vel duas
 sphaeras specialiter debent recipi naturaliter in eadem parte materiae, vel una sphaera finalis
 debet destrui alteram sibi similem, cuius loco nova dicitur, quod theori
 naturaliter fieri non potest: cum sphaera finalis non potest ponere aliam immo proximam,
 sicuti quoniam accidentia pro destructione alterius sphaerae sibi finalis, nec
 est prior ratio, quare magis sphaera B destruat sphaeram C sibi similem, quam
 vicinam.

Certum est etiam ad hoc ut casus potest naturaliter secundum alteram, hoc est accidentibus immutare
 non quod est minus et aequaliter indetum aliter sphaerae sunt, in quo velatione quoniam qualitates
 huius sphaerae huius alteram, prout, quo quod intentione sphaerae.

Primum a positione et ab exigentia, nam duae vel tres aquae aequaliter calidae in vasa
 mixta non se intendunt ad summum calorem, sed sphaerae se reduunt ad suam frigiditatem.

Primum a prioritate ex causa efficiente hoc est sphaerae sphaerae sibi sphaerae
 et huiusmodi indigo ex abundantia sphaerae communiaria, sphaerae
 vel sphaerae sphaerae.

Primum a prioritate finali quod sphaerae alicuius intendenti secundum aequaliter vel magis

intensu est nota universa si est qualitas, si magis ac magis intendit
causa et brevis omni degenerant in finibus.

Obijet, pro quo quosdam radij soli refracti in puncto post speculum
alterum ante speculum radij reflecti vel valde intensa lux vel calor
si hanc intensiorem primum a speculo dependenti radij qui sunt
intensi quod est. *R. C. m. D. m.* hanc intensiorem primum radij a specu-
lo dependenti longum eam ad aqua *N. m.* inadapta *C. m.* non radi-
hos radios in punctum quosdam simul aqua lux intensissima solis int-
ranea et qualitas pluri continent sicut hinc calor.

Obijet, hoc quoque sol hanc intensiorem primum in puncto quosdam
alibi alibi? *R. p. p. p.* hanc intensiorem primum in puncto quosdam
quosdam vix radij in qui a speculo ad speculum parcellis respiciunt
vel in diversis speculis sicut hinc a speculo figura sicut hinc
in causa et longiore vel breviori quo quosdam speculi vel non vel
iniri sicut hinc et fragmenti.

Obijet, 2do quoque una libra alteri imponitur gravat inferiorem quo
hinc simile agit in simile. *R. C. m. D. m.* hanc intensiorem primum

una enim libra non producit alteram libram nec impulsu superioris
libra producit impulsu inferiori, libra si superior libra producit impulsu
in libra inferiore sicut hinc aliter non hinc simile impulsu. si libra
superior respicit impulsu, est causa equivoca quo est si producit ubi libra respicit
dante in plura hinc simile impulsu non ideo agit finite in simile.

Certum patet est 3tio quoque non quilibet excelsus intensiorem sufficit in
cogente et potest aliter se habere. si enim patiens libel et quoque calor
et agens et quoque calor, si agens. Plu quoque in patiente requirit primum
hinc est quoque agens accidentale non si sibi offere se vultare post, ubi patet
hinc a posteriori si quidem candela vix ardens non producit hinc calor et lux
in aere vicino quoque in se ipsa hinc in a priori, alia est una candela
potest tota universam illuminare et calefacere, vel hinc sicut hinc a virtute,

hoc a' e' gha bonu' universi, per se in res abori' interiore.
 neq' opponas: agens fibiale et fibi' feli' a' simulara' p' se, q' et agens a' uo'
 cable. Et N' g' g' p' a' p' a' tate' in qua' fibiali' a' simulara' f' f' a' t' a' t'
 ab experia, ignis en' generat' igne', leo leone', tu' quis e' app'ne' necessaria
 pro' g' f' e' r' a' t' i' o' n' e' u' n' i' v' e' r' s' i' : s' i' e' n' u' n' o' f' i' b' i' a' g' e' n' e' r' a' t' e' t' p' a' l' i' s' s' e' i' m' p' e' r' f' e' c' t' i' o' n' e'
 r' a' m' p' r' i' m' o' g' e' n' e' r' a' t' i' o' n' e' s' f' i' b' i' a' l' e' s' h' o' m' i' n' u' m' u' n' i' v' e' r' s' u' d' e' f' e' c' i' s' s' e' n' t' , a' t' q' h' a' e' d'
 de d' i' s' i' m' i' l' i' t' u' d' i' n' e' a' g' e' n' t' i' , q' u' a' f' i' b' i' a' l' i' , q' u' a' a' u' t' e' n' t' a' l' i' , c' e' r' t' a' s' i' .

Dubitatur in actibus a' p' h' i' s' de intensione et remissione. Et quid sint,
 et ablatio intensio' a' u' t' r' e' m' i' s' s' i' o' n' e' e' s' t' v' a' r' i' a' c' o' m' b' i' n' a' t' i' o' n' e' v' a' r' i' o' r' u' m
 c' o' r' p' u' s' u' l' o' r' u' m' i' g' n' e' o' r' u' m' e' t' a' q' u' e' o' r' u' m' p' l' u' r' i' u' m' a' u' t' p' a' u' c' i' o' r' u' m' a' r' b' i' t' r' a' r' i' .
 Et q' u' a' h' a' n' c' d' i' s' t' i' n' c' t' i' o' n' e' e' s' t' i' m' o' q' u' o' d' l' o' c' u' m' n' o' n' h' a' b' e' t' i' n' i' n' t' e' n' s' i' o' n' e' h' a' b' i' t' u' e' h' a' n'
 n' a' t' u' r' a' l' i' u' m' h' u' i' u' p' e' r' n' a' t' u' r' a' l' i' u' m' , i' n' t' e' n' s' i' o' n' e' , l' u' i' s' , m' o' t' u' , e' t' c' : 2° q' u' o' d' e' m' e' d' i' o' t' o' t' a' t'
 o' s' q' u' a' l' i' t' a' t' e' s' e' l' e' m' e' n' t' a' r' e' s' q' u' a' s' i' n' i' s' t' i' m' e' t' a' d' m' i' t' t' e' r' e' d' e' b' e' t' , h' a' i' n' E' u' c' l' i' d' i' s' f' i' s'
 h' u' i' n' i' g' n' i' s' , n' e' s' i' e' n' i' g' n' i' s' p' r' o' d' u' c' t' c' a' l' o' r' e' m' , s' i' c' u' t' a' l' i' e' r' e' t' c' : q' u' o' m' o' d' o
 q' u' o' d' f' i' b' i' a' l' i' t' e' r' d' i' f' f' e' r' t' a' b' a' q' u' a' , a' i' r' e' d' e' r' a' ? 3° i' n' t' e' n' s' i' o' f' i' t' i' n' e' a' d' e' m' i' n' d' i'
 d' i' s' t' i' n' c' t' i' b' i' e' n' t' i' t' a' t' e' e' x' t' e' r' i' o' r' i' u' m' i' n' p' l' u' r' i' b' u' s' p' a' r' t' i' b' u' s' . Q' u' o' m' o' d' o' q' u' o' d' i' n' t' e' n' s' i' o' c' a' l' o'
 r' i' s' v' i' d' e' r' i' e' x' p' l' i' c' a' r' i' p' o' t' e' s' t' c' o' m' b' i' n' a' t' i' o' n' e' c' o' r' p' u' s' u' l' o' r' u' m' , i' n' h' a' c' f' i' s' n' a' t' u' r' a' l' i' u' m' i' n' t' e'
 i' n' t' e' l' e' c' t' a' b' i' l' i' t' a' t' e' p' o' t' e' s' t' p' r' o' d' u' c' t' i' o' n' e' q' u' i' a' i' d' e' u' n' i' p' r' o' x' i' m' e' a' c' t' u' .

Actibus igit' a' l' i' i' n' t' e' n' s' i' o' n' e' c' a' l' o' r' i' d' e' f' i' n' i' u' n' t' e' s' m' o' t' u' s' e' u' a' c' t' u' , q' u' o' d' i' n'
 f' i' n' i' l' i' , q' u' a' l' i' t' a' t' e' s' f' i' n' i' l' i' i' n' e' o' d' e' f' i' b' i' s' s' u' p' e' r' a' d' d' i' t' , i' n' t' e' n' s' i' o' n' e' e' x' t' e' r' i' o' r' i' f' i' a' t'
 m' a' g' i' s' t' a' l' e' v' g' a' q' u' a' e' x' c' a' l' i' d' a' u' t' d' u' b' f' i' a' t' m' a' g' i' s' c' a' l' i' d' a' u' t' f' l' u' o' r' .
 I' n' t' e' n' s' i' o' n' e' v' e' r' o' f' i' a' l' e' e' s' t' i' p' s' o' s' p' l' u' r' e' s' c' a' p' s' u' s' g' r' a' d' u' s' h' o' m' o' g' e' n' e' o' s' v' e' l' h' e' t' e' r' o' g' e' n' e' o' s'
 C' o' n' t' r' a' h' o' c' m' u' l' t' u' g' l' o' s' s' e' r' i' t' i' n' t' e' r' a' u' c' t' o' r' e' s' d' i' v' e' r' s' e' m' q' u' a' l' i' t' a' t' i' b' u' s' e' i' u' s' d' e' m'
 f' i' b' i' u' n' i' t' o' s' . R' e' m' i' s' s' i' o' n' e' a' d' i' c' i' u' n' t' e' i' u' s' d' e' m' q' u' a' l' i' t' a' t' i' b' u' s' i' n' e' o' d' e' f' i' b' i' o' d' i' m' i' n' u' t' i'
 o' n' e' . C' a' l' i' d' i' d' e' m' e' n' t' i' s' i' n' q' u' a' l' i' t' a' t' i' b' u' s' f' i' l' m' h' o' m' i' n' i' b' u' s' g' r' a' d' u' s' f' i' t' p' i' n' t' e' n' s' i' o'
 d' u' b' i' t' a' t' i' o' n' e' g' l' o' s' s' a' q' u' a' l' i' t' a' t' i' f' i' a' l' i' , v' e' r' o' f' i' t' p' r' o' d' u' c' t' i' o' n' e' v' e' l' e' n' a' r' i' g' e' n' e' r' a' t' i' o' n' e'

alicuius q^o. Quæritur an ad hanc qualitatem finitæ ad qualitatem sit
 frali vel virtuali, hoc est an fiat intensio & productione nova sicut effectio,
 qualitatis, imperfectione præcedente destructa? Et negativè in qualitatis
 stabilitate præterit. Obstat imò quia nulla est necessitas, quæ eam sensu aperiendi
 vel quædam corruptiones et productiones, qualitatis hęc dixerunt. Et si
 assignari eam finitæ calore imperfectione in aqua tepida, quæ illa ad frigus
 sicut paulatim se reducit, nec per hanc eam est Deus, nec aer aqua in calis, inquit
 aqua potest dici quædam calore: nam in illo instanti, in quo destruitur totus
 prior calor, frigus tamen habet per ad existendum cum tota sua intensione, et quod
 virtus existit cum tota sua intensione, si negem calor imperfectione simul in
 eodem solo existere potest. Maior probatur a pari, hinc ideo habet per ad existendum
 cum tota sua intensione in uno instanti, quia non habet præterit.

Et cum frigus non habet præterit, quod simul totus prior calor destruitur, quod est.
 Quæritur veteris an ipsa ad hanc sit negativè, hoc est an fiat mera
 frali intensio & mera commutatio seu expulsiōne præteritatis, an vero sit post
 hanc & productione nova entitatis? Et hæc postposita. Obstat imò si neque
 calor neque frigus habet plures & spiritus quos, qui hæc sicut introducantur et
 expellantur, hinc quod aqua v.g. incalcescit vel totus frigus simul expellitur, vel nihil
 expellitur? si expellitur totus frigus, quod calor expellens statim erit summe int=
 ensis. si nihil expellitur, hinc in aqua sicut erit æqualis intensio, hinc
 summe frigoris, hinc summe caloris, et hoc utrumque repugnabit mani sepe
 experientia et rationi: quia realiter non potest esse qualitas præteritæ frigoris intensio
 eadem solo inexistere. Obstat ideo si datur intensio præteritæ in hoc iusto,
 et si nulla est post præteritæ mortale præteritæ, quod expellitur.

Quæritur veteris an illa nova entitas sit maior realis? Et
 Et negativè. Obstat imò quia maior ipsa realis est inæstabilis
 vel ea est repugnans, ad, vel existentia qualitatis in eodem solo? vel
 est fechor unio, ad, aut existentia destructa in perfectione?

Nil horu' est dicitur, non prius, quia fluxus unionis, et aoes se essentialiter
 superflua reperiunt eorunde' horu'. Existit autem non est multiplex, quod
 est una contra propter identitatem utriusque et licet distinguantur, superflua
 tamen forent eadem fluxus: ut dicitur quod si intensio ram fieret per additionem
 entis adens, et quod explicari non potest, quomodo intensior qualitas sit magis
 generativa. Non potest tamen: hinc quia eadem substantia est capax perfectioris unionis
 aoes, vel existentiae, et consequenter intensioris. hinc quia in remissi-
 one non est assignari causa plurius imperfectionis unionis, vel aoes, vel
 existentiae.

Quaeritur proterea, an illa nova entia, per quae formalis intensio qualitates
 generativae et caloris, habet, sit nova, calor aditibus calor non prius in eadem substantia
 existenti et remanenti? Ad affirmative. Quia primo sicut substantia sit
 album per albedinem ita magis album per augmentum albedinis, si augm-
 entum albedinis est albedo adhibita albedini, quod est. Quia secundo si intensio
 non fieret per additionem reale quod ad quod, debet fieri per vel per mutationem
 qualitates imperfectioris in perfectiore, vel per mensuram separationem a generativae
 vel per maiorem qualitates ratione in substantia, si nullo ex his modis potest
 fieri intensio formalis, ut probatur est, quod est.

Quaeritur iterum an quod sit inveniunt advenientes sunt vel se dissimiles
 ratione ordinis, ita ut primus sit essentialiter primus, et sic essentialiter et sic,
 supponens ante se primus est.

Ad hanc Quaestionem est generam unicam, qua subiecta an quod intensio-
 nis sit heterogenei vel homogenei et Responsorem dicitur commodum non
 posse prius quam resolvat 2da.

Quod tamen itaque an quod intensio sit heterogenei ratione entitatis
 ita ut primus sit entitatis remissior quam et sic et sic quam et sic, et sic
 ita de reliquis: Ad videndum probabilius quod intensio sit heterogenei

Quod est, quia in primis non implicat quod esse heterogeneum, quia in hoc
 ordine rerum, ubi Deus simpliciter non multiplicat species non dicuntur abire
 speciem contrarietatem, quia etiam dicantur quod intensio, hetero-
 genei, experientia quotidiana factus salvari potest, quam si dicitur esse
 homogeneum. **Paulo 2.** si dicantur quod intensio, esse homogenei, non
 est facile reddi ratio, sine petitione principij, cui simile non agit in simile,
 quod quod intensio, potest esse heterogenei. **Absequela,** si simile
 quodvis in se applicatur nascitur non agit in simile, debet esse effectus, vel in
 agente, vel in passivo, adeoque vel agens non habet virtutem producendi alium quod
 vel passivum non habet virtutem recipiendi alium quod. **Si** nisi quod, sunt hetero-
 genei in ea perfectione exhibitiva, si agens habet virtutem producendi alium
 quod, quia de se alium producit in passivo minus intenso, et passivum habet vir-
 tutem recipiendi perfectionem quod, quia si non dicitur esse intenso vel oplo, si utique
 intendit debet esse. **quod est:**

Quod in tali casu debet preeminere agentis, super passivum quod est necessaria
 actio, ut causa sit potens agere. **Si** si in se, si hoc requiritur, si
 non debet passivum media actio in ordine ad hunc finem dependere, actus
 autem est media quod heterogenei quod homogenei, etiam haec quod quod, ab homo-
 geneis, requiritur, in ut possit defendere sua sententia, quia si passivum duobus
 vel 3 gradibus minus fuerit intenso, licet magis non est applicatur causa, ipsius
 dixerunt, causam esse potest experientia ad producendum novum quod in tali
 passivo: autem non in questione, an quod heterogenei sunt media actio
 quam homogenei in ordine ad hunc finem a natura inventi quod non debet
 habere virtutem debet agentibus ut simile potest agere in simile, aut agens
 se habet se assimilare passivo; nos dicimus etiam, quod heterogenei esse
 media actio ad salvandas ipsas experientias. **Ubi** si hoc quod negant, nostrum
 argumentum non solvant.

Paulo 2. si quod homogenei non est facile reddi ratio, cur vs. aqua
 facile admittat teporem, difficulter autem fervorem.

Secundum quia in homogeneitate gradus intensiois, sed et paria activitate,
 et omnino eisdem rationis, tam in operando quam in resistendo.
 Item si duo gradus caloris v.g. uniaether eidem solis, possunt in passivo
 cui nullo applicatur suare v.g. 6 gradus caloris, disperi in quatuor
 solis, quorum singula habent duos gradus caloris etiam si simul applicentur
 eidem passivo, non tamen potest dici, quod unum gradum caloris,
 homogeneitatem a nullam huius experimenti fuisse reddere rationem
 potest a heterogeneitate, quod dicitur.

Item patet Ratio ad superiora Quasi, quod gradus sibi invicem advenientes sunt
 in se dissimiles, ratione ordinis, et hanc esse rationem exigentiam debentem ad hoc
 ut unus gradus pro alio citius duali, et in semiparitate unus pro altero deservat,
 nam ille, qui reliquus est debitor ad repellendum.

Quanti item ad requiritur ad causam efficientem in actu primo proximo completo
 et propter potentiam non praesentiam, sed causam, applicatorem et
 dissimilitudinem in agente, cum passivo, requiritur etiam deservat. Item debet existere
 ad certum individuum effectus agentis cum passivo nempe Deus in actu
 primo deservat, non querere eum causa sola nisi ad hoc individuum effectus de
 terminatum pro se alio possibili. Item vel in causa in debitor, circumstantiis
 loci horis solis dispositionem ipsa. Item certa collectio effectuum, qui
 equaliter sunt apti, ut unus horum, pro his circumstantiis ad hanc causam debet
 vel solum Item unum individuum effectus, possibile. Si in actu ad hunc
 omnimoda inefficacia vel collectione effectuum cum his circumstantiis debet
 connotari potest, hinc potest quod alii, quod hanc inefficacia debet tandem Deus
 deservat. Item alia, sine Deo pro se et essentia nullus effectus potest
 existere. Si vero eadem connotantur, qui debet intrinsecam potentiam
 effectuum debentur, sequitur quod sit possibile effectus in finitum multiplicabilis
 vel, seu talis, qui nec in actu nec in existendo potest habere effectum
 sibi omnino similem, neque per absolutam Dei potentiam, si in foret
 possibile omnino simile, non esset maior ratio, quare unus solus talis
 in parte exigentiam et non aliter, qui potest unus ac alter exigentiam
 hunc satis faceret, sequens a admitti non in primo, quis effectus in finitum
 immultiplicabilis, vel absolutus, immultiplicabilis, et non debet, quia
 de ipso divinum potest dici, quod est infinitum potest dici, quod alioquin

finitum exhaustivum infinitum. Item est finitum ubi est effectus et non est
 finitum, quia immutabilitas est essentialis primo, sed solum infinita
 facti ex sola est infinitate personis Theologi demonstrant Deum
 essentialiter esse unitum. Secundo si effectus per simile immutabilitati
 est finitum, si res, quia essentialiter respiciet alia et diversa, cum
 istas, quod vel diversa species? et si nullus effectus est eisdem. cum altero
 fieri ob diversitatem specificam circumstantiarum sicut loci aut temporis,
 vel respiciet diversas circumstantias solum numero? et tunc quomodo, an plus
 simile circumstantia numero solum differentia sint possibili, vel non? et si
 est eum ad hoc individuum circumstantiarum non est alio possibile detrahere
 si non sit plus possibile, quomodo igitur similes materiae imae distinguantur inter
 se numero? Cumque in materiae sui creatione prius non sit alius respiciens
 erat superior materia ubi est prima sequens ad quantitatem huiusmodi varietate
 in quantitate, quia materia imae ut non existens possibiliter secundum ali-
 quos ea se emarentur: aut si hoc negent. Per se materia imae generabilis.

Obijet. materia non deficit in necessitate quod nec est detrahere ad individuum
 sed materia non prout includit naturam et naturante. Cuius pro ut
 includit solum naturam. Sed anima, sicut in huius non completi creatio ad ra-
 tione aut materia imae, ita nec detrahere ad individuum ob alia ratione.

Obijet. dicitur. legimus Eclesiastice 7mo. Honora Matrem tuam et
 genitum Matris tuae ne obliviscaris, memento quoniam nisi
 per illos natus non fuisset? Sed pro hoc arguitur probare, quod filii miraculi
 isti nati ex parentibus specialibus non fuerint obligati ex hoc
 capite honorare suos parentes, neque in iusta seriem naturae ordinariam
 si speciali privilegio nati sunt ex his parentibus. Hinc Respondeo 2, non illi
 hoc detrahere parentes, sed quoscunque sine quibus natus non fuisset. Respondeo 3,
 facta sunt deus ad aliquid hoc detrahere et detrahere a Deo ad aliquid
 in individuo auxiliis.

Obijet. dicitur. ordo per se purus est melior quam ordo mixtus. Respondeo. dicitur.
 in intrinseca est fortis effectum sine causa detrahere tu rone sicut huius

en' caa' quae p'us erat solum p'tens agere sed actu agens ad huc effectum: p' de actione ita quae dicitur quod sit? R. ad e' actuale exerci-
tu' efficacia' ip' caa' existens, q' p' dicitur q' effectus effectus formaliter accipit sui
ca' dependenter ab hac delecta caa.

Quaeritur item quod duplex sit ad, R. generativa et creativa p'io p' dicitur
v'ari et p'servativa. Generatio e' p' dicitur rei dependenter a p'io h'ic
a' caa' materiali p' dicitur creativa. creatio e' dicitur rei independenter a caa' sustenta-
tiva. actus magis p' dicitur e' q' qm effectus suo accipit p'io existia.

Conservativa
q' qm in subiectis
instantibus effectus
accipit sua causa

Quaeritur an actus identifi- cum caa? R. N. in quo separabilis e' ab
ca, item p' in eadem caa existens, quia amplius existat eadem caa v.g.
si ignis e' p' dicitur igne b, qui p' dicitur a solo Deo p' dicitur: in quo actus
existit efficacia caa, caa a n existit efficacia sui ip'is: alio sibi ip'is
daret ea, in quo nos n identifi- cum eum nostris actibus p' dicitur liberi.

Quaeritur item an identifi- cum sit effectus indifferens ut p' dicitur
ab hac vel alia caa creativa vel generativa? R. N. na delectio n p'
identifi- cum cum solo indifferens, p' ad e' delectio q' e'.

Foro e' quosdam effectus indifferens ut a solo Deo vel a Deo simul
in hac vel illa caa cocata p' dicitur, et qm velz generatione vel cocatione
coexistat experia: quia item v.g. ignis p' dicitur, plures ignes, solo
numero distinctos. q' p' dicitur quicquid ignis oes alios p' dicitur solo numero
distinctos: cum n sit r'as, cur aliquos et n oes. p' dicitur h'ic p' dicitur sua caa
excep'tis q' p' dicitur p' dicitur, quia nempe oes p' dicitur eisdem r'as. q' quicquid ignis
p' dicitur e' indifferens, ut p' dicitur p' dicitur ab hoc q' dicitur alio igne.

Abat e' id e' numero ignis, qui in p'io instanti a Deo simul et cocata
dicitur, p' dicitur a solo Deo p' dicitur, q' h'ic ipse ignis, et in p'io solo
p' dicitur a solo Deo generari p' dicitur vel creari: p' dicitur en e', quasi
delecta rei p' dicitur: hoc ip'is p' dicitur, en ante entibus Eucharisticis.

Quaeritur item an actus identifi- cum cum actu p'io proximo completo
p' dicitur involvit delectio Dei ad certu' individuu' volenti, delectio.

R. N. Abat p'io quia actus p'io proximus completus e' prior r'as ad
actione, et hoc ad e' ipse actus e' realit' distinctus a p'io.

Neque duas ablata 2da aone, et remanente una totali aufferri
 dependendam effectus a 2da caa: Quia e: hac dependetia e sola
 2da aone, qd si totali dependetia 2da, solum totali 2da aone:

Taceo qd ex possibilitate hypernaturali duplici aone huius generosa sequat
 imo quod naturalis possibilitas dantur. 2. Ne qd aliquis formalit
 se ipse potest puenire, 3. qd potest dari aone ad aone.

Dies e: totali duplex ubi caa diversa clari, qd est duplex aone diversa.

Et Causa et effectus et potestate: Causa factiva e: imo quia ubi caa
 n e necessaria potestis alienis a se distincti. 2do quia ubi caa replica
 tiva e: sicut se habent ubi, in qm effectus: aone a n e: intelligibili, ppter
 se, qd ppter existentia effectus, qd qd una totali ad aone obtinetur.

in loco extrin
 seio pphico.

3tio huius intrinsecus replicative ubi caa e: affligere se locata duplici
 virtualitati immensitati Divina, qua afixio qd una n p huius: sicut a
 intrinsecus ac primariis aone e: ponere existentia effectus, quam in una aone totali
 ponit: 2darius e: dependetia effectus ab hac caa: ab illa a caa effectus n
 p dependere a quo n p accipere sua existentia. Et ab alterutra caa n p
 accipere sua existentia, quia ab una ia sufficienti hnt, qd Causa novam depend
 entia n p prudenter intendere.

Calam ex procedentibus quaestibus ad qua habentur huius, qua brevissime facile
 Responsione ad plura huius modi quaestibus qua fieri possent deducere possunt.

Septima

De caa maali extrinseca corporis naturalis.

Quarta pmo tan sentia Gomezy docent, generatione diferte a creatore
 in hoc qd generatio fit totali destruetio huius a quo et simul totali destructio
 huius a qua fit vera, e contrario docet qd creatio fit solum totali, sed nihil
 novu fit ultra destruetione antiqui? Et negate r. e: imo quia difficilis e
 unu totu ex nihilo produere et simul aliud totu in nihilum redigere qm huius

ex nihilo totum producere, quod generare est difficilius quam creare. tamen
 visus creandi solum videtur infinita Dei virtus.

Abzedo ignis videtur generari ex ligno tamen hoc a quo ignis est tamen ad
 quem, absque ligno totaliter non destruitur, ut supra late probatum est, quod in genera-
 tione ignis, tamen a quo non debet totaliter destrui. Minore si negat facile probatur,
 tamen ex eo sensu nemo est sibi imaginatus, quod tota virtus ligni penitus
 annihilaretur, videmus enim superius cineres, fumum etc.: hinc ex eo, quod non potest
 reddi ratio, cur lignum debet per brevia autem tempora disponi ad quiescentem virtutem
 si lignum debet penitus annihilari, tam quoad materiam quam quoad formam.

Dicitur tamen ex utroque ligno est vera universitate eliminata, itaque separata
 et igni locum cedat. Probatur est pro hac ratio caput in generatione
 autem virtutem, quia haec cum solo suo generat, et solum sibi virtutem, quia est
 2do quod ita dispositiones ad sui ipsam virtutem disponere solum quod nascitur
 non potest migrare de solo in solum, ut experiri potest. Non est ista quae quod
 nuper attulimus ad probandam existantiam materiam prima et forma specialis in quo
 cumque composito foreo.

Debitum 2do an generatio sit ad productiva tamen aut solum uniti, aut saltem
 exigent, solum uniti? Dicitur vero sit ad productiva tamen vel non sit uniti vel
 non sit exigent, uniti? R. neg. Probatur pro huiusmodi, hanc opinionem nulla
 ratio potest creare, sed hoc est falsum, ubi nuper probatum est cum multis argumentis
 et efficaciter probatur, quia ipsa ad creaturam ad materiam est uniti solum uniti tamen
 ad cum quo fuerit uniti indivisum in se, et divisum a quolibet alio, et hoc
 haec ad creaturam creat, id est non est uniti ad hanc ex causa materiali extrinseca

Abzedo omnino grati, videtur negari, quod videtur quantitas, licet solum exigat
 uniti solum, et nascitur loquendo alio solum et solum uniti non potest a Deo creari:
 actualis enim non nec materialis nec immaterialis repugnat creationi, ut patet in causa
 materiali, quae licet non primo sui productione habeat uniti, adhuc tamen creatur.
 Probatur ista pro solum uniti, materialis, est in primo signo materiae, et dubio rationis
 in posteriori signo materiae, quia solum uniti, ut quod solum uniti tamen uniti, quod solum uniti
 proprio signo materiae ad exigentiam alio solum uniti proximi produceret formam ut quod

pro posterion signa nollet fran pducta unioi, bali fra naalid crearetur
ut a meli, illigal, quid sint ista signa naa, de quibz tam sape fit mentio
quid pphos.

Notandum e, signa naa puz et pphos, n au illigenda duo infantia
fibi mureo futeledentia, fo in unioi infantia doli, tam fo puz signum naa
quam signu pphos naa: qd hoc exemplo p declarari sol. ut, in unioi pphos
si pna existit fuit lueidz, calidz, igneuz, vete. et qd pphos etm lueid et
calor pducti a sole, qd pphos etm fuerunt in pmo infantia existit soli, et
si in pmo signa naa sol erat prior naa respectu lueid, et calori, a se
pductorum, lueid a et calor licet aqz in pmo infantia fuerit, ac sol tñ
erat posterion naa, ut sole, effectuz soli.

Obat qto uita eoz pphos persuasione creabiles influxuz fortior,
generat, fo in hac opinione vel omnino n p explicari iste fortior influxuz
vel n ta commode: qd et p pphos in generatione puz n pphos, neqz
agendo neqz patendo quam in creacione, ac pphos etm n est naa, cur sola
respectu effectuz generati fit vera caa pphos et respectu effectuz creati,
solum qd no aut caa moralis.

Dubitatur 2to an a generativa sit illa, qua vel e simul pductiva
et uniois vel qd ex istis intrinsecis essentialit respicit et igneuz, cu
aone pductiva uniois, seu a concomitanti fiv a pphos: est tvero a
creativa fit, qua caret oi nexu essentiali cu aone pductiva uniois, est i utroqz
immediate respicit in solo bo, et solum mediate in solo pphos.

R. N. pphos, quia etm si n fati, existit, quomodo creao fit fortior influxuz
puz quia caa naali, extrinseca n est, dicitur a caa naali intrin
seca, cu n pot offendi quid ad generatione offeat qd nungqz extrinseci.

Dubitatur 4to an a generativa fit, qd immediate respicit in solo naa
puz, a vero creativa, qua n immediate respicit in solo naa prior?

Affirmative. Obat pmo debet dari essentialit discrimen int generatione
et creacione quia creatura n p creare, Deu a p creare qd vult, fo si
generat e ad essentialit respiciens no solum naa puz, in quo immediate
respicit, creao vero n ita essentialit respicit, sed doli discrimen essentialit

et hoc non fit nullum aliud querentem assignari fit, ut patet ex quibus
 procedentibus et patet magis ex sequentibus.

Dubitatur quoque quid sit causa materialis extrinseca? Et est forma
 prius immediate recipiens actionem productivam formae, adeo ut causalitas causa
 materialis extrinseca in actu fit realiter ipsa aut generativa, vel ut
 alio nomine vocatur, executiva.

Statim in illius forma est causa materialis extrinseca, dependens a quo praecipue
 ente causa creata, prout effectus: sicut in experientia, causa creata ex nihilo
 fiti nil omnino se efficit, sed forma, dependens a quo inquam praecipue
 causa creata effectus prout, est forma prius immediate recipiens actionem
 productivam. Proinde forma prius est, quia ut praecipue debeat ad existens
 effectus: actionem vero productivam immediate recipit: quia effectus prout de
 pendens a fito nihil est aliud quam productio effectus, physica dependens
 a fito: sed productio effectus non aliter physice dependet a fito nisi quantum
 in eo immediate recipit: effectus enim dependet a fito causa efficiente
 quae: statim causa materialis extrinseca debet esse vera causa
 diversa ab alijs similibus materia prima et agentis, creati debilitate debet quae
 sustentare: sed forma prius et immediate recipiens actionem productivam
 haec via debet: sed in ipsa est vera causa, quae pro ipsa debilitate et
 capacitate receptiva impendendo quod ad effectum ponendum: deinde
 est diversa ab alijs: nulla enim alia causa materialis intrinseca debeat
 ad existens effectus immediate in se recipiendo actionem productivam.

Practerea debet similitudinem cum materia prima ut est causa intrinseca, a qua
 denominatur etiam causa materialis, licet quod fit entitas spirituales, qualis
 est causa materialis, quae non solum est causa productiva, sed etiam causa materialis receptiva
 suam operationem ut quae illationem volitionem spirituales: quia utraque
 causalitas est forma in quo fit aliquid, abstractendo interim a hoc forma
 pars vel non fit pars illius effectus, qui ex eo fit.

Denique sustentat debilitate agentis creati sicut ex Deo fiti ipsi
 sufficiat ad se, ita etiam fiti sufficit ad operari neque indiget gloriose aliquid fiti

reali, sicut enim non repugnat unioni, quod est pari quavis, alia forma sibi
 aliis: sicut enim aliter non ad creaturam ad naturam, non est completus ad naturam
 sed et ipsa existens ad naturam completus; ita aliter non proximus ad generationem
 sua materiam, non est completus ad esse, nisi per ipsam formam sibi, generem
 naturam completus, ut nulli ostendunt facientes discrimen inter aliter unum
 proximum ad formam generem, et inter aliter unum proximum in ordine ad unionem
 sua cum solo: sed hoc. Quaevis et generem haec est momenti videtur
 aliter est quaevis de re qua de re. Sed dicuntur Auctores per ostia
 aliter unum proximum forma non per se, fieret unum miraculum: sed a forma ut
 probetur, non unum, sed per se, non est unum, ut probetur
 hoc, hinc fieret etiam miraculum. Sed, sed non est unum, sed est unum
 non existens actualitas, quod probetur, extremis, ita, dicitur, unum supervenit
 hinc ens modale, et delectatur ipsi naturaliter debetur, superaddit
 hoc, non negabile: quod utrumque extremum in aliter unum proximum, quod probetur
 hinc unum, non ad unionem, sed a forma ut supra, ita memini per materiam
 quia per se, hinc, maior est difficultas aliter unum proximum, et per se
 hoc, an, hinc materiam, efficiens, potest agere in ens spiritualia, quod hinc non
 definire potest.

Quod a forma sibi, sicut a se, sustentare unionem hoc est in modale, reu-
 erenduntur unioni, sicut a se, quia ad sustentat suas operationes, ita
 les, sensibiles et modales: sed iuxta sententiam, probabile multum dicitur.
 quod a se, sicut a se, sustentare sua sibi. Sed quavis forma, si recipere suas
 operationes, sicut a se, unionem, hinc, ubi, hinc, durationem etc.
 quod est unionem. Ut a se, melius adhuc intelligatur, quod sit unio physica
 sicut a se, aliqua in precedentibus omnia, vel non factis explicata sub-
 sequenti.

Unio igitur physica seu naturalis, de qua saepe habetur est facta mentio
 potest opponi unioni artificiali aut morali est nexu formali
 duorum extremorum in toto in se ad faciendum totum per se: lapsi-
 me a sumpta, est aliter unum, hinc realiter distinctos realiter indivisos.
 Sed hinc per se, ut se, illud, cuius, hinc, non mere casu coalescant, aut arte com-

quodlibet, quia ex intrinseca exigia appetunt invicem quing: et quia
 exigia tendit in bonu, ideo debet se totius & se melius se se esse esse
 et debarre in ordine ad tale finem, que seorsim neutra pars potest obli-
 nere: et quia nulla pars a suo bono sui finis vult separari, ideo non
 fundat mixtura inseparabilitate quo ad ipsa elocut, si in eundem
 fenestrative, sicut inmediate obliquit. Quare non physis e
 talis nexu, qui utriusq; extremit ad se invicem ord inatula officit,
 et in melius alligat.

Quaritur 2 an non existat, qualis modo definita e? R affirmative
 et hoc va certe e, quia certum e hominem vivere et mori et alia
 quopp quora naturalia generari, generari, ac corrumpi: ta diu en hoc vivit
 quat diu aa et ipis humanu definitio nexu adstringunt: et si hoc
 moritur, quo nexu ipse dissolvit: certa en e, aam hoc, ipi morte
 adhuc existere, ubi sibi sibi, ratione et auctoritate in tractatu
 de aa. Certe quopp e ex dictis de maia jma, ea post morte hoc generari
 re et licet sub alia fra phiali.

Quaritur 3 an non compositi phiali, sibi prohibita entibus, R affirmati-
 ve alia sequeret, qd p negatione ex bon hoc phalit sequit hoc,
 adeo qd p mera negatione fra maia intine officit, sua qd illi specti-
 one, formaliter comunitat: sequeret, ite qd vivens a non vivente differ-
 at sibi phiali p sola negatione, ite ad negao sibi pias hoc, cu huius sibi totus
 ad aequalitatem: alia sibi bonita et d phialitibus hoc, obliere, a naa
 opp jna et cu hoc, qd fra a non ee phalit transcat ad ee non p merum
 n ee seu p negatione: que aa phialitissima.

Quaritur 4 an non sibi prohibita entibus, ab utroq; extremo realiter
 distincta? R affirmative, si en naturalit possunt existere maia et aa
 hoc et q. hypernaturalit vero quavis alia fra ad maia, quin existat unio
 tunc non ab extremis e entibus, realit distincta utpote ab ipis separabilis
 quo ad ipi, sibi maia et fra naturalit vel sibi hypernaturalit existere, quin
 existat unio, qd ee: sibi in post morte hoc existunt adhuc maia et aa
 maia en et aa p incommensurabile naturalit et non existit non in aam et qd
 quia non existit ante tota & se, quata fuit ante, neq; en hunc quanta aa

sicut corpus absque anima, neque corpus sicut anima absque corpore, quod non existit
 idem ipsum totum esse, non hoc vivens, qui fuerat ante separationem
 a corpore. Dicunt aliqui multam exigentiam quae in ista erat, cum
 extremis identificata in morte ab ipse separari. Contra est imo, impli-
 cat ab exigentia cum extremis semel identificata separari ab extremis,
 potest enim aliquid a se ipso separari, et se sine se. Adhuc etiam
 hii Theologi qui ab aliis liberos ob infirmitate passionis cum deo
 identificant negant eisdem aliis semel identificatos post frequentem
 separari, licet quidam potius antea inter se identificant.
 Contra est etiam: vel magis solum exigunt existere formam. Isti existere
 magis est et haec exigentia non habet unio, sicut de se sibi invicem
 loco etiam semper coexistere absque eo, quod in ista totum se videtur
 seque ad operationes huiusmodi, compleant. Vel magis existit forma
 sibi in existens, sed haec in existens magis, et sic ubi est generati
 va est unio, ac proinde unio non identificata, adaequale sicut cum
 extremis.

Alii dicunt etiam, exigentiam semel cum extremis identificatam non esse
 quae ab ipso amplius se separari, eam tamen terminari ad certam dispositionem
 hanc, quae sic postea sunt, si solum magis et formam hanc sua sibi
 invicem aduocant. Contra est vel illa dispositio, si pars unionis
 et sic falsum est, quod tota non identificata, cum sibi extremis, vel non sit
 pars? et sic non hoc sine hoc mortuus, ac essentialiter est hoc post mortem
 ac sicut hoc vivens, quod est totum per se ac ipse completum vegetationum
 sensationum, discursum et transit in a gradatione ad gradationem
 am denominatione hanc novam.

Solent quidam hi concludere, vel ut alii, quos audiunt, formaliter
 alterari quod sit pars, verum dummodo fateantur, haec dispositio ad
 unionem requiritur, et huiusmodi concludat, sicut quibus non potest licet
 reliqua sunt postea non de se sibi formaliter hoc, hanc illi, alteratione
 libere, nisi intendere, sicut in unionem vocari sicut sibi.
 Habet imo quia hoc deo generari et corrumpi, quod aliquid illis pars
 debet et generabilis, et corruptibilis, sed haec non est alia quam unio, quod

Quo magis est facta per se, ut quod totum, quia ut quod constituit totum, per se unio ut
 quo constituit in adaequale totum compositum unio namque est esse dispositio
 de die. En vivente hoc non fit mortuus, sine novitate solum negativa, non nova
 facta non negat materiam vel animam, hoc est postmodum manent, quod negat aliam
 partem, quae fuit in hoc vivo tempore unionem. Cum igitur unio sit entitas, post
 viva, ab extremis realiter distincta, hinc iam

Collegit, veteris unionem in composito spirituali esse spiritualiter et non animae entita-
 tam. Quod primo ex eo scilicet non solum in abstracto sed et in concreto formae abstractae
 hic est motus, negare de dispositione accidentali, esse per se compositi spirituali,
 quoniam eadem inter se, totum spirituali, numerare. Sed ex parte hinc cum una
 hypostasis quae ab aliis censetur esse spirituali, quia intercedit duas, inter ex-
 tremas, spiritus, nempe inter humanitatem Christi. Quae est de unione
 personalitate, etiam SS. Trinitatis. Hinc extremo utraque totum spirituali,
 per se, debet esse spirituali, ut quod, quod pars utique totum spirituali, ab eodem esse spirituali,
 ut quod, quod solum spirituale, et completa, pro ratione omni accidentium
 sibi proportionaliter inter se, quod quod constituit hanc, pro rationem
 completam debet esse rationem, pro completa ac proinde spirituali in completa
 secundum se sola. Sed aliud est solum est accidentis, quod naturaliter supervenit
 entis spirituali generatae in ratione compositi completo, per unio non supervenit
 entis in ratione compositi completo, sed ipsum compositum constituit hanc, pro
 unio, extrema ut quod, quod unio non est animae entis, sed
 generat compositum per compositum generat se, conservando dispositionem, quod
 haec sunt, compositum generat ac conservat se ipsum, quod non admittit. Hinc esse
 dispositionem accidentalem, quae secundum se, unio, unio, entis
 unio, vel quod per dispositionem alterum alio, et sic de his, sed Qualis
 vel per se ipso, et hoc est quod non animae accidentis absolute, quod solum divini
 hoc est existere extra solum ad se, et non differens, ut unio, vel non unio
 alio, sicut patet in SS. Eucharistia: vel deinde unio, unio
 per unio, quando modalem supervenit suae accidentali, et sic
 facta, sicut est, extrema spirituali unio inter se, per unio spirituali
 modalem. Sed si non existet in alio, pro proximo accidentali
 non potest dari, sicut est, quare non naturaliter, hinc ad Christi
 unio, penetrata cum SS. M. V. Gore, unio, non fuerit unio, mater
 una B. V. et unio, ad B. V. non fuerit unio, mater Christi, vel utroque
 utroque mater. Sic si et de simul naturaliter penetrarent eandem materem dispositam
 non utroque eundem materem naturaliter unio, alio.

Refundunt qm ad necessarij huius rei ratione in negatione impdi, qd
 ipa ex pditionibus ad unionem necessarijs.

Ad progo, qd vivens a n vivente hoc a n hoc fra intrinsece fficiens, ma
 a n fficiente solum in aliquo casu y nihil aliud qm q negatione impdi diff-
 erent. Q no it pnt actus pnt ppxing vclabz quz maie uniatz,
 fra nisi insuper autd alt deservit. Qll: huius vero n it pnt obtm
 unde deservit Qvnta qfient Qlls vel qas hoc alio adco ee uniatz
 n foret de amiaa qre vltimale.

Dubitatur ito an in compositio sibi ali unionis sit entitas absoluta vel modal;

Notandum ens modale ee illud qd ex fine suo pnt unionis inbeant e
 ut actualit formalit et idispensabilit debet solum realiter indifferens ee.

Ens vero absolute pnt opponit modale ee illud qd n e ita unie inen
 fra ut actualit formalit et idispensabilit debet solum realiter indifferens

q solum figurabilis vcl extra solum pferari. Hoc discrimine notabo

Relq unio e sibi ali ens et modale. Pbabz maie ch fra ff realit qre ff

creantes pnt ut uniant vel miraculose n uniantz, ut clare pbat pntas cu
 audentibz, vcharisticis. Sdo haec maie e n nalt e indifferens ut uniatz

pnt huius qm aliter, huius pnt; scie en pnt ad hanc qm ad alia pnt pnt
 pnta disponit a casu liberi; imo qd nam nalt e ad certa pnta disposita

adhuc e realit indifferens ut pnt huius qm aliter in unio huius, huius
 uniat. Q suppono en huius Qvnta de hanc ad indispone qd haec indifferens

debt tolli et de hanc de unionem p n n tolli q unionem absolute: qd debt
 tolli q modale pnt sub pnta p n e absolute, h e indifferens ut huius

debt solum e uniat actualit ff flatum extremis et hoc int se: qd debt danti unio
 ad unionem de qua sed vcl Qvnta si danti foret absolute: ut igit vcl pnt

actus pnt in finit huius e dicitur, imo unionem ee modale qm pnt multa
 absolute, de hanc modale, admittere.

Obijct pnt nulla e necessitas novae entis modalis genus invenendi in pntiam
 q necessitate operanti ens modale extorquet indifferens extremum ut qd pnt

qm e n adversarij velint notat innumeras ffes in toto aere in pntia
 et in alia qd vcl.

Obijct 2 ff ens modale e indispensabilis de hanc rei indifferens, vcl
 pnt huius ffedo Dei dominio, vcl adversarij debt indispensabile exig

entia qd vcl ad hanc vclabz cu suo pnt ad hanc ffedi supradicte tu occlusa
 qvnta pntificandi cum amore Dei benevole: solum igit adhuc liberi e

dominium Dei quod ens modale potest non durare si illi placeat.

Obijciat quod ratio non est nisi quod nec unio. Ad C. ans. Non sequitur et pari-
tatem quia similitudo v.g. coexistentia est talis denominatio quae formaliter
sola dicitur et entia quae habeant eundem speciem qualitate aut duratione
simultanea. quia vero unio non est nisi formaliter sola materia et forma ipsa in
haec duo simul existere solum hypostaticiter et tunc non est unio.

Obijciat quod si unio est ens modale hoc v.g. non erit totum quod absolute
est modale. Ad N. sequetur quia ens modale iuxta nostrum quipiam nunc
est modale quod dicitur insufficientia ad existendum sine hoc quod indifferen-
tialiter debeat potest autem negativum tunc fit malignanti nam ut dicitur in 2o
dicitur a singulari quibus hoc excludere sufficientia ad existendum ut tunc veritate

potest denominari totum modale. Contra idem positum quale est iuxta nostrum
quipiam nunc ens absolute secundum omnes partes est huius et huius restrictionis
at quia non dicitur totum totaliter secundum omnes partes est huius et huius restrictionis.

In istis quod hoc adhuc erit totum totale et si involvat unionem dependentem.
Ad N. istud quia ista licet quod ad se fit positiva restrictio quod ad nos tunc explicita
est tale casus ut non habet aliam rationem pro se tunc quod non fit ens inherens potest
aliud et idem autem erit ex opposito explicita est ens in alio semper aliud.

Dubitatur primo an unio identifiabilis tunc admodum dubia quia quod haec educi
sua generat? Ad negativum alia sequetur quod quod totum imo ductum a causa
creata est huius diversum a toto quod solum Deus in 2o. in istis ostendit.

2do quod totum totum imo a causa creata ductum Deus non potest solum durare.
Iste quod totum non fit permanens sed fluxus seu transiens pro se huius si ad identifi-
cat tunc sui durabilis ubi valde probabile est identificari haec sequela omnes
videtur repugnare sensui in Aristotele qui videtur manere eodem modo licet
sicut manet huius donec moriatur.

Obijciat quod ad quod nihil mutatur materia quod potest mutare unionem.
Ad C. ans. mutatur materia ad aquam non tunc ad aquam est ad vero si
unio est identificata tunc educatione tota haec pars ad aquam mutatur tunc in
posterius mutationem admittenda nulla est ratio.

Dubitatur 3avo an ratio solum et forma sit unio simplex unio ubi non inter
crediderit essentialiter simplex. Ad affirmativum. Ratio est quia unio est sufficienter
et huius aliter quod est superflua tunc omni unio ex sua essentia fit nexus duo
nunc totum quod si per unam unio materia sit sufficienter unio forma et eadem
forma erit sufficienter unio materia.

In a Theologia qm a pphs. Dubitali s to quid qd e substantia?
 Resol coiter auctor ex Boetio lib. de duabz nis qd sit ultimu comple-
 menti nae qm pphs reddat vel scti ut alij voluit p mun qstioni suffi-
 cigate ad ea eligerari per mu qstioni inqra hu quia nae inqra sua
 dione ta e pphs et ca maly et quieti: hu quia verbu in Christo n
 infuit ut caa pphs in actione humanitate qd nec substantia creata
 autu vry fuyet verbu Divina. Ex hac a completa sufficientia gsequitur
 qd naa scti hnt se, et se existat nec sit communicabilis alteri supposito est;
 Dubitali s to an substantia veri substant? R affirmativel nam de scto
 Patre ex Mysterio scti Trinitatis sed unig paa divina et 3 personalitate
 realiter distinctarum. De humanitate Christi ex Mysterio incarnationis.
 De Angelis ex scto Paulo ad hebreos doctus qm Angelos apprehendit, ait Apostolus
 p semel Abrahae ad venendi. De alijs hly pphs ex paritate rationis. De
 gombolm pphs maly ex sanguine Christi hypostaticis absuato ubi et cadavere
 Christi sepulto. De aaly maly etm separati pphs ex caa separata Christi
 hypostaticis unig verbo n mng qm qm morient Christi. De naa imactm
 pphs existeris ex scto Thoma prima pte qd scto alio s to ad sctam ubi.
 Doctor Angelicus docet Verbu divine in ordine executionis pphs naa absuasse
 pphs humanitate Christi qm tota naa humana Christi est. De unione
 centrali pphs ex unione Christi.

Dubitali s to an substantia distinguat a naa? R sicut certu e substantia
 divina sed personalitate identificari realiter cu naa divina, ita pariter certu
 e substantia creata a naa pphs qm ratione distingu. Pphs imo si substantia
 creata certu naa vry hor, et sicut in Christo sicut naa humana sit sicut
 etm in Christo substantia creata: sequela p e heresi Nestoriana qd est.
 Pphs s do e adu fidei divina qd in Christo sit unig sola substantia seu pphs
 qd si substantia et naa ad realiter ad in Christo quop substantia unig sctm maly
 naa qd deum e heretice hoc en docet Eutiches. Pphs sctio fides nos
 docet a verbo Divino n ee absuata Persona huana s naa humanam,
 qd persona humana pater naa involvit alia adhu pte distincta, nempe
 substantia.

Dubitali s to quomodo compositu et supposito aut se differant? R compositu e
 maia sra et unio. Suppositu vero pater hz tres pte infuer includit
 suppositalitate qd compositu in qm ultimu completu pphs verit.
 Dubitali s to an substantia naa superveniat p complementu pphs verum?
 aa vero hu negativu? R qm certu ee hz pphs personalitate divina ee aliquid

cu' certu' fil' h'ne se veni' Petu' uti et filiu' et spiriti' Sto: ideo cu' veritate
 p' naa' divina de personalitate divina p'ticari in re. 2do qd' personalita-
 te divina distinguat' in se realit' et ideo a' p' una de altera in rebo
 p'adiciari, dicendo v.g. Pater e' filius, vel dicendo filius e' spiritus Sanctus aut vicissim
 Pater q' substantia divina realiter distinguat' a' naa' humana Christi, et Deo
 n' p' in rebo invicem affirmari, dicendo v.g. naa' humana e' substantia
 divina. 4to q' substantia quocunq' creata distinguat' realit' a' naa' creata
 et ideo resp' ista p'onal' invicem cum veritate in rebo p'ticari, ubi paulo sup'
 operatio q' substantia q' se loquendo n' censetur e' operativa et ideo p'na
 qua' operatione denotant' nate p'lerimq' est tribuunt' tribuunt v.g. p'oli, nobile
 tribuunt' naa' humana Christi, q' ad modu' loquendi attinet p' hunc difere
 oportet ex s. litteris, Concilijs, Sctis Patrib' et ex Sacra Theologia. ¶
 Quidam dicit' homo dicit' unde quatuor multiplicat' h'bal? N' ex multiplicacione
 creati, sicut illic q' in rebo importat'. Multiplicat' en' rebo sine obliqui
 multiplicacione sufficit ad multiplicacione' quatuor, nam si eadem albedo
 v.g. qm' quatuor album denominative sibi importat' in obliquo, in 2o n'q'z
 replicaret' in ead' dicit' alba. si vero Ch'ra cognoscit' idem h'balicere q'et
 unig' in ead' cognoscit', quia n'q'z n' multiplicat'.
 Et hinc reddi' no' p'no' casu' n' licet dicit' ad plures Deos p'nos abertos in en-
 sos omnipotentis etc. quia haec trij'm quatuor h'ba' importat' in rebo naa' n'
 essentialit' in multiplicabile. Atq' a' p'one dicit' quatuor sicut et coeternae
 et coequales, quia hinc importat' in sebo trij' substantijs' divinis.
 Reddit' 2do casu' q' dicit' h'ba' dicit' unq' quia n'q'z p'one quatuor p'one
 quae in rebo importat' una' substantia' dicit' vero naa' in obliquo,
 n'q'z divina et humana. q'z naale in sebo e' habens q' d' coeternae,
 ad e' q'z ad sua p'fectione iam ducta. Inspectis quoq' q'z naale in fieri
 quatenus ad a' casu' p'z paulatim elaborat', qua' vero r'agne q'z h'ysim naa'
 p'format' et ad sua ultima p'fectione erigat' licet' intelligere ex tractatione
 eadem h'ba' intrinsecu' qm' extrinsecu' h'p'ere ex his q' d' eand' a' caa'
 moralis, et deniq' finalis. Sicuti s'oma q' d' de op'is naalis, caa' morali

Sectio 14ta
 De op'is naalis causa morali.

Hac in genere quodlibet est quod ab aliunde realiter existens ex virtute propria intentionaliter movetur etiam efficiente ut movetur effectum de se insufficiente ad existendum.

Dubitaly imo an datur causa moralis? R. affirmative plene honor exhibitus alicui movere ad reprehendum: in illa illata ad posse referenda: pensatur quia Deo displicet si aliquis movere ad quodlibet effectum.

Dubitaly et quomodo sit causalitas causa moralis: R. in actu imo est ipsa bonitas, ob hoc quod ab aliunde existens apta est movere. In actu a 2 do est vel actio interna essentialiter et se ipsa recipiens ratione motiva, vel est actio inefficiens productiva effectus, et simul ipsa imperium voluntatis imperium, ex tali motivo actione inefficiente, si ex actio secundum se est inefficiens vel fiat potius propter hoc vel aliud motivum, quod hoc inefficacia debet tolli per imperium voluntatis. Certe dari actiones inefficientes praesertim in bestis. Pluraly imo quia nulla est necessitas in actione externa admittendi essentialiter respectu ad debentem motivum. Pluraly et quia alii Angeli cognoscere potest non alibi ferenda cordium et animarum providentia divina.

Pluraly et hoc alii peragunt actiones externas quatenus solum a Deo dependent sicut quo ad substantiam supernaturalem. Et actio creativa Angeli debet clare et distincte recipere singulos actus ab Angelo et omnimodum ab eodem eliciendo, habet rationem quod procedunt ex supposito quod actiones externas distinguantur a productione sui materiali.

Dubitaly et hoc an de causa moralis respectu boni naturalis in fieri? R. solum de analogia, quia dispositiones sufficientes solum rim quasi movere Deum respectu cuius proprie loquendo nulla datur causa moralis, tamen quod non ut existentia ipsa aut unio substantiali deest, quia in decreto Dei non est ex limitate, ideo respectu huius dispositionis non est causa proprie dicta.

Dubitaly et hoc an est quodlibet ut si dicitur duas agentis et ipsi est. Deum ipse non moveant. R. negative, est enim quodlibet fiat motus non ad effectum ad quem requiritur non in actu, et moventur ex virtute sibi intrinseca sicut dispositiones: hoc namque a Deo recipit effectum, cuiusmodi, cum sine illo deum solum non potest generari. Productiones autem ipsorum sibi indifferentia ad qua attendenda videtur intendunt, determinantur, non solum ipsi quodam aliud exigendi ex virtute propria. Et ideo quodlibet non proprie dicitur causa moralis ad effectum, ad quem non est necessario requiritur. Posunt tamen in suo modo dici causa formalis respectu sui sibi.

Ex dictis ostenditur deducitur in po natural' dari resolutione usq; ad ma^o
 ima, naa en et Quid viderentur apposite ad fine intentu operari
 si accidentia nota destruerent et mox alia penitus similia succer-
 ent si quora possint naturaliter generari: sed quomodo generari ut alibi pro-
 batur patet.

Confirmat si non manerent eadem numero accidentia tunc dixerunt
 agerent in ipsam destructione, debent en nova sua substantiali produca frati
 penne. Confirmat et e contra coe p^o dicitur qd dicitur ad v. monitum
 qd tunc oia penitus accidentia de novo produca, pro se habet en non possit
 ostendi caa eoru creata, non en e agens extrinsecum, quia scire non est
 assequabile ulla nego sed e sua accidentia quia haec non generat, sed
 conturrit, Quid a non agit, nisi ad exigentia reru creatatur, sed hinc
 Dubitat, sicut an non exinde sequatur, mutua prioritas inter dispositiones et
 frum substantiali de novo produca, sicut in diverso genere caant? Sed nego
 tunc, nam in ipso instanti, quo sua produca.

3. B *

Sectio octava

De generatione

Et generatione, alteratione, intentione, et corruptione
 Duplex e generatio substantialis et accidentalis: generatio a nil e aliud qm
 actio immediata recepta in solo natura priori: si substantia produca, e substantiali
 si accidens produca e accidentalis: Dicendum ne sit tota generatio si
 sola sua vel unio generata, e quomodo de noe. Generatio viventi e
 processus viventi a quo vita ducitur, in similitudinem sua. debet
 igitur hanc processio procedere a vivente, tunc a quo sola produca rana
 non vivens e generatio viventi sicut recepta sibi. Sed debet produca
 effectus simili suo proprio sicut ex primaria natura intentione, tunc generatio

ausz, qualis ubiq; n̄ debet ad nutu.

Concilium Tridentinum ad hanc questionem pastoralis, dum ex Verbis
 Agitationis q̄m omnimodam panis, et vini definitionem colligit, nam cum
 miracula sine necessitate n̄ sint multiplicanda, miracula a fortē
 si substantia panis, et vini sine suis auct. et liby. existeret, cum huius mira-
 culi nulla debet revelatio, hinc bene colligit Concilium, substantia
 panis, et vini, penitus interisse. Is certum q̄m verā et realem
 Christi presentiam in Sacramento Eucharistiae post verba agitationis
 a vero sacerdote rite prolata, cum debita intentione agnosceret et
 salubere Chalichis ab omnib; liby.

Alteratio ē motus ad qualitatem quamcumque: proprius a loquendo
 ē motus ad qualitatem corruptivam. Intensio a d. additio q̄m ad
 gradum in eadem ple. fiti. n̄ fieri p̄ deperationem a contrahio in
 hunc ostensum ē, imo quo gradus ut. In D. B. V. fuit auct. sine ex-
 pulsione peccati cum h̄ fuerit sine labe minima, 2do quia h̄c sentia
 sibi contradic. si en̄ intensio fieret p̄ deperationem q̄m varij Et. intensio
 caloris p̄ deperationē a frigore, hoc ipso plus q̄m frigus, erant in eadem
 ple. fiti, et consequenter frigus, intensio.

Neq; fit p̄ productionem novae qualitatis perfectioris. Imo quia habet charac-
 teri p̄ proportionem ad auct. boni sibi peccati non propter hunc auct. h̄m
 eandem calendi in illo ipso instanti, in quatuor prior qualit. d. a p̄m n̄ p̄
 p̄m dicendum de habitu reali. 2do remissio n̄ fit p̄ productionem
 imperfectioris qualitatis, q̄ nec intensio p̄ productionem perfectioris. Itaq; aut
 ferrum candens in aqua immersum remittit de suo calore, et q̄ nulla
 ad eā q̄a destruit, alij q̄m remissio dicitur: n̄ aqua n̄ f̄a
 ferri n̄ auctor n̄a q̄m agit h̄m ad extinguit agentis, n̄a l̄m:
 q̄ remissio n̄ fit p̄ productionem imperfectioris.

Neq; fit p̄ maiorem radiationem: n̄ en̄ p̄ explicari, in quo consistat, nam
 n̄ consistit in productione novae unionis, quia unio n̄ ē de h̄m, cum illius
 officium sit h̄m tollere in seip̄a. Quidem vel manet eadem unio vel n̄
 si manet eadem, idem manens, idem h̄m f̄a ut ē: si nova p̄m, q̄
 intensio r̄m fit p̄ additionem q̄m ad gradum.

Neque scilicet per probationem novam existentiam, non certam et existentiam
 identificantur deinde ad hanc novam existentiam debet supponi
 qualitas vel existens, quae cum pro superiori destruitur non potest intensio fieri
 fieret per additionem gratiae ad gratiam, sed tunc ad veritatem naturam admitteret.
 Neque scilicet effectus educationem, alios, daret, alio ad actionem:
 cum qualitas non potest operari, nisi ad ea ubi: et nihil omnino ibi fieret
 intensio per additionem qualitatis ad qualitatem: quod a primo ad arietatem
 intensio scilicet per additionem gratiae ad gradum: quales a finibus hi gratiae, an homo
 generi tan vero heterogenei iam supra dictum est.

Corruptio est defectio huiusmodi in esse rei: res creata si penitus desinat
 esse, dicitur annihilari: si si ad defectum, dicitur annihilari.
 inu in esse rei dicitur corruptio formalis.

Corruptio dicitur diphthusa si esse qualitatis et dispositionis brevis nomen
 ante, sicut autem in se ad receptionem nova forma, et intentioni ante quae
 corruptio unius dicitur generatio alterius, quod totum homogeneum destruitur, ut cum
 pars aquae destruitur: vel quod sit mutatio totius formalis in aliud formale
 vel cum ex ligno vel frumice fit ignis: cetera, si corruptio totius formalis
 verba eos qui admittunt ista formalia non dubita ulla forma specialia, ubi
 dicitur fieri in morbo hominis, quo in casu operantur manere forma
 specialia, sicut, v.g. carnis, sanguinis et nulla forma specialia de novo dubita:
 quae est potest assignari, quae tunc est, causa productiva forma eadem
 de novo dubita reprobata: in Quaestione pro loco habetur.

Ita nunquam intendit corruptionem per corruptionem ubi ea sola vel
 in fine quiescat: quod est in aliquo destruitur aut corruptum, corruptio
 intendit vel medium ad aliud bonum: sic ignis corrumpens lignum intendit
 sui propagationem, lapis decidens ex albedine cum oppressione hominis tendit
 ad locum sui naturalis: sicut plures videtur esse intendere annihilationem
 vel creatam tunc nulla nova ^{emolumentum} elementum emergat, quia est specialis
 non verum omni potest et independens a suo decreto nulli locum quidem
 debet, si pro plenitudine sui potestati, si creatio annihilare, ubi potest
 res creata, de in abyssu sui nihil et tota alevitate relinquere, vel
 cum incapax sit intrinseci emolumentum ab omni a se distincti nullo modo
 indigne potest intendere corruptionem rei quod magis libere.

Calent quaedam diuina simpliciter corrupti, sicut fructus arborum;
 simpliciter diuina generari, et quod magis prima transit ad nouam
 formam, prius compositum dicitur simpliciter corrupti. palarea facta
 aliqua sicut sequitur uel ad perfectionem mundi non in uel media. Et
 ut facta ipsa, quibus reliqua quae corruptantur, cum aliquo modo sub-
 ordinantur ipsa generari, illa uero corrupti dicuntur, seu destrui.
 Iulius in prima de reflexione et refractione de sphaera uirtutis
 abis.

Secunda septima

De reflexione et refractione.

Item

De Sphaera uirtutis.

Sphaera uirtutis uocalis totum illud habet, in quo est agens seclusi
 in ista actione diffundere: ideo a uocalis sphaera, quia plerumque
 habitus est sphaerici seu circularis, cum possit agens diffundere actionem
 in lineas aequales in omni parte.
 Illa quae sunt intra tale habitum diuinae et intra sphaeram uirtutis: illa
 quae sunt extra tale habitum diuinae et extra sphaeram uirtutis.
 Omne agens habet delectabilem sphaeram uirtutis, uirtutis, nam uirtus
 omni creaturae finis est et delectabile, nec hoc modo frequenter est agere in infinitum
 in seipsum a qualitate sua deformiter uniformiter, hoc est in omni intentione
 prout qualitate in seipsum aequaliter in seipsum quae inaequaliter se habentibus.
 uirtus deformis est uirtus, diffusio, uniformiter in seipsum, quia seclusi, uirtus
 aequalitate qualitate in seipsum aequaliter distantes diffundit. Delectabilem
 sit in proportione, ultra haec proportio a seipsum dupla, ipsa uel adhuc maior
 delectabilem non est. Agens naturale nisi intentione obire impeditur agit
 sicut actione delectabile, quia cum natura nihil agit frustra, et agit sicut
 ad beatitudinem ad hunc uita quae per se obire — linea a uirtute calens

partibus e' brevissima via caru' qua ab uno puncto ad aliud duci
 possunt. si qualibet q' mediu' distat occurrat q'is, utro q' respicit p'pagan
 alia in pte oblique flebet, utq' hac actio reflexa ad cum radij sola
 res e' semel reflectat: pars inq' velut incidit radij directi, vocat
 punctu' incidentia: hui' vero linea reflexa dicitur punctum reflexionis.
 Corpus reflectens seu incidens propagationem luminis ulteriore vocari
 solet opacum, solumq' definiti. Cuius q' lumen a corpore lucido diffusum,
 aut scilicet ab obli' visibilib' missa, intra se n' admittit, transiitionemve
 impedit. Hui' e' opposit' eius diaphanum seu transparent, q' seicent
 visibilit' aut luminis q' mediu' diffusi transiitionem non impedit,
 refringunt h' si oblique in hoc casu incidant.

Refractionis e' progressus qualitatis ab uno medio sp'cio ad aliud
 diversa nae post punctum incidentia fauens angulu', quo in casu
 punctu' incidentia vocat punctu' of refractionis: quia in eo p'mis
 incidentia radij e' a directo suo itinere diffusis, et quodammodo frangi
 casu, qui ad latera alleritru' detorqueb'. si transibit qualitatis fiat
 ex medio densiore in rariu', fit refractionis a perpendiculari: si ex medio
 rariore in densius, fit ad perpendiculari. Unde audivere solet
 q' noster Pater Schaeinerus qui tractato isto opere suo, rosa usoria
 indigetato thesaurum Mathematicum auxil' plurimu' demonstrat
 solen e' nobis mane p'ris videri, qm reversa orat, et supra horizon-
 tem emergat, quippe disti terra ambiret vaporib', sive ad mosp'era
 unde curvo curba vel radiis suos curat linea recta p'olenderet,
 quos p'inde n' viderem, cum n' iam offerent h'ec representativas
 soli ob refractione a soli radij deferent' de nostro oculo q'
 quos det' amur ad eum videntu' an legu' oriat.

In refractione illud potto dignu' occurrat, q' si qualibet p'pagan a
 omnino perpendiculari in plane diversi medij incidat, sine ulla
 refractione recta transmittat: si vero oblique incidat, quo maior
 e' obliquitas linea incidenti, comparata ad planu' diversi medij
 eo maior etu' erit refractionis crescentes simul cum obliquitate incidentia
 etu' magnitudine refractionis, s' n' omnino aequali p'potione: na' refractionis
 p'potionaleit' magis est sicut qm inclinatio. E. g. si inclinatio fuerit 20 gradibus

#

aut forte refractio humoru qd si in linea augeat, et fiat 20 graduum
 si refractio n' erit tm q' uor graduum q' fere quadragesimo et 20
 circit: si vero iteru crescat usq' ad 30, refractio forte augebitur
 usq' ad septuaginta et si deinceps proportionalit. *accelerati*
 q' uor uerum fides e' ca' q' auidet, intensiori arborificatione
 triq' vel remouendo impediens, vel applicando ca' q' si dubi-
 tam sui q' uor. Item hanc exempli declaro: hyeme laquea
 pulchre si tepida, quo frigus aeris, aqua et terra in cubens pre-
 cludit arbori et impedit ne calida exhalatione beneferat, mure
 suo equisita fustu in dura ferant: ha vero exhalatione in homan
 ere exalta agunt in aqua, eamq' suo calore imbuiunt. Ca' q'
 se illis caloris in aqua si exhalatione: ad ca' q' auidet, e' frigus
 aeris, circumferens, eor' ca' q' se p'hibet caloris, id e' exhalatione
 ad partu applicat.

Jam vero astate, ex eadem aqua pulchre si frigida, quo calor aeris
 astatu terram resoluit et aqua natefaciens, efficit ut exhalatione
 calida facile exsistent, uel fit ut aqua ad illi liberata et sua
 sua relicta frigus ex se suo, naturali emanatione, ducit. Pari ratione
 quia hyemali tempore eor' boni frigore circumstante q' uor quibus
 spiritibus vitalibus in partibus interioribus collecti naturae calidam intendunt
 et conuersione alimenti cibis qm' facilius p'ficiunt, qm' soleat p'fici in
 astate. hinc etiam provenit, ut natantes in aqua frigida statim
 incipiunt exsistere, ut p'bat experientia: hinc ueteris q' reddi s'at, cur
 nix terra calefaciat, fructus foueat et defendat, ne gelo adustionem
 creant, hoc eni' ita fit, quia nix densior et mollior, multis frigus
 exhalationibus p'hibet, terra inuolvens detinet circa illis p'fectum
 calidos terra uapores, frigidusq' uentos ariet, ne hec terra herbas plan-
 tas, aut inde aduigant. unde remodo uehementi hoc q' uor et liquid
 ante extraxerit et in quodam auxilio radice germinu' facile debita
 sibi temperameta et uitam planta p'ferant, reddi in super r'at
 ut cur hibernis hepato ualeo calidum multu' obere soleat, et labor
 ent iterumq' frigiditate stomachi, r'at in e', quia a nimio calore
 hepatis, aquosius meatu, q' quos coagorare calor vitalis potest.

et sic formatur refrigerat et parum cibi potest digerere. reddi vero
 similiter potest, quare sicut ceptum sanet infirmitates, uti experimenti
 fit multum quibusdam, qui antea ferebantur, fermentatio, cum apud
 Medios iam desuperant, iamque dolores viti ad flumen per
 arent ut se in illud precipitent, sanati ab omni obvia, haec
 ceptum suum adhibuit, et sic adusto, inuenit. Raro est
 quia ipse sicut magna acrimonia praesens, ac fere spiritibus
 calidus, penetrat facit et aperit poros, et quos sicut exhalares
 sicut ignita iam ante soluta et adusti onem. Pari modo potest
 cur aqua infusa calx auerdat, rari est quia sicut combustionem
 praecedentem adhuc plena est ignis, sicut, quia in glaciis ali-
 quo humido, infusio: adveniente vero humido extrinseco
 aqua, quod attrahit ad se humido cum coagulatione sicut calis, sicut ignis
 sicut solvant et inire quibusdam auerdat calis, deinde sicut
 erumpere tentant, aliqua sicut sicula haecce cogunt in aqua
 et hinc fit illa aqua ad vases corchoria, uti etiam quibusdam in bivio
 sicut cinere, et quos trahit. Reverti potest quare rari, quare calx vely
 in de sicula auerdat. Posterea cur macula in panis erumpit
 ant, vely valde acili, et acrimonia praesens, ut sicut bivio
 aqua distillata, et quia in his sicut plurima particula terrea, quae
 se se infinuans in maculas et fozas, illa dividunt, emolliunt
 et sic facile emundant. quibusdam de fortuna et fato similibus cas, et auerdat
 sicut imo, dicit fortuna

Quaesitio 2da
 De fortuna et fato similibus causis per
 auerdat.

Sectio Prima
 De finibus fortuna.

Quando Multa autem et efficiuntur propter finem aut intentionem causa etiam operantur, et quod aliquid eius modi accidit, dicitur causa efficiens. In casibus liberis vocatur fortuna, in necessariis casus, ut quod fodrens vineam reperit thesaurum. Respectu Dei nihil est casuale aut fortuitum. Potest aliquid respectu unius esse fortuitum in respectu alterius, ut si Pater mittat filium minime quoniam, in arcam in quam venturus est pater, erit illa causa patris neque fortuita quod propter eius intentionem et voluntatem, non a Patre qui omnia illi providit, et intendit.

Causa efficiens varie potest accipi: primo pro forma, quae in causa efficiens, nihil habet effectus productionem, ut est Musica respectu edificantis. 2. pro causa effectus artificialium, qui libet ab artifice, ut est hoc individuum, physice procedat, ab arte in dicitur causa efficiens, quia ars autem taliter artificii in se habet, nec factus potest ab hoc individuo procedere. 3. hinc causa per accidens, sicut pro causa producente effectum ad quem se primo et ultimo non est intentio a causa sed potest hinc loco motus est causa efficiens claudicationis, nam solus locus motus non est imario intentio ad claudicationem. Ad hanc causam potest reduci occasio, quae est causa ex sua propria nulla habens peculiarem generationem cum effectu, vel certe non intendit, directe et positive ab agente imario ad effectum obtinendum.

Hoc sensu familiariter cum hominibus gravi est causa per accidens, quod denique accipitur pro casu active et passive. Casus active autem est causa efficiens effectum raro contingenti, sicut legula est bello cadens est causa efficiens occisionis Patris. Occisio ista dicitur casus passivus. In effectibus causa efficiens solet numerari monstrum ut sunt effectus naturales a rebus dispositione sua sepe degenerant. Potentia est effectus sensibilibus, valde insolentibus sicut est circumstantia, excitatio, terrori admiratione mixta ac plerumque potentes, gravia mala quae probable est eventualia

Nam quodlibet *Q*uod cursum naturae notabiliter corrumpi sinit cum
magno perturbacione caesum aut valde notabili defectu rei produ-
cta, plerumq; nobis indicat rōa sua ob probata et iura divina
temere violata. Vnde minas nobis grandia mala in vin-
dicta peccatorū & huiusmodi effectus terrificos.

Huc etiam spectant omnia, Miracula, ostenta, prodigia.
Omen est prognosticon & signū futuri certū mente solū
vel etiam sensu perceptibile, denotans effectus absentes in genere
opinionē boni vel mali.

Miraculū ē effectus raris supra naturae vires factus ad excitandam
religionem ac Numinis reverentia. Ostentum ē signū rarum
in caelo vel in aere appaens ad indicanda bona iuxta ac mala
sive gravia sive levia cum metu ac reverenti suspitione aut
eventus, sc. prodigiū ē effectus insolitus, sensibilis, excitans magnā admi-
rationē sine errore et combinatione malorum, & potius cum spe et gaudio.
Causa in genere accidentis dividit in 2 hēas, in causa beneficative accidentis
et in fortuna. Causa beneficative accidentis ē causa & accidentis effectū
raro contingentiū in agentibus sine electione sive causa & accidentis
omniū horū ē v.g. sequela cadens e verbo. Fortuna ē causa & accidentis
effectū raro contingentiū in agentibus cum electione, id est in agen-
tibus pler sine ulla in probabili provisione et expectatione talis
effectus. S. 2. quid apud christianos intelligat per fatum?

Sectio 2da
Quid apud Christianos intelligat
per fatum.

Ex his dicitur patet pro quod sit factum in sensu catholicorum.
 Nam aliud nihil est in hoc sensu quam certa ac infallibilis
 Numini providentia, quare omnes imperiores ad eorum finem et honorem
 suas et media sibi optime spectata infallibiliter dirigunt ac ordi-
 nant. Patet etiam quod dicitur Aristoteles, verum est, ubi multum est
 fortuna parum est intellectus, ubi vero multum intellectus ac iudicij parum for-
 tuna: quia hoc ipso quod effectibus aliquis providenti consilio providens in-
 tendit, hoc non amplius fortuitum censeri debet, unde et in illius proverbio
 fuerit, quod fortuna stultorum solisimam partem agat, quod bene proverbium
 ut temere non sit providentia nec veritati disponit, si accipiat
 videtur, ut illi bene dicitur de fortuna alicuius auctoris: hoc patet aliquo
 multa sine consilio temere accidunt, prospera eventus sunt temere
 operanti asperant, ea eventum prosperitatis non minus habet videtur
 operanti dicitur, quam si operans et operis infelix eventus fuerit
 effectibus, cum prosperitatis providentia illi, cui hoc evenit non dicitur
 neque asperitatis, sicut solis, qui ex intentione hoc ordinavit, non
 eventus, sed ex electione colligit, quare si ea ob quae ratione ratio
 et leges providentia sit inspicitur, tunc bene felix eventus consideratur
 non minus huiusmodi est dignitas, quam si fuerit eventus fuerit effectibus,
 patet etiam si fortuna alicuius alicui non pro ea causa respectu huius
 effectibus de accidentibus, ut est ratio numeri generis respectu alicuius
 oris pro eo qui ex intentione vel passivum solum cum providentia
 mittit huiusmodi, fortuna in hoc sensu alicuius auctoris et ipsa
 Dei providentia specialiter huiusmodi gratificationi volente, quae effectibus
 in actibus intellectus voluntatis divina, quae deservit, maiora
 bona alicui individuo, quam alijs eiusdem speciei. Ita ut eos fortuna
 hoc passivum dicimus, quibus haec bona Deus obtingere voluerit.
 Patet quoque discrimen inter eos qui accidunt et eos operantis sunt
 finem seu ex intentione finis alicuius. Finis autem hoc loco finis
 pro ea cuius gratia aliquid fit.

alio in quod Latinos finis scire solet metam seu finem alicuius
 rei quo sensu Virgilius & Aeneidos canit. Hic finis Priami
 laborum, et in iure Quem das finem Rex Magne
 laborum. varias finis divisiones iam supra recensimus:
 praecipuae in finem cui et finem cuius gratia: finis cuius gratia
 e id, quod intenditur & media obtinendum: ut sanitas & medi-
 cinam: finis cui e hoc sanandus v.g. finis cuius gratia si sit opus
 illud de finis finali, obtin aut de finis obsequio. sic iuxta Theologos
 finis finalis hinc e visio Dei beatificatio, finis obsequio e Deus obsequio
 et possessio & visionem beatificam hinc e finem finale, qui etiam ab ali-
 quibus moralis finis quo. Obsequio etiam finis, qui alio e finis prosecutionis
 qui e bonum aliqd appetibile alio e finis aversionis seu fugae, videlicet
 malum, quod effugiendum eligunt, media idonea. Quosdam e finis
 operis et alio finis operantis: finis operis e id, ad quod opus per se et ex
 sua natura tendit: sic finis deificationis, v.g. e domus finis vero domus
 commoda habitatio. finis operantis, qui etiam quoque dicitur moralis, ille e,
 quem operans pro suo libere intendit: ut si quis edificet, vel lucri vel
 gloria comparatione causa, ut moralis e videlicet hanc plenitudinem salutis
 divinis magnificet et liberalis est. Item alio e finis immediatus, qui
 proxime et nullo mediante alio e remotus et medius, qui alio
 mediante obtinetur. Item alio e finis non ultimus, qui ad ulteriorem
 aliquem ordinem. alio vero e ultimus, qui ad ulteriorem alium non ordina-
 tur: seu qui ipse in appetit, cetera a se sunt. finis ultimus alio
 e ex natura dei et per se ad quem cetera omnia referantur ex natura
 respectumque omnem appetibilitatem continent, vel unde natura nihil potest
 appeti, idemque e ad supremum bonum quod soli Deo competit. alio e
 finis ultimus & evidens, ubi bonum quod alio e creatura sibi praesentat,
 hinc bonum ultimum, omnia quae ad illud referunt, quo pacto sicut avari pecu-
 niam, inquam velint finem prosequi. Appetitus hinc finis invisibilis fecit
 in finem Qui est Qui, nam appetens beatitudinem v.g. non vult visionem
 Dei beatificam in abstracto sed in quibusdam deo vidente Deo: unde ne-
 cesse non e, ut hinc finis simpliciter finalis, nam totus hoc v.g. deo generari,
 quod amor, sola unio physica generalis: ex parte finis, qui non debet cognosci
 finis cuius alio, non formam illi appetere illam bonitatem vel obtinendam,

neque illi cognosci bonitas dignitatis aut meritorum, quia certum est
quod in eligendis etiam et in mercatoribus semper bene velle; sicut per
alios solum suum et omni facit super bonos et malos: sufficit quod si faciat
cognosci bonitatem convenientiam, ut ut finis, cum iudicibus capos finis, tunc
ut ab hanc in capacitatem non optamus lapidum etc. rationem per beatifi-
cam, cuius in capite est, quomodo et in hominibus malis, optant, ut fiant boni,
si cognoscimus bonum est, illud est bonos.
Finis est vera causa, quia aliter et movet causam efficientem propter quod dicitur
etiam prima causa subditur huiusmodi mediorum quia adhibetur, dicitur
quod ponit, ipse finis, qui movet, quia est id, quod intentionaliter existens
dicitur causam efficientem ad ponendam media. Hoc est ordine procedunt
causa prima est finalis, etiam efficiens mota a fine, ista mota, ab efficiente
detrahenda, quia finalis, seu sua sustentata, unde respicitur realiter compo-
situm, quod pro eadem in intentione sua id est finis, illud possit per causam
causam et media.
Fallit ex dictis in ultimum, videlicet causa finalis, in alio primo est bonitate
veram vel solum apparentem quia sola bonitas et finalis, sed qua appetitur
solum in seum ob id illud amando, et gratiarum odio sequendo.
Cognoscitur finis realiter et existenti, et ipse cognoscitur, ratio quia sanitas, fulva et
nullum habet esse nisi in intellectu: si ipse cognoscitur in deo ipse finis, sic quod supponit
pro fine, sicut sicut diximus in logica, voce in propositione non affirmari aut
negari de se multo: si finis movet quod media, illa cognoscitur independenter
a qua nullum adhuc habet esse reale, ipsa in cognoscitur et supponit et videtur
in bonitate finis, sed id pro quo supponit a ipse bonitas, finis: cognoscitur igitur habet
se quasi in se legitur et subditur a se ipse, cuius nomine quasi agit in intellectu
et voluntate, verum in eadem modo, ut glugire in in Christiana repub-
lica et lupi rapaces et fures daemoni, solliciti heretici se legatione frangi
pro Christo merentibus, aut yfrituli qui sunt mandata videant, alia ipsi
sunt quos mihi se exponant, quod accedunt a suo se, si in sepe mali
humana solliciti et proderit eius modi legitur esse infirmum et vol-
untati sublevaria bonitatis boni fuerit, in quo quod in se possibile ponunt
unde apparet alii bonitas, deo habere voluntate seu facultatem offerri
moverit, voluntatem se causam, qua obtemperat, ponit et ad illud
appositum. Quare diligenter examinandi sunt fallaces, hi legati

nec tenere ipsi illis appetitibus debet, ne pro bono reali et possibili unquam
 fumum, et grande nihil volentes, Decepto prosequantur: finis si in
 intentione existens et possibilis, ut operari et possibile, et eadem simpliciter
 complementum, vel etiam adiuere omnino ad sui desiderium, imo ad
 adum voluntatis, ita efficitur, ut cognoscens statuat inquirere media
 ad obtinendum hanc finem, quae voluntatis, autem vocali intentione finis.
 per hanc potest debet cognoscens, ut imperet illi huiusmodi
 mediorum convenientiam in questione et hinc in quibus et quoniam illi huius
 examinat diversa media quae huius et nunc adhibenda sunt vocatur
 queritatio, quae ubi ostendit querenti, vera sectione v.g. esse necessaria
 et ad hoc requiri operam Chirurgi hunc quero vocari v.g. famulum
 si aeger amplexibus valeat medicum, et quidam quod velit illo alii, huius volens
 et, vocali electio cum quod quinquaginta alii actus voluntatis, quo imperatur
 executio mediorum in qua initium fit ab ultimo e.g. Imperator seruo
 vocali, Chirurgus, dum cetera separant, necessaria, tandem ista verba
 operi, alii ad applicationem huius medij restituit famulo, et ex hac
 recuperata nihil gaudium et delectationem, perquam in oblecto finis
 ager quiescit. Omne hi actus prout dependunt a prima cognoscere finis
 sunt tunc suo modo effectus ipsius finis, et hi actus, qui dependunt ab amore
 et intentione finis, quales sunt queritatio et alii, et imperat, sicut
 electio mediorum et reali, eorum executio et effectus finis, prout dicti
 quae fieri sunt per finem. Tandem ista reali, possibile finis, et gaudium
 et delectatio ex illius possessione operari, et in aliquo modo dependunt ex
 amore et intentione finis, quales sunt voluntas a huiusmodi, quae applicata
 et mota per amorem et intentionem finis, prout huius in effectus finis, quos
 et cetera duntaxat ordinari ex amore et intentione finis in quo media
 ad eum obtinendum.

Quidam ex his effectibus se ipsi referunt ad ipsam finem, cuius modi sunt
 actus illi et voluntatis, qui habent essentialiter respectum
 ad ipsam finem vel desiderium, amor, electio finis, etc.

Difficultas maior est de ipsi effectibus entium quales est v.g. ambulatio
 facta propter sanitatem recuperandam, elemosina vel precii facta
 propter obtinendam felicem mortem vel aliorum huiusmodi de viciis favoris.

Consequens igitur eiusmodi actus externos dependere à fine per imperium efficaciter volens effectum pendere ad talem finem. per imperium efficaciter illud deest voluntatis; et ad probandum effectus dependere à tali voluntate: Atque postea implicat ad talem externam non pendere à fine.

Obtinetur Exemplo. si quis de elemosina per felicem mortem obtinenda vel ambulat per salutarem postea tali actu voluntatis detrahens ipsam loco motivam ad exercitium elemosinae et ambulationis, hoc etiam quod elemosinae haec ambulo non ponit in sui effectus salutari, in tanta aut felicitatis mortis desiderata, ut ab ipso non pendere, igitur in dicto complexo quodlibet causalitatis causa finalis in actu est.

Quod si hoc imperare efficaciter ambulationem externam per salutarem, et per ipsum eo concurrere ad ambulationem non per salutarem sed per alium finem s. g. ut pauperi succurrat per elemosinae erogationem, hoc in casu ambulationis non pendebit à decreto ambulantis, sed à Dei voluntate, à qua cum sit efficacior quam decretum voluntatis humanae, et per alios effectus cum fine. R. in casu in quo Deus non solum se habet per misericordiam sed ex speciali quadam complacencia effectum intendit per salutarem finem, actionem illam externam pendere à speciali fine dependente à gemino decreto in casibus vero in quibus concurrat Dei inquam quod mortuum sequitur discretionem et volitionem creaturam ad illa externa, prout sola tali voluntati humanae decreto pendebit à fine, quem tale decretum per talem actionem externam intendit, quae propterea etiam honesta in honestate dicitur, prout operans male vel bene. Concursum Dei parato usus fuerit.

Præterea, nisi dicatur talis actus externa mediante voluntate creato per
esse a fine quem talis voluntas intendit, nulla actus externa honesta
aut inhonesta dicenda est, cum quousque in eo actu dubitare possit quousque
an non Deus talem actionem in fine optimi ordinavit.

Quam moralem quod idem decretum quousque existimus: est actus moralis, id
quod movet ratione bonitatis, inordinata: eiusmodi causa moralis pro
actus meritorum inter æterna, qua inter æterna est merces, et coronat
meritum inter æterna: dicitur causa moralis, non quod sit, pro dicta causa
decreti divini, quod utique nec creata nec in creatura causam habet
hoc ipso quod decretum divina probabitur identificata sicut æquale
cum Deo ipso, uti solentur in prima sententia Thomæ per quia
digna sit tali premio, et illud proinde aliunde existens decretum.

Potest autem esse, quod aliunde existens est medium ad operationem æternam,
sicut proinde dicta causa moralis, videtur esse. Quæstio de hoc, non quousque
in talibus effectibus est premium operantis, ut est gloria æterna respectu huius
iusti, id est filii Dei adoptivi vel amici Dei in aliis effectibus non est premium
operantis, quale est effectibus moralibus respectu operantis. In aliis
effectibus ex se aliis proinde attingunt diversa motiva ad præ
miante, unum in alio proinde, unum ipso, aliud alio modo. E. g. Rex
vult promovere ad gradum proinde, belli Ducis aliquis proinde præclara
belli facinora si in aula Regia venerit, non proinde ad adventum
belli Ducis, ut proinde in moveat ad præclara virtute belli Ducis, quoniam
adventu eiusdem, iam an alio adventu in Regia sit dicendum causa
moralis, an vero quibus finem proinde, eo quod sit delictum ad collationem
dignitatis, et quousque in proinde casibus se bene tenet proinde proinde, proinde
et proinde nota hoc quod bene sunt merita, ob qua proinde ut dicitur nota
decretum effectibus, quousque videtur proinde de hoc quoniam de se, melius igitur est
loqui cum multis, quoniam et bene sentitur cum paucis. Quod in aliis
questionibus de hoc bene notandum est.

Item ut breviter alio aliquid de causa ideali dicamus, fieri est esse pro
ad cuius similitudinem aliquis sit ab agente, quod sit delictum finem.
Ad idem igitur sequitur, ut sit talis pro, in quoniam induens artifex ad eius

similitudine ipsi illi conformet, et animo et intentione illud sine
 idea conformandi, reducitur ad causam efficientem et finalem; ad efficien-
 tiam quia delectat et complet illam ad agendum, ad finalem vero quia
 exprimit formam conformandi efficienti. Distinguitur a finali, quod finalis
 movet ad finem, et elicital voluntatem secundum bonitatem
 praecognitam, in ea vero dirigat agens praescribendo modum operis ex
 merito faciendi unde se tenet ex se intelligitur.

Hinc patet eandem rem sub diversis considerandis habere rationem
 finis, et exemplari. Eadem enim effigies Christi Domini videlicet existens
 in ivo delectat delectum, ut exemplum ad vocalem eius existentiam.
 Eius vero bonitas movet voluntatem, ut potentibus executivis eius deum voluntate
 et efficiencia imperet; ars etiam distinguitur ab idea ars enim habitualis
 inclinatur ad cognitionem, cuius idea est obiectum versantes, unde idea obliqua est
 obiectum ipsius cognitionis practicae. Qualitas in ultimo est aptitudo ad dirigendam
 effectivam operis, quae aptitudo consistit in similitudine rei representatae
 hinc potest apparere, ut prohibita. Qualitas in actu est ipsa actualis
 similitudo, sive ad causam efficientem, sive operis, ex intentione artificis producta.
 Unde sufficienter patet, ne fallor de summo in illa causa, quae movens est causas
 agentes esse finem, uti patet in hoc et angelis.

Disputatio 5ta
 De
 Motu loco intrinseco et extrinseco
 Quaestio prima
 Quid sit motus.
 Sectio prima
 Varias Definitiones Motus.

id est in danti in rem nãa et hã solet explicari cõa in ordine ad illos
ut pueri fortiter: alig eni miz explicandi n̄ hupere.

Dico et alijs illud habu inane et imaginariu n̄ quicquid, quod sit
causa quale restã hãc e in loco + sua formã reale, qd n̄ dicitur explicari
hãc fra + illud inane. Rf. b. dno N. gleya quia hõc istu quod dicitur,
quod sit alio loco in quo res + formã e dicitur. Rf. gleya, e illud spatium
himmensum, qd vel auctu gleya, vel quicquid. Residuo quod habet ubi
causã, diversa classis, p̄stante diuina ab hinciam unde distantia est
relas p̄cedimentalis de qua in Questionibus loquor fãcti egimus
dicitur hinciam diversa classis ut a unius rei distantia ab altera fãcti
et explicari p̄bet, p̄stante hinciam certa puncta fãcti cali, puncta ut
circuli auctu et distantia in ordine ad qua res ois distantes per
ubicaciones diversa classis explicarent: sic p̄ntemus explicari in loca ubi
p̄stante alium p̄ntem ad inuicẽ in ordine ad aliquam p̄ntã ubi
p̄ntẽ hãc n̄ sequit, quamlibet ubicacionẽ p̄stantã hinciam respectu eẽntialit
ad illud p̄ntã, quia si Deus cocõp̄t p̄ntem, cum negatione, alterius
rei p̄ntis cocõp̄t p̄ntẽ in loco et p̄ntem. Deo p̄ntẽ hãc fra
sine ulla consideracione ad aliq̄ p̄ntã, si hãc ignorante, distantia ubi
ab altero eandem fãcti uelut, dicitur illam p̄ntẽ aliquod p̄ntẽ et in ordi
ne ad aliquod p̄ntẽ explicare, fãcti fãcti cocõp̄t p̄ntem p̄ntem fãcti
p̄ntem fãcti.

Notandum e locum intrinsecu fãcti ubicacione e reale distantiam a
re locata et loco extrinsecu. Vt nuper agere de miz et hinciam p̄ntem
Negõ e meta negõ in distantia p̄ntem, distantia a fãcti modifi danti,
p̄ntem p̄ntem quo ad p̄ntem membru Roma v. g. existit et hinciam fãcti
existit et hãc n̄ e Roma, qd hinciam fãcti e Roma e aliquid aliud
quam illu et Roman existere.

p̄ntem quo ad reu membru: negõ e n̄ eare, n̄ loci extrinsecu et locali
ut manifestu e qd hinciam n̄ e Roma e illu hinciam negõ e rei, quam
hinciam, si e Roma, qd hinciam Roma, et ibi e aliquid reale, n̄m fãcti
causã qua hinciam in distantia hinciam, ut sit Roma vel n̄.

Negõ dicitur e Roma p̄ntem negõ e negõ, quia negõ negõ e fãcti
aliquid reale, negõ e negõ hinciam e istu hõc. Jam ostendo qd sit
miz: ubicacione e fãcti extrinsecu rei reale existenti, qd eẽntialit e fãcti
loca fãcti, qd e miz. Vnde uelut p̄ntem ubicacione n̄ p̄ntem fãcti, qd sit p̄ntem

si uno eademp ubiatio pot replicari daretur processu in infinitu, vel daretur
ens essentialit replicatum: utroq sequela e absurda, qd ali: pbat sequela si
ubiatio e qm fuit hic conaalis dicit replicari ne translatio Constantinop
hui dicit ubi gffidui e ubiatioe gffidui soliditatem, et hoc dicit p idem
fundamenta transferri huc e ubiatioe alia C, et si in infinitu, nisi qd
ens veli, ubiatioe unam essentialit in utroq locis simul existente, qd vel
admittere ens essentialit replicati. S. 3 de loco extrinseco.

Sectio 3tia De loco Extrinseco. C C

Ita e immobilis superficies qm gffidui, di alioq duo locum mate et spate
sive ubiatioe e qm superficies sit immobilis. Si superficies, quia locus et
locus dicit ee simul et hoc immediates se tangere, utiq a sola pona
seu ubi superficies, hinc ita dicitur locus: ubi et qm superficies e ubi locus et ubi
us ubi nemo solat querenti ubi res sit, respondere, se ubi in cubo, in aere etc:
quia e cuiusmodi interrogaciones n filius querere locu pprie ad eum:
Proterea cum locu pprie ad materialit se habet distantia n poma sibi explicare a
quanti, nisi e alio res qm res nullores et quatu distantia a quantu illi pma
memoratis, q se ali quo no sit nota, idco e compendium sola res notione, nomi
namq, quia sibi, sibi ubi equal cubo, que inter tale locu eum, et pprie int
cedunt hinc si interrogant ubi sit Academia et in academia et simul
interare, ubi est Responso vel quoniam et sibi fuerat querenti.

Sectio 4ta

In una vel plures ubiaciones dentur in toto

Et an aliquo creatum pot ee nulli

Nunc dant ubiatioe in composito, Et Nunquam
pbat fante pro ubiatioe e pma et ubi creati, an quovis res distincta ubiatioe velut
ffim falsionu erigit, Quidam cum bre causa pma oia ubiatioe e

de ubi ratione quantitate, quod calorem si fuerit fluxus. *R. N.* sequelam ob rationem
daturam. *R. 2.* potest Deum relinquere in hoc loco solum quantitatatem
repleant, ceteris calore frigore etc. in dato casu sequeret, et ad aduersarios
repleantur esse hic, quia daturam igitur ubi ratione hic, quod in die non est, ut
supposito isto casu est manifestum.

Dico casum esse impossibile, quia unio essentialiter exigit, ut ubi ponit unum
extremum ponat et alterum. Sed contra est unio est in radice inseparabilitatis,
et se quidem exigit, et proferat, sui extremis, sic Christus carnis in Eucha-
ristia non habet in Eucharistia ubi ratione eandem quod habet in Christo seu unita.
Rationes humanitas Christi in unione hypostatica non debet esse proferens verbo, ubi
absoluitur, quod est proferens, ubi fides certat, quod non est de ratione unione, et se, ut
ponat unum extremum in eo loco in quo est alterum, et si simpliciter non remanet
ponit unum extremum in loco alterius extremi, quod si verberis ostenditur.
Sicut duo plures nam vel quantitates, inter se ita videtur, ut a se igitur sinistra
de verberis dextra, repleat iam B et ponat etiam verberis sinistra ante se ut hoc
sit quasi in medio, et tam ex parte dextra, quoniam in se sinistra ante se
repleat ista B in tali casu repleat B et non repleat, et quia unio quod in
certis in hoc B et si plures non est exigere, quoniam ut verberis B sit ponit in hoc
et hoc a repleat, licet ista non repleat, quod si datur unio in res hanc
feribiles, ita ut una repleat, altera non repleat.

Dico operationem hanc in procedere de unione penetrativa, non
de extractiva. Verum huius responsionis rationem libere audire.

Dico forte istam operationem unione non exigere sua extrema esse simul
in eodem loco sed in vicinis in et in quibus, intima vero partes omnino
esse simul penetrata extrema. Sed huius ita patet evidenter ubi ratione plura
non consistere neque inaequale in unione, sed esse aliquid, quod exigit ab hoc
quia extrema esse penetrata iam finaliter induit ubi ratione huius, quod est
quod non quod exigit hanc penetrationem exigit ubi rationem ab his quod est quod ista
est ubi ratione finaliter, neque finaliter, alia, et regeret si ista, nec si, et sic
non huius vis, intima nisi et ordine ad se ipsa, quod est negatione.

Obique veteris Cuius hinc Comptono centia et possessione finaliter

quod ut volunt hoc creat et nullibi et nunquam; hoc a oia ex his
est absurda.

Dico; res existit proportionaliter ad ubicationem sui, quod sicut Deus imperio
hunc effectum, quod si fieret, existens res et sic est nullibi.

Ad. Quam non potest esse sine quodam suspenderet, ita ut neque solus, neque
cum creatura tali simul aliquid ubi locum et ita reddat finalitatem
existente in aliquo loco. Hoc autem hoc non potest fieri, supposito quod Deus velit
existere hanc creaturam et tunc paulo supra allata.

Neque obest, quod prioris ratione non datur ubi esse, nam non datur, non negat ubi-
cationem pro loco instanti, sed in instanti, eam non proportionem ad se ipsam,
neque sui ipsius esse eam non rationem. S. S. de replicatione

Sectio 5ta

De Replicatione.

Deo hanc ab auctoritate cuiuslibet aliquo populo unius, seu in duobus locis
definitive. Una est definitiva et altera circumscriptiva. prior est
quod res existit tota in toto, et tota in qualibet parte, ut ad tota
est in pede, et tota in capite, quod quod sentiat. Catholicus, qui illa
collocat in in glorie pinedi sui consensu. Circumscriptiva est qua
res existit tota in parte quodam limitata in parte a parte non tota
sed secundum partem totam, sic Christus existit circumscriptive in calice
definitive a in S. Eucharistie sacramento.

Controversum quod Catholicus an res replicata sint in utroque loco
sint circumscriptive existere. Multi respondunt affirmative
quia sicut duo genera penetrati quibus unum existit et extra alterum
quod est possibile replicatio circumscriptiva. Sed magis affirmat est non
si potest eade res circumscriptive in aliquo loco et definitively in

plus qm curu scripserit in utroq, cum qd prius pot fieri etia postea
 n resignabit quia replicas prior sequuntur duplici exigentia
 nec illi impioris qm se hbt ut ponal, tm in unoloco, cum nulla
 res exigat ee in duobz locz, discontineis et patero quo se magis
 exigit hbris compeleat sibi sequa et pta collectione, posteror
 a replicis unu tm exigentia naturali resignat, qd prior magis e
 mica et neca quodammodo ghoria vel pte exigentia neca superans
 qm altera.

Notandum vero huiusmodi exigentia n venise, neqz intelligi
 exigentia seu appetitu que dam rationabile que res inanimata,
 et irrationali hbris no possunt intelligi exigentia quendam nature seu ius
 ad proprietate et passionis sibi debita. Hic legitur in vita S. Tr: Clara
 Indratoru Apostoli, ubi et in vita S. Anthonij Padavini, alioruq
 Sanctoru, qd hi simul et semel sensibilibz atqz adeo curu scripserit
 in pluribz locz discontineis visi fuerunt.

Alij vero putant talem replicatione ee impossibile, sicutq ad allata
 arguta, Josephum ad ultimum re factu fuisse visionis honesta
 ab Angelis, motu ferreor vel angelos efformasse sibi ex genere gen
 lato homo itis, huiusmodi etc: Vera haec et similes visiones n factu
 faciunt neqz se gforme, hystoria Autoru fide dignoru et exceptione
 maiori neqz se gforme, factu fidelium, que ex lectione vel narratione
 talium hystoriaru solent gisera.

De his hac questione falsificari pnt eiden, que iudicary de definit
 chone veru ex positione curu scripserit in duobz locz, questione
 en costu hypotesa certi amplis n pnt, an n forte Calus fit unum
 panem, aut totu oceanu unice quia aqua valde magna qm fit
 unice. Et j retorquet argum in replicatione definitiva, qm n possunt neg
 are qd fit Caltholici pnt Mytheru S. Euch: na pot ee una pars aquae Calic
 definitive replicat cur qd parit n dubitatz, an mare fit unice aqua

quibus an n̄ forte calum et terra unicum sūt quālibet indivisibile
 quibus cur n̄ dubitamus an n̄ de id qd videtur qd comedimus
 sūt mera autē entia hōiata sūt, sicut autē entia absolute
 Eucharistia? Quibus, quia nōb̄ n̄ q̄rat de ullo miraculo
 sine ulla formidine aut dubio, ex adaequata locoru distantia
 inferimus, sicut deprehenditur, sicut in illatis infantijs: hoc nos
 efficit nos diuina.

Verby sicut replicata n̄ angelis in ratione virtutis intrinseca per
 replicationem, multū sūt in casibus res replicatae plū sūt qm̄ n̄ repli-
 catae. Ratio prioris ē quia cum virtus sūt identificata cū ea sicut
 realit̄ n̄ multiplicatae, cae replicatione sūt eiusdem virtutis et repli-
 catione n̄ angelis. Ratio sicut ē, quia virtuti ea sola debet ap-
 plicari huius defectus, tollit replicatione, q̄o replicationem
 res replicata plū sūt quam sine replicatione. Tunc maior ē certa
 minor. Ita, ratio aut n̄ videam Turcorum imperatores v.g. qd n̄ lingua
 eorum palatium, qd n̄ videam musicam turcicā ē defectus applicans
 sūt huius defectus, sūt tollit replicatione, q̄o in hoc sensu replicatae angel
 virtus, id ē, sicut, ut sicut audire quibus Turcos sūt sicut applicat.
 Hinc debeat, imo hinc debeat n̄ pot in hoc loco ratio in certis
 audire in Turcia audire aut aliq̄ operatione exercere
 quā in hac urbe n̄ forte exercere, sicut hoc replicatae capite
 debet v.g. in Turcia sicut in hinc apparet caput distincta a
 toto, duo apparet, videt in caput quatuorlibet lapsu in terra
 sūt Unionis destructione et absentia ea, ex cuius defectu sicut pondere
 commutat, sicut hoc simpliciter etiam est motus et hinc et ibi, quia
 defraudat unione sicut utraque vita sicut nunc et sequentibus. Hinc
 n̄ idem hoc in uno loco generaliter sicut fieri et simul celestium in
 sumo. Hinc n̄ sūt nec de potentia absoluta an in uno loco amara sicut
 et in alio sicut, in uno ē amicus et in alio ē inimicus sicut

hoc horum omnium est, quia defectus virtutis ad aliam actionem simul
 exercendas non provenit ex defectu solius applicationis sed ex defectu
 virtutis, eam non habentis, simultate potentia, siue non operantis, simul et simul
 pro eodem instanti ponere eiusmodi effectus simultaneos, cum illa forte
 hequent, sicut in actu fidei, quo simul habet etiam, sicut obligatio
 et oppositione talium actuum: certe si quis in uno loco potest esse amicus
 Dei et in alio eisdem inimicus, potest in uno damnari, et in alio
 esse salvum, quod vel cogitare est impossibile.

Deinde etiam Patrum replicationem Romae fuisse huiusmodi quae fuit
 Romae, nisi fuit ad hunc, quia in dato casu non verum est, si
 in ea huiusmodi, non autem verum est ad hunc existentem ea latere: quia
 ea huiusmodi existens est eadem ipsa quae Romae existit.

Deinde etiam si Alexander per unum coronae urbem nostram
 strito, gladio ungeret, potest omnes hostes efficiere si ipsum pariter
 unum coronae ungerent: quod si in cum uno quoque hostium, et
 pugnantium est cum talibus generis non potest. Hoc est, quia neget
 in primo casu maiore conatu ad omnia quam ad unum, multum appropinquat
 onem, sicut appropinquat omnibus, quibus penetratis ac unum caput dicitur
 cheret in solo a casu ideo non potest omnibus militibus resistere, quia
 replicatio non auget vires oblectantis;

Deinde etiam uni cum aqua guttam replicatam non videri potest fieri vis
 navis ac trisemes quibus grauius. Troiam obsederunt ad eamque applicare
 quia aqua gutta per replicationem non acquirit maiores vires quo, in ad hoc
 navigia ferenda requireret: unum enim panis non sufficeret alendo exercitui
 Hercij aut Parisi quia nutritio est actus vitalis quodlibet in solis aali
 abis, nihil autem unum panis non potest in gloria Troiam quod sine novo miraculo

Deinde etiam si supposito mirando replicationis lapis poneret, in aere, in loco
 et simul in linea recta versus centrum terra, inferis etiam poneret, in fundo B

vitri pleni argento vivo, qd gnaalit' abbt in eadem linea recta moveri
ex d' deotum, et ex d' fultum donec sibi occurreret, ad eop' movet
motibz diversis; nam sicut lapis in aere petit descere, ita in argento
vivo aut plumbo liquato exigit gnaalit' descere, sicut qd dicitur.

Quia uno eadep' res pl' in 2 locis qm in uno, qd dicitur pl' potest
in 2 locis, qm in uno tm. Et si pariter, distinetur qd res
existens in 2 locis, aequaleat 2 equalit' scilicet distinctis, n' ite
existens in 2 locis: sicut ex paribz v'g. in 2 locis velle, duo gl'ia
distoria amare Deum v'g. et n' amare Deum, et gratia, qd hodie
et n' es gratia, qd vras, qd aequaleat 2 distinctis.

Præterea si res pariter inter locum et sp' abbt uno eademque res
in uno loco posse existere, et in alio n' existere, sicut in 2 locis
pl' et n' ee, qd si existeret in uno loco, et in alio reg' loca n'
existere, pro eodem instanti existere et n' existere, qd est absurdum.

Præterea si eadem res in pluribz locis, in p'el' possit in pl'ibz locis
figere, sicut a Deo collocaret in tot locis distinctis, quod aequaleat
eand' totu' sp', qd a seculo integro ad hoc instanti, qd fluxit, et eand'
illud p'ce operari, quod quid operari p' hoc v'g. qui hodie et hodie
preterito existere, qd utiq' res, et falsissimum et absurdissimum.

Quaestio 2da
De
Vano
Sectio Prima

Quid sit et an possit dari naturaliter?

Quod quæritur in rebus, quæ sunt de necessitate a philosophis vacuū, deest
ad inani, quod hoc sit casus diei et noctis sive determinatio sive delectati,
tale inane sive spatia imaginaria extra uniuersum.

Natura vacuum non patitur, quia vacuum destrueret naturæ dignitatem
sicutque bono ipsius manifeste contrarium, hanc naturam inferiora non possunt a
superioribus agentibus recipere reuersum, quod gloriatur, sicutualis ad agentem ^{vel sicut ad}
patendum.

Sicut postea vacuum calefacta corpora sunt inflantur et aliud frangere debent
aut agere indifferens sine medio, quod fieri naturaliter non possunt uti supra
probatur. Hinc docuit philosophus, hanc mundum inferiorem superioribus
rationibus in celo et aliter, debet esse quædam ut ab eis regi et conservari
sunt, quod bene notandum est ad intelligendam mentem celestem.

Quod in experientia confirmant hanc doctrinam, patet auctoritate ferè
Tome peripateticorum qui de vacuum significare, si in latera solium vide
mus, dicitur non fore, nisi aditus patet aëri, quod subingreditur debet ad impediendum
dum vacuum, si franguntur formenta bellua, si duo igni, et globi, et ipsi
erumpit aër sicut, ubi in eorum locum ferre nequit, nempe si foramen si
quod ignis immittitur, et repente a quodam corpore obstruitur, impediente in
aëris, pari celeritate subintrare conantur, si impulla vitrea aut vitæ
bestia aqua, vel etiam oleo repleta, undique diligenter obstruita et frigida
aëri exposita franguntur, ut obstruito aëri aut liquore congelato aliud corpus succedere
possit ad euersionem, vacuulataque.

Si ad impediendum vacuum leuia quodam deorsum, grauiora a mouentur
superum quomodo si fistula abstracta aëri videmus aqua descendere
quod non fieret, si vacuum natura impedire nollit. Iste videmus aqua retineri
in vasis irrigatorijs, quando huiusmodi Experimentum deiglo clausum fuerit
Hinc oritur effectus tam mirabiles in hydraulicijs, quod aqua superum
veluti cogit tendere ad impediendum vacuum unde et fontis hanc

varij generis, quoniam solent, si aqua ex radice monti in opposito melle
 plum & iij. caumen cum beneficio tubi alicuius curri, hanc nimiam
 facere. Primum ut oculodant, tunc extrema iij. officina in ea superiore
 tibi tubi tibi reflectat aqua & foramen postea diligenter obturandum.
 de deinde altera officina in forate melle melite vacui ascendens, defluet
 si in sit alteram modo iij. officina sit aliquantisper de seipso eo, quod forati
 immergitur, similiter fere instrumento vian et aqua est oleo huius
 exhaustio sit, et in aliis transfundi ubi quotidiana monstrat experientia.

Ladislao

Opposit se huic doctrina. Ob eo Valerianus Magni in epistula quod
 ad hunc Galoniam Regi inscripsit, sequente experientia asserens quod subit pbari
 per vacuum vacuati dari quia hunc alioque perhibetur quod vehementer in-
 hibet sibi de victoria in se attendens.

Impletur hydragium tubi huius pedum plus quam unum ad libitum
 huiusque alteram extremam sigillo saccharico sit obturatum: deinde
 quae sit e aperit apposto digito immergitur in aliud hydragium
 quod sit in vaseculo hinc hinc erigaturque perpendiculis diem sub
 hinc digito hydragium ex tubo descendat. Nec in eo reti-
 nebitur, nisi ad altitudinem duorum pedum vel cum v. pollicibus
 per relicta superioris sit vacua, cum absignari nihil possit quod subeat
 in eius locum, quod signatura vacuum pbari. *R. superiorem illam
 huiusque n. ec. a. gorem vacuum.*

Dices atque nullam in ibi videbitur corpus. *R. quid inde?*
 Et in vitro exhausto nullum videbitur corpus, quod cum huius
 tibi dicendum erit dari in vitro VACUUM.
 Consentiet quidem Moyses et Menelaos negabunt *Ob. hi cum
 Arle.*

Tam ostendit varijs experientijs, quod in praedicto tubo delit
 aliquod corpus etiam si illud non videtur: quod si fuerat in ea tubi
 parte fixata carbonis vesicula, hanc mirum in modum intumescebat

Secundo candela accensa a motu uni parti ubi translucet
altera, qd in medio tubi ubi est debet esse lux aliqua lucem reci-
piens ut eius flamma est qd lux veteris propinquat.

Tertio si in tali tubo suspendatur nota audiretur tinnitibus, qd debet
dari in tubo corpus receptivum soni.

Quarto si quis fuerit modicum foramen apertum in tubo statim
effluit volat Mercurius ex tubo, qd prius non effluit nisi metu vacui
quod metus postea cepit aere per apertum foramen subintrante.

Quinto si Mercatorum non horret vacuum cuius flamma dependit ad certum
statum tubi et non effluit volat. ratio Hec Valerianus secundum sua
opinia difficile inveniet.

Pro hac mota manu calida superiori parti ubi defendit argenti vivum
illa remota rursus ascendit, cuius rei ratio alia a signariis est qua
quod aer ubi superiori parti rasciat per calorem et illo remoto
interim gressetur, qd debet aliquid dari in tubo, haec rationes suffi-
ciunt ad refutationem experimenti aliorumq; similium, quae
Hec Athanasius Chirchelus, Hec Cornelius et alij
per integros tractatus disceptant, discepta nervose refuta-
vant arguti, tam ab auctoritate quam a ratione petitis.

Obijit 2° vas cinere plenum in caput aquae qm sine cinere, doluit
vini in caput cum vitibus qm sine illis, atque haec fieri in quibus sine
vacuo aliquo, qd etc. Hic si haec experientia sint vera et auctoritate
dicendum est vitum in vitibus similiter cinere et aqua gressari ut per
experientia teste Hec Mauro, nam ex aqua cinere admixta refullat
quis valde densum et grave, deinde multum aere, qd prius latebat
in cinere statim exit post infusione aqua quia felicit aqua ex poris
cinere expellit aere prius latentem; deniq; multum aqua evaporat
et hucus eva refullat in aura.

Denique ex dictis, prius suspensa tubi medio vacuum a non impedit prius
rasciatur aut gressatur, ut plerumque cineribus in vis aqua pleni coniectis.

lentis, et in generali mobili, n̄ p̄sentis, transire de uno loco ad alium
 n̄ transitio medio: et n̄ sola medij residentia ut q̄m volant, n̄ alia
 movent, modo tardij modo celerij modo in eodem medio q̄o ut ip̄s lubet,
 proterea q̄m cui impulsus, injunctus, veloxij fectij q̄m idē mediū q̄m si caret
 tali impulsu, q̄o velocius, taly motu, n̄ detral, ad aquatē a resistētia medi
 ut p̄bat Aristoteles fingunt, ad detral, mensuram motu, et si inbitue
 ora videt q̄o ut d̄ngeli solent videre inferiora, q̄o p̄m a resistētia
 p̄m a virtutibz limitata, q̄o virtū limitata ē q̄m a d̄ngi motu, sicut p̄m
 sed q̄m lubet q̄o p̄m est tardior, ealy n̄ ē ad aquatē motu, sicut p̄m
 no. Quorū h̄ resistētia q̄m, obvi s̄t q̄o p̄m ealy motu, tardior,
 negat q̄m et p̄adare p̄bat Aristoteles experia, q̄o d̄r ealy inter
 p̄m: q̄m d̄ experia, silam plumbeam intro aquā t̄nto motu m̄m
 gravitate, q̄m ponderi, s̄t illa moles aque, que occuparet eadē locū
 sila: & q̄m si moles, illa aqua pondi, s̄t illa d̄ngi unidū, sicut sila in
 d̄ngiarum ponderabil s̄t in 50 naues.

Eadem h̄ p̄portio ē int̄ velocitate et celeritate in motu facto q̄o eam
 q̄e gravitate, unij motu, ad gravitate alterij: experia en̄ q̄m si duo
 sila eadē magnitudinij, d̄ngi in pondi, quorū una s̄t 20 celer
 20 pondi, cadant ex alto gradate in ita celeritate, superat alteram
 ut in illij celeritate alterij tarditate superet, quorū sua gravitate alte
 rij levitatem superavit.

Quis p̄mo q̄m hanc q̄lusionem, n̄ p̄ ostendi ealy determinativa, cas
 motu in vacuo, vel hanc p̄m q̄m h̄ alia p̄m moveat. Edo tali
 motu, a q̄m fine q̄m, quia illi is q̄m, et, ut fugiant a reby sibi noxij
 cum in vacuo mobile nullum s̄t aliquid sibi inest, q̄o etc.
 Hic vobz n̄cā, n̄ c̄ndit h̄, ad caly n̄cā, n̄cā, q̄m vobz motiva
 in mobili, ē n̄cā, et illij existia in vacuo s̄p̄n̄cā, q̄o etc.
 Hic fortitudo n̄ p̄ exercere suam artum nisi superando periculum, q̄o nec q̄m
 vobz, nisi superando mediū.

Hic p̄m, quā virtuti fortitudinis n̄ p̄ signari alij fini, et officij.
 q̄m victoria periculorum, atq̄m alij fini, officij ostendit, repellit q̄m
 talis: fini en̄ illij ē deserre mobile ad h̄m locum n̄cā, ut q̄m

dicitur functione rerum si in ratione mensura activa ad mensurandum
 rerum aliam durat in ordine ad quod sequitur operas illis
 metientis. Hinc si solus solus staret ut vult Copernicus Copernicus
 in quod de his extrinsecis respectu illis non deessent, functionem
 duratorem, nisi per numerum prioris et posterioris, sicut Copernicus dicitur
 in fluxu non est de his particularibus extrinsecis, non quia, ipsa duratio
 fuerat, etiam si solus staret, cum in a nobis non sint habitabiles, nisi per motum
 temporis alium infans et notabilis, hinc necessitate requiritur talis motus
 ut illis non sit habitus respectu ad illud verum duratorem meliori ratio.
 Hinc motus ceterum est mensura temporis, prout in ordine ad nos hoc motus
 in se in omni motu est in se mensura temporis, sicut in intrinsecis et prioris
 qui in se sunt, sunt duraciones functionis rerum cum sine ulla
 comparatione ad his extrinsecis, sicut quod durarent et quae non altera
 fuerant duratio, ea ergo sunt duratio numerare, dicitur duratio
 sicut dicitur.

Hinc colligi videtur quod his extrinsecis non debet esse a ratione, ut
 in aliquo modo libero sit nobis deligere hanc vel illam mensuram
 iuxta legem in eo quod dicitur definire amque quantitate temporis, et duratio
 aliorum motuum quod in motu celestium sicut in sua admirabile gratia
 et infallibile ordine uti et similibus habet hanc nota ad hunc
 finem sit convenientior et a Deo est ordinata, sicut in alia mensura
 adhiberi ab hominibus: illi ergo qui iuxta mare habitant, cur non fuerit
 horum numerare iuxta alium mare fluxum et refluxum, an non tempore
 aetate Ethesiarum vel aliorum ventorum exortu aut terra re floriscanti
 immutationem, sicut videtur, sicut accepisse qui dicit, post aliquod tempus
 sequa videtur mirabos aetate, et talis mensura temporis, sicut in utilitate
 et fortassis quod per necessitate aliquam in illi terra sicut, in quibus sit
 aliquod mensura sit affectu non cadit, ut iuxta istum ortum et occasum
 his inere, aliorum dicitur sicut. C

Sanctus Augustinus hanc nostram doctrinam egregie
 confirmat libro ii mo q̄stionum capite vii. 3tio, ubi sic loquitur:
 Cur non potius diem eorum motus sunt tempora? an vero si
 cessarent celi lumina, et moveretur rota viguli in celis?
 Subdit paulo infra, nemo mihi dicit celestium corporum motu
 esse tempora, quia cum sol stetit et videtur Josue praelium gesta-
 verat, sol stabat s̄. tempus abbat: quibus verbis Sanctus Doctor ostendit
 tempus extrinsecum non ita esse a natura ordinatum, ut n̄ aliquo mo-
 do liberum sit aliam mensuram habere. Edo durationes ipsas succedere
 esse tempus propria cuiuslibet rei duranti.

Section 2da

Explicatur quid sit tempus intrinsecum.

Tempus essentialiter et successio durationum vocatur.
 Tempus intrinsecum, subiectum enim cui intrinsece
 inest, denominatur a durationibus sibi multis succedentibus
 existens prout vel posterius.

Duratio ex genere suo sola et unius tempus non vocatur,
 Nam alteritas vocari quidem solet duratio et tamen alteri-
 ta, Dei non est tempus. Edo unicum istam vocatur
 duratio, et tamen non vocatur tempus.

Duratio igitur in genere est permanentia rei in suo esse, si
 permanentia est successiva fundat prout et posterius.

et respectu rerum creaturarum dicitur tempus, respectu vero
 creaturarum incorruptibilium seu immortalium vocari solet
 aevum. . . Aevum est duratio creata finem non habens
 licet habeat initium, unde ea dicitur esse in aevum seu
 in sempiternum, quae naturaliter non corrumpitur seu destruitur,
 ut Angeli, aëraëalis, etc.

salet etiam durationes variae, sordini nomina pro diversitate
 substantiarum quibus insunt: si enim insunt subiecto, obnoxio
 mutationibus extrinsecis, discernibilibus a sensu, et delectum
 naturis ad faciendum iudicium de longitudine aut brevitate
 temporis, quo subiectum duravit dicitur tempus, etideo haec
 subiectiva corruptibilia, quae subiecta diversis mutationibus
 extrinsecis pro diversitate temporis, dicuntur esse in tempore,
 a quo etiam consumi dicuntur: plerumque quanto quis videt
 carnes, rugas, in facie, aliaque habet motus mutationes,
 statim inde colligit longum tempore durasse.

Quod si vero subiecta sunt incorruptibilia et nullam
 subeant mutationem extrinsecam, ut si Angeli
 aëraëalis, separato, dicuntur esse in aevum, quia nempe
 independentes ab actibus intellectibus et voluntatibus, possunt
 praesens ex sententia Angeli colligere, num multa, vel
 paucis durationibus habuerint, cum

Angeli post 100 annos durationum aëraëalis sunt reges,
 et robusti, ac primo instanti creationis.

nunc illi sibi coexistere proximo, quod poterit eadem res respectu suam
 entiam esse profers vel huic vel illi dici.

Denique sicut Deus ponere in me horre crassina duraco, quod hodie
 existens cras sicut duraco sit autem distincta.

Ited ad prima de paritate. disjunctio est quod Deus et suam entiam sic debet
 sub se sit nec ullam habet indifferia, ut hoc vel illo hore existat vel
 cum Deus sit ens summe necessarium, infinite perfectum, quo melius exco-
 gitari non potest, negatum ab ipso Deo, res est creatura huius perfectionis in limita-
 ta. Ad hoc patet Ratio ad 2. du, quia se ex nihilo probata non
 debet indifferia ut existat vel non existat, nec existens est separabilis a se ab
 entia, quod est a creatura existens hodie est indifferens ut existat cras,
 et est separabilis ab hodie crassina, et si duraco debet esse quod est magna
 disparitas. Ad 3. huius. falsum est autem, quia ut via successiva vicinis
 profers pluribus sibi aqua defluenti, debet et successiva duracione manere
 in eodem loco continens ut una hore coexistam uni sibi, deinde
 proximo hore alteri sibi factum succedenti. Sed non est paritas, quia ubiatio
 hali, et gemereus, quod potest immutabilis fieri vicinis aliis sibi aqua, modo
 sibi aqua acquirant alia ubiatio, nova, nec vicinis, sed non sicut hodie cras
 duracione successiva pluribus aliis coexistere, cum implicet hodie cras
 et crassina duracionem coexistere ubiatio centraliter successivas.
 q. 4. de quantitate. S. unia sicut est generalis quantitati;

Quaestio Quarta

De
 Quantitate. et

Partio Unia

Definitio et proprietates quantitatis. et

Humanum ut per revelationem Dei, firmissime creditur audentia esse sine
 forma in hestria sub generata quoniam sensum et intellectum naturali iudicio
 nullum difformem in operacione hestria generata deprehendere possit.
 aduocatur et fides, qua creditur Catholicis Christum de totum in toto et
 totum in quolibet parte: esse presentem vere esse nulla propria Christi
 operacione experitur, et econtrario non adesse propria pars, et uia cuius
 in propria operacione experitur. Non igitur aliunde potest esse fidei aduocatus
 cum in uoluntate illius affirmacione esse ad sit fundamentum nec ea aliunde
 desit ad fidei merito ubi breuiter ostendimus.

Uent hominibus aliter ad hoc argum. dicunt enim post generacionem
 in manere quantitate materiae uoluntate quoniam potant cum illa identificata
 ad manere quantitatatem reliquorum accidentium etiam cum ipsa
 identificata, ad hoc dicunt hanc audentia, calorem uel frigus, humiditatem
 uoluntate esse ipsa esse impenetrabilia. uno uerbo dicunt cum quavis materia
 naturali identificari ipsam illam quantitate.

Sed quia hoc potest etiam membrum quesionis: primo ad oppositum:
 multae tales formae uel se naturaliter penetrant. E.g. fluit quoniam calor et frigus
 non est: existunt in eadem materiae quae tales formae non sunt impenetrabiles
 siue sint diuersae eundem modo, secundo audentia cum sint entia
 essentialiter distinctae in se naturaliter, quae ex sua natura non exigunt esse
 impenetrabilia, quia forma exigunt, in eadem sui parte plurimum acci-
 dentium comixtionem et refractionem, hinc audentia sufficientes sunt
 impenetrabilia per unionem sui cum calore et forma in penetrabili, quod
 non est ulla ratio, cui natura debuerit, ipsi specialiter quodam modo quod
 ad eum finem, quoniam aliunde sufficienter in a casu naturali obtinerent
 dicitur potest esse naturaliter, quae casu penetrabilis, sit impenetrabilis ad inuoluntate
 habent hinc hinc per unionem cum calore.

Dico Angeli se esse se penetrabiles, qd' ois nra est se erit penetrabilis
 Confirmat' moa exigit in penetrabione, qd' adim se erit radix in pene-
 tratis. *Pl. b. imum ans. St. gregor. et jacobum* nam qd' stat aliunde
 Angelos esse penetrabiles et nullum e fundamentu adstruunt' accidens
 distinctum, sed quod dicitur penetrabilis, cum se ipse penetrat, cum acciden-
 tibus se ipse se ipse n' e' impenetrabilis, qd' n' e' paritas.

Verum ad idem Con. ans. *St. gregor.* quia moa ipse h' remota exigit
 impenetrat' et n' proxime si lapis exigit gravitatem et h' n' e' ipse gra-
 vitas. Effectus fralis quantitati n' e' dare partes integrantes moa
 vel alteri sp'ie. De effectus eius ipse n' e' actualis extensio nec im-
 penetrat'. n' ipse e' quia ipse moa vel se ipse distinctus vel n' e' si n' e' ipse
 distinctus n' ponit fieri distinctus per quantitatem. Hoc est membri
 allationis e' quia ipse hosti in mysterio Eucharistia. Cuius ipse
 Christiani ipse amant' oportet attendere, ne in suis quibuslibet
 sp'ieis fallam pro vero amplexibus, qd' h' h' quantitatem, et h' n' daret
 totam extensionem ipse ipse n' e' ipse in eodem loco penetrat', qd' effectus
 fralis ipse quantitati n' e' fralis extensio nec impenetrat'.

Præterea si nra distaret' e' accidens et reliqueret' in suo antiquo
 latere extensa et h' n' h' h' quantitatem que e' accidens distinctum
 a nra, que e' ens sp'iale in completum.

Præterea qd' effectus fralis quantitati est e' proxima radicem impen-
 etrationis. Ipse ipse, dicitur extensio ipse est impenetrabilis, ut omnes
 vident' h' h' h' provenire a quantitate h' h' a ipse denominante
 fraliter rem extensam impenetratam ut videmus in precedente gl'ione
 qd' ipse provenire ab ipse ut radice presupposita est exigente impenetrat' e'
 qd' ipse h' h' h' impenetrabilis recte exple cal' officiu' quantitati.
 Dico ipse distinctus, distinctus et n' e' radix impenetrabilis, videmus in 2
 clausis sibi mutuo resistere in ordine ad eundem locum.

Dicitur et de cognitione essentiali vera asserens se non esse penetratam cum Paulo; et ite ubi dicitur diversa classis se impenebilitate, quod est quantum ad ubi, non quod est solum definitio.

Dicitur et de impenebilitate quod est negatione, quod est quantum ad ubi, quod non est qualitas, sed essentia. Respondeo quod licet non penetrari realiter propter quantitatem, quia est ratio proxima impenebilitatis actualis, deficit tamen a loco cedere propter duritiam. tunc aer et aqua facile cedunt, quia licet sint quod est licet habeant quantitatem, et tamen naturaliter impenebilitate, non tamen sunt dura quod non est effectus fortis quantitatis, et duritiam est duritiam est quod non est ratio ne unum quod tam facile occidet alteri, tamen quantitatis, tamen ne eodem quod alteri ultra se in eodem spatio patitur.

Respondeo ad idem non esse de ratione cognitionis et ubi dicitur ubi impenebilitate, sed est ad idem se penetrabile, sed impenebilitate cognitionis procedit ratione essentiali veritatis; ubi dicitur a quia essentialiter est obligata tali factis imaginario.

1697

Quod si huiusmodi rationes non sufficiant, dicitur cum alijs potentibus, gravitatem habet, esse aerem, ut ipsa quod deorsum movetur, non tamen propter impulsum, quem cum in suo spatio producit, quod movetur, sed cum eodem quod singulos motus, scilicet augeat, et ita quod ut quo motus deorsum est, velocius, ex fluxu et fluxu, quod simul producat.

Dubitatur quomodo motus sit causa caloris? experimus enim in ceteris ferris, limatis, curruum axes, motus farrarias in calefere, in ligno lignum attritum et affricatum etiam quod in ardere?

Respondeo si aliqui suspicent quod calorem aut etiam ignem in simili casu adhibere debet, quod est ignis, in Poris, mixtorum latentibus.

Respondeo obstat quod si in simile casu latent hoc sensibile quod quod ex calore, quia se producant in intenso calore, licet quomodo quod potentia ignis esse generabilem? Sed de flexu et caloris hanc sua frigida, et quomodo quod non desinet igniculos, praesertim si in aquam primum valde mittantur?

Quid quomodo igniculi in foris affusi n̄ suffocantur aut ab imp
 ulsa extinguntur? Quid quare n̄ proniciant se in billa s̄
 fuf se per picis filiiy leniter nocentur? Quid hinc semel
 calefacta ab igniculis latentibus cur n̄ diutius manet calida?
 Quid igniculi n̄ colliguntur nisi per calore colligente homogenea
 quibus si in foris igniculi libere commeari possent, cur et n̄
 et avolare ob nativam suam levitatem? a
 Alii cum Sto Thoma 2do de Celis Cap. 2. et cum Aste dicunt
 motum, eadem namque seu impulsum virtute calefacienti pro
 ditum esse.

Alii dicunt, aere ex natura sua esse calidum, appropinquata inter se
 in calefere, suumque calorem adterentibus foris communicare,
 a quibus etiam ubique aere flexioribus in ignem quiescit et quiescit
 ipsa quoque foris aere in sequentibus instantibus.

Alii vero hoc loco discurrunt, sicut de generace planta foris
 rana etc: quas foris aunt a Deo ut auctore nature ad
 erigentiam dispositionum immediate produci. Et Notanda
 circa quantitatem.

Sectio 2da Notanda circa quantitate

Quantitas latissime accepta vocatur illa, per quam res
 diu parva vel magna radicaliter aut formaliter
 dividitur in discretam et continuam. Discreta est numerus,
 seu multitudo, quae habet se in se physice unita, per unionem habeat.

qua faciat totum aliquod genus tota et alia. Quantitas
 generica est, quae habet plures unitas, subdividitur per unitatem generati-
 vam. Subdividitur haec posterior in quantitatem successivam
 et permanentem. Successiva est cuius omnes partes simul dantur
 sed una post alteram, qualis est vigilia hora diei, mensis, anni et
 permanentis est, cuius omnes partes simul existunt, talem quantitatem
 habet forma naturalis ut quod hoc lapidum etc.

Omissa quantitate dissecta et generica successiva, qua proprie
 loquendo quantitates non sunt de sola quantitate generica genera-
 rente breviter agemus. De hac est.

Dubitalis primo quid sit? Res. est proxima radix impenetrabili-
 tatis impenetrabilium sive est entitas proxime exigens ut sibi
 simili entitas excludatur ab eodem loco sive spatio.

Dubitalis 2. an existat quantitas modo definita? Res. aff.
 Inan impenetrabilitatis est notis evidens ab experientia; si posuimus enim
 manum dexteram ut ita intrudere in sinistram ut & deus sinistra
 penetrative eundem simul locum occupet.

Dubitalis 3. quomodo quinam effectus edantur ex impenetrabilitate. re-
 sultent? Res. localis, sicut extensio, mensurabilitas et divisi-
 bilitas: nam ex eo quod una pars affecta quantitate non potest penetrari
 cum altera sic quod, sequitur aliqua dilatatio et extensio eandem
 localis. Ad hanc localem extensionem sequitur quod sunt mensur-
 ari sicut longitudinem, latitudinem et profunditatem, sic sensus
 itaque et localis divisio si enim cunctae et partes penetrabiles erunt per
 cunctas partes transire saltem eius integritate, sicut de facto
 lux et calor transire vitrum.

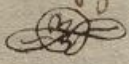
Dubitalis 4. an quantitas sit entitas accidentalis? Res. affirm.
 sicut a modo auctore autem fere theologorum ac philosophorum Catholicorum.

Do in Mystero S. Eucharistia remanet calor, frigus, odor, sapor, color, et hęc s. accidentia a substantia panis et vini distincta, quod ideo asserimus, quia eorum effectus a sensibus sensu experimus, et aliunde, per fidem tenemus, indubitatum substantia panis et vini post consecrationem non adesse. atque eodem modo experimus, quantitatem hanc esse impenetrabilitatem, rationalem cuiusque effectus remanere, quod et quantitatem asserere debemus, esse accidentis absolutum a substantia distinctum et realiter separabile et in Eucharistia defacto separatum, quod quod Cartesianis cum suis sequacibus contra accidentia absoluta obgannat.

Biceps hostiam consecratam esse cum alia hostia vel cum manu Sacerdotis, quod qualiter penetrabilem, a Deo tamen per miraculum impediri eorum actuali generationem ad Mysteriorum magis occultandum. Sed contra est primo eodem iure dicere potest, quod neque alia accidentia absoluta vere manent, ut sibi immaginantur Cartesiani exigui plerumque theologi, sed per miraculum novum durat exal appareant manere, quod tamen manifeste est contra Concilium Tridentinum, quod boni Cartesiani non attente legunt: hinc non minus est eos tam facile impingere, in opinionibus suis, novis quidem, sed plerumque fragili fundamento innixis.

Do nova miracula, de quibus nulla habet, vel revelatio vel ratione fieri, an hanc fides aut fides apud omnes fideles non debet adfirmari nec multum gli cari sine urgente ratione praesertim cum ex altera parte huiusmodi talium defectum caam ratione assignare, nempe quantitatem et hanc rationem est magni momenti sapere recurrere tam apud Theologos quam philosophos Cartesianos.

Substantia, sicuti quantum, sit accidentis ab aliis accidentibus realiter distinctum. R. affirm. Quod si quantum esset identificatum cum aliis accidentibus ita ut quilibet accidentis sui ipsius accidentis sit sequens, primo quod accidentia reliqua non possunt inter se separari, quod tamen manifeste falsum est, nam calor, odor, sapor, virtus penetrant.

Sequitur 2° q^d accidentia n^o possunt penetrari cum sua substantia, in q^ota en
 si accidentia et entis entia, exigunt mutuo penetrari an q^ota vero
 si quantitas, exigunt n^o penetrari.

Sequitur 3° q^d mutatis, accidentibus Eucharisticis, mutetur quantitas, q^d
 in e^o q^ota sensum experientia.

Sequitur 4° q^d multiplicentur miracula in Eucharistia ut mox poterit.
 Catenis si est a^o realis, q^ovis n^o habet quantitatem sibi propria, e^o nihilominus
 impenetrabilis ab alio q^ota, q^ontu manet unita sibi, ita accidentia q^o
 insunt uni p^oncula redduntur impenetrabilia cum accidentibus aliter
 p^oncula q^ota.

Dubitatur 5° an quantitas sit solum immediate accidentium communium?

R^o Cum hoc affirm: si in hostia vel calice q^ota n^o dat, solum im
 mediatum accidentium communium, tunc q^ota coru fidelium sensu debet
 admitti plura miracula: nempe p^onc q^d oia accidentia q^ota
 creative, hoc e^o absq^o ulla s^ota. Sed q^d sacerdos movendo hostiam
 aut declinando moveret ac declinaret solum quantitatem, quia acci
 dentia n^o eent quantitati unita. It^o q^d sacerdos vel aer frigidus vel
 calidus, n^o potest h^oce Eucharisticas alterare, etc: q^d debet admitti solum
 hoc, hoc e^o quantitas: hoc en n^o mutatur mutatur, alijs accidentibus
 ideoq^o e^o incorruptibilis.

Dubitatur 6° tunc in quo solum immediate recipiatur quantitas? R^o
 in sola materia prima.

Sed, in a^o reali n^o p^oncipi, cum a^o reali
 n^o habet p^onc, extra p^onc locandas, q^d neq^o in alijs s^ota s^ota alib;

quantitas, a^o utpote accidens debet habere suum solum, q^d hoc e^o materia prima.

Dubitatur 7° an quoniam sit e^o p^oncua quantitas? R^o p^oncibilis
 e^o materia prima: quantitas, en p^oncibilis, e^o totis q^otae s^otae. Do utri
 all alia accidentia ita et quantitas p^oncibilis p^oncit, a^o solo s^otae.

atq^o n^o p^oncit, a^o s^ota adaequales, quia hoc n^o p^oncibilis incorruptibiliter

si e sua modalis nec inaequale quia quantitas e prior sua ad disposi-
tionem et hoc stabiliter ad suam modalem, qd stabiliter dicitur a sola ma-
jore qua licet dicitur ee non operativa generaliter non exiget habere
quantitate.

Dubitatur quo an no generalitativa sit evidens? R. affirm: tum quia
immediate tractatur in generalibus quantitatibus ubi apparet in generalibus
Exhaustivis, quae eadem non antea se generalitatem post generalitatem, quia
ante generalitatem: tum quia illud e accidens, qd supervenit supposito specialiter
iam completo. atqui no generalitativa supervenit supposito specialiter
completo a quo alim adaequale distinguit et in alio bonum inter dicitur,
qd dicitur:

Nullus individua vel Christus, Petrus etc. sit tota substantialia s. Christus, Petrus
s. tota integralia nemo ea solum Petri oculum vocat Petrum, qd
tota integralia s. tota substantialia s. totum integrale, qd se involvit eodem
generalitativam, qd haec debet ee substantialis: R. C. in individua, Christus
Petrus essentialiter substantia s. tota substantialia C. integraliter substantia N. m.

Utrius individuum e utriusq. qm in linea predicamentali substantia qd etc.
R. Q. d. ans individuum radicaliter et tunc integrale Cans, formaliter et
proxime integrale N. ans et qd qd.

Dubitatur, ut an no generalitativa sit evidens, modale, rectiter distinctum et
a generalibus homogeneis exigentibus ubi caes proxima, et ab aliis, ubi caes
immediatis, eam qd durationibus? R. aff. totaliter in hoc qd generalitativa
datur maior generalitativa qm in alio generalitativa, qd generalitativa eam qd
immediatis, quae generalitativa. Postquam in hoc exigentibus eam modaliter: exigentibus
ex utro n. del. vana: qd in hoc generalitativa debet intercedere antior
quidam nexus distinctus ab ubi caesioneibus immediatis.

Rao maioris e quia generalitativa s. tota physiceum Cap. qd generalitativa definit
ee ea quorum extrema s. unum: nempe unum totum per
rationem videlicet physiceam generalitativa: generalitativa a vocat, quia

quorum extrema se simul hoc a se mutuo tangunt & quæritione
 localem in hâ se unum per veram unionem physicam, et certe
 maior a quæritio inter se vini, quam inter vinum v.g. et vitrum
 vno plenum, maior inter membra corpori humani quam inter
 corpus et aere proxime ambientem quæ, quæ a no ghuuativa sit ens
 modale, pbat ex paritate cum uoc dentiale.

Dubital, imo an de se eisdem ghuuati uniantur & uicam
 unionem indivisibilem, vel & plures p hial, inseparabile a se mutuo?

R. Negative, imo quia ens modale n̄ sit locali definitivè in hâ
 discernibile per sensum ut in tractatu de aa pbat, 2do quia
 alio, sequeretur quod avulso uno arbori folio, vel extracta uai
 ca maris, quæta mulatur unio combinativa totius arboris, maris
 fluminis, etc. quæ plane grati finguntur. Tot go dantur
 uoc ghuuativa, quot dantur binarij p hialium ghuuatarum.

Dubital, imo an uoc ghuuativa sustentetur et recipiat
 in utroq; extremo? R. Affirmative rationes se ferè ac
 quibus alibi pbatimus unionem essentialem sustentari et recipi
 ab utroq; extremo.

Obijet, imo nullum ens modale sit locali naturaliter definitivè
 an hâto discernibile, go etc. R. discernibile per sensum v.g.
 & visum aut tactum. Quis n̄ discernibile per sensum N. dno
 et ghuuati.

Obijet, 2do quæcunq; penetrant, cum hio penetrantur inter se,
 se ples quantitati ghuuata penetrantur cum uoc ghuuativa
 go ples quantitati penetrant, int se. R. pot absolute negari m̄r

claritati, in ead in se tam intricata difficili et obscura. P. a
 m, que penetratur cum s'ho adaequale. Om inada quate. N.
 m. Dubitab' istio an s'p' quantitati, sint realiter indivi-
 sibile et distantat p' nostrum q'p'um divisibile?
 R. cum ma' de g'huo sit valde difficult' et intricata. R.
 rone differri ad paulo amplioem tractatu de g'huo.
 Sunt in graves rades tam p' r'one affirmativa quam p'
 negativa: quales a p'ra foudentur commodis alibi dicemus.

Sectio 3ia

Nota circa locum tam extrinsecu quam Intrinsecu.

Iam diximus locum extrinsecum p'rie ee p'na et immobile,
 superficiem sp'ri, ambientis, immobilis, q'sitit in certa a p'ndi
 fixi, distia et hae p'na in ubicatione sp'ri, ambientis, p'na in
 ubicaoe certoru p'nditorum, qua vel se ipso s' vel quip' d'at, ut
 fixa et immobilia. qualia s' centru terra, punta cali montis
 nobis, etc:
 Dubitab' p'no quid sit vacuu? R. e' locu extrinsecu a s'p' g'finere
 p'rie sp'ri immediate g'fento. hinc extra calum Emp'riu p'rie loqu
 uendo n' d'at vacuu quia ibi nullum d'at, q'z illam instrualitatem
 ambientis.
 Dubitab' 2 an vacuu sit possibile? R. p'no vacuu supernaturaliter
 dari n' repugnat. Ex r'one en p'fione nulla sequit' g'locutio
 2 vacuu naturalit' repugnat: quia plurima experia p'bant,

q̄ nōa si illud horreat ut ad hoc impediendum et levia deorsum et
 gravia sursum ferant, aut alioquin mobilia reddant, immobilia.
 Nec immerito nōa q̄ ad pl̄ vacuū deorbitat, ut imm̄ et corpora
 naturalia inire quiritat facile ferentur, et undiq̄ se recipiant in
 fluxu, Caerū.

Dubitatur q̄o quomodo eā infanti metu vacuū trahat gravia
 sursum? R. eā quā trahit unum illa ipsa trahit etiam alterū
 q̄s, q̄ p̄l̄ metu vacuū sequit̄. Patet ab exper̄s, quoniam rāo ē
 exigentia q̄orum, v̄ cuius exigunt ab auctore, nōa ut n̄q̄m quiritat
 ad eorū p̄tensionem quā unū q̄s, ab oī alio separet̄.

Dubitatur q̄o quid sit locū intrinsecū seu ubicatio. R. q̄o dubi-
 tāt, q̄ sit fra, quā sem̄ formalit̄ existit ibi ubi ē.

Dubitatur q̄o an p̄ter locū extrinsecū debeat etiam intrinsecū
 R. af. Deus en̄ anteq̄m ullū q̄s crearet, iam erat ubique,
 ubi nūc ē, deīn Angelū extra v̄tū, vel q̄s in vacuo est ali-
 cubi, seu alicui virtualitati immensitati, divina int̄ne p̄feret, et t̄n
 ibi n̄ est locū extrinsecū, ut patet, si etiam de p̄mo Cali summi
 convexit̄, ē in loco ē extrinsecū q̄o intrinsecū.

Dubitatur q̄o an creata possit existere et esse multibi, hoc ē p̄ni
 ubicatōne et loco intrinsecū? R. negative, necesse enim
 inexistere certa extensioni virtuali immensitati, divina. P̄
 hoc ē esse ibi ubi ē illa virtuali extensione immensitati, divina
 adcoque ab hac esse indistinctam, ab alia extensione verō diff-
 antem q̄o.

Dubitatur q̄o timo an ubicatio creata sit fra p̄sitiva, distincta
 a re locata et loco extrinsecū, a motu et negatione, vel exterioris
 motū, fra intrinsecū et modalit̄? R. p̄mo ē fra p̄sitiva, quia
 ē quādam participatō immensitati, divina et app̄oiz̄ per motum seu
 per actionem realem, ch̄e alibi s̄t̄ p̄ fra p̄sitiva, q̄o etiam ē hic

et ubi. R. 2. e. fra distincta a re locata absoluta et a loco extrin-
seco. r. 1. e. quia p. dari hoc complexu et ha. res n. de hic.

R. ubi e. fra distincta a motu procedente et a negare ulterioris.
Item quia motus d. b. nisi ad aliquid, sed quia mundus in p. ditione
fuit p. d. in loco sine motu procedente.

R. q. b. e. fra intrinseca
Item quia oia mutari et annihilari possunt, proter una re imota
et fixissima, q. fra faciens rem illa absolutam. e. hic, e. rei
intrinseca, Item quia motus e. ad immanens, q. et eius b. s.

R. Sto e. eas modale, quia unice in actu ut rem actualiter, f. alid
et indispensabiliter affigat huic voluntati inmensitatis
divinae.

Dubitatur s. an p. penetratio de corpore dari? R. super
naturaliter p. dari: ut manifesta p. b. Aristi Nativitas
ex illibata s. r. virgine Maria, sepulchro eiusdem Christi
penetrant; la. fidem s. p. l. h. o. i. i. n. g. r. e. p. s. e. i. u. s. e. m. a. d. d. i. s. c. i. p. u. l. o. s. p. e. r.
traus, clausos, p. b. e. t. m. y. s. t. e. r. i. u. m. E. u. c. h. a. r. i. s. t. i. e. M. a. g. i. s. t. r. u. m. n. i. p. d.
dari penetratio corpore, alia, quare cuneus lignu. c. u. l. l. e. r. p. a. n. e. d. i. v. i. d. e. r.
et al. p.

Dubitatur y. no. an replicatio s. b. possibilis seu existentia eiusdem
rei in 2. locis adaequatis dist. d. b. d. e. i. s. R. p. m. o. n. a. t. u. r. n. e.
possibilis, s. b. p. m. o. u. i. s. t. a. n. t. i. e. x. p. e. r. i. a, quae nos docet, q. o. t. a. h. m. e. e. i. n. u. n. o.
loco. 2. de uni rei n. d. b. nisi uny. locis ac aequatis q. d. o. b. i. o. i. s. i. n. d. i. v. e. r. s. i. t. a. t. e. l. o. c. a. l. i. f. u. n. d. a. m. e. n. t. i. a. p. h. y. s. i. c. a. q. u. i. h. o. m. i. n. u. m. d. e. r. e. r. e.
d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. R. 2. s. u. p. e. r. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e. r. a. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. e. a. q. u. e. h. a. d. d. e. f. i. n. i. t. i. v. a. u. n. i.
e. d. e. f. i. c. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. e. r. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. q. u. a. e. i. r. i. t. u. r. s. e. r. i. p. h. i. v. a. s. i. e. n. p. l.
dari replicatio definitiva, quae proter, p. d. i. o. n. e. e. i. u. s. d. e. m. r. e. i. i. n. p. l. u. r. i. b. u. s.
lois insuper quanta h. b. t. p. e. n. e. t. r. a. t. i. o. n. e. m. p. h. i. u. m. u. t. u. a. m. q. u. a. e. x. i. g. i. t.
quantitatis, h. e. n. e. p. l. e. t. u. m. d. e. b. i. r. e. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. m. e. i. u. s. d. e. m. r. e. i. q. u. a. e. h. a. d. d. e. i. c. i.
p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. e. r. e. i. n. p. l. u. r. i. b. u. s. l. o. c. i. s. d. i. s. c. o. n. t. i. n. e. i. s. P. r. a. e. t. e. r. i. a. c. u. i. t. e. a. h. i. s. t. o. r. i. a.
d. h. m. c. o. m. p. r. o. b. e. a. t. d. e. S. t. o. A. n. t. h. o. n. i. o. B. a. s. a. v. i. n. o. S. t. o. F. r. a. n. c. i. s. c. o.
D. a. v. e. r. i. o. p. l. u. r. i. b. u. s. q. u. e. a. l. i. s. p. r. a. e. t. e. r. e. a. p. l. u. r. i. b. u. s. i. n. r. e. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. d. e. f. i. n. i. t. i. v. a.
r. e. l. o. q. u. e. r. i. f. u. n. t. s. i. q. u. i. s. f. o. r. t. e. a. d. m. i. s. s. a. i. s. t. a. r. e. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. e. i. u. s. d. e. m. r. e. i. q. u. a. e. h. a. d. d. e. i. c. i.

admittere gravaret. §. 4 Corollaria de h^o.

Sectio 4ta Corollaria de tempore

Dubitatur imo quid sit h^o extrinsecum? H^o est numerus motus
idem prius et posterius, ut ex dictis constat. Sed h^o est multum
diversum h^o alii cuius motus sibi immediate succedat.
si una lubricatio solis immutata succedens alteri motui, dicitur h^o
habere vel brevitate rerum.

Dubitatur et de quid sit h^o intrinsecum seu duratio? H^o autem
immutata aut h^o et indispensabiliter affigens suum solum
certa actualitati aeternitati divinae. H^o est est motus quo ubi
mutatur solum h^o; et in dari existentia h^o; v^o de h^o, et existia
h^o extrinseci, et h^o n^o dari coexistentia inter h^o et h^o
hoc extrinsecum: imo idem numero h^o extrinsecum v^o motus
solis qui est existit h^o h^o existere, diversim h^o h^o
motus solis est existere etc. q^o d^o d^o d^o aliquo q^o tollat hanc
indifferentiam. B. (C).

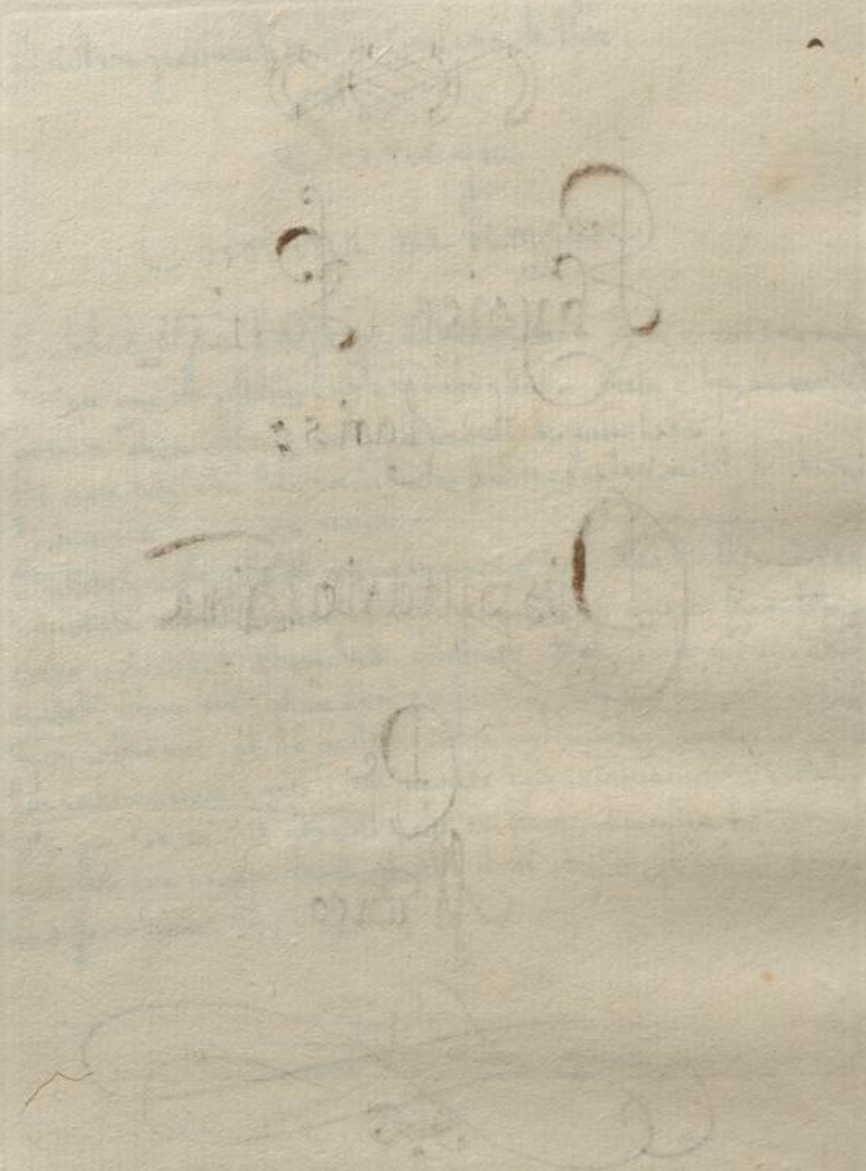
Physica Particu-
laris

Disputatio Ima

De
Mundo

254

De corpore naturali in communi haecenus disputavimus nunc
 corpus naturale in particulari disputandum superest, et videlicet
 ut et singula ista eisdem universi sunt praecipue, quales sunt
 caliditas, elementa, Metheora, mixta inanimata ut sunt lapides,
 metalla etc: ac demum mixta animata, quales sunt planta,
 fructa, et hoc quod est praecipuum quod est physica considerabile.

Quaestio prima
 Quale sit Mundi Systema? ☉.

Sectio prima

Varia Quaestiones de
 eodem resolvuntur.

Quaeritur primo quid sit mundi systema? Et mundus est
 compages quaedam aggregata ex calido, terra, alijsque magis
 mundi partibus: istius vero harum partium et coordinatio vocatur quae
 Systema.

Quaeritur secundo an centrum terra et totius universi sit idem?
 Respondetur affirmative. Et primo quia in omni superficie terra mediu

calum conficiunt et soli aequi nocte supra horizonem is horis videtur
 2do quia stella nobis ubique terrarum in eadem apparent magnitudine
 in se calera sunt varia v.g. serenitas aëris, oculorum autem aequali
 3tio naturale est ut gravissimum corpus sit in medio centro mundi tale
 est terra.

Dubitatur 3tio utrum ex terra et aqua fiat unus globus?

Responsum affirmative pro quia in luna obscurata terra et aqua
 umbra ab uno globo proiecta perficere videtur. 2 quia nauca
 in oceano navigans eadem experientia poli et syderum et diem
 varietatem quam ij qui in terra ab ortu in occidentem vel à septent
 rione in meridem proficiscuntur. 3tio quia perpendicularum delineat
 in terra et aqua superficiem tendit ad eam centrum.

Item globum hunc terra quoniam est physice rotundum, uti communi
 est perceptio, probat pro ex umbra luna eclipsante.

Probatur 2do ex elevatione unius et hypsione alterius poli, quod 20
 miliaria versus austrum aut septentrionem decursa sit.

Ibi 25 gradibus orientaliore poli una hora citius solem afficiunt
 Probatur 3tio ex navibus in mari à longè paulatim emergentibus
 aut quasi submersis.

Quæritur quodnam miliaria germanica (miliaria germa
 nicum censeatur esse 2 horarum: / circum globum terrarum
 sufficiens completatur? Responsum probabile est miliarium quinquaginta
 mille quadragesimum, quia singulis gradibus circuli celestis, Responsum
 15 miliaria. Unde deducitur totam terrarum globum di
 ametrum completi in se miliaria circiter mille septingenta
 octodecim, semidiametrum vero octingenta quinquaginta novem

et aliquo ultra.

Jam si quæretur, uterius an in globo terra quæ plus sit aquarum quàm terrarum? Respondet, probabiliter negative, nam in mare ubi profundissimum est, non habet multum ultra quingentos passus, si nautis, celebribus fides est.

Dubitatur 1° quid sentiendum sit de sententia Nicolai Copernici, qui docent, terram quædam moveri circa solem. Hæc sententia æque periculosa in fide et scilicet, rep. clarè repugnare auctoritati SS. scriptura, ubi sacra. Cardinalis congregatio sub Paulo 5to anno milles. sexcent. decimo 8to declaravit. 2do Eius sententia gloria est: eandem enim experientiam quam habemus de motu v. g. lune, habemus pariter de motu solis. Hinc repugnat experientia: nam si terra circa solem annue quiescit, hinc nullus datur motus, neque directus, neque reflexus, simpliciter et ad centrum vel à centro rectus. Probatur sequela, quia lapsus eadem per aërem una cum aëre raptus, ad orientem ut debet dicere Copernicus, si velit quæque loqui; si à raptus, ad orientem, quod non simpliciter et recte à brevissima linea cadit deorsum, sed hoc est gloria experientia, ut bene observat Petrus Franciscus Sarsi in Magisterio nava et astri tractatu 3^{io} l. 8to cap. 1mo, nam si globus ferreus per mittatur à malo navi, immota deorsum latet in planum molle, hinc aperit foramen perpendicularare: in navi à motu oblique penetrat nempe propter motum transversum aëris.

Dubitatur 5to an terra moveatur motu trepidationis? Hæc Neg. quia sub utroque mundi polo integri in geographico montes sunt magnetæ foeti. Unde à stellis polaribus tam fortiter retinetur, ut licet ubi hemisphærio novum pondus; quod rejecta unius hemisphærii sit erit levissimum; audeat, non tamen in ulla parte fluctuare potest.

Tres praecipue Regionis aëris à Cosmographis assignantur: infima terram ambiens ascendit ad quingentos circiter passus, quia reflexio caloris solaris à qua mensuratur haec regio, se porrigit usque ad nubes, qua tanto fortius à nobis seorsumque distatè deprehenduntur.

Media regio continet nubes, et usque protenditur passus circiter sex mille quingentos.

Colligitur hoc ex eo, quod montes aliqui sunt nivosi ad usque à terra milliase Italici. Haec aëris Regio usque ad firmamentum elevatur. Id hinc

Dubitatur ut an sub concavo lunae non sit sphaera ignis, ut aliqui nescio quibus rationibus innixi docent vel potius opinantur. Respondeo probabiliter negative: primo quia immedietur influxu humidi et frigoris superiorum. 2do Cur noctu nihil videtur de sphaera illa ignis? 3tio ob defectum nutrimenti deberet extinguere. 4to crearet magnum periculum vaui, cum ignis elementaris non sit inquamvis figurata facile adaptabilis. 5to ignis ille quia corruptibilis videtur iam primum in aëre debuisse converti.

Quis illum aethereum ignem esse nostrum hereseos igne longe rariorem et subtiliorem adeoque nec ita splendens, calidum, alimentum indigum, aut corruptioni obnoxium.

Id quod supra est primo noster ignis elementaris, usque tendit: quod noster ignis similis, ubi ad supra aëre si non praecipua ad versari non est eff. can. Contra est 2do si ignis potest esse etiam infra lunam sine sui inditio quibus, cur non potest esse etiam in aëre? et si est quomodo igitur generabilis ignis, fructibilis?

Dubitatur primo an illud spatium in quo planeta et stella n̄ fixae
 moventur sit liquidum et aëres plenum? R. probabiliter affirma-
 tive pro quo aër, ubi est maxima albescentia, capax sui corrupti-
 onis specialis quovis alio corpore est aptior, ad motus varios planetarum,
 cometarum et novorum Syderum explicandos.

Secundo ad generationem et corruptionem cometarum, macularum
 solarium et novorum Syderum. Dico ad pagandos influxus
 caelestes lucem et species visivas, etc.

Dubitatur tertio an supra firmamentum pelliferum fiat aqua
 supercaelestis? R. probable est sententia affirmativa, eamque
 colligit ab aliquibus ex verbis illis Regij Gallici Benedicite aqua
 qua super caelos fit Dno.

Et hinc probabiliter inferunt calum firmamenti esse solitum, si in alijs
 qui per fundamentum dividens aquas ab aquis ut loquuntur Sacrae pagine
 illud quod prima regione aëris, et aquas vero inferiores illas quae hinc
 incubant: per aquas vero superiores illigunt aliqui vapores ac nubes
 aquas in media regione aëris pendulas.

Unde aliqui ulterius inferunt aërem firmamentum ideo apparere caeruleum
 quia vapores et halitus, qui aërem inundant eam simul etiam aliquam
 obscurant.

Dubitatur quarto an totum calum Empyreum sit fluidum in quo
 habitant beati? R. negative inferior in parte probabiliter est solida
 beati, quibus inferioris quasi parvum calum cui quoadlibet insistant
 allata et media parte hinc profunditas est liquida et fixabilis per amplius
 sinuum in hoc firmam diffusam, quae servit ad respirationem et ad vocem
 quoadlibet articulandam. Suprema parte probabiliter beati est solida
 quibus ratio se aërem fixabilem, et est velut lectum Dno, et mag-
 nificenti sumae illig Regia, ad quam omnia afframus.

Dubitatur 2° mo quid sit ultra superna Cali Empirei super-
 fluum? Responsum habet imaginabilem seu ut aliqui loquuntur
 ubi rationes possibiles, que cum sint apta ad ea, creatum in hoc
 virtutibus immensitati, divina potentia, ideo nobis ea ima-
 ginamus, infra alicuius aeri, vel capacitatis, possibilia autem existenti;
 quamvis habet imaginariam se ipso nihil sit positum.

Dubitatur 3° mo an Deus existat etiam in locis imaginariis.
 Responsum affirmative, quia Deus est ubique per suam essentialem
 immensitatem, ubicunque dari possunt ubi rationes, creatura à Deo
 producibiles: alia sequens: quod si Deus moveret totum mundum
 in alium locum, quam nunc sit, inciperet Deus, esse in aliquo
 loco de novo in quo prius non fuerat: sequens 2° quod si Deus in
 loco distante mille milliariis à supremo Caelo novum quendam
 mundum crearet, replicaret, etiam in huius et alterius mundi indies
 praesens, etiam in locis imaginariis mille milliariis, quod inter
 hunc et alium mundum intercederet, nullo modo existeret.

Alterum 2° in alio sensu deus esse existere in locis imaginariis
 quam quod Deus ratione sua immensitatis, spatio sine eadem inlo-
 nescere virtualiter atque valeat ubi collectionibus ubi rationum
 finitum, in infinitum syncategorematicis possibilibus: ita ut
 quo cumque in loco possibili creatura existeret, tamen hoc ipso
 Deus per immensitatem suam necessario et intime illi praesens
 foret, ac coexistere absque ulla vel minima sui immutatione,
 Deus enim est essentia simplicissima et immutabilis.

Sed quia hoc effectus fuisse sub aequinoctio verum in id quadrant maxime que naturaliter in
 S. historia, semper ad eam partem ab illis aequinoctio celebrantur annorum in his, haec observatio quae
 mathematici autem Conitj Calchani. Munda in calce, in hoc ita dixerunt ea fide eorum
 quibus a iam ducentis mundis aut que illis solis, in omnino congesti s, multumq; inter
 Chronologos observatj. Hebraei statuerunt annos a mundi quilo usq; ad natale Christi qui
 ses mille septingentos sexaginta vel ut alij volunt sex mille nongentos quinquaginta.
 Graeci vero eum septuaginta numerant quae quic mille quingentos. Josephus fuit
 sex milia centi et duo: Seneca sex milia: Beda Barrobrny mille centi nonaginta octo:
 Jacobus Salianus S. B. sexcenti sex milia quinquaginta quatuor: Bellarminus et Beda virg
 sex mille nongentos octoginta quatuor. Gordonus, Tyrinus alij civit pler mille.
 Caluly annorum vero ibi diversis s, quia veli in illis usq; ad olimpiades, nisi ex S. historia
 colligens ea fere q; divinitus: vel benigni esse, quos sacra littera faci
 unt mentione. Quia in isto calculo q; hanc felix in an. volentes et integri an. in
 chvali solis et leventis anni ferebant. Unde, hanc magna opinio dnum
 variato, qui qm angel. proleca ex diversitate dnum hanc dno mund. hanc
 trivario dno hanc, acibat hanc ee incognita, quia tales id e cronologos n. det.

Idem e a calchagimo ad primam usque olimpiadem et hoc est valde dubit
 Idem est hylionum a prima olimpiade ab eo videlicet benigne, quo
 primum instituti sunt ludj olimpiaci a hanc usq; ad reliqua dno hanc
 hanc.

Valde, sabilj videtur esse feberha a ferens mundi durationem
 usque ad Christi natalem esse canonum solarium civit. sex mille
 quibus si annos a Christo nato addideris ad hoc usque tempus totam
 mundi aq; etatem comprehendis, quae Chronologi omnes qui fuerunt
 valde ambati et rem dno multumq; exanimaverunt, ad eam concurrunt,
 vel saltem paucis annis differunt ab ordinibus ratione.

Sectio IIIa
 An mundus per ordinarium Dei concursu
 Conaturaliter possit in
 aeternum durare?

Putabant aliqui circa præcipuas partes mundum posse
æternim durare, negabant tamen ibi cuo. Blancano eundem fortius
terra factum naturaliter per totam æternitatem fovari posse: quia
altiores res terra per aluvionem aquarum et fluxu de celo cadenti
debeantur ferri, unde et deprimuntur magis hinc aliisque terra
partibus tandem adæquantur:

Ita passim videntur ædificia et arces in montium verticibus quibus
pauculum inbecidare, quod ipsum videri reliquatur fundamenta,
que olim tam alti sub terra descendebant, ut aiunt contigisse in
Capitulis Romano.

Ita quæ ad radices montium constructæ mole olim fuerant, nam ægesti
terris consequente prostrata cernuntur, ergo si denique montium altitudine
adæquantur cum aliqua terra superficie.

Istem fluxu eundem cursum semper retrahere non possunt, videntur enim hodie
conum alveos semper deprimi, dum ex gfluu terra et arena alijs
in sibus et ois, dum in alijs mundi sibus paulatim angustiores vel lati
ores fieri ut denique necesse sit, propterea alio deorsum aljs universam
pene terrarum superficiem multorum seculorum decursu denique
obvni.

Rationem autem, cur mundus perpetuo simpliciter durare
possit, dant istam: Quia nimirum corruptio unius
est generatio alterius, cum igitur corrupta una forma
connaturaliter alia succedat, mundus connaturaliter nunquam
interibit quæ ad æt. s.

Id quod quæ sit de hoc, colligi videtur ex Sacris litteris, solum
mundum aliquando innovandum, legitur in Isaiæ trigesimo

lucem hanc futuram inter huius illius solari, qua nunc est: lucem autem
solarem syfuglo fore maiorem, quam modo fit: unde propheta Isaias
sexagesimo s'ho sic loquitur: Ecce ego creo celos novos et terram novam
et non erunt in memoria priora.

Communis igitur sententia docet terram esse novam, rursus floribus odoriferis,
arboribus novis, herbis, plantis, tum variis paludibus, loco maris, fontibus,
variis ac limpidissima aqua fluminibus alypsis ornamentis, prostris, novis
peltis decorandam, quippe qua fit ipsi habitanda, qui nulla peccati
statergum originali g'ralia leali macula obiciunt. Per hoc videlicet
tenasi nova quassio, cui in sectione sequente adhibemus.

Sectio 4ta

An mundus hic sit perfectus? C C

Plafim: Ibalz ex ipso nomine, quo iam inde a Bythagora
savo uno ante Bythagora a graecis κοσμος κόσμος hoc est ornatus
a latine a mundo dicebatur ab exquisita videlicet eius pulchritudine
pecta elegantia mirifico ornatu et concinno ordine bono heretico
decoratus et vocabulo. A physici auget nomen μεγαλοκοσμος.

Ut amigroκοσμος seu parvo mundo cum dicerebant, qui est huius:
in que sola reu universalia velut in Endomea seu comprehendit a q'ralia: in illo
en mixtu ex elementis, c'us vegetalibus plantis, sentit in brutis, illigitur liberare
vult in angelis, ipsis p'adeo divinitatibus et triplicem Trinitatis unitam et manifestam
in aqua teste solum dicit ipso auctore Deo genitum p'mo: facimus hoc ad
amagnum et similitudinem nostram.

Ibalz a deo regali qua dicitur si absolute vel relative p'fecto. p'fectio absolute
cuius unq'q' sui est non eundem et certia: hoc cu q'ralia in indivisibili
mutari non vult creati aliter.

In fine per varias qualitates et accidentia. Sed res aliqua dicitur perfecta
 si sit tale opus ut de se sit ita perfecti congruant et ad invicem ordin-
 entur ut nulla impropositio inter nobis sit ex qua ad hunc alius defectus
 argui possit: hoc idem opus perfectum dicitur, si sit actum ad finem, quae sit
 propria ad hunc in perfectione tali opus.

His possit negari in se videtur mundum esse tale rem congruentem
 qua est nobis omnibus perfecti per se loquendo qui possit, si per se
 libitum fuerit. haec assertio tam manifesta est, quae certum est, omni-
 potentia Divina huius mundi perfectione non fuisse exhausta, dicitur
 in se videtur longe plus mundos perfectiores aut ac perfectiores quodam
 Negari potest esse in se videtur, dicitur et in bono plus vera se
 condere se ea quae videtur excellentioribus qualitatibus imbui plus, ut
 et maiore ac perfectiore felicitate, solum adhuc lucidiora sunt reliqua
 sanctas magis virtutes, et omnes huiusmodi ingeniosos, prudentes, sanctos,
 Sapientiores, fortiores, quam modo sint multas similia facere, quae
 omnium huiusmodi virtuti multum augeret.

His in objectionibus, Oportet, mundum ad perfectissimum finem
 fuisse conditum. Et quia summa sapientia est quae ad gloriam Dei
 et honorem infinitam maiestati, quod caeli sunt partibus excogitari
 non potest. Sed est quaedam in hoc mundo quae ipse et in suo genere meli-
 ora non potest. Exemplum sit Malechus, B. B. M. quae non potest esse
 inter nobilioris filii quam Dei ubi bene notat S. Thomas.
 Item Deus non potest se communicare magis coram quo se per vocem
 hypostaticam verbum Divinum sua humana communicaverit in cuius
 verbum nunc dicitur, Deus est homo, et hoc est Deus.
 Hoc mundus est opus ita perfectum ut nihil ei desit ad finem obtinendum

â Puras artificis intentionem, ut quod eiusdem speciei ita sibi spectati
congruunt et tam bene coherant ut vel minimis ex mundo
fatis quibus in artifice defectus argui non possit.

Quibus evidenter haec aperta: mensura perfectionis alicuius operis est
idea praecipua in mente artificis, ratio spectata idea est sapientia
praevidens et formans; sibi idea, aliqui Deus infinita potest
sapientia quod non nisi sapientissimus sibi ideas spectare, quod omnia facta
dependunt a tali idea non nisi esse sapientissimum et consequenter
perfectissimum cum Deus nihil agat nisi dependens ab Iste, sui divinis
neque divinis hinc artificem in executione errare potest: quomodo modum
in forma aliquam ideam formare sibi non potest, ut deo infinite sapi-
ens sibi nec in executione error ullus in quibus integer potest
pariter infinita eius potentia: haec ratio est quod valde subtilis et theol-
ogica ex mente sibi Thomae desumpta, certa in se et efficax
ad probandum intentionem, quam breviter in hunc syllogismum de quo
illud opus est omnino perfectum cuius omnes sibi partes quod de se congruunt et
nulla in eis inoppositio nec in toto opere aliquid defectu esse potest
ad finem quem sapientissimus artifex intendit. aliquid tale operis
est mundum uti sibi per rationem supra allatam, quod mundum est
opus omnino perfectum.

Obijci quod universi huius operis possunt ulterius perfici, quod est in ipsa natura
sibi in planta, aetia et ipsa hinc se ipsa ulterius perficiunt, planta enim in bacca
crescit et fructus, primum cedunt auctentia appetitum, hoc perficit illa
suis et artibus et voluntatem virtutibus exornat. Ad id. Ans. sibi universi
possunt ulterius perfici, ita ut augmenta huius perfectionis denotet defectum operis
in arte facti. Ans. ita ut non denotet talem defectum. Ans. et D. quoniam
aetia: Ratio a quo non denotet defectum in opere operis, arte facti.

quod Deus in ei volute debeat seby se ipso efficiendi, ne omnino eunt
 dicitur, cumq; melius sit ipso seby se ipso aliquid se efficere qua si volu-
 te agendi cadere, cum se clariori aliquo aliter sit nobilitas se qm
 nihil se clariori: clarioris a supponat indigentia in accipiente, melius
 fuit dari qm indigentia in seby universi, aut ea suppleri qd, quam
 nullam dari, quia ea ablata fuit quop ablata dicitur vobis agendi
 qui cum sit maxima fectio, ea carere universum gvenit n fuit, alio
 careret maxima fectio, qd Deus permittendo indigentia fectio
 fuit opus, quam si eam penitus sustulisset qv ex eo, qd seby universi fectio
 proficiat opus hoc universi n e imperfecta, cum ei n dicitur vobis se fectio
 endi, quod ei melior e quam eiy carentia.

Objectio 2da nullus dicit admitti defectus in mundo, alio fectio mentis
 divinae argui ipse alio defectus, qd mundus e ita fectio, ut melior
 fieri n possit. Ad id dicitur ad opoe qd in fectio mentis divinae nullus
 e defectum formatu e, identitatem inexistens cognitioni divi-
 nae, e in defectum representatum per cognitione intrinseca, alio
 Deus aut nullam dicit cognoscere creaturam ulque defectuosa
 aut n possit cognoscere, qui qv heret imperfectione quod utrunque
 e falsum. Ratio e, quia se facienda hnt dicitur abstrahant qd dicitur
 secundam eam ratione qua representatur n vero secundam aliam
 fectioem, quae ant cognitioni divinae, qua se facienda representatur.

Objectio 3da Deus n p magis amare id, quod e minus bonum, dea
 opposito minus amare quod e minus bonum, ulque qui ordinalissime
 oia facit, alqui Deus id, quod facit, magis amat qua caetera omnia
 qua n facit, quia amare e alium bonu velle, ut ait philosophus, qd velle
 de facto existens fectio e, quo se aliud possibile, et ysequit ita fectio
 e ut nullo rone ulterius possit fieri. Et qd n p Deus minus bonu
 minus amare amore complacentia aut aducessu aliois aliquid magis
 minus dignum maiori bono pponere e maiore, amore efficiari

liberali beneficentia N. maiore, cum enim Deus nulli creature
quidquam debeat, potest pro suo benefaculo cui voluerit, quando et quo
modo et qm voluerit liberrime sua dona conferre, neq; propterea
alijs parit indignis iniuria facti, quia ceteri tm ex bonitati habundantia
elemosinam laogitur.

Obijci qd videntur in hoc mundo multa esse imbutia
superflua, inutile, imo deformia et noxia, qd mundus non
est perfectus in ratione operi, arte facti.

Prorsus ex tam copiosa multitudine muscarum, insectorum
vermium, serpentium, dyphonum, etc: ex quorum morte fly comodi
nobis nascit, quam ea ista.

Præterea quam multa pretiosissima res in maris fundo, in
terre visceribus delitebant, quarum cum usus ee n possit etm
nulla videtur ee utilitas, sunt et illorum fructuum, plantarum
herbarum, etc: qui in montibus altissimis et in aequali hinc insulis
omnino desertis nascuntur.

Inter noxia et deformia numero monstra et abortus
naturæ, quos philosophi communiter deficiunt:

Esse entia naturalia, et aliena sua specie deformitatem
habentia:

Sicut noxia serpentes, dracones, herbas venenatas et multa
alia, quæ præter pericula, morbos, dolores et interitum
ipsum ad humanam vitam usq; nihil videntur conferre.

¶ Nunc quo ad nota membra q̄ aliqua animi in hoc universo omni
no inabilia et superflua referant, uti oppositū nisi temerarie defendi
p̄, cum nemo sit, qui eos effectus et in utilissimi vermiculi sibi officere
sunt: qui proinde hanc inq̄m inabilia damna per iudicium temerarie inq̄m
et iudicium fuit de coloribus caecus.

¶ De exemplis q̄ animal que in gromae argi adducta s̄ de insectis
autilibus certū ē, q̄ multū utilitatē et ornamenti huius universo ḡstat.
¶ Ino en̄ hae parva animalcula saepe cedunt in esca maioribus.

¶ De illorum generose pulili humores et noxij absumuntur ut alio
transferri et facilius ideo in nobilioribus s̄ h̄a quae ligantur.

¶ Hic mirifica commendant infinita Dei sapientia s̄ h̄a et providen
tia hae parvoni cōspicione admirandi modis et operas s̄ n̄
aquae h̄a s̄ h̄a aquae intelligentia.

¶ De rebus p̄tiosis in mari s̄ h̄a et q̄ accidunt in impediōi ā suis famili
coribus p̄tiosae ex se et q̄ se et ubi ad multos fines h̄a q̄ s̄ n̄
sibi effectos. Quia n̄ h̄a n̄ ē ita avara ut pura necessitate po
ficare voluerit, s̄ ita liberaliter ea nobis agere deest, ut in vari
os p̄tiosos eventus nobis p̄tiosos q̄ ā nostra liberalitate p̄tiosos.

¶ Praeterea q̄ in terra seconcha s̄ frequentes fontibus exhalationibus
vaporibus de fluminibus se et aquis h̄a salubres qualitates inq̄m
mundi ac praeterea vapores et exhalationes certis admodum utilit
et necessariis subministrant, excoquant, corrigunt ac p̄tiosos: terra
s̄ h̄a et figura complent et plura alia similia praestant in ordine
ad h̄a salutem correctionem, castigationem et gloriam. ¶ Et
remunerant bonos et puniunt malos, q̄ a primo ad ultimum nihil est
omnino inutile ac superfluum in hoc universo.

¶ 2do. ¶ alterum membrum antecedenti: multa s̄ deformia et

noxia in hoc universo sit fecerim et in ordine ad similitudines
 quosdam effectus considerentur. Cuius vel secundum hanc est ans, si
 considerentur cum alijs creaturis, in quibus ponuntur vel si comparantur
 cum alijs effectibus hanc ordinatio qua talia ordinatio, hanc primario
 quoniam secundario ad quos a Deo ordinantur. N. ans est quod si inutile
 sunt, ut quod videtur et nocivus, qui alius non fuerat, quam quod iungat
 et laedant tangentes, qui vero per Rosas invehunt quos Regnum et
 ferunt, nam non cessat calidando, et ex vriso. Hec sunt alia
 sunt ea carnis delecta nullam se outis pulchritudinem
 fieri aliam exhibet, ubi vero alijs coloribus secundum Regula, arbori
 tam miscetur, imagine mirifica exornat, et aliorum colorum
 splendorem sua obscuritate arguit, ita que in hoc vriso perfe
 ctissima deformia videntur imperit, serum affirmatoribus, ad hoc in
 nullum referunt et ex comparatione aliorum vriso spectis magis
 elucet et hoc vriso Deus et vriso in alijs laudetur.

Obijci potest peccatum prudenter displicere ut ex illis defectibus
 peccati admodum est frequens in hoc universo, quod vriso non
 est simpliciter peccatum. R. Q. in peccato est effectus, qui pro
 enter displicere, ut admittit, in hunc peccatum N. Q. Hec
 quod universum non est simpliciter peccatum, ita ut nullum defectum
 eadem et datum quod neque est quod est ita peccatum, ita ut defectum
 quod neque per quem ipse auctor vriso vriso vriso vriso arguit
 N. Q. Hec est admiranda vriso divina bonitatis, ut
 ex malis bonum elicit et ex aliorum defectibus voluntariis et
 liberis peccatum quod quare peccat, tam ut pulchra advertit Hec
 Augustinus in Enchiridion Cap. ii. mala scilicet ordinat
 et peccati dedere emendat pro peccati, quod a primo ad ultimum
 mundum ipse est quod ita peccatum, ut nihil videtur, quod ad maiorem Dei.

gloria procurandam vel immediate vel falte mediate gnuat.

Disputatio

2da

De Caelis.

Quaestio Prima

De natura

Et proprietatibus Caelorum. &

Sectio Ima

An caelum sit corpus simplex, an vero compositum, ex materia et forma?

R. primo caelum est compositum ex materia et forma. Probatur quod quid ex alio
 generatur et compositum si caelum est generatum ex aqua ubi probatur ex 5.
 litteris, quod est compositum. Probatur mox ulterius ex cor. 1. et 2. ubi dicitur quod
 quod allegat S. Thomas in 2. 2. q. 35. ubi dicitur quod est in rebus
 ubi dicitur tam theologicis quam philosophicis est esse aquae visum cordatum summi
 momenti, nam lingua vel testimonio florum sicut agglomerare
 hinc illo omittit. Probatur 2. de forma oia quae possunt quantitate, et sic
 sit multitudine, ut dicitur in 2. 2. q. 35. ubi dicitur quod est in rebus
 multitudine ut vis et motus, quod probatur materia, quod est forma
 materia est et forma si cor. correlativa ut pole, ut dicitur et potentia.
 Probatur 3. si caelum est simplex et independens ab omni materia
 existeret modo perfectione et magis audente ad divina simpli-
 citate et deus independens quam omni forma in completa et dependente
 a materia, adeoque cum multis operari in propositione congrua perfectionis.

sequatur minus certis et hoc calis nobilior ab operas complere, quia vix
 alio foris in completis et ordinatis a natura ad faciendum completum et frequent
 calum ab hoc esse fieri ad rationem: ita vult per Thomam, imo per R. 66 arbor
 et de cali stabilitate natura sua corruptibile. pro quia si naturalis. et quia in
 cali sapientia animalis est ab astronomis completio aliquam partem: sic ad 12. 62
 scribitur, nota est stella nova in Cassiopea spectata ante et anno 1542
 ibidem alia in 2. lunis quae Capricorni. Ille anno 1577 per decem
 septuaginta. Ille ad 1600 in febre et solis.

R. Hic a reuere ad miracula aut dicere de astronomis si se
 conceptos a velle decipi et decipere sine apparenti ratione.

Abat. 3. Calis est forma atmosphaerae cuius dicitur ab Abate Gher
 Schoerger, quae cum origine sua trahatur ex evaporatione
 globorum, dicitur esse rara et densa, nam ubi fit vapor, ibi raritas
 et densitas, calor et frigus, gravitas et leuitas, quae vix necessario se
 quuntur. quoniam enim ipsa terra ipsius modi qualitatibus
 inuenta corruptioni obnoxia est, ita Calis forma ipsa parit instru
 ta. Doctrina nostra saltem dicitur generalis S. Scripturae
 Genes. 1. 5. legimus ecce creo Calos novos et terra novam
 et non erunt in memoria priora. et S. Iohannes in apocalypsi
 Ecce vidi calum novum et terra novam. et in Calum et in terra
 abijt. hi verba quo ad substantiam et in terra quo ad accidentia videntur
 intelligenda, et a pluribus prophetis sic intelliguntur, quia ex accidentibus
 sunt mutabiles, in dicuntur inleuiores, qui ex inleuiores videntur in sensu
 et inuoluntate inmutabiles inleuiores, abscondit? quia cum scriptura
 Calos inleuiores dicit, censenda est illorum mutacione substantiale
 R. Hic forma calis seorsum stabilitur ex 4 elementis: haec
 ab invicem distincta: quaedam ex plus, quaedam minus participant

de uno elemento et sic ita differunt plus quam numero.
 Proinde conclusionis peto ex diversis calefactu globorum effectibus, quos
 physici quidem falsum tribuunt, ex quorum mente sic quod.
 Ut dantur diversi effectus, stabile et motus ac notabiliter
 diversi, dantur diversa genera et diverse species aliquid globi calefactus
 quatenus ac frigiditas, ut experientia quotidiana docet. Diversi enim
 dantur effectus, quod diversi habent species. Subsumo si species
 non sunt purae elementares, quod cum calidum non sit pura simplicia, debent
 esse corpora mixta, quod si sunt frigiditas quae elementares, sic probatur,
 si sunt frigiditas elementares, non sunt esse talium elementum quam ignis, aliquid
 non sit ignis, sed omnes, aliquid omnes species sunt totidem sole, et eodem effectus
 procrearent caliditas pariter: hoc autem dicitur non est, et repugnat experientia quo
 thionicae, quod species totum calefactu non sit ignis. S. 2. an calidum sit solidum
 an vero liquidum.

Sectio 2da

An calidum sint solidum an vero liquidum?

Planetas id est stellas errantes rotari in liquido nec nullo orbita
 solido affixa esse huiusmodi stellas, probat immo motus planetarum ac
 praesertim Martis et Mercurii qui describuntur species, quaedam
 et gyros tortuosissimos ac implicatissimos, vix intelligi nisi orbem
 orbem in liquido et permeabili aere, quod calidum planetarum quodlibet
 sit liquidum.

probabz 2 Mars aliqdo observabz 2 ee supra solē aliqdo infra, quo
mo a id pot fieri sine penetratōe aut maximi variatibz
in calo ad rāsiō 3 Nam Epizyclus et Concentricos et ex centri
cos sufficienter ad captū hī motū n explicandz ul praclari Math
emaluti praclari selectiorz cum Goughono Scheinero pluribz
alijs testantz.

probabz 3. quidam Cometarū supra lunā in calo planetario rāsiō
ut recentiorz astronomi testantz, E qbz ille qui anno d 658 rāsiō
fuit in aetheris mo lyra pē a quatorum, hanc fuit aequalitē et rāsiō
cum hancōi ac pervenit ad pta alicū et sic eundem extrahit
2, qui motū ē omnino inexplicabilis, si dicatur calū planetario
ē solidum: qd probatū calū istud ē liquidum, sicut si vero fr, qua
historici de novis istis fenomenis scribita reliquerunt.

Dicit: si aqua supra calos ut clare testatur scriptura qd cali n sunt
De liquidis, alia aqua illa ob gravitate sua quātalit descendit
Confirmatur dicit Job 37, tu forsan fabricabz es Calos, qui solidi sūt
inim: quasi are sūt sūt. Item in Epist. ad Hebr. Cap. qd dicit
Quibus in ascensione Calos penetrābet. Item Isaia. Cali sūt fūg
liquescent.

proberet calum a Scriptura vocali firmamento: quod denotat ali
quam soliditatem, qd probatū cali sūt solidi.

Et ad pma. Probabile ē calū stellari firmamē ē solidum
quod aqua illa supercalos sūtentare sūt ne ppter suam gravitate
descendant, hinc testimonia illa S. Scripturae probatū illigenā sūt
n de calo planetario sūt de firmamento, qd Eois Strom sūt
quod allata ratiōne tenet ē solidum, qm et hoc a multis astron
omis in dubium revocet: dicunt eni isti rāsiō aqua illa supercalos

n̄ decidere quia p̄ rarefacta subtilis et levis in partem rotam antelucanā
2 de dicunt quora ip̄a celestia cohabitabit p̄p̄a ḡnere aqua calar
auti clausis, quia ex iis decidere n̄ possunt.

Si a quora ex illis, cur astra n̄ decidant ob suū et aqua gravita
tem? Respondebunt quia h̄bent suo p̄p̄a centra sicut terra suum
centrum h̄b̄t: quemadmodum Deus in libris terra in aere ita
dicunt illi libris Deus suū in aere et reliquis globos celestis:
quam partem igitur h̄bent? Et lapsus terra licet medio in aere dispersa
h̄b̄at, neq̄ columnas illis h̄b̄at, neq̄ alia alia totum terra
partem h̄b̄ent, impossibile gerat quemadmodum ordo in caelestis p̄p̄a
fabulatur, tam partem h̄bent et lapsus h̄b̄ent antequam Deus placeat.

Ad 2 dicitur h̄nt imo testem Job n̄ a Jobo sed ab aliis, p̄vere
quodam arrogante et ignavo qui multa iniquitatis effudit
et vera falsis permiscuit, prolatum est: verba a fuisse Jobo d̄i
p̄ verba iniquitatis, ac benedicti, quem Deus ip̄e arguit ap̄
sequenti cum Jobo de fustibus dixit: quia a iis involens sententi
a p̄monit, sibi imperit.

Quoad attractionem et liquationem Calotte attinet, dicunt solum
p̄p̄ari corruptionem p̄p̄a priori, eventuram in fine Mundi.
Impenetrabilitatem vero dicunt n̄ solum quoniam corporibus solidis p̄
et liquidis; unde n̄ minus fuisse miraculum dicunt, quod spiritus
fuerit penetratus cum calis liquidis ac cum solidis. Deinde adigi
p̄t auctat, quod Christus penetraverit celum et in ysaie, quod factum
est de solidum. Firmamentum vero significat illi d̄m p̄stant
solum illud p̄p̄a aere, q̄d est ab aquis super celestibus usq̄ ad superficiem
globi terraquei, dicit in Saeculū h̄nt alibi, et n̄ volens cali volare
in firmamento, lunam et solem p̄p̄a in firmamento cali: scilicet
Deus lumine maris, et lumine aere, minus et p̄p̄a in firmamento

cali. Unde veritas colligitur quod communione horum
 horum, firmamentum non potest fieri. Quia si pro in illo factis im-
 enso et expanso aethere ad lunam usque ad ultimum mundanorum
 corporum terminum ex parte fuerit, quod ob firmitatem quo singuli
 globi supra suum centrum in ipso stabiliuntur, firmamentum dicitur.
 Sed haec acceptio firmamenti videtur esse nimis ampla, et frequent
 ob allata testimonia probabilis videtur et horum horum. Sicut
 Thomas auctoritati generis dicere calum firmamentum esse plura.

Sectio 3^{ia}

An cali moveantur ab intrinseco, an vero
 ab Intelligentijs.

Probabilis est globos caelestes non moveri a se ipsis intrinseco.

Probabilis quae moveantur ab intrinseco illa se tendunt ad aliquem finem
 in quo quiescant et quiescent: ut videmus contingere in elementaribus.
 Et vero nihil appetit se in via, et sine fine moveri, sicut motus
 per se loquendo est in se ipso, et ex sua natura tendentia ad finem
 quod cum caelestium corporum motus non sit ad aliquem terminum
 in quo fiat quies, probabile est motum non esse a se ipsis globis caelestibus
 intrinseco sed potius ab extrinseco, nunc vel a Deo ipso vel
 ab intelligentijs creatis.

Propterea motus iste caelestis est valde diversus, et varius: motus
 enim planetarum non modo est ab oriente ad occiduum, sed propterea
 ab uno tropico, quae ubi attingit, regressus ad oppositum.

Item planities f. terra viciniores modo reatiores, nunc veluti fali-
 onarij, nunc retrogradi etc. per tot flexus, et Meandros agitant,
 ut motus viri ab astronomis cogniti possit, qui proterea in diversis
 abeunt sententis. quidam enī tam Copernico temere asserunt,
 solem stare et circa illum terram moveri, alij vero tam Cath-
 esio motus Celestium Cōtum per nequos quos turbas et fothies,
 quos ne ipsi quā fali, intelligere aut explicare possent videatur, conantur
 explicare alij in alijs, eodiametro oppositis sententias abeunt, quā fali-
 biliter motus Celestium globorum sit q̄ assistentia alicuius pp̄t
 extrinseci.

Confirmatur cali ferri se habet ad motum sicut geniculis, ad
 motum sibi in seipso a manipulatoris, sicut geniculis q̄ se n̄
 moveri ab intrinsecis sicut movetur sicut iustores vivente, quā cali
 qui sūt instrumenta, q̄s utit, Deus ad salutem hominis salute,
 non possunt moveri nisi a pp̄tō vivente extrinseci, cuius erit debarre
 hanc motus diversitate.

Dies si extra n̄ moventur, ab intrinsecis, hunc moventur ab illig-
 entijs hoc a videtur admitti n̄ p̄t q̄ etc. Cōm, qui enī sibi
 respiciat, tam nobilis sicut despicit ad alia movenda
 ferri sicut manipula dantur ad transstra? quis crederet celestes hos
 genios p̄tō cum astris circumgiri tū ad supplicantiū morem
 diu nocturnis orbe celeste tū sicut astris circumcurrere? proterea tū
 vasta sp̄ra moveri tam incredibile velocitate videt, multum
 excedere vias Angelicas, si ea n̄a viis p̄t solē circumrotare
 p̄t etiam n̄a viis solē immobile sicut, aut retrofū p̄t
 q̄m ad vias attinet, n̄ prohibereat a p̄t: sicut videt eē q̄tra
 viis totius n̄a, p̄t harmonia sicut universi tollere et in gentem
 q̄fusione inducere usq̄s generationes sublevarē impediē

quam aliud esse non dicunt, quam fieri salis, sulphuris, Mercurij etc:
 Sciendum est, non esse hoc salis sulphuris et Mercurium
 quae vulgo a nobis tenentur, et mineralia quaedam sunt, quia
 cum istis habeant aliquam analogiam eandemque in se differantiam,
 feruntur ideo donantur istis nominibus:

Primo igitur Mercurij est liquor ille acidus et alterius qui ex
 mixto est et vis ignis exprimit, sulphur seu oleum est coarsius
 quodammodo quod est proportionem ad verum et hoc sulphur est
 inflammabile et odorabile. Sal est proportionem ad nostrum ul-
 tra, salis, quia humor est, et est istius generationis, inest
 instabilitatis, fixitatis, et soliditatis, sulphur ob sua vis coarsit
 aliam fixitatem et quingitatis, Mercurij a discrepat.

Haec tria quia in quovis eorum simul reperiuntur, in sale aliquo
 Mercurij et sulphuris: in sulphure a aliquo Mercurij et salis:

In Mercurio aliquo salis et sulphuris. In sale a praedominantia
 est ferreum elementum: in igne mercuriali praedominantia
 humidam, in sulphure calidam et sic.

Haec tria quia teste meo nostro Athanasio Chershero ad id
 quod nos appellat velut per generale videtur, quod quod sub luna
 hinculo generat, videlicet mineralia, vegetabilia, animalia,
 quonia a se ducte pro sua singularum variis figuris, coloribus
 differentibus partibus et membris quae debentur. Hoc semen
 duabus rebus dicitur in fructu, dicitur vero effectibus vel fructibus
 videlicet plasticis et magneticis, quae prior singulari speciebus sua
 figura, colore: altera similiter attractionem qualem modo cum
 hoc visus feminat in terra visibus velut ab fontibus
 calcat, ut ad generatorem sollicitat, alijs quibusda visibus
 regat ad quae prout sunt singula procreavit quae sunt

influant, foverent, gervarent cum sollicitarent et vim hanc femi-
 nalem ad productiones excitarent ad diversa mixta pro diversitate
 tam dispositionum tum compositione admixtorum generis, hinc etiam
 pro diversitate qualitatum et humorum ipsorum pro dominio ac simplicitate
 quam haec qualitates cum superiorum influxibus natura se, vult in
 sublimioribus modis efficiunt: ac praesertim fermentas quaedamque
 in diversorum spirituum agitatione consistit quae fieri sicut Mustum
 Cereale bonantem agitatae ferunt in altis sublati: si ad certos
 spirituum aspectus sublimiora commovent, maxime a calore sanguis
 et humores grossi, quos, nunc viduata, bilis atra et bilis flava
 et sanguis, unde annos et dies Criticos videntur Medici desumpti
 se, si enim natura ad praesentia caeterum humores agitantur velut dimi-
 dium alium spiritum, Et. ad istud die perferunt in columnis, aut morbi
 vis. n. n. in valescat, nihil delevit humilitate esse usque ad istud die
 si ad annos triginta: in quos planetarum omnium revolutiones et
 frequentem notabilem fermentabilium vicissitudo absoluit: si pro-
 pter ea valetudine pertingerit, hoc caloris pariter, nisi forte interdum
 funestis et repentinis aliquis casus, aut circumstantiis multas accidat
 stabilit ad quinquaginta annos sine periculo perseverantem.
 Ex quibus patet, globos caelestes magnos in inferioribus obtinuisse.

Sectio sta
 Tabis fit Residuis quae sitis de
 Corporibus caelestibus.

Sacra littera praeque de 3 calis mentione faciunt. primum
 e aereum, nempe factum illud totum, quod in ultima terra susti-
 ciem et luna concupitatem interijit. De hoc loquitur S. S.
 Scriptura, dum saepe dicit Benedicite solucos Cali. 2°.
 fluvio de calis etc. 2do e hydereum sive totum illud spaum
 quod intra se ginet de planeta et stella fixa. De hoc loquitur
 S. Scriptura, dum dicit Stella Cali firmamentum Cali etc.
 3um e Empyreum, in quo raptus e Paulus Apostolus.
 Verum hic haec solisimum sermo e de istis sideribus hunc errantibus
 tum fixis, quae in caelo hydereo gineant. Ne a de istis sideribus
 in longinquum mentiamur ante alia pro videndum e, an sidera
 sint naturaliter corruptibilia, videtur respondendum absolute e in-
 corruptibilia: et si in epoca caelestia quaedam aliqua sui ptes
 corrumpuntur, tunc manifeste se corruptibilia, ab actu enim ad
 tota e bona argumentatio quod default corrumpuntur quo ad ali-
 quos sui ptes, ut recentiores Astronomi habent horum de miraculo
 deprehenderunt, quod etc. pte minor accuratior astronomi
 Carol. Ott. Scheinero deprehenderunt maculas solares.
 2do hoc ptes ex cometis, ista ex novis stellis a Mathemati-
 cis observatis, quod cali se se loquendo se naturaliter corruptibiles;
 Quaeritur 2do quid illigat per maculas solares?
 R. dicere aliquos has maculas e umbras. Sed quae e ptes.
 qualium et quorum totum e illa umbra? praefertim cum
 teste Christophoro Scheinero aliquo tota terra fuit vastior?
 2da a pte 2° macula saepe se albicant, saepe rufa infra carbo-
 num candentia circum fuso flavo caeruleo quod margine.
 Umbra a se nigra. Contra e ista macula saepe subito in

medio sole apparent, quae in margine eius nunquam fuerant ipe,
 et ad antepartem ad marginem deurrant, ibidem extinguuntur.
 Unde probabilius est materia, flares ea ebullientem ex sole estuarijs
 evaporationem, et exhalationum densiorem massam inter nos
 et solem proximè intercurrentem, quae non unquam subito incendio
 correpta in facula lucidissima desinit, subinde in fluxus minore
 dissipatur, aut in unam maiorem cum densiore nucleo addensa-
 tur: quod sol secundum aliquos sui partes corruptionem patitur.

Quaeritur quoque quid sit quod duplex sit Cometa? Res est nova
 stella in soliditate circumscripta: haec haec si nucleum sui
 sui partem lucidioris undique circumdat, vocatur Cometa Crinitus,
 vel Comatus. Si modice prominat ex una parte vocatur
 barbatus, si longius protendatur Caudatus appellatur.

Proterea Cometa alius est infra, alius supra lunam: infra lunam sit
 os illi, qui vni alicuius in modo provinciae orientis, et propter
 notum valde irregularem, non nisi paucis supra hori orientem
 hori, notatur, alique insignem patitur parallaxin.

Talis erat qui sepe Solomono apud Aem de Rhodes
 Constantinopolis ad terram per descenderit.

Supra lunam erat famosissimus ille Cometa, qui anno
 Milleesimo sexcentesimo primo saepe illuxit.

Hunc enim os per Christiani orbis a prologi supra lunam
 celebrant. Et utique non est credibile, viros tot tamque
 doctos et huius rei accuratè exploranda integros noctes intentos

Omnes errāte.

Dubitatur 4to ex qua māa proxima conflentur Cometae?

Uel, sublunares, sibi libit componi ex terrestribus et viscosis exhalationibus, quae in alto conglobata, et aucta circumferuntur.

Superlunares a sibi libit componi ex caelestium globorum halitibus vaporosisque effluviis et bullitionibus, et atmosphaeris, quae sub eorum beneficio, sepe hoc Chocchero in suo itinere ex spatio Capite suo debita sunt.

Certe memoratus Cometa anni millesimi sexcentissimi decimi octavi videtur ex māa maculae solaris fuisse compositus: nam sicut Christophorus Scheinerus duo illo de illo observavit. Imo neque illo durante neque aliquanto tempore post illa, in sole macula apparuisse.

Quod si illum tubo triginta pedum longo diligenter inspicere, et manifeste deprehendere, ex 3 diversis Comitis de glabris fuisse, et uno eorundem Comitem post alterum quingulo Cometa paulatim dissolutum interisse. Atque iterum quidem, corpora caelestia secundum aliquos sunt, corruptioni obnoxia esse.

Dubitatur 5to ex qua māa fuerint coagulationes illae stellae quae in caesi Copernici cauda liqui, serpentatim caeteris quoque asseris noviter exorta comparuerunt? Uel, si solum planetarum sive stellae, sive fundere ingentis exhalationum atmosphaeras, quae deum in extremas fortiter fuis, retruse et condensatae ab alijs lucidioribus et irradiantibus, vel omnino auferantur, itaque novae stellae exhibent. Quod vero causa caecant, ratio est, quae in tanta distantia eius, duentur ab oculo, et rationi sive cauda sive exornate. Atque hinc iterum stellae fortiter, corruptio sibi.

Atque duo, imo terrestres exhalationes ab usque ascendere in tanta copia:

Hoc eni? omnino incredibile.

Neque dico, sed nova stella, a Deo miraculose creata: hoc eni? insuperabile.

Neque dico, utis minutissimas stellulas fortissim intermiscibilis in unam maiorem
conspicua facta visae: vel ex pyronis statu illud, ubi haec stellulae conerantur
esse stidum? et sic non poterant congereri: sed pyronis esse liquidum et tunc singu-
lae sua propria habet centra, cum eni? in fluido solutesco voluunt, omnia tunc
aerant, nisi propriis centris firmis in statibus a Deo ordinatis.

Quaeritur quomodo quare cum spultra ac propolis sol tanta fumiditate
copiam exhalatione copta spultra erudant, de qua in magnitudine nihil
desiderant? R. sicut dicitur a mundi exordio non erat ingenium nullum
mole et innumerabile exhalationis identidem exspirare, nec in hunc usque
diem deficit, quia nempe vapores et exhalationes in pluvias, grandines, nives resoluti
terra iterum restituuntur, ita possibile est in sole calensque globis celestibus aliquid
eiusmodi fieri posse.

Dubitatur quomodo an spultra sint composita ex materia et forma fortali? R. possibile
affirmative quia si corpora corruptio fortali, uten dicitur, patet et confirmari
et ex factis litteris, calorem corruptione praevientibus.

Dubitatur quomodo an sint composita ex materia eiusdem speciei cum resolute
substantia? R. affirm. negative est forma generata et corruptionis, quantitati
et aliter non est ostendi necesse, multum contra factis.

Dubitatur quomodo an forma celestium potentia fortali? R. negative quia concilium
constantior voluntate damnant eos qui appetunt in originibus stellis esse materialem
angelos aut visibiles Deo minores aut creaturas, sensu et ratione reali instructas
ac perfectas capaces virtutis et virtutis. Vita a vegetativa nulla praesent
intentionem neque eni? esse sunt neque appetit quae fabulo sa factu vivens nutriti debet

Piles spultra moventur ab intrinseco quod si acta. R. transcat ans
N. glegg. tum quia potentia loco motiva virtualis non est fine potentia nutritiva, quae
sicut virtualis subministrat ad prosperam motu locuti: neque fine virtutis
organis, sensu nam potentia virtualis loco motiva cum in fine operati quidam
ut eos aut quo sensu, inquisit aut mens inlulerit: tum quia si moverentur ab oia in fronte
fortaliter aut libere se moverent versus omnem partem, fortaliter motu aliquo a parte

quoniam vero in quovis globo caelesti fiat illis fr̄a r̄ales se heterogenea, ut
videndi s̄t. possibile t̄n̄ ē, ēa fr̄a, peculiariores ā n̄stris elementis diversas:
ut mox fusius dicetur.

Orbitas igitur an planete inter se differant s̄c̄e s̄b̄ialit̄? Et s̄b̄ab
ilit̄ a fr̄on: s̄b̄ab, imo r̄one magnitudinis q̄st̄ad̄er et s̄b̄abilit̄ d̄iver-
s̄p̄ia n̄ n̄a docet cor̄or a fr̄onon̄i a fr̄e s̄c̄o s̄c̄o l. 8.
a fr̄onon̄i q̄ terra s̄t maior luna quadraḡ, Mercurio dec̄is nov̄is
Venere oct̄is, Martis s̄c̄o duodec̄is: s̄c̄o ā q̄ s̄t maior terra cent̄is
triḡis nov̄is, Jupit̄er dec̄is et ter Saturnus duodec̄is: quamvis in re
ad̄is p̄versa et h̄ic̄ista alij aliud doceant.

Orbitas igitur differunt planete inter se r̄one mot̄is, n̄a iuxta cor̄or̄e a fr̄on̄i
morum calculu luna s̄t motu p̄p̄riū absolutū intra diē s̄c̄y et h̄y hor̄y
c̄a aliquot minutis. Mercurius s̄c̄e intra tres menses. Venus una
An̄it̄ hora c̄h̄y qū s̄c̄o: s̄c̄o ā intra diēs trecent̄is sexaḡinta s̄ que
et sex s̄c̄e hor̄y. Mars intra s̄c̄e annos. Jupit̄er intra annos
is. Saturnus intra annos p̄i 30. Orbitas igitur valde differunt int̄ se
r̄one luc̄is: n̄a luna in saturno ē quasi plumbea et ob̄hya: In Jove
aurea et s̄c̄ca. In Marte rubicunda et pulvis cuprea, in sole ignea
et valde fulgida. In Venere argentea et s̄c̄ca, in Mercurio s̄c̄ca
in luna ob̄ḡe h̄a s̄c̄o ob̄fus̄or. Valde differunt planete int̄ se r̄one figura
p̄out a nob̄ s̄c̄o s̄c̄o s̄c̄o aspectu appaer̄t. n̄a saturnus appaer̄t nob̄ quasi
An̄i corpore et ovali figura in Marte et Jove quodam s̄c̄o s̄c̄o s̄c̄o
metall̄o. Venus appaer̄t s̄c̄ca quasi corniculata et:

Orbitas igitur differunt inter se r̄one loci: un̄ in superior̄ altero a fr̄o ad̄is
s̄c̄e cent̄is r̄pectu sua ad̄mosphere aff̄ib̄it̄. Orbitas igitur differunt
differunt r̄one s̄c̄e qualitat̄is s̄c̄e s̄c̄e cognita ex effectib̄ quos in terra
operari notati s̄t: n̄a hos attendendo, luna ē frigida et humida in
s̄c̄is influentijs, Ita t̄n̄ ut p̄dominet̄ humor.

Venus e' humida et calida ita ut calor modicus prevaleat.

Mercurius modicum frigus, sic ut habet, soli calor et frigus attribuitur
ita ut calor sit potior.

Mars e' calidus et frigus, ita ut frigus superet.

Jupiter calidus et humidus aequaliter.

Saturnus e' frigus et frigus, ita ut frigus excedat.

Hae rationes diversitas specificae inter planetas in hypothese a stella
quae fixa transferenda est.

Dubitatur a quo sidera moveantur et responsum e' in corpore sententia philosophi
omnem quod moveantur ab intelligentibus: Ratio e' motus siderum ac planetarum
e' gubernativus totius mundi sensibilis, ita ut ab illo essentia, scilicet, ac motus
rerum aliarum etiam hanc dependant. Quod talis motus debet immediate procedere
ab intelligentibus, tum quia est proprius motus, si hoc intelligitur gubernari a motore,
non intelligentibus, tum quia motus debet providere de effectu ex certo motu
sicut motus. Unde motus hic motor intelligitur non e' immediate. Quibus aliis
enim universum est defectuorum et ut aliqui argumentantur, si caret
in virtute intrinseca se movendi ad suos fixos, neque e' hoc, sidera enim
non moveantur a se, hoc crearetur, quod angelus esset hic solus in eis
intelligentibus superis.

Hae argumentandi ratio Lessio et multis alijs absolute non probatur ut superius
memini, continentur etiam isti hinc in obstantibus. Quamquam istam per se esse imme-
diatam de actu globorum caliditate ab ratione supra in finibus, et utramque
sententiam probabiliter defendi per rationes superius allata comprobantur.

Dubitatur si quod an reliqua sidera sua luce a sole mutuantur? A quo probabile
est quod sidera fixa propria luce habent. Nam ex Ptolemy calculo videtur
quod sol quod nobis e' infra nos ad minimum deus quater magis distat a stellis fixis
in nostro hemisphaerio spectantibus, quam a terra: quod sol in illa distantia respectu
stellae fixae apparetur deus quater minor, quam respectu nostri.

Verū ex his quōq; fūditari licet, cur n̄ etm̄ planetae fūditent?
 Cum hi quōq; n̄ fūdit fēbe, fūditij et ob eandē rāōe circa fūe axē
 moveant, p̄ter quam moveant, fēbe ut nempe ubiq;que hemiſph
 eorū partes hēbēdgenēe fūam virtutē in fūditaria dīferent.
 Verūm dīſparitib; quōdam ē quia planeta n̄ tā velocit̄ circa fūe
 axē volūnt̄ fūit fēbe, quā maiori velocitate in fūditari motu
 raptū, p̄taria t̄n̄ oī fūe allata, eorū fūmūl conuētere ad fūditilla
 hōte fēlarū.

Dubitatur igitur quid sit Gallia seu violacea? Et cum Othe
 Cornae fūditij ē maxima minimaru fūditariū congeriō, quā
 ob nimīū dīſtantiā exieptum nobis n̄ aſpēnt̄ conſpicua, quāvis eandē
 conſuſum glendoreū violamū. Rāō ē: quia ſi illa celi partē fēra
 tem p̄tariet̄ helocopio aliq;o grandiore et exacte parato inſpicua
 videt̄ illa plaga maxima minimaru fūditariū multitudinē eorū
 quāta: de lactea ē albedine nihil aſpēnt̄.

Dubitatur igitur an ea ſolo planetarum ac ſtellarū ſitu quaſi ex
 caſu hēbit̄ legi poſſint futura ac prædici? Et cum Othe Gallicū
 potuiſſet quid em̄. Sed ſi voluiſſet aſtroſ ubi, ſignū ſignū quibusdam
 ex inſtituto, quib; res futurae, etm̄ a libero arbitrio dependentes
 ſignificat̄: ſi enim motū aſtroſ ſignū nobis conſpēnt̄ ē non poſſet
 niſi facta ab iſto revelatione: atqui n̄ aſpēnt̄ a Deo ſi inſtituta
 fūiſſet, nec probabile ē mentem ſua revelāre iſis circulatorib; et inſijs
 p̄ſcriptib; et aſtologiis et: qui iudicaria aſtologia. Quod et
 Eccleſia vobante p̄ſcribitur.

Dubitatur igitur quidnam effectus ex aſtrotū virtute activa
 dici poſſint? Et ſuo prædici certi poſſint effectus quōta neceſſarij
 ex motu celeſtū globorū dependentes, quales ſūt Eliſſes, novī et fletū lunā

æquinoctia, solstitia, hiberna et æstiva, dies, nox etc. quia cœ-
 necessaria cognita pōunt cognosci effectus necessary.

* Quidam alii effectus etiam de se necessary ut si venti, pluvie, fertilita-
 tes fertilitates, cetero prædicti nō pōunt imo vix probabiliter conjecturari
 nempe propter innumerabiles globorum cœlestium combinationes, aspectus
 influxus, quæ humano ingenio comprehendere minime pōunt.

Quis enī pōt illas combinationes conceperit, quæ singuli globi faciunt, du-
 circa proprium axem agitantur, alia et alia diversis vicibus imbata
 partes Hellus obvertunt, aut sibi invicem planeta vel stellæ fixæ?

Quis hanc partem in stellis fixis virtutibus, explorata, scit, quæ prædicta
 est diversis terra dispositionibus à tam multis Cais liberis quoque
 pōtendos?

Quibus etiam effectus liberi ex astris cetero prædicti nequeant, etiam in astris
 influant in cœtera humana, libertate. In hōis nō impediunt aut cogunt
 et licet illa prædicta prohibita, sub qua hōis cœteris et naturæ, aliquos pōt
 onis afflārit, v. g. ad iracundiam, ambitionem, timorem, inordinabilem
 etc. In hōis educatione, societate, alimentis, et viæ, pōt, pōt, pōt
 et lectione libere utitur, et vel alios etiam, et modo in fluxu, si deum
 colligere pōt, et corrigi ad bonum, vel bonum, vel ut nil deus gratis
 supernaturalibus cōmōre, et quæ multi ad omnia virtutum pōtissimi
 in vitiosis et vitibus genere, ornatisimè, cōservant.

Dicitur narratur, quod multi astrologi judicant ex horoscopo
 prædictis varios effectus libertatis etc. Sed cum hec fixa
 hec pōt pōt nullo pōt sibi horoscopo, qui nō pōt de deo bono
 quæ in mala sorte frangi ut ipse tu pōt. Dicitur ex horoscopo
 à se de pōt, demon, mal, hinc pōt, decepti astrologi decepti
 vana, et curiosa nō vna verū futuram indagatores, et si aliquid

forte eventus fabricatis respondit, id dicendum est vel casu contingere
vel gestu per sepe diabolica procurari a Deo a in pndm
permitti eorum thm, qui artes similes sub genato libri fieri veltibz
nimis furore jectant, et in suo peccato perbia aut severant,
qdo vident aliqua contingere, quae sa balibz offit diaboli manu
pij et vultibz pcedita fuerunt.

Disputatio IIIa De Elementis.

Quaestio Prima De eorum essentia & qualitatibus.

Corpora qstantia tot qualitatibus ut in alia pationibus qstantia
dividi n possunt, vocantur elementa, quoru qtuor a pphis cois apudant
nmm ignis aer aqua terra, qualesonaru hunc numeru elementat
omni ista elm com probat essentia, qua gstat nullu dari qm, qd pami
onibz esset qualitatibus. Talis e qora dari pbal cor, qd vobum
conferat, et sequer ras. Saneur qora, qua resolvi poudm in alia
magis simplicia ut manifeste in viventibus patet, qua resolvi poudm
in cineres, heresores, humores aqueos et aereos igneosqz vapores,
et potu qrona qalitate de vicia, in se gstat sctm in alijs qm:
vel qd hac corpora in qua vivet, q quanda quasi divisione
qualitate resolvi p, elm ista hac rase vltimq in alia resolvi
poudm vel n? si pferis dicit, Conuerti qora in gstantia tot qualitatibus

quod quæbant ea, quæ in hac se resoluta, qd concedi elemento.
 si quis dicat, quod virtuti huius est in infinitum in hoc eorum resolutione
 et multitudine qualitatibus, ex quatuor divisione et magis, simpliciter combi-
 natione, sit divisio, huius a processu in infinitum a nullo physico con-
 cedi potest.

Septima Sententia

De Primis qualitatibus Elementorum.

Elementis propriæ qualitates recensentur quatuor, nimm
 calor, frigus, siccitas, et humiditas. Notantur quia,
 quia non consurgunt im ex aliorum varia combinatione
 sicut sapor, odor, color etc. qd immediate ab ista element-
 orum substantia promanant.

Tantum quatuor a ideo enumerantur, quia etiam si
 aliæ qualitates immediate etiam ab ista substantia proveniant,
 huiusmodi de istis im est fermo, per quos elementa fuerunt miscibi-
 lia, ita ut ex illis aliæ species generentur.

Pro hanc a mixture inferunt quatuor enumerata qualita-
 tes, et non alia.

Per frigus a non intelligitur huiusmodi negatio Caloris, ut putat
 Cartesianus: pro quia frigus in glaciæ agit in manu applicata
 et destruit aliquos huiusmodi caloris, ipsi resistit quod est, vera negatio a
 nec agit nec resistit.

Proterea sunt quibus sentit seculi aut amari, similiter factis recipit
 et hunc calorem quod est fatigis. Sicibus et humiditas per se non realiter
 distincta à secula: Ita omni fieri antiquitas sentit, et cum ipsi sentire
 iubet cum ratio maiorem meorum voluntas.

Quibus quibus experientia sensum qui non minus humiditate et calorem
 sentiant: eandem hanc humiditate potissimum in seculis vix
 generati seculis casentibus, neque ratione et sentiente antiquitates
 esse omni seculi catholice, et cor fideliter sensu ad hunc seculum
 Ignorant se fugere ad nova miracula.

Prædicta qualitates via clarior, quibus explicari possunt, quæ sunt
 quæ de ipsi experientia nobis ingenerat: si in à seculi, quæ ratione illa
 intendit seculum sit aliqua descriptio, cum calor seculum seculum
 dissimilare. Ignis enim purgat autem v.g. seculum seculum ignis
 libere: frigus vero comprimit diversas. Quia: calidum in seculo
 dicitur, quod con seculum homogenea, et seculum heterogenea.

frigida vero, quod seculum heterogenea simul et homogenea.
 Similiter cum humiditas à natura quæ seculum sit, ab ipse vult autem
 in generatione mixtorum, et seculum flexibilia: sicibus vero ut
 quasi seculum, et ne diffundant partes humida. Humidum con-
 venientes explicabilis ducendo, quod sit illud, quod difficultat
 hoc seculo: si enim vero facile hoc seculo et difficultat aliter.

Singulis elementis una hanc qualitate querit an summo, altera
 in excellenti gradu, hoc ordine: ignis quod seculum querit summo
 calor et sicibus an excellenti gradu. Aeris summa humiditas et
 calor an excellenti: aqua summa frigiditas, et humiditas an excellenti.
 Terra summa sicibus et frigus an excellenti. Ratio à cur duas
 qualitates queriant singulis elementis an summo, et quo querientibus
 an de unius qualitate, una hanc et radice, cui illa hanc seculum
 an seculum seculo: si enim hanc ratio cur numero summo qualitate

offendi correspondat numero elementorum. Et do eor quaedam elementa
 pectra aut pugnent pro aliqua a qualitate retinenda qua pro ali
 era: C. D. quare aër pro humiditate retinenda potius pugnet
 quam pro calore etc: Tho hæc combinatio est generatior ad finem
 singulorum elementorum, magisq; utilis ad generatorem mixtorum.
 terra eni pro hoc, qd n̄ sit fumida frigida, facilius disponi et inferri
 nec poterit ad generatorem plantarum: Væo magis est idoneus, ut
 in eo generentur meliora aqua Vg. mixta, glaciis, quando si a
 aether ut aliorum generum intimos meatus penetrabat ad excludendum
 vacuum, quæ corpora per nimium calorem delecturæ esset, a qua debuit
 et nimis humidis aëre ne tam facile cederet, si eni promovebatur
 navigantibus boni si aqua maris vel fluviorum superent, Navis, signi
 n̄ debuit et nimis fixa, ut facilius ita se infunderet ad utilitatem
 sua exercendam.

Optus aër in media Regione est frigidissimus. Et do explicat ut pler
 umq; ventus maxime septentrionalibus. Tho aqua fluviorum deinde est
 humectant aëre: Inæbali fore catarrhi naturam in aëlibus.

4to si aqua nra sua est frigidissima, videtur qd dicitur qd est con
 gelata. Tho si elementa, n̄ generantur et qualitates in fumo qd poterit
 ei hinc qualitates generare, et si erunt contra mixta. qd allata combi
 natio n̄ subsistit.

Ad imum aëre in media Regione est frigidissimum, plerumque vapores
 et exhalationes, quæ se redeunt ad suum frigus, quamvis summa
 nulli circumstant quæ imis. præterea dixerunt aliqui philosophi, regi
 oni illi a mundi exordio frigus inditum esse ad generandum pluviam
 et grandinæ.

Ad idem aëre explicare auferendo plicula aquæ sicut ex opposito
 humectare potest senti necesse non est sicut ferentibus plicula aquæ.
 Ad idem hinc aqua magis humectare in hoc sensu quia nra magis

adharet corporibus et diutius et quia plus maiore densitate et gravitate
 lem fortius ac firmius se ad applicatur corporibus quam aer, fere fuit
 eadem aqua calefacta maiore vim habet calefaciendi et la bendi
 manum v.g. quam ignis valde rarefactus.

Ad quoniam negatur, quod congelatio proveniat ex sola frigoris intensi-
 one sed promovetur a permixtione aliarum fixarum exhalationum,
 unde aqua prius calefacta citius congelatur deprehenditur.

Similiter aether non per frigiditatem non facile in aqua gelu constringitur
 ut testantur fides nostrae Continbricenses: contra oleum nona cali-
 de facile convescitur et quodam modo congelatur, quod non ex solo frigore
 provenit congelatio. Accedit quod aether aquatilis fuit frigidior, non
 quam terrestria, plus quam cadit aether vel aether vel motum sanguine
 habet, nulli aether crines aut pili in illorum corporibus reperiuntur, unde
 convenienter inferitur hanc aether proportionem et differentiam qualitatum
 in elementis reperiri, in quibus habet aether ex natura sua inclinationes
 vegetantur.

Ad quoniam si aether darentur tres qualitates in elementis, ea plus
 non fore mixta, quia tunc conflantur in qualitatibus: deinde negatur
 quod elementis debent omnia qualitates in semipso generari, sicut adversari negant
 illis debent aether in summo.

Elementa quae habent aliquam qualitatem esse diuina, absymbola:
 Disymbola quae a vocantur, quae in nulla qualitate conveniunt.
 Elementa aether Passymbola possunt in se mutuo transmutari per
 vera generatio, et mutatio substantiali immediata. Ratio est, quia
 terra v.g. est corruptibilis et ignis plus in illa agere, quod non est ratio, cum
 terra vel aqua non possit in ignem converti.
 Et deo quod quod naturaliter plus disponi ad aliquem finem, plus naturaliter ad

Ita tunc pervenire, experientia a constat valde inter se calorem
introduci potest in aqua v.g. cur igitur hanc in casu non potest ab igne
qui ita suum calorem in aqua introducit ultima introduci dispo-
sitione vel ex una solum particula aqua, sicut aqua potest expelli, et
eius loco introduci in maiorem partem ignis?

Hac eadem elementa in generatione mixtorum non remanent secundum
sua forma substantialia. Ratio est primo quia haec forma sunt invicem valde
contraria, quod non videntur se mutuo potest compati in eadem
parte substantiae. Ratio est secundo videtur ex his absurdum et incon-
gruum hunc generari, dicere v.g. hoc autem particula maris vel pedis
est ignis, quia, aere. Hinc cum ignis sit valde actius debet
eis predominari, imo debet in acribus quibus oritur verum incendium:
quod hanc generari experientia adversatur. Dicendum videtur elem-
enta non manere formaliter in mixtis solum virtualiter.

Dicitur ubi datur proprietates alicuius elementum, ibi datur elementum.
Atque in mixtis reperitur proprietates elementorum, calor v.g.
siccatas humiditas frigus etc. quod etc.

Dicitur secundo per arte distillatoria extrahuntur elementa ex
mixtis quod etc.

Dicitur tertio si elementa miscentur et in se mutuo aequal, vel ignis
v.g. a fortiori reliquis, et vincit aquam vel ab hoc vincitur,
vel utrumque alterum aequaliter infestatur. Et primo dicitur non destruitur
ignis, si dicitur non destruitur aqua, si dicitur manet utrumque,
quia neutrum vincit: quod in mixtione elementorum sicut debet aliquid
vix manere.

Respondeo in vera mixtione vix omnia elementa ex quibus generatur mixtum
nam elementa ista per actionem et reactionem sese immixtuunt, et debilitantur

debilitata tandem ab agente extrinseco à virtute formatrice,
et ab alijs qualitativis, posita nebula dispositione pro sua mixti
omnino vivuntur.

Ad 2^m Q^u ibi dari sentia, ubi reperuntur spirituales in ea
intensione et mixtura, quam requirit *lecta* in vero in quocumq;
q^uo remisso, alijs coneret arg^unt, in aqua Calida reperiti fram
ignis, aeris etc.

Ad 3^m Q^u elementa q^uos extrahi p^{er} meram separationem
localem, fuit autem extrahitur ex formis. Extrahuntur etiam
q^uos cyra distributa ab Elementis, unde nemo Theologoru admittit,
quod p^{er} aqua tale extrahitur licet confesse baptisimo extra calu
necessitati; Imo in cap^{itulo} necessitati negat adhiberi posse Scotus
q^uo si quantum extrahitur Elementa fuit id p^{er} vera Aray, multat
finita, ad qua faciendam debet q^uineri an caa ad aqua, ora q^uta
qua repe^{ntur} in effectu ut tale p^{ro}batu est in disputatione de cas.
2. de qualis sit figura et situs Elementoru.

Scotus

Sectio 2da

Qualis sit figura & situs Elementoru

Infimum locum terra occupat inter elementa: quia est omni re
motissima à celo. Huius proximè circumfunditur aqua tota omnino
submersa terram, nisi peculiari Numis nubi in fossas profundas
et meatus subterraneos At dehincaret, et locu habitationi hoium
relinqueret, terramq^{ue} alia, aridissima humectaret.

Post aqua sequit^{ur} aer qui se infra aqua et terra absq^{ue} violentia

contineri n̄ finit, & fusi eluctatur. Supremo in loco statuat
aliqui igne.

Terra ē rotunda. Primo quia in Elyssi luna projicit umbra
Conicam q̄o et ipse ē rotunda, alia n̄ projiceret umbra Conica.
Secundo ē rotunda ab oriente in occidentem et à septentrione in
meridiem, q̄o ex ō ipse ē rotunda.

Obatur prior pars antecedentis: populi qui ad versus Orientem
habitant, habent meridie et mediam nocte citius quā qui versus
Occidente. Item ii qui ad gradibus sit orientales alij,
vident Elypsin luna hora eadē, quando eandē eodē h̄oris
momento vident Occidentales hora ima noctis, q̄o ē rotunda
Ab Oriente in Occidente: nō si plana est, oibz in illo plano habi-
tantibus eodē h̄ore sit orire et occidere.

Obatur eadē pars antecedentis, sit quaedam stella septentrionalis, que
nunquam occidit populis septentrionalibus, quodam ā sit versus polum
arcticum, que ipse nunquam oriuntur: Vnde si quis à polo arctico
versus meridiem ad polum antarcticum naviget, quaedam stella ex
polo arctico ex aspectu paulatim perdat et rateret alia, polli aut
arctici indeere incipit.

Item qui in linea aliqua meridiana recta navigat à polo nostro
versus oppositū, quibusvisqz in milliana germanica detentis,
solis invenit polum arcticum uno gradu sibi deperditione fieri, donec
plane sub equatore consistat, polum utriqz in horis orientem
videat: q̄o signū ē terra à septentrione ad austrum declivē ac
rotundā ee, aqua autē ē rotunda ob simile fieri rāos in dabo: nā
umbra globi ex terra et aqua conspici in fauce luna rotunda et
circulā ē. Et do qui in libere maris consistit vix ad duo milliana
prospicit sui exierit: Itē navim ad veniente n̄ tota paulo

percipit, & pmo fumum mali, latente adhuc inferiore pte
post aqua gignit gubtu, deinde paulatim reliqua.

Ratio fundamentale huius rotunditatis affertur Atoles et
Archimedes ex ipsa natura reru gravium tendentiu ad idem,
Centru: ptes en aequalit' gravoz aequalit' circa centrum ex natura
sua disponuntur, unde necessario figura sphaerica gignit,
Caelum quoq; sphaericum totiq; huius appellabilis mundi sphaerici
& figura rotunda.

Ratio pectus ex circulari motu, dependentes a quo observant
Mathematici, Stella, ab ortu promicantes sensim in maiore
altitudine ab Oriente aboli, donec in medium Caeli et sum-
mam altitudinem ptingant, ubi eadem proportione moles servata
sensim iteru ad occasu descendunt, sicut iterum eandem inter-
se distantia servantes.

Præter solo sunt ptes terra et aqua aequalit' graves aequalit'
circa centrum terra disponuntur, et ita globum unum sphaer-
icè constituant, ita ptes aeris et ignis aequalit' lites aequalit' affiunt
unt, et a centro remouentur: unde iteru necesse est, ex his
Elementis una res rotunda sphaera gignitur.

Ultimè a hinc sequitur, An concavè Caeli lunaris rotunda
est et sphaerica, ut nunc gignis contactu sphaeram Elementare
absq; vacuitate quadam intercepta concludit.

Præterea cum hac figura ad motum unius Cœli in altero sit maxi-
mè conveniens: Cœliq; influentia aequalit' undiq; circa terra disposita
est oporteat, post aequalit' ubiq; Cœli inferioris necessitate et indig-
entia, qua a superioribus dependat, convenienter pfecta hac figura

universo tribuitur.

Obijes pro ea Lactantio si terra est rotunda, sequitur antiquos nostros caput terra et pedes calo obvertere, et que apud nos iacent apud illos universa pendere, fruges arbores deorsum versus crescere pluvias, Nives fusum nequius cadere in terram. *R. N. sequelam.* Haec est, quia omnia gravia ad centrum tendunt per brevissimas lineas, unde sicut ut sicut nos pedibus terra, ita illi pedibus consistant in terra nec pedes calo, sed caput obvertant.

Obijes 2do terra videtur esse plana, quod non est rotunda. *R. ideo terram planam nobis apparere, quia valde parva illius sphaera simul intuemur, unde sicut, ut eius rotunditate ac declivitate non agnoscamus.* Deinde quod dicimus terra esse rotundam, non intelligitur est quasi terra est geometrica rotunda, sed in physica, ideo superficies eius inaequalitas montibus et vallibus aspera, sicut ut illius rotunditas non tam facile notetur, quam visus respectu totius globi terraquei hanc inaequalitatem vix sit notabilis: sicut est et altissima turres non censeantur notabiliter differre, quam una variis in locis habet lapides fabrosos et impolitos, altera vero meros lapides politos, ita id, quod altitudo montium addit cuius altitudini, qua superficies terra a centro elevatur vix est notabile, fere sicut fenestra parvula in manu gigantis vix est notabilis, tu altitudo montium summa geometrica examinata, ultra duo miliaria germanica non continet: sicut Meridianus vero terra cuius Mathematicorum iudicium a centro non gentis miliaribus germanicis removeatur.

Terra sicut aliqui contineat in suo circumferentia miliarium germanicorum 5 millia quadringenta et tria recentiores Geometras et Geographos: sicut in Archone Brahe quincenta quadringenta et tria.

quia nunc longo usu didicere nauta in mari et alij astrologi
in terra, quod quod in leat recta linea à septentrione ad Austrum
vel vice versa tenditur ad singula 15 miliaria germanica
confecta pedes vel elodius vel deprimatur vas quicquid: ex quo illi
si balionantur et dicunt, unus quod quod celestis fuit in terra
miliaria 15, peripheria igitur terra tota est miliaria germa-
nicorum, quod miliaria in sexcentis sexaginta gradibus multi-
plicatis per 15 reperitur, atque per Regula proportionis infallibile
reperiuntur miliaria quinque milia quadringenta quod hoc
erunt circuitus igitur terra:

Hic colligitur terra aqua esse maiore, cum terra undique exstat, et mare
ubi profundissimum est non habet multa ultra quingentos pedes ubi Nauta
exploratum habet, arbitror in terra multa Superandam fore ab
aquis, si aqua superioris pingentur, et inferioribus, quod subant aliqui
post quorundam die fatuorum, quod aqua resistit, nautis fatis, et totam
terram cinget. Ratio autem cur haec conuulsio aquarum longe mai-
or est, est haec ratio: terra est centrum universi, sed centrum ex natura
sua est minus igitur quod quod in circuitu fessentia respectu terra: quod erunt
maiores. Aliter autem aliqui ista ratio, quia nunc elementum
ignis extenditur per totam lunam concavum, atque ad circuitum fessentiam
orbis lunarij, terra ferre si habet infra punctum, quod est ad superficies
convexa ignis, quae adaequat lunam concavum sic se habet. quod quod
Et de an elementa in loco suo naturali gravitent. Sed hoc prima
proponit status questionis, et explicatur quid sit levitas et gravitas.

Quaestio 2da
An elementa in loco suo naturali gravitent?

Sectio Prima

Proponitur status questionis, & explicatur

Quid sit
Levitare & gravitare

Præcipua Resque ad quaestum breviter duenda est, quid sit gravitare
et levitare: gravitare dicitur aliqua res à se ipsa, quod abae deorsum
nititur, ut imprimat impulsu alteri incedenti motu deorsum: levita
re à cum simili impulsu in obsistente p[er]turbato f[er]sum tendit: adeoque
gravitatio est aliquid realit[er] distinctu à motu et gravitate ac levi
tate moventis: à motu g[er]m, quia qui humeris, pedibus impulsu
gestat, et si aliud firmu p[er]stinet, ubi ut movetur n[on] p[er] se sentit
s[ed] se vehementer gravari: à gravitate et levitate p[er] se sentit
in supremo loco sibi sua levitaret, et terra in isto centro p[er] se sentit
gravitate et t[er]ra nec ista gravitat nec ille f[er]sum tendit.

Explicandum est etiam quid intelligatur per locu[m] p[er] se rei gravis?
Locu[s] itaque p[er] se rei gravis n[on] sumit hic pro centro sed est pro puncto
in medio universi: non cum centro sit unicu[m] punctu[m] p[er] se
illud minime q[uo]d est in centro, n[on] gravitare; non eadem unu[m] q[uo]d gravi
tate alteru[m], quatenus eget motu illic ut tendat ad centrum, p[er] se sentit
q[uo]d est minima terra, q[uo]d est in centro nullu[m] p[er] se, motu eget, ut istum
tendat ad centru[m], q[uo]d etc.

Proprius q[uo]d locu[s] rei gravis est ille, qui quo ista est elementum
V. G. aqua ut nec infra se, nec ad latera h[ab]eat vel mediate
vel immediate in eadem à centro distantia aliud q[uo]d in specie
levig: hunc autem habet in specie levig q[uo]d, quando hoc est
centro vicini: hunc autem h[ab]eat aliud levig ad latera, q[uo]d ex aliqua

se aequaliter seu à centro remota, ambobus alio epos in fee
leviore.

Exemplum do: si sycphus inverso orificio immergatur aqua, et tum pauli-
per attrahatur, n̄ tñ omnino ex aqua, aqua ob metum vacui unò aut
albero digito elevabitur intra sycphum supra reliquam superficiem aquae,
quo in casu intra sycphum existeret n̄ h̄bit qm̄ aliud epos qm̄ levius,
discebe infra se, habet tñ ad laty mediale aere, mediante ipso
sycpho, quo sycphus ambobus: huius aqua in sycpho suo altior n̄ est,
in loco suo proprio, sicut nec montes, qui habent aere tum discebe
sub se in absonis, tum ad laty.

Tunc à elementa et res alia eent in proprio loco, si terra esset globus
omnino ex parte sphaerica rotundus, illiq; aqua undique leviuscula
ut etm̄ sphaeram sphaeram constitueret, si aere dein hoc modo ambiret
aquam, et ignis aere, tunc omnia elementa essent in loco suo
naturali, res autem cetera eent in loco proprio, cum gravissimum
occuparet centrum formae, unum globum, huius dein super ango
meretur minus grave, s. g. aurum circa centrum, dein argentum
viva ambiret aere, s. h. plumbum, et si via metalla, dein lapides
et alia terrea, tum aqua, deinde aere, denique ignis.

Sectio 2da
Quaeritur Quaesitio, an elementa gravitent
In loco suo naturali.

Quamvis Mater efflavy, ferrey, simplicij et lateri
 doceant elementa gravitare in loco proprio ac naturali,
 Communior in ceterorum id probabilis negat.

Imo quia elementa suis motibus libere tendunt ad quietem,
 quod debent posse obtinere quietem, sed non possunt eam obtinere, si
 gravitentur etiam in loco suo naturali, quod in isto non gravitantur.

Probatur illud, aqua nautis non potest consistere infra terram proximam
 circa centrum terra, quod si gravitaret et non quiesceret circa centrum terra
 nunquam potest in statu naturali quiescere, et idem sequitur de aere,
 si infra ignem constitutus non potest eundem locum abollere.

Confirmatur hoc argumentum ex supra explicatis: terra sphaerica
 in ipso centro posita omnino quiescit ut patenter adversarij, quia
 non potest effectibus suis motibus et locum naturale occupare, sed etiam
 totum elementum terra circa centrum in effectum globum collectum
 non potest effectibus suis locum naturale occupare, quod etiam totum elementum
 ab illa hoc potest quiescere, nec una pars alteram molestare, quae
 esset dispensio domestica naturae valde extra.

Probatur Deo ista gravitas, qua superiores partes unius
 elementi in loco suo naturali constituti impellerent alias inferi-
 ores, est omnino inutilis, quia nunquam potest obtinere suum
 finem: gravitationis enim est amplexus finis est motus de elemento
 in suo loco naturali effectibus superioris potest nunquam potest movere

inferioris, ut se patet, quod ista gravitatio est inutilis.
 Confirmatur: partes omnes unius elementi ordinantur ad
 unitatem et concordantiam, ut constituent unum continuum
 se à nos inventum, quod istae partes non debent esse ita constitutae
 ut omnes prospectus inter se se pugnent, et qualibet alteram conetur
 ex suo loco pellere, haec est prospectiva violentia et pugna, inter
 res naturae frustra fore et sine sufficiente fundamento admittitur.
 Hanc rationem si alterius confirmari posse putat: impossibile est, ut
 omnes partes jungantur immediate cum centro, quod non possunt habere
 inclinationes, ut immediate jungantur omnes cum centro, alio modo
 inclinationem ad rem impossibilem.

Bona ratio, cur non possint omnes partes determinate coniungi cum
 centro immediate est, quia gravia in se debent multo coniungi
 sphaerice in loco sibi naturali debito, ut ibi se mutuo gressare et
 influxu à superioribus recipere possint. Ad hunc autem finem obhi-
 endum non debent esse immediate coniungi cum centro, sed aliquae
 mediate, alia immediate, ergo spectato ipso fine gravium non
 omnes partes debent, nec possunt immediate coniungi cum
 centro, sed ad istorum finem sufficit unam eorum partem immedi-
 ate coniungi cum centro, quae sine cum adiecta adificia et elapsa
 ad unam partem globi non debent, non debent imprimere impulsu
 terra, huius enim impulsus nullum haberet finem.

De balneis sicuti quibus experimentis. Imo non sentiantur pondus
 etiam si sit gravis. Et qui sit in fundo Maris et fluminum non sentiant
 ultra aquarum de super sibi inuidentium pondus, quod bene si extra illud locum
 quasi in dufu illi inuidentur omnino illos obtineret ut pole ferendo
 imparet. Et si quis vas ingens aqua plenum sibi imponat, pondere obtinet,
 si vero antequam in fundo vasis iaceat, ne plumas quodam onus sentiat.
 Hoc si qui sicut aqua plena est puteo extrahere nititur, quando illa
 infra aqua pressurata continetur trahentis manu obsequat et ultra
 quasi seculum, ubi vero primum extrahi extra eam incipit, iam toto corpore
 nisu opus est, ut aqua resistente tollat, quod signum est manifestum, quod aqua
 pars alteri quiescenti coniuncta illa non gravaret. Non firmatur
 si pars aqua remanet aqua subdita, et hoc nescis sibi subiacentem, quod
 si lignea pila poneretur in fundo aqua, detineret, omnino infra
 imo eo magis detineret, quo aqua est profundior: atque quoniam ipsa
 experientia: nam globus ligneus infra aqua non moratur, sed cum impetu ex
 fundo profertur, et quo profundior est aqua, eo vehementiorem impetu
 profertur tendit, quod aqua non gravat in proprio suo loco, sed quod auidens
 a fieri potest, ut una pars eiusdem aqua est quiescentis alia tendat profertur
 et prodeat: nam si aliqua pars calida rasescant, tunc ea densiores, partes
 eam gravitant, et in altiore locum tendunt. Ita sicut in aqua
 qua in olla fere imponit, cuius partes in fundo calefactae statim ab alijs frigi-
 dioribus et densioribus partibus pelluntur: eodem modo aeris pars frigidior, si ali-
 unde vel oblat, deorsum tendit et partes eiusdem a sole calefactae et rases-
 centes premunt, tolluntque in altum.

Sectio IIIa

An debet motus trepidationis terra perpetuus

Terra nullo timore aut tremore concutitur. Ita cominus phisori.
Quod quia nullu hbt ep's gravis in sp'e supra se quo tridatur
nec una pars altera terra se tridit ob allata rades, q' cu nullu imp
nisi patiat, et n' movebit, nec gtegeat tridatib.

Quod do est terra imp'ly imprimet, ab alio corp'e, n' h' tridaret
quia scit se hbt impulsu integri exercitij Muscati involatuum
in murum, sic se hbt quodvis pond' cuiuscunq' corp'is gravi ad ista terra
p' auro impedit, a mille musis n' movet, nec tridat, q' terra etn
stat immota, et nisi ingentis molis aedificia et montes uni terra
medietati auerant.

Quod h'c n' p' ostendi ulli prudens finis huius tridationis, q' p' h'c
h'c n' datur, cum n'a oia prudentes ordinet ad certos fines.

Quod h'c vel finis huius tridationis, est quies, vel ut terra globus
feste rotunda consistat vel ut impediat, ne una terra medietate
nimium verso calu exerceat et ascendat, vel ut centru universi
coincidat cu centru gravitatis terra. Non p'mo, quia ex adversari-
one gtepsione ob p'ellua translatione, q'm ex uno hemispha no in
aliud p'ellua tridat. Non est, q' h'c in terra n' e Mathematic
rotundam, id e, feste et p'ellua rotunda. Non est, quia nullu e peri-
culum, ne una pars terra nimium calu verso exerceat, nullu e adificiu
ne q'm turris Babylonia, montu a quilibet altitudine, p' qua si
n' nimium exerceat una medietate etn et n' exerceat nimium, per adi-
ficationem novae difij. Non deniq' ut timor quo centru gravitatis
terra n' mutatur, aedificioru et clasp'u adiectione: unde e ad-
versary hoc p'babunt? p' h'c a tenentib' positivis, argumentis, adiectione
unius mura ad medietate terra suffiere ad mutandi terra a quilibet

Quam habens n̄ fuerit, neq̄ efficiat' p̄bare p̄luerit, nondū ostend
erunt, id q̄ p̄bare tenerent.

Etaly 4to sacra scriptura textib; melig et convenientib; explicari p̄uat
in opposita sentia, q̄ ex hoc capite rā ē p̄ferenda. quomodo
en̄ terra diu p̄sistit eā fundata p̄cedibilitate sua, n̄ inclinari
in seculū facili est: si p̄terea tota p̄sa moveat' quomodo diu p̄
stabile n̄ inclinari, q̄ p̄t' trepidat, nutat, fauldat p̄ q̄ p̄ ascedit
et descendit, ut fringunt adversarij &

Nec refert terra motu n̄ gloriari huic ventib;, quia ē tm̄ motu
p̄lis terrae et p̄sistenti, n̄ a totis terra, quā immobilitate p̄sistit,
SS. scriptura n̄ neq̄ falsi faciunt dicendo textib; scriptura illig
endos ēē p̄tra motu p̄bernicane, nā Nicolaj p̄bernicij sentia
falsitas aliunde ex SS. libris arguit, n̄ ex sola mobilitate p̄sistenti,
p̄tm̄ ex immobilitate terra, quā SS. Cardinalium Congregatio
apud t̄m̄ nostrū Richolūm textib; SS. scriptura p̄bat,
p̄tm̄ sentia adversatione sacra Congregatio n̄ p̄bat. im̄bentur, p̄ illos
textib;, si terra moveat, motu p̄p̄dationis, q̄ adversatione sentia
nec enervare vobis argit sacra Congregatio, specialit' desumpti ex texti
bus p̄stantib; p̄p̄ terra immobilitate, q̄ vel ex hoc solo capite ē
improbanda.

Neq̄ falsi sunt quidam recentior' dicēdo, sacra scriptura loqui de
motu, qui est coniunctus cum aliquo casu, nā si hoc d̄xio sit solita
p̄bat, motu p̄bernicane a scriptura n̄ improbat, cum n̄ sit quidē
cū casu et in̄bentur terra, p̄sequēnt' enervat n̄ssus argūm SS.
Congregatio. Deinde quomodo diu p̄t' lex SS. scriptura relol
āp̄e, q̄ terra n̄ sit casura ale. in̄bentur? cum SS. litterae nulla
faciant mentiones huius rei in alio textu. Russij idem aserit
SS. scriptura in apocalypsi q̄ dicitur fuerat ab Isaiā capite 65

ubi dicitur Ego creo Caelos novos & terram novam,
 et non erunt in memoria priora, quod ab alia Religio
 minus videtur esse conformis verbis Scripturae, in eo sensu acceptis,
 quo a his Scribis explicantur, quod a primo ad ultimum nostra
 Scriptura tum ob sacrae Congregationis Auctoritatem tum ob varios
 Scripturae verba bene intellecta et explicata et alteri profertenda.
 Sectio quarta. Solvantur objectiones contra praedictas conclusiones.

Sectio Quarta.

Solvantur objectiones contra praedictas Conclusiones.

Obiectio prima si terram sphaericam rotundam tota mole aqua liqua
 suffusa etiam sphaerice ambient, quis credat, quod aqua non premeret terram
 eamque si vel rarefacha et facile potest condensari, non condenseret in
 angustiore loco, quod sine gravitatione non fieret.

Obiectio secunda si aqua alicuius sisternae sit in loco naturali illa adhuc
 gravat pavimento sisternae, quia si sub tali pavimento
 circulos terra excavaretur pondus aquae hanc suffu pavimento
 degeret, quod aqua gravitat in loco naturali.

Obiectio tertia pavimento tali sisternae est cavae in pulvis et aqua
 ipsi suffu divideri, sufficienter etiam est applicata, quod debet aqua
 sisternam gravitare.

Ad primam Objectionem id omnino judicare, qui eos qui arguta bo nostra
 allata bene ponderant. Ad racionem Objectionis, si terra est neque,

rara quā aqua, subtilissimē etm̄ est leuior, et sic leuior nāali
 aqua est infra terrā: unde mirū n̄ ē si in tali casu illa
 comprimeret, aut omnino p̄ illā descenderet, sicut in grauali
 resu^l habu videmus terrā, arenā, lapides p̄ aqua descendere.
 Relq̄ ad etm̄ si terra infra fistula excavatur, hanc ne sp̄a
 rio impeditur aēr et si aqua superior n̄ ē amplig in loco nāali,
 si hbt̄ aliquid leuior infra se, unde mirū n̄ ē, si p̄ hoc deorsu
 mitatur et fistula deiciat.

Relq̄ ad etm̄ in tali casu n̄ p̄ huc impulsu, quia cebat finis
 talis actionis, qui ē mouere inferiora, et aquosere suū nāale
 locū: sicut etm̄ aduersary admittunt, illa terra quā in ipso
 centro existit n̄ impellere vicina Gora, sicut hbt̄ virtutem
 in se p̄ducendi impulsu, et vicina Gora sunt illig capacia, neq̄ etm̄
 de se sufficiēt applicatio. Im̄ ideo, quia obtento fine cebat pro
 curas mediōri, ita nō dicim̄ etm̄ reliqua, res graues obtento
 suo loco nāali quiescere, etm̄ in se hbt̄ virtutē ut heic aliquid
 legendi et etm̄ solum casu sit sufficiēt applicatum.
 Relq̄ sta quod ex dictis colligatur.

Sectio Quinta

Quid ex Dictis Colligatur?

Quare terra in medio aeri suspensa nāalit hōreat ponderibz suis
 libitatis sine ulla periculo casu, licet nulla de se fulerit vel colum
 na sustinet ordinem et quomoz ^{ullo} nulla vi magnetica utriusq̄ poli
 detineat suspensa, sicut quidam fabulant de Tomba florea

Machometis Turcarum legislatoris: ides in terra
 amota quiescit quia e in loco sibi naturaliter debito hoc e in
 infimo solum universi e quo si moveret, hoc ipso factu terra sua
 sua violenta ascenderet.

Colligitur eto quare hoc rariem in profundo aut in medio profundo
 tale mari, ita ut habeat aqua profundam et medium multare
 supra se et laudando infra se nil ponderis habeat, hoc en ides
 contingit, quia talis rariem in medio aquae non impedit gravita-
 tionem suam aquae, sed ea permittit intra se gravitatem, quod quoniam
 aqua circa tale hoc diffundit in more fornicis aut vestibulij
 et sicut quis non gravatur a fornicis domus, quia facile tangit, quia
 fulitur fornicis gravitate hinc et inde, ita nec rariem aquae
 fornicis inuicem hoc eadem praebet quia inuicem talis
 aqua sibi undique ad hoc latera suspicientibus pondus aquae
 superioris.

Colligitur eto quare fit ratio, quod aqua in vase recepta praebet per
 gravitationem solum parimentu, et non deponat in brachium
 bilancis ut alteri ita praeponderet. Ratio en e, quia aqua
 in bilance in unum praeponderat, in quoniam potest vincere medium in quo
 movetur bilance, sed si hoc movetur in aqua, aqua non potest vincere
 alia sibi simile, per qua bilance descendere debet, quod aqua in
 aqua nil ponderabit.

Hinc etiam habet ratio multarum experientiarum et quod, cum globus
 ferreus plus ponderet in aere quam in aqua, quia non plus

excedit, quam aqua grauis maiorē resistantiā, q̄o minorē n̄ ē, quod
in hac brachii bilancis n̄ possit tā fortiter deprimere quā in aere
qui ferre nihil resistit, et si una pars aqua n̄ possit altera vincere,
s̄t tñ cū illa et tota reliqua mole in solo corpore sustentatiue p̄uere
impulsu, et effugent illud gravitate.

Colligitur s̄to distinctio gravitationis à ponderatione q̄uis en̄ hoc
duo gravitare et ponderare nonnulli putent ee unū et idem,
probabit tñ distinguendū, q̄ sic probari s̄t: si in aere vas aereum
plena ad librā examinetur, n̄ mirū ponderabit, quā si in
aqua idem vas in aqua plena poneret, q̄o aqua in tali casu nihil
ponderat et tñ certū ē, q̄o cū reliquis p̄tibz gravitet pavimentū, si
n̄ sit in loco n̄ali, q̄o gravitate et ponderatio n̄ s̄t omnino idem, s̄o pon-
deratio ē vis movendi, vel detinendi aliud in bilancis appensu, gravitas
ē et p̄ctio impulsu in solo corpore in descensu impediēte. Et à p̄ctio
talis impulsu, et si alterū in bilancis appensu n̄ moveatur.

Colligitur s̄to dixerunt int̄ gravitate absolute et gravitate in f̄ce:
illud en̄ absolute ē gravis, q̄o in librā aequaliū brachionū et in eodē
medio existentū ex una p̄te appensu infra alterū ex oppositā p̄te
impulsu descendit, si centenario plumbū ē absolute gravior, quā
una libra plumbi, gravitas à in f̄ce huius ē maior, q̄o inter duo aequali
mols et magnitudinis libra appensa unū alteri praponderat, si autē
ē gravis in f̄ce, quā ferrū, plumbū lignū, marmor etc: quia
si fiat globus aureus, cuius diameter B. G. sit unij digiti et simili omnino
magnitudinis globi fiat ex alijs m̄is, autibet illom̄ in librā s̄t pra,

ponderabil autē, unde hoc an fieri gravis ē quā cetera.
 Colligitur Pro an et quomodo Corpora aequalit' gravia equali
 velocitate deorsum moveantur, et inaequalia inaequalit', nam si
 Corpora similis magnitudinis & inaequalit' gravia in secul' simul incipiant
 decedere, id qd' gravis ē, citius ad fundum pertrahit, ut certē multorum
 experientia p'bat: si verō Corpora equalit' gravia an secul' & inaequalia
 in mole simul demittantur, simul etiam ad fundum pertrahunt, si
 cetera sint paria, E. G. globis ferreis 10 librarū n' ceteris descendit
 quam alius globus ferreus unus libra, qd' multi Auctores si expertos saepe
 testantur, quamvis gravitas experia afferant alij quos refert Compton
 Disp: 14 Physica de impulsu Sect: 2da. Hypotesis in p'lorū
 experia, tū videtur ee quia quodvis pro seculi sua gravitate qua
 h'et in secul' p'ducit etiam proportionata motu sua gravitate, neq' una
 pars talium Corporū movet talia q' quaelibet se ipsa, qd' sive multae
 sive paucae fuerint tales partes, equalit' movebuntur.
 Contra verō partes globi ferrei, quia in secul' graviores sūt, quam partes globi
 lignei, ideo etiam velociore motum p'ducunt, et inde proveniunt lignum
 in descensu ad centrū suū, nostrum verō Centrū ē sursum, nōm Deus
 Opt: Maximus, huius honoris et gloriae Majori omnes nostrū
 Labors huius anni inio totis viribus nostrae Prati et gloriati

Sunto. 23

Abolvi

As 1697

23 Augusti

316

317
317

~~317~~ 318

248
319

320

aa¹raolis²

Disas

Pingulaj